

ශ්‍රී ලංකා
ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ
පාර්ලිමේන්තුව

2017 අංක 24 දරන දේශීය ආදායම් පනත

[සහතිකය සටහන් කළේ 2017 ඔක්තෝබර් මස 24 වන දින]

ආණ්ඩුවේ නියමය පරිදි මුද්‍රණය කරන ලදී.

2017 ඔක්තෝබර් මස 27 වන දින ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ
ගැසට් පත්‍රයේ II වන කොටසේ අතිරේකයක් වශයෙන් පළ කරන ලදී.

ශ්‍රී ලංකා රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුවේ මුද්‍රණය කරන ලදී.

කොළඹ 5, රජයේ ප්‍රකාශන කාර්යාංශයෙන් මිලදී ලබාගත හැකි ය.

මිල : රු. 260.00 යි.

තැපැල් ගාස්තුව : රු. 90.00 යි.

මෙම පනත www.documents.gov.lk වෙබ් අඩවියෙන් බාගත කළ හැක.

පටුන

වගන්තිය	ශීර්ෂය	පිටුව
1.	ලුහුඬු නාමය හා ක්‍රියාත්මක වන දිනය.	1
	1 වන කොටස	
	I වන පරිච්ඡේදය	
	ආදායම් බද්ද පැනවීම.	
2.	බද්ද අය කිරීමේ විධිවිධානය.	1
	II වන පරිච්ඡේදය	
	ආදායම් බදු පදනම	
	I වන කාණ්ඩය : බදු අය කළ හැකි ආදායම	
3.	බදු අය කළ හැකි ආදායම.	2
	II වන කාණ්ඩය : තක්සේරු කළ හැකි ආදායම	
4.	තක්සේරු කළ හැකි ආදායම.	2
5.	සේවා නියුක්තියෙන් ලැබෙන ආදායම.	3
6.	ව්‍යාපාර ආදායම.	5
7.	ආයෝජන ආදායම.	6
8.	වෙනත් ආදායම.	7
	III වන කාණ්ඩය : බද්දෙන් නිදහස් මුදල් ප්‍රමාණ	
9.	නිදහස් කරන ලද මුදල් ප්‍රමාණ.	8
	IV වන කාණ්ඩය : අඩු කිරීම්	
10.	සාමාන්‍ය අඩු කිරීම්.	8
11.	ප්‍රධාන අඩු කිරීම්.	10
12.	පොලී වියදම්.	10
13.	වෙළඳ තොග සඳහා දීමනා.	10
14.	අලුත්වැඩියා කිරීම සහ වැඩි දියුණු කිරීම.	12

වගන්තිය	ශීර්ෂය	පිටුව
15.	පර්යේෂණ හා සංවර්ධන වියදම් සහ කෘෂිකාර්මික කටයුතු ආරම්භ කිරීමේ වියදම්.	12
16.	ප්‍රාග්ධන දීමනා සහ තුලනය කිරීමේ දීමනා.	14
17.	ව්‍යාපාර වත්කම් සහ බැරකම් උපලබ්ධි කිරීමේ දී සිදුවන පාඩු.	15
18.	මූල්‍ය පිරිවැයෙහි අඩු කළ හැකි මුදල.	15
19.	ව්‍යාපාර හෝ ආයෝජන පාඩු.	16
III වන පරිච්ඡේදය		
ආදායම් බද්ද ගණනය කිරීම		
I වන කාණ්ඩය : ගිණුම්කරණ ක්‍රමය		
20.	තක්සේරු වර්ෂය වෙනස්වීම.	18
21.	ගිණුම්කරණ ක්‍රමය.	18
22.	මුදල් පදනම මත ගිණුම්කරණය.	19
23.	උපචිත පදනම මත ගිණුම්කරණය.	20
24.	බොල් ණය ඇතුළු මුදල් ප්‍රමාණ ප්‍රත්‍යාවර්තනය කිරීම.	22
II වන කාණ්ඩය : දීර්ඝ කාලීන ගිවිසුම්		
25.	දීර්ඝකාලීන ගිවිසුම්.	23
26.	විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් හා මූල්‍ය සාධන පත්‍ර.	25
27.	ගෙවීමක් හෝ මුදලක් ප්‍රමාණනය කිරීම.	26
28.	චක්‍ර ගෙවීම්.	27
29.	හවුලේ අයිතිය දරනු ලබන ආයෝජන.	27
30.	වන්දි මුදල් හා ගෙවීම් අය කිරීම.	28
31.	වාර්ෂික ගෙවීම්, වාරික විකිණීම් හා මූල්‍ය කල්බදු.	28
32.	ඉස්ලාමීය මූල්‍ය ගනුදෙනු.	30
33.	අසම්බන්ධිත ප්‍රමිතිය හා ආශ්‍රිතයන් අතර පවතින වැඩපිළිවෙළ.	30
34.	ආදායම විභේදනය කිරීම.	31
35.	බදු වැළැක්වීමේ යෝජනා ක්‍රම.	32

IV වන පරිච්ඡේදය

වත්කම් සහ බැරකම්

I වන කාණ්ඩය : ලැබීම් සහ අලාභ ගණනය කිරීම

36.	ලැබීම් සහ අලාභ ගණනය කිරීම.	34
37.	වත්කමක පිරිවැය.	35
38.	ලැබුණු ප්‍රතිෂ්ඨාව.	36
39.	උපලබ්ධි කිරීම.	37
40.	බැරකම්.	38
41.	මුදල් ප්‍රමාණ ප්‍රත්‍යාවර්තනය කිරීම, ප්‍රමාණනය කිරීම සහ මුදල් ප්‍රමාණ වෙනුවෙන් වන්දි ගෙවීම.	39

II වන කාණ්ඩය : වත්කම් උපලබ්ධි කිරීම

42.	වෙළඳ තොගයේ හා වෙනත් ආදේශක වත්කම්වල පිරිවැය.	40
43.	රඳවාගත් වත්කම් උපලබ්ධි කිරීම.	42
44.	කලත්‍රයාට හෝ සුරුව කලත්‍රයාට වත්කම් පැවරීම.	42
45.	මරණය සිදුවීමේ දී වත්කම පැවරීම.	42
46.	යම් ආශ්‍රිතයකු වෙත වත්කම් පැවරීම හෝ කිසිදු ප්‍රතිෂ්ඨාවක් නොමැතිව වත්කම් පැවරීම.	43
47.	ස්වේච්ඡාවෙන් සිදු නොවූ, ප්‍රතියෝජනයක් සහිත උපලබ්ධි කිරීම.	45
48.	වෙන් කිරීම මගින් උපලබ්ධි කිරීම.	46
49.	සුරැකුම්, මූල්‍ය කල්බදු හෝ වාරික විකිණීම් මගින් පැවරීම.	46
50.	වත්කමක් උපලබ්ධි කිරීමෙන් ලද ලැබීම් මත බද්ද ගෙවීම.	48
51.	පිරිවැය සහ ලැබුණු ප්‍රතිෂ්ඨාව බෙදා වෙන් කිරීම.	48

V වන පරිච්ඡේදය

පුද්ගලයන් වර්ග

I වන කාණ්ඩය : පුද්ගලයන් සහ අස්ථිත්ව

52.	සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම් සහ සහන.	48
-----	------------------------------	----

වගන්තිය	ශීර්ෂය	පිටුව
II වන කාණ්ඩය : හවුල් ව්‍යාපාර		
53.	හවුල් ව්‍යාපාර.	49
54.	හවුල් ව්‍යාපාර ආදායම හෝ පාඩුව.	51
55.	හවුල්කරුවන්ගෙන් බදු අය කිරීම.	51
56.	හවුල් ව්‍යාපාරයේ සම්බන්ධතාවයේ පිරිවැය සහ හවුල් ව්‍යාපාරයේ සම්බන්ධතාවය සඳහා ලැබුණු ප්‍රතිෂ්ඨාව.	52
III වන කාණ්ඩය : භාර සහ ඒකක භාර		
57.	භාර මත බද්ද පැනවීම.	53
58.	අර්ථලාභීන්ගෙන් බද්ද අය කිරීම.	55
59.	ඒකක භාරවලින් බද්ද අය කිරීම.	56
IV වන කාණ්ඩය : සමාගම්		
60.	සමාගම්වලින් බද්ද අය කිරීම.	57
61.	කොටස්කරුවන්ගෙන් බද්ද අය කිරීම.	57
62.	ප්‍රේෂණ බද්ද.	58
V වන කාණ්ඩය : අස්ථිත්ව		
63.	අස්ථිත්ව සහ සාමාජිකයන් අතර වන වත්කම් සම්බන්ධ ගනුදෙනු.	58
64.	පාලනය වෙනස් වීම.	58
VI වන පරිච්ඡේදය		
විශේෂ ක්‍රමාන්ත		
I වන කාණ්ඩය : බනිජ තෙල් මෙහෙයුම්		
65.	බනිජ තෙල් මෙහෙයුම්.	59
II වන කාණ්ඩය : මූල්‍ය ආයතන සහ රක්ෂණ අස්ථිත්ව		
66.	බැංකු ව්‍යාපාරය.	61
67.	රක්ෂණ ව්‍යාපාරය.	62
III වන කාණ්ඩය : රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සහ පුණ්‍ය ආයතන		
68.	රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සහ පුණ්‍ය ආයතන.	63

වගන්තිය	ශීර්ෂය	පිටුව
VII වන පරිච්ඡේදය		
ජාත්‍යන්තර		
I වන කාණ්ඩය : වාසිකභාවය සහ මූල්‍ය		
69.	වාසික තැනැත්තන්.	64
70.	වාසිකභාවය වෙනස් වීම.	66
71.	ආදායම් මූල්‍ය සහ විදේශීය අලාභ නිරෝධායනය කිරීම.	67
72.	සෘජුව ම ඇතුළත් කළ යුතු මූල්‍ය සහ අඩු කළ යුතු මුදල් ප්‍රමාණ.	68
73.	ගෙවීම් මූල්‍ය.	69
74.	විදේශීය මූල්‍ය.	73
II වන කාණ්ඩය : ද්විත්ව බදුකරණ ගිවිසුම් සහ අන්‍යෝන්‍ය පරිපාලන සහාය ගිවිසුම්		
75.	ද්විත්ව බදුකරණ ගිවිසුම් සහ අන්‍යෝන්‍ය පරිපාලන සහාය ගිවිසුම්.	73
III වන කාණ්ඩය : පැවරුම් මිලකරණය		
76.	ආශ්‍රිතයන් අතර වන ජාත්‍යන්තර ගනුදෙනුවලින් ඇතිවන ලාභ සහ ආදායම් හෝ අලාභ.	74
77.	ආශ්‍රිතයන් අතර වන ගනුදෙනුවලින් ලැබෙන ලාභ සහ ආදායම් හෝ අලාභ.	80
78.	ආරාචුල් නිරාකරණ මණ්ඩලය.	84
79.	ප්‍රධාන කාර්යාලයේ වියදම්.	85
IV වන කාණ්ඩය : ද්විත්ව බදු සහන		
80.	විදේශීය බදු බැර.	85
81.	විදේශීය බදු බැර ගණනය කිරීම.	85
VIII වන පරිච්ඡේදය		
බදු ගෙවීමේ කාර්ය පටිපාටිය		
I වන කාණ්ඩය : ගෙවීම කිරීමේ ක්‍රම සහ කාලය		
82.	ගෙවීම කිරීමේ ක්‍රම සහ කාලය	87
II වන කාණ්ඩය : රඳවා ගැනීම මගින් ගෙවිය යුතු බද්ද		
83.	සේව්‍යෝජකයන් විසින් බද්ද රඳවාගැනීම.	88

වගන්තිය	ශීර්ෂය	පිටුව
84.	ආයෝජන ප්‍රතිලාභවලින් බද්ද රඳවා ගැනීම.	88
85.	සේවා ගාස්තුවලින් සහ කොන්ත්‍රාත් ගෙවීම්වලින් බද්ද රඳවා ගැනීම.	90
86.	රඳවාගනු ලැබූ හෝ රඳවා ගනු ලැබූ ලෙස සලකනු ලබන බදු පිළිබඳ ප්‍රකාශ සහ එම බදු ගෙවීම.	91
87.	රඳවාගැනීමේ සහතික.	92
88.	අවසාන රඳවා ගැනීමේ ගෙවීම්.	93
89.	අවසාන රඳවා ගැනීමේ බදු නොවන බදු සඳහා වූ බදු බැර.	95
III වන කාණ්ඩය : වාරික මගින් ගෙවිය යුතු බද්ද		
90.	නෛමාසික වාරික මගින් බද්ද ගෙවීම.	95
91.	ඇස්තමේන්තුගත ගෙවිය යුතු බදු ප්‍රකාශය.	98
92.	ඇස්තමේන්තුගත ගෙවිය යුතු බදු ප්‍රකාශය අවශ්‍ය නොවන බව.	99
IV වන කාණ්ඩය : තක්සේරුව මත ගෙවිය යුතු බද්ද		
93.	ආදායම් සහ ප්‍රාග්ධන ලාභ වාර්තාව.	100
94.	ආදායම් වාර්තාව අවශ්‍ය නොවන බව.	102
95.	තක්සේරු කිරීම.	103
96.	හවුල් ව්‍යාපාර සහ භාර මගින් ආයෝජන වත්කම් උපලබ්ධි වීම මත බද්ද ගෙවීම.	103
II කොටස		
IX වන පරිච්ඡේදය		
පරිපාලන විධිවිධාන		
I වන කාණ්ඩය : බදු නීති පරිපාලනය		
97.	නිලධරයෝ.	104
98.	බලතල පැවරීම.	105
99.	දේශීය ආදායම් දිරිගැන්වීමේ අරමුදල.	106
100.	රහස්‍යතාවය.	106
101.	තොරතුරු සපයන්නන්.	108

වගන්තිය	ශීර්ෂය	පිටුව
II වන කාණ්ඩය : බදු ගෙවන්නන් ලියාපදිංචිය සහ බදු ගෙවන්නා හඳුනාගැනීමේ අංකය		
102.	ලියාපදිංචිය.	109
103.	බදු ගෙවන්නා හඳුනාගැනීමේ අංකය.	109
III වන කාණ්ඩය : පොදු රීති නියමයන්		
104.	අනුගමන පොදු රීති නියමයන්.	111
105.	පොදු රීති නියමයක් සෑදීම.	111
106.	පොදු රීති නියමයක් ඉවත් කර ගැනීම.	112
IV වන කාණ්ඩය : පෞද්ගලික රීති නියමයන්		
107.	පෞද්ගලික රීති නියමයන්.	112
108.	යම් පෞද්ගලික රීති නියමයක් සඳහා වූ ඉල්ලීමක් ප්‍රතික්ෂේප කිරීම.	114
109.	පෞද්ගලික රීති නියමයක් සෑදීම.	115
110.	පෞද්ගලික රීති නියමයක් ඉවත්කර ගැනීම.	116
111.	පෞද්ගලික රීති නියමයන් පළ කිරීම.	116
V වන කාණ්ඩය : සන්නිවේදන, ආකෘති සහ දැන්වීම්		
112.	බදු ගෙවන්නන් සහ අනෙකුත් තැනැත්තන් සමඟ සන්නිවේදන.	117
113.	ඉලෙක්ට්‍රොනික බදු පද්ධතිය අදාළ කර ගැනීම.	118
114.	ආකෘති සහ දැන්වීම්.	119
115.	බලයලත් නියෝජිතයෝ.	119
116.	දෝෂයක් වලංගුභාවයට බලනොපාන බව.	120
117.	වැරදි නිවැරදි කිරීම.	121
118.	බදු ගෙවන්නා සතු, තොරතුරු සඳහා වන අයිතිය.	121
119.	නියමිත දින.	121

වගන්තිය	ශීර්ෂය	පිටුව
X වන පරිච්ඡේදය		
චාර්ය කඩා ගැනීම සහ තොරතුරු රැස්කිරීම		
120.	ගිණුම් සහ චාර්ය.	122
121.	මූල්‍ය ආයතනවල බැඳීම්.	123
122.	තොරතුරු, වත්කම් හා ඉඩම් වෙත ප්‍රවේශය.	123
123.	තොරතුරු ලබා ගැනීම සඳහා දැන්වීම.	127
124.	වරෙන්තුවක් සහිතව සෝදිසි කිරීම සහ තහනමට ගැනීම.	129
125.	වරෙන්තුවක් සහිතව සෝදිසි කිරීමක් සහ තහනමට ගැනීමක් ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ වරෙන්තුවක් රහිතව සෝදිසි කිරීම.	131
XI වන පරිච්ඡේදය		
බදු චාර්ය.		
126.	බදු චාර්ය.	133
127.	ගොනුකිරීම නියම කරනු ලබන දැන්වීම.	134
128.	චාර්ය නිසි අධිකාරියක් විසින් සපයන ලද බව සැලකීම.	134
129.	තොරතුරු චාර්ය.	135
130.	චාර්ය ගොනුකිරීම සඳහා වන කාලය දීර්ඝ කිරීම.	135
131.	නිසි ලෙස ගොනුකළ බදු චාර්ය.	135
XII වන පරිච්ඡේදය		
තක්සේරු කිරීම		
132.	ස්වයං තක්සේරු.	135
133.	පැහැර හරින ලද තක්සේරු.	136
134.	පෙර තක්සේරු.	137
135.	සංශෝධිත හෝ අතිරේක තක්සේරු.	139
136.	ස්වයං තක්සේරුවකට සංශෝධනයක් කිරීම සඳහා අයදුම් කිරීම.	142
XIII වන පරිච්ඡේදය		
විරෝධතා සහ අභියාචනා		
137.	විරෝධතා.	143
138.	පටහැනිතාවක දී හෝ අනනුකූලතාවක දී මේ පනත බලපැවැත්විය යුතු බව.	144
139.	පරිපාලන සමාලෝචනය.	144

වගන්තිය	ශීර්ෂය	පිටුව
140.	පරිපාලන සමාලෝචනයකින් අභියාචනය කිරීම.	145
141.	ඔප්පු කිරීමේ භාරය.	147
142.	අභියාචනයක්, බදු මුදල් එකතු කිරීම අත්හිටුවනු නොලබන බව.	147
143.	තක්සේරුවේ අවසානාත්මක බව.	147
144.	බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභාවේ තීරණයකින් අභියාචනය කිරීම.	148
XIV වන පරිච්ඡේදය		
බදු සඳහා බැඳීම සහ බදු ගෙවීම		
145.	බදු ගෙවන්නාගේ බැඳීම සහ නියමිත දිනය.	149
146.	නියෝජිතයන්ගේ බැඳීම සහ වගකීම්.	149
147.	සංස්ථාගත නොකළ මණ්ඩලයන් හි නිලධාරීන්.	154
148.	ගණන් බේරා වසා දැමීමට පසුව බදු වගකීම.	155
149.	අස්ථිත්වයන්හි කළමනාකරුවන්.	155
150.	ආපසු ගෙවිය හැකි ප්‍රමාණයන්.	156
151.	ගෙවීම සඳහා කාලය දීර්ඝ කිරීම.	157
152.	ගෙවීම පැහැර හැරීම.	158
153.	බදුවල ප්‍රමුඛත්වය.	159
154.	බදු ණය ගෙවීමේ අනුපිළිවෙළ	160
155.	ව්‍යවහාර මුදල.	160
XV වන පරිච්ඡේදය		
පොලිය		
156.	සාමාන්‍ය.	160
157.	උභය ගෙවීම් මත පොලිය.	161
158.	ආපසු ගෙවිය යුතු මුදල් ප්‍රමාණය මත වූ පොලිය.	161
159.	පොලී අනුපාතය.	161
XVI වන පරිච්ඡේදය		
බදු අයකර ගැනීම		
160.	සාමාන්‍ය.	162

වගන්තිය	ශීර්ෂය	පිටුව
161.	එකතු කිරීම සඳහා වන කාලසීමාව.	162
162.	එකතු කළ නොහැකි ප්‍රමාණයන් නිර්වාපණය කිරීම.	162
163.	නඩු කටයුතු.	162
164.	ලියම.	163
165.	බදු ගෙවන්නාගේ දේපලට එරෙහිව ඇස්කිසි කිරීම.	165
166.	තහනමට ගත් දේපල විකිණීම.	166
167.	අපගමන තහනම් නියෝග.	168
168.	බුන්වත්තාවයේ දී ප්‍රමුඛත්වය.	170
169.	ගෙවීම්වලට එරෙහිව හිලවී කිරීම.	170
170.	තුන්වන පාර්ශ්වයේ ණයකරුවෝ.	170
171.	දැන්වීම හා එකඟ වීම.	172
172.	වත්කම් සුරක්ෂිත කිරීම.	174
173.	අසම්බන්ධිත නොවන පැවරුම්ලාභීන්.	176
174.	පැවරුම් කළ බදු බැඳීම්.	176
175.	භාර ගැනුම්කරුවෝ.	176

XVII වන පරිච්ඡේදය

දණ්ඩන

176.	දණ්ඩන.	178
177.	බදු ගෙවන්නාගේ තොරතුරුවල වෙනස්වීම් ලේඛනගත කිරීමට හෝ දැනුම් දීමට අපොහොසත් වීම.	179
178.	බදු වාර්තා ප්‍රමාද වී ගොනු කිරීම.	180
179.	ප්‍රමාදව කරන ගෙවීම්.	180
180.	නොසැලකිලිමත් ලෙස හෝ වංචනිකව අඩුවෙන් කරන ලද ගෙවීම්.	181
181.	අසත්‍ය හෝ නොමඟ යවනු ලබන ප්‍රකාශ.	181
182.	ලේඛන පවත්වාගෙන යාමට හෝ පහසුකම් සැලසීමට අපොහොසත් වීම.	183
183.	තුන්වන පාර්ශ්වයේ දැන්වීමකට අනුකූලව ක්‍රියා කිරීමට අපොහොසත් වීම.	183
184.	පැවරුම් මිල කිරීමේ දණ්ඩන.	183

වගන්තිය	ශීර්ෂය	පිටුව
185.	තොරතුරු ලබාදීම සඳහා වන දැන්වීමට අනුකූලව ක්‍රියා කිරීම පැහැර හැරීම.	184
XVIII වන පරිච්ඡේදය		
අපරාධ නඩු කටයුතු		
186.	අපරාධ නඩු කටයුතු.	185
187.	ආධාර දීම සහ අනුබල දීම.	186
188.	සීමා කිරීමේ කාලසීමාවන්.	186
189.	බදු ගෙවීම මඟහැරීම.	186
190.	බදු පරිපාලනයට බාධා කිරීම.	187
191.	රහස්‍යතාවය ආරක්ෂා කිරීමට අපොහොසත් වීම.	188
192.	බදු නිලධාරීන් විසින් සිදු කරනු ලබන වැරදි.	188
193.	වැරදි සමථයකට පත් කිරීම.	189
XIX වන පරිච්ඡේදය		
නියෝග		
194.	නියෝග.	190
XX වන පරිච්ඡේදය		
අර්ථ නිරූපණය		
195.	අර්ථ නිරූපණය.	191
196.	ආශ්‍රිත තැනැත්තන්.	216
197.	ගෘහස්ථ වියදම.	217
198.	මූල්‍ය සාධන පත්‍ර.	218
XXI වන පරිච්ඡේදය		
විශේෂ විධිවිධාන		
199.	අන්‍යෝන්‍ය පරිපාලනමය සහය ලබා දීමේ ගිවිසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම	220
200.	අනනුකූලතාවක් ඇති වූ විට සිංහල භාෂා පාඨය බලපැවැත්විය යුතු බව.	221

වගන්තිය	ශීර්ෂය	පිටුව
XXII වන පරිච්ඡේදය		
තාවකාලික විධිවිධාන සහ අන්තර්කාලීන විධිවිධාන		
201.	තාවකාලික විධිවිධාන.	221
202.	ඉවත් කිරීම් සහ ඉතිරි කිරීම්.	222
203.	අන්තර්කාලීන විධිවිධාන.	223
	උපලේඛන	
	පළමුවන උපලේඛනය	225
	බදු අනුප්‍රමාණ	
	දෙවන උපලේඛනය	232
	ආයෝජන දිරිගැන්වීම්	
	තුන්වන උපලේඛනය	235
	නිදහස් කළ මුදල් ප්‍රමාණ	
	හතරවන උපලේඛනය	239
	ප්‍රාග්ධන දීමනා, තුලනය කිරීමේ දීමනා සහ තක්සේරු කළ හැකි ගාස්තු	
	පස්වන උපලේඛනය	242
	සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම් සහ සහන	
	හයවන උපලේඛනය	245
	තාවකාලික සහන	

2017 අංක 24 දරන දේශීය ආදායම් පනත

[සහතිකය සටහන් කළේ 2017 ඔක්තෝබර් මස 24 වන දින]

එල්. ඩී.— ඕ. 23/2017

ආදායම් බද්ද පැනවීම සඳහා විධිවිධාන සැලැස්වීම පිණිස වූ පනතකි.

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ පාර්ලිමේන්තුව විසින් මෙසේ පනවනු ලැබේ :-

1. මේ පනත 2017 අංක 24 දරන දේශීය ආදායම් පනත යනුවෙන් හඳුන්වනු ලබන අතර, 2018 අප්‍රේල් මස 1 වන දින සිට ක්‍රියාත්මක විය යුතු ය.

ලුහුඬු නාමය හා ක්‍රියාත්මක වන දිනය.

I වන කොටස

I වන පරිච්ඡේදය

ආදායම් බද්ද පැනවීම.

2. (1) (අ) යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා බදු අය කළ හැකි ආදායමක් ලබන තැනැත්තකු විසින්; හෝ

බද්ද අය කිරීමේ විධිවිධානය.

(ආ) එම වර්ෂය තුළ දී අවසාන රඳවා ගැනීමේ ගෙවීමක් ලබන තැනැත්තකු විසින්,

එක් එක් තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ආදායම් බද්ද ගෙවනු ලැබිය යුතු ය.

(2) යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා තැනැත්තකු විසින් ගෙවිය යුතු ආදායම් බදු ප්‍රමාණය (1) වන උපවගන්තිය යටතේ ගෙවිය යුතු මුදල්වල මුළු එකතුව විය යුතු ය.

(3) යම් තැනැත්තකු විසින් (1) වන උපවගන්තියේ (අ) ඡේදය යටතේ ගෙවිය යුතු ආදායම් බද්ද -

(අ) එම තැනැත්තාගේ බදු අය කළ හැකි ආදායමට මේ පනතේ පළමුවන උපලේඛනයේ සඳහන් අදාළ ආදායම් බදු අනුප්‍රමාණ අදාළ කර ගැනීම මගින්;

(ආ) මේ පනතේ 80 වන වගන්තිය යටතේ අදාළ වර්ෂය සඳහා එම තැනැත්තා විසින් හිමිකම් පා ඇති සහ එම තැනැත්තාට ඉඩ දෙනු ලැබ ඇති යම් විදේශීය බදු බැර අඩු කිරීමෙන්; සහ

(ඇ) මේ පනත යටතේ අදාළ වර්ෂය සඳහා එම තැනැත්තාට ප්‍රදානය කරන ලද හෝ ඉඩ දෙනු ලැබ ඇති වෙනත් යම් බදු බැර අඩු කිරීමෙන්,

ගණනය කරනු ලැබිය යුතු ය.

(4) යම් තැනැත්තකු විසින් (1) වන උපවගන්තියේ (ආ) ඡේදය යටතේ ගෙවිය යුතු ආදායම් බද්ද, එක් එක් අවසාන රඳවා ගැනීමේ ගෙවීමට මේ පනතේ පළමුවන උපලේඛනයේ සඳහන් අදාළ අනුප්‍රමාණය අදාළ කර ගැනීම මගින් ගණනය කරනු ලැබිය යුතු ය.

II වන පරිච්ඡේදය

ආදායම් බදු පදනම

I වන කාණ්ඩය : බදු අය කළ හැකි ආදායම

බදු අයකළ හැකි ආදායම.

3. (1) (2) වන උපවගන්තියට යටත්ව, තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා තැනැත්තකුගේ බදු අය කළ හැකි ආදායම, එම වර්ෂය සඳහා එක් එක් සේවා නියුක්තියෙන්, ව්‍යාපාරයෙන්, ආයෝජනයෙන් සහ වෙනත් මූලාශ්‍රවලින් වූ එම තැනැත්තාගේ තක්සේරු කළ හැකි සම්පූර්ණ ආදායමට සමාන විය යුතු ය.

(2) තක්සේරු වර්ෂයක බදු අය කළ හැකි ආදායම ගණනය කිරීමේ දී එම වර්ෂය සඳහා 52 වන වගන්තිය යටතේ වූ සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම් සහ සහන අඩු කරනු ලැබිය යුතු ය.

(3) එක් එක් තැනැත්තාගේ බදු අය කළ හැකි ආදායම සහ එක් එක් මූලාශ්‍රයෙන් වන තක්සේරු කළ හැකි ආදායම වෙන් වශයෙන් තීරණය කරනු ලැබිය යුතු ය.

II වන කාණ්ඩය : තක්සේරු කළ හැකි ආදායම

තක්සේරු කළ හැකි ආදායම.

4. යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා සේවා නියුක්තියෙන්, ව්‍යාපාරයෙන්, ආයෝජනයෙන් හෝ වෙනත් මූලාශ්‍රයකින් වන යම් තැනැත්තකුගේ තක්සේරු කළ හැකි ආදායම -

(අ) වාසික තැනැත්තකු සම්බන්ධයෙන් වන විට, මූලාශ්‍රය කවර ස්ථානයකින් පැන නැගුණ ද, එම වර්ෂය සඳහා සේවා නියුක්තියෙන්, ව්‍යාපාරයෙන්, ආයෝජනයෙන් හෝ වෙනත් මූලාශ්‍රයකින් එම තැනැත්තාට ලැබෙන ආදායමට සමාන විය යුතු ය; සහ

(ආ) නිර්වාසික තැනැත්තකු සම්බන්ධයෙන් වන විට, එම වර්ෂය සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ මූලාශ්‍රයකින් උද්ගත වන තාක් දුරට නැතහොත් උපයන තාක් දුරට සේවා නියුක්තියෙන්, ව්‍යාපාරයෙන්, ආයෝජනයෙන් හෝ වෙනත් මූලාශ්‍රයකින් එම තැනැත්තාට ලැබෙන ආදායමට සමාන විය යුතු ය.

5. (1) තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා යම් පුද්ගලයකුට සේවා නියුක්තියෙන් ලැබෙන ආදායම එම තක්සේරු වර්ෂය සඳහා එම පුද්ගලයාගේ සේවා නියුක්තියෙන් ලැබෙන ලැබීම් සහ ලාභ වන්නේ ය.

සේවා
නියුක්තියෙන්
ලැබෙන ආදායම.

(2) තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා යම් පුද්ගලයකුට සේවා නියුක්තියෙන් ලැබෙන ලැබීම් සහ ලාභ ගණනය කිරීමේ දී එම තක්සේරු වර්ෂය තුළ දී ඒ පුද්ගලයාට ඒ සේවා නියුක්තියෙන් ලැබුණු හෝ උපයන ලද පහත දැක්වෙන මුදල් ප්‍රමාණ ඇතුළත් කරනු ලැබිය යුතු ය :-

(අ) වැටුප්, පඩිනඩි, නිවාඩු පඩි, අතිකාල දීමනා, ගාස්තු, විශ්‍රාම වැටුප්, කොමිස් මුදල්, පාරිතෝෂික, ප්‍රසාද දීමනා සහ වෙනත් සමාන ගෙවීම්;

(ආ) ජීවන වියදම් දීමනා, යැපීම් දීමනා, ගෙවල් කුලී, සංග්‍රහ වියදම් දීමනා හෝ ගමන් වියදම් දීමනා ඇතුළු පෞද්ගලික දීමනා ගෙවීම්;

(ඇ) යම් පුද්ගලයකු හෝ එම පුද්ගලයාගේ ආශ්‍රිත තැනැත්තකු විසින් දරන ලද වියදම් නිදහස් කිරීම හෝ ප්‍රතිපූර්ණය කිරීම සඳහා ගෙවනු ලබන වියදම්;

(ඈ) සේවා නියුක්ති කොන්දේසිවලට එකඟවීම වෙනුවෙන් එම පුද්ගලයාට කරනු ලබන ගෙවීම්;

(ඉ) සේවා නියුක්තියන් අතිරික්ත වීම හෝ සේවා නියුක්තිය අහිමිවීම හෝ සේවා නියුක්තිය අවසන් කිරීම නිසා කරනු ලබන ගෙවීම්;

(ඊ) (3) වන උපවගන්තියේ (ඊ) ඡේදයට යටත්ව, සේවා නියුක්තයා වෙනුවෙන් විශ්‍රාම අරමුදලකට ගෙවන ලද විශ්‍රාම දායක මුදල් සහ සේවා නියුක්තිය සම්බන්ධයෙන් විශ්‍රාම යාමේ දී ලැබෙන මුදල්;

(උ) යම් පුද්ගලයකුගේ හෝ එම පුද්ගලයාගේ ආශ්‍රිත තැනැත්තකුගේ ප්‍රතිලාභය උදෙසා වෙනත් තැනැත්තකුට කරනු ලබන ගෙවීම් හෝ පැවරීම්;

(ඌ) යම් පුද්ගලයකු විසින් හෝ එම පුද්ගලයාගේ ආශ්‍රිත තැනැත්තකු විසින් සේවා නියුක්තිය ප්‍රකාරව ලබාගත් හෝ උපයාගත් ප්‍රතිලාභවල සාධාරණ වෙළඳපළ වටිනාකම;

(එ) සේවා නියුක්තිය සම්බන්ධයෙන් ලද ත්‍යාග ඇතුළු වෙනත් ගෙවීම්;

(ඒ) කොටස් අත්කර ගැනීම සඳහා යම් මනාපයක් පළ කිරීමේ හෝ අයිතියක් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස විභජනය කරන ලද කොටස් ඇතුළත්ව, සේවා නියුක්තයන් උදෙසා වූ කොටස් යෝජනා ක්‍රමයක් යටතේ විභජනය කරන ලද කොටස්වල ඒ විභජනය කරන ලද අවස්ථාවේ වෙළඳපළ වටිනාකමෙන්, එම කොටස් සඳහා සේවා නියුක්තයාගේ දායක මුදල අඩු කළ විට ලැබෙන වටිනාකම.

(3) යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා යම් පුද්ගලයකුට සේවා නියුක්තියෙන් ලැබෙන ලැබීම් සහ ලාභ ගණනය කිරීමේ දී පහත දැක්වෙන දෑ බැහැර කරනු ලැබිය යුතු ය:-

(අ) නිදහස් කරන ලද මුදල් ප්‍රමාණ සහ අවසාන රඳවා ගැනීමේ ගෙවීම්;

(ආ) සේවයෝජකයා වෙනුවෙන් ඒ පුද්ගලයා විසින් දරන ලද වියදම් නිදහස් කිරීම හෝ ප්‍රතිපූරණය කිරීම;

(ඇ) සියලු පූර්ණ කාලීන සේවා නියුක්තයන්ට සමාන කොන්දේසි මත ප්‍රතිලාභ අත්වන අවස්ථාවක දී, එම

පුද්ගලයාගේ දත්ත වෛද්‍ය හෝ වෛද්‍ය හෝ සෞඛ්‍ය රක්ෂණ වියදම් නිදහස් කිරීම හෝ ප්‍රතිපූරණය කිරීම;

(ඇ) ප්‍රමාණය, වර්ගය සහ වාර ගණන අනුව, සේවා යෝජකයා විසින් ගිණුම් පෙන්වීම හෝ අදාළ පුද්ගලයාට වෙන් කිරීම අසාධාරණ හෝ පරිපාලනමය වශයෙන් ප්‍රායෝගික නොවීම හේතු කොට ගෙන, විශේෂ සැලකිල්ලක් නොදැක්වීමේ පදනම මත සේවා නියුක්තයන්ට කරනු ලබන ගෙවීම් හෝ උපවිත වන ප්‍රතිලාභ;

(ඉ) ((2) වන උපවගන්තියේ (ඒ) ඡේදයේ සඳහන්) සේවා නියුක්තයන් උදෙසා වූ කොටස් යෝජනා ක්‍රමයක් යටතේ, සේවා නියුක්තයකුට ප්‍රදානය කර ඇති කොටස් අත්කර ගැනීමේ අයිතිවාසිකමක වටිනාකම හෝ අත්කර ගැනීමට මනාපය පළ කිරීමට ඉඩ දී ඇති කොටස්වල අදාළ අවස්ථාවේ වටිනාකම; සහ

(ඊ) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චිතව දක්වනු ලබන කොන්දේසිවලට යටත්ව, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් අනුමත කරන ලද විශ්‍රාම වැටුප්, අර්ථසාධක හෝ ඉතිරි කිරීමේ අරමුදලක හෝ අර්ථසාධක හෝ ඉතිරි කිරීමේ සම්තියක සේවා නියුක්තයාගේ ගිණුමට සේවා යෝජකයා විසින් ගෙවනු ලබන දායක මුදල්.

6. (1) යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා ව්‍යාපාරයකින් යම් තැනැත්තකුට ලැබෙන ආදායම, එම වර්ෂය සඳහා ව්‍යාපාරය පවත්වා ගෙන යාමෙන් එම තැනැත්තාට ලැබෙන ලැබීම් සහ ලාභ වන්නේ ය. ව්‍යාපාර ආදායම.

(2) යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා ව්‍යාපාරයක් පවත්වාගෙන යාමෙන් යම් තැනැත්තකුට ලැබෙන ලැබීම් සහ ලාභ ගණනය කිරීමේ දී එම තක්සේරු වර්ෂය තුළ දී, ඒ තැනැත්තා විසින් ඒ ව්‍යාපාරයෙන් උපයන ලද පහත දැක්වෙන මුදල් ප්‍රමාණ ඇතුළත් කරනු ලැබිය යුතු ය:-

- (අ) සේවා ගාස්තු;
- (ආ) වෙළඳ නාම සම්බන්ධයෙන් ලැබුණ ප්‍රතිෂ්ඨාව;

(ඇ) IV වන පරිච්ඡේදය යටතේ ගණන් බලනු ලබන පරිදි එම ව්‍යාපාරයේ ප්‍රාග්ධන වත්කම් සහ බැරකම් උපලබ්ධි කිරීමෙන් ලැබුණු ලැබීම්;

(ඈ) එම ව්‍යාපාරයේ ක්ෂය විය හැකි වත්කම් උපලබ්ධි කිරීම මත මේ පනතේ දෙවන හෝ හතරවන උපලේඛනය මගින් ඇතුළත් කළ යුතු බවට නියම කර ඇති මුදල් ප්‍රමාණ;

(ඉ) ව්‍යාපාරය පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව මත සීමා පැනවීමක් භාරගැනීම වෙනුවෙන් ප්‍රතිෂ්ඨාවක් වශයෙන් උපයන ලද මුදල් ප්‍රමාණ;

(ඊ) ව්‍යාපාරය සම්බන්ධයෙන් එම තැනැත්තාට ලැබෙන ත්‍යාග;

(උ) ව්‍යාපාරය සමග එල්ලායී ලෙස සම්බන්ධ වී ඇති සහ අදාළ තැනැත්තාගේ ආයෝජන ආදායම ගණනය කිරීමේ දී අන්‍යාකාරයකට ඇතුළත් කළ යුතු උපයන ලද මුදල්; සහ

(ඌ) මේ පනත යටතේ ඇතුළත් කරනු ලැබිය යුතු වෙනත් මුදල් ප්‍රමාණ.

(3) යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා ව්‍යාපාරයක් පවත්වා ගෙන යාමෙන් යම් තැනැත්තකුට ලැබෙන ලැබීම් සහ ලාභ ගණනය කිරීමේ දී පහත දැක්වෙන දෑ බැහැර කරනු ලැබිය යුතු ය:-

(අ) නිදහස් කරන ලද මුදල් ප්‍රමාණ සහ අවසාන රඳවා ගැනීමේ ගෙවීම්; සහ

(ආ) යම් තැනැත්තකුට සේවා නියුක්තියකින් ලැබෙන ආදායම ගණනය කිරීමේ දී ඇතුළත් කරනු ලබන මුදල් ප්‍රමාණ.

ආයෝජන ආදායම.

7. (1) යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා ආයෝජනයකින් යම් තැනැත්තකුට ලැබෙන ආදායම, එම වර්ෂය සඳහා එම ආයෝජනයෙන් එම තැනැත්තාට ලැබෙන ලැබීම් සහ ලාභ වන්නේ ය.

(2) යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා ආයෝජනයකින් යම් තැනැත්තකුට ලැබෙන ලැබීම් සහ ලාභ ගණනය කිරීමේ දී එම තක්සේරු වර්ෂය තුළ දී එම තැනැත්තාට එම ආයෝජනයෙන් ලැබුණු හෝ උපයන ලද පහත දැක්වෙන මුදල් ප්‍රමාණ ඇතුළත් කරනු ලැබිය යුතු ය:-

- (අ) ලාභාංශ, පොලී, වට්ටම්, අයකිරීම්, වාර්ෂිකයන්, ස්වාභාවික සම්පත් ගෙවුම්, කුලී, අධිමිල සහ රාජ්‍යභාග;
- (ආ) IV වන පරිච්ඡේදය යටතේ ගණන් බලනු ලබන පරිදි, ආයෝජන වත්කම් උපලබ්ධි කිරීමෙන් ලැබෙන ලැබීම්;
- (ඇ) ආයෝජනයක් කිරීමේ හැකියාව මත සීමා පැනවීමක් භාරගැනීම වෙනුවෙන් ප්‍රතිෂ්ඨාවක් වශයෙන් උපයන ලද මුදල් ප්‍රමාණ;
- (ඈ) ආයෝජනය සම්බන්ධයෙන් එම තැනැත්තාට ලැබෙන ත්‍යාග;
- (ඉ) ලොතරැයි, ඔට්ටු ඇල්ලීම් හෝ සුදු ක්‍රීඩාවලින් දිනුම් ලැබීම්; සහ
- (ඊ) මේ පනත යටතේ ඇතුළත් කරනු ලැබිය යුතු වෙනත් මුදල් ප්‍රමාණ.

(3) යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා ආයෝජනයකින් යම් තැනැත්තකුට ලැබෙන ලැබීම් සහ ලාභ ගණනය කිරීමේ දී පහත දැක්වෙන දෑ බැහැර කරනු ලැබිය යුතු ය:-

- (අ) නිදහස් කරන ලද මුදල් ප්‍රමාණ සහ අවසාන රඳවාගැනීමේ ගෙවීම්; සහ
- (ආ) සේවා නියුක්තියකින් හෝ ව්‍යාපාරයකින් යම් තැනැත්තකුට ලැබෙන ආදායම ගණනය කිරීමේ දී ඇතුළත් කරනු ලබන මුදල් ප්‍රමාණ.

8. (1) යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා වෙනත් මූලාශ්‍රවලින් යම් තැනැත්තකුට ලැබෙන ආදායම එම වර්ෂය සඳහා කවර හෝ මූලාශ්‍රයකින් එම තැනැත්තාට ලැබෙන ලැබීම් සහ ලාභ විය යුතු අතර, ඊට අනියම් සහ පුනරාවර්තන නොවන ස්වභාවයේ ලාභ ඇතුළත් නොවිය යුතු ය. වෙනත් ආදායම්.

(2) යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා කවර හෝ මූලාශ්‍රයකින් යම් තැනැත්තකුට ලැබෙන ලැබීම් සහ ලාභ ගණනය කිරීමේ දී පහත දැක්වෙන දෑ බැහැර කරනු ලැබිය යුතු ය:-

- (අ) නිදහස් කරන ලද මුදල් ප්‍රමාණ සහ අවසාන රඳවාගැනීමේ ගෙවීම්; සහ

(ආ) සේවා නියුක්තියකින්, ව්‍යාපාරයකින් හෝ ආයෝජනයකින් යම් තැනැත්තකුට ලැබෙන ආදායම ගණනය කිරීමේ දී ඇතුළත් කරනු ලබන මුදල් ප්‍රමාණ.

III වන කාණ්ඩය : බද්දෙන් නිදහස් මුදල් ප්‍රමාණ

නිදහස් කරන ලද මුදල් ප්‍රමාණ.

9. (1) මේ පනතේ තුන්වන උපලේඛනයේ සඳහන් මුදල් ප්‍රමාණ බද්ද ගෙවීමෙන් නිදහස් විය යුතු ය.

(2) යම් නීතියක පටහැනිව කුමක් සඳහන් වුව ද, මේ පනත මගින් විධිවිධාන සලසා ඇති පරිදි හැර යම් තැනැත්තකු හෝ යම් මුදල් ප්‍රමාණයක් මේ පනත මගින් පනවනු ලබන බද්දෙන් නිදහස් කිරීමට විධිවිධාන සලස්වනු නොලැබිය යුතු අතර, මේ පනත අදාළ වීම කෙරෙහි බලපාන හෝ මේ පනත අදාළ වීම කෙරෙහි බලපෑම අරමුණු කොට ගත් යම් ගිවිසුමකට ඇතුළත් නොවිය යුතු ය.

(3) මේ පනත ආරම්භ වන දිනයේ දී බලාත්මකව පවතින වෙනත් නීතියක විධිවිධානයකට හෝ ගිවිසුමකට (2) වන උපවගන්තිය අදාළ නොවිය යුතු ය.

IV වන කාණ්ඩය: අඩු කිරීම්.

සාමාන්‍ය අඩු කිරීම්.

10. (1) (අ) යම් තැනැත්තකුගේ සේවා නියුක්තියෙන් ලැබෙන ආදායම ගණනය කිරීමේ දී කිසිදු අඩු කිරීමක් නොකළ යුතු ය.

(ආ) යම් තැනැත්තකුගේ ආදායම ගණනය කිරීමේ දී පහත දැක්වෙන අඩු කිරීම් නොකළ යුතු ය:-

- (i) එම තැනැත්තා විසින් දරන ලද ගෘහස්ථ වියදම් (197 වන වගන්තිය);
- (ii) මේ පනත යටතේ ගෙවනු ලැබිය යුතු බද්ද;
- (iii) යම් ලිඛිත නීතියක් කඩකිරීම සම්බන්ධයෙන් රජයකට හෝ යම් රටක ආණ්ඩුවක දේශපාලන උපබෙදීමකට ගෙවනු ලබන පොලිය, දණ්ඩන සහ දඩ මුදල්;

- (iv) නිදහස් කරන ලද මුදල් ප්‍රමාණ හෝ අවසාන රඳවා ගැනීමේ ගෙවීම් ඉපයීමේ දී දරන ලද තාක් දුරට වූ එම තැනැත්තාගේ වියදම්;
- (v) සේවා නියුක්තයකුගේ ආදායම ගණනය කිරීමේ දී ඇතුළත් කර ඇත්නම් මිස හෝ විශ්‍රාම වැටුප්, අර්ථසාධක හෝ ඉතිරි කිරීමේ අරමුදලකට නැතහොත් යම් නිශ්චිත කොන්දේසිවලට යටත්ව කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් අනුමත කරන ලද අර්ථසාධක අරමුදල් හෝ ඉතිරි කිරීමේ සම්බන්ධයෙන් සේවා යෝජකයා විසින් ගෙවන ලද දායක මුදලක් අඩංගු වන්නේ නම් මිස, විශ්‍රාම යාමේ දායක මුදල්;
- (vi) සමාගමක ලාභාංශ;
- (vii) සංග්‍රහ කටයුතු සඳහා වෙන් කරන ලද හෝ දරන ලද වියදම්;
- (viii) මේ දක්වා දරා නොමැති එහෙත් අනාගත තක්සේරු වර්ෂයක දී දැරීමට අපේක්ෂිත වියදම් හෝ අලාභ සඳහා යම් තැනැත්තකු විසින් ස්වකීය මූල්‍ය ගිණුම්වලින් සංචිතයකට හෝ වෙනත් ස්ථානයකට මාරු කර ඇති මුදල් ප්‍රමාණයක්;
- (ix) ලොතරැයි, ඔට්ටු ඇල්ලීම් හෝ සුදු ව්‍යාපාරයක් පවත්වා ගෙන යාමේ දී දරන ලද වියදම් හැර, ලොතරැයි, ඔට්ටු ඇල්ලීම් හෝ සුදු සඳහා දරන ලද වියදම්; හෝ
- (x) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චිතව දක්වා ඇති බදු හෝ වෙනත් අය කිරීම්.

(2) VIII වන පරිච්ඡේදයේ II වන කාණ්ඩය යටතේ බදු රඳවා ගැනීමට යම් තැනැත්තකුට නියම කර ඇති ගෙවීමක් සඳහා අඩු කිරීමකට එම තැනැත්තාට අවසර දී ඇති අවස්ථාවක, රඳවා ගන්නා ලද බද්ද කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත ගෙවන තුරු එම අඩු කිරීම සඳහා ඉඩ දෙනු නොලැබිය යුතු ය.

(3) මේ පනත මගින් ප්‍රකාශිතව ම අවසර දී ඇති පරිදි හැර කිසිදු අඩු කිරීමක් නොකළ යුතු ය.

(4) බදු අඩු කිරීම් එකකට වඩා අදාළ වන අවස්ථාවක දී, වඩාත්ම විශේෂිත අඩු කිරීම අදාළ කර ගැනීමෙන් අඩු කිරීමක් අහිමි වීමේ ප්‍රතිඵලය ඇති වුව ද එම වඩාත්ම විශේෂිත අඩු කිරීම අදාළ කර ගනු ලැබිය යුතු ය.

ප්‍රධාන අඩු කිරීම්.

11. (1) තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා ව්‍යාපාරයකින් හෝ ආයෝජනයකින් යම් තැනැත්තකුට ලැබෙන ආදායම ගණනය කිරීමේ දී, එම තැනැත්තා විසින් එම වර්ෂය තුළ දරන ලද තාක් දුරට වූ සහ එම ව්‍යාපාරයෙන් හෝ ආයෝජනයෙන් ආදායම ලබා ගැනීමේ දී දරන ලද තාක් දුරට වූ වියදම් අඩු කරනු ලැබිය යුතු ය.

(2) ප්‍රාග්ධන ස්වභාවයේ වියදමක් සඳහා අඩු කිරීමකට (1) වන උපවගන්තිය යටතේ ඉඩ දෙනු නොලැබිය යුතු ය.

(3) මේ වගන්තියේ “ප්‍රාග්ධන ස්වභාවයේ වියදමකට” මාස දොළහකට වැඩි කාලයක් පැවතිය හැකි ප්‍රතිලාභයක් ලබා ගැනීම සඳහා දරන ලද වියදමක් ද ඇතුළත් වේ.

පොලී වියදම්.

12. 11 වන වගන්තියේ කාර්ය සඳහා යම් තැනැත්තකුගේ ණය බැඳීමක් යටතේ යම් තක්සේරු වර්ෂයක් තුළ එම තැනැත්තා විසින් දරන ලද පොලිය -

(අ) එම ණය බැඳීම මුදල් ණයට ගැනීමේ දී දරනු ලැබූ අවස්ථාවක, එම මුදල් එම වර්ෂය තුළ භාවිත කරන ලද තාක් දුරට හෝ එම වර්ෂය තුළ ආදායම උත්පාදනය කිරීමේ දී වත්කමක් අත්කර ගැනීමට එම මුදල් භාවිත කරන ලද තාක් දුරට; සහ

(ආ) වෙනත් යම් අවස්ථාවක දී, එම ණය බැඳීම ආදායම උත්පාදනය කිරීම සඳහා දරන ලද තාක් දුරට,

ආදායම උත්පාදනය කිරීමේ දී දරනු ලැබූ ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

වෙළඳ තොග සඳහා දීමනා.

13. (1) යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා යම් තැනැත්තකුට ව්‍යාපාරයකින් ලැබෙන ආදායම ගණනය කිරීමේ කාර්ය සඳහා,

ව්‍යාපාරයේ වෙළඳ තොගය සම්බන්ධයෙන් වන විට, (2) වන උපවගන්තිය යටතේ ගණනය කරනු ලබන දීමනාව අඩු කරනු ලැබිය යුතු ය.

(2) එම දීමනාව -

(අ) එම තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ව්‍යාපාරයේ වෙළඳ තොගයේ ආරම්භක වටිනාකම; සහ

(ආ) ව්‍යාපාරයේ වෙළඳ තොගයේ පිරිවැය තුළ ඇතුළත් කර ඇති, එම වර්ෂය තුළ අදාළ තැනැත්තා විසින් දරන ලද වියදම්,

එකතු කොට,

(ඇ) එම වර්ෂය සඳහා ව්‍යාපාරයේ වෙළඳ තොගයේ අවසන් වටිනාකම අඩු කිරීමෙන්,

ගණනය කරනු ලැබිය යුතු ය.

(3) තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා ව්‍යාපාරයක වෙළඳ තොගයේ ආරම්භක වටිනාකම, කලින් පැවති තක්සේරු වර්ෂය අවසානයේ දී එම ව්‍යාපාරයේ වෙළඳ තොගයේ අවසන් වටිනාකම වන්නේ ය.

(4) තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා ව්‍යාපාරයක වෙළඳ තොගයේ අවසන් වටිනාකම-

(අ) එම වර්ෂය අවසානයේ දී ව්‍යාපාරයේ වෙළඳ තොගයේ පිරිවැය; හෝ

(ආ) එම වර්ෂය අවසානයේ දී ව්‍යාපාරයේ වෙළඳ තොගයේ වෙළඳපල වටිනාකම;

යන මුදල් ප්‍රමාණවලින් වඩා අඩු මුදල් ප්‍රමාණය වන්නේ ය.

(5) (4) වන උපවගන්තියේ (ආ) ඡේදයට අනුකූලව වෙළඳ තොගයේ අවසන් වටිනාකම තීරණය කරනු ලබන අවස්ථාවක, වෙළඳ තොගයේ පිරිවැය එම වටිනාකමට සරිලන පරිදි නැවත ගළපනු ලැබිය යුතු ය.

අලුත්වැඩියා කිරීම සහ වැඩි දියුණු කිරීම.

14. (1) යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා යම් තැනැත්තකුගේ ක්ෂය විය හැකි වත්කම් අලුත්වැඩියා කිරීමේ හෝ වැඩි දියුණු කිරීමේ වියදම් සහ 11 වන වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තියේ අවශ්‍යතා සපුරාලන වියදම්, ප්‍රාග්ධන ස්වභාවයේ වුව ද එසේ නො වුව ද එය නොතකා අඩු කරනු ලැබිය යුතු ය.

(2) යම් තැනැත්තකුගේ ක්ෂය විය හැකි වත්කම් සම්බන්ධයෙන් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා ප්‍රදානය කරන ලද (1) වන උපවගන්තියේ සඳහන් අඩු කිරීම් -

(අ) (i) 4 වන පන්තියේ ක්ෂය විය හැකි වත්කමකට කරනු ලබන අලුත්වැඩියාවක් හෝ වැඩි දියුණු කිරීමක් සම්බන්ධයෙන් වන විට, කලින් පැවැති වර්ෂය අවසානයේ දී එම වත්කමේ ලිඛිත වටිනාකමින් සියයට පහක් නො ඉක්මවිය යුතු ය. (හතරවන උපලේඛනයේ 4(3) වන ඡේදය);

(ii) අනෙක් සියලු අවස්ථාවන්හි දී කලින් පැවැති වර්ෂය අවසානයේ දී එම වත්කමේ ලිඛිත වටිනාකමින් සියයට විස්සක් නො ඉක්මවිය යුතු ය (හතරවන උපලේඛනයේ 4(3) වන ඡේදය); සහ

(ආ) එම අඩු කිරීම් සඳහා, වියදම් දරන ලද අනුපිළිවෙළ අනුව ඉඩ දෙනු ලැබිය යුතු ය.

(3) (2) වන උපවගන්තියේ සඳහන් සීමා කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස අඩු කිරීම සඳහා ඉඩ ලබා දිය යුතු නොවන අතිරික්ත වියදම වත්කමේ ක්ෂයවීමේ පදනමට එකතු කළ යුතු ය. (හතරවන උපලේඛනයේ 3 වන ඡේදය).

පර්යේෂණ හා සංවර්ධන වියදම් සහ කෘෂිකාර්මික කටයුතු ආරම්භ කිරීමේ වියදම්.

15. (1) 11 වන වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තියේ අවශ්‍යතා සපුරාලන පර්යේෂණ හා සංවර්ධන වියදම් සහ කෘෂිකාර්මික කටයුතු ආරම්භ කිරීමේ වියදම් ප්‍රාග්ධන ස්වභාවයෙන් යුක්ත වුවද එසේ නො වුවද අඩු කරනු ලැබිය හැකි ය.

(2) මේ වගන්තියෙහි -

“කෘෂිකාර්මික කටයුතු ආරම්භ කිරීමේ වියදම්” යන්නෙන්, යම් තැනැත්තකු විසින් -

(අ) යම් ඉඩමක් වගා කිරීම සඳහා හෝ සත්ත්ව පාලනය සඳහා සුදානම් කිරීමේ දී;

(ආ) (අ) ඡේදයෙහි සඳහන් ඉඩමෙහි පැළ වගා කිරීමේ දී;

(ඇ) (අ) ඡේදයෙහි සඳහන් ඉඩමෙහි ඇති කිරීම සඳහා සතුන් හෝ කුකුළන් මිලදී ගැනීමේ දී; හෝ

(ඈ) මසුන් ඇති කිරීම සඳහා ටැංකි හෝ පොකුණු නඩත්තු කිරීමේ දී හෝ මිරිදිය ජලය පිරිසිදු කිරීමේ දී හෝ සකස් කිරීමේ දී සහ අවස්ථාවෝචිත පරිදි එම ටැංකිවල, පොකුණුවල හෝ මිරිදිය ජලයෙහි ඇති කිරීම සඳහා මසුන් මිල දී ගැනීමේ දී,

දරන ලද යම් වියදම් අදහස් වේ.

“පර්යේෂණ හා සංවර්ධන වියදම්” යන්නෙන්, යම් තැනැත්තකු විසින් -

(අ) ශ්‍රී ලංකාවේ යම් ආයතනයක් හරහා තම ව්‍යාපාරය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා විද්‍යාත්මක, කාර්මික, කෘෂිකාර්මික හෝ වෙනත් යම් පර්යේෂණයක් සිදු කිරීමේ දී (නැතහොත් එම තැනැත්තා විසින් හෝ ශ්‍රී ලංකාවේ යම් පර්යේෂණ ආයතනයක් හරහා උසස් වටිනාකමකින් යුත් කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදනවලට අදාළ යම් නව නිපැයුමක් හෝ පර්යේෂණයක් කිරීමේ දී); හෝ

(ආ) යම් තැනැත්තකුගේ ව්‍යාපාරයක් සංවර්ධනය කිරීමේ දී සහ ව්‍යාපාරයේ නිෂ්පාදන හෝ ක්‍රියාවලි වැඩි දියුණු කිරීමේ දී,

ශ්‍රී ලංකාවට ප්‍රතිලාභයක් අත් වන පරිදි දරන ලද යම් වියදමක් අදහස් වන නමුත්, මේ පනත යටතේ යම් වත්කමක පිරිවැය තුළ අන්‍යාකාරයකට ඇතුළත් කර ඇත්තා වූ ද, එම තැනැත්තා විසින් දරනු ලැබූවා වූ ද වියදම් බැහැර කරනු ලැබිය යුතු ය.

ප්‍රාග්ධන දීමනා සහ තුලනය කිරීමේ දීමනා.

16. (1) යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා ව්‍යාපාරයකින් යම් තැනැත්තකුට ලැබෙන ආදායම ගණනය කිරීමේ කාර්ය සඳහා-

(අ) (2) වන උපවගන්තියේ සඳහන් ප්‍රාග්ධන දීමනා අඩු කරනු ලැබිය යුතු ය; සහ

(ආ) (4) වන උපවගන්තියේ සඳහන් තුලනය කිරීමේ දීමනා අඩු කරනු ලැබිය යුතු ය.

(2) ප්‍රාග්ධන දීමනා -

(අ) යම් වර්ෂයක් අවසානයේ දී යම් තැනැත්තකුට අයත්ව තිබූ සහ එම තැනැත්තාගේ ව්‍යාපාරයකින් ආදායම ඉපැයීමේ දී භාවිත කරන ලද ක්ෂය විය හැකි වත්කම් සම්බන්ධයෙන් ප්‍රදානය කරනු ලැබිය යුතු ය; සහ

(ආ) මේ පනතේ දෙවන හෝ හතරවන උපලේඛනයේ විධිවිධානවලට අනුකූලව ගණනය කරනු ලැබිය යුතු ය.

(3) යම් නිශ්චිත තක්සේරු වර්ෂයක් සම්බන්ධයෙන් ප්‍රදානය කරන ලද ප්‍රාග්ධන දීමනා එම වර්ෂයේ දී ලබා ගත යුතු අතර, පසුව එළඹෙන තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා කල් දැමිය නොහැකි වන්නේ ය.

(4) තුලනය කිරීමේ දීමනා-

(අ) (i) යම් තක්සේරු වර්ෂයක් ඇතුළත උපලබ්ධි කරන ලද ක්ෂය විය හැකි වත්කම් සම්බන්ධයෙන් ලබා දිය යුතු ය; සහ

(ii) එම වර්ෂය තුළ දී හෝ ඊට පෙර වර්ෂයක දී ප්‍රාග්ධන දීමනා ප්‍රදානය කොට ඇති ක්ෂය විය හැකි වත්කම් සම්බන්ධයෙන් ලබා දිය යුතු ය; සහ

(ආ) මේ පනතේ දෙවන හෝ හතරවන උපලේඛනවල විධිවිධානවලට අනුකූලව ගණනය කරනු ලැබිය යුතු ය.

17. (1) යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා යම් තැනැත්තකුගේ ව්‍යාපාරයකින් ලැබෙන ආදායම ගණනය කිරීමේ කාර්ය සඳහා එම වර්ෂය තුළ (2) වන උපවගන්තියේ සඳහන් වත්කම් හා බැරකම් උපලබ්ධි කිරීමෙන් ඒ තැනැත්තාට සිදුවන පාඩුවක් අඩු කරනු ලැබිය යුතු ය. එම පාඩුව IV වන පරිච්ඡේදය යටතේ ගණනය කරනු ලැබිය යුතු ය.

ව්‍යාපාර වත්කම් සහ බැරකම් උපලබ්ධි කිරීමේ දී සිදුවන පාඩු.

(2) වත්කම් සහ බැරකම් -

(අ) ව්‍යාපාරයෙන් ආදායම් උපදවීමේ දී භාවිත කරනු ලැබූ තාක් දුරට වූ ව්‍යාපාරයේ ප්‍රාග්ධන වත්කම් විය යුතු ය; සහ

(ආ) (i) මුදල් ණයට ගැනීමේ දී දැරීමට සිදු වූ ණය බැඳීමක් වන බැරකමක් සම්බන්ධයෙන් වන විට, ව්‍යාපාරයේ ආදායම් උපදවීමේ දී මුදල් යෙද වූ තාක් දුරට වූ හෝ එම මුදල්වලින් මිල දී ගත් වත්කමක් ව්‍යාපාරයෙන් ආදායම් උපදවීමේ දී භාවිත කරනු ලැබූ තාක් දුරට වූ; සහ

(ii) වෙනත් යම් බැරකමක් සම්බන්ධයෙන් වන විට, ව්‍යාපාරයෙන් ආදායම් උපදවීමේ දී එම බැරකම දැරීමට සිදු වූ තාක් දුරට වූ,

ව්‍යාපාරයේ බැරකම් විය යුතු ය.

18. (1) යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා ව්‍යාපාරයක් කර ගෙන යාමේ දී හෝ ආයෝජනයක් කිරීමේ දී, මූල්‍ය ආයතනයක් නොවන යම් අස්ථිත්වයක් ලබන ආදායම ගණනය කිරීමේ දී අඩු කරනු ලබන මූල්‍ය පිරිවැය ප්‍රමාණය, (2) වන උපවගන්තියේ සඳහන් සීමාව ඇතුළත මූල්‍ය සාධනපත්‍රවලට ආරෝපණය කළ හැකි මූල්‍ය පිරිවැය ප්‍රමාණය නොඉක්මවිය යුතු ය.

මූල්‍ය පිරිවැයෙහි අඩු කළ හැකි මුදල.

(2) එම සීමාව පහත දැක්වෙන සූත්‍රයට අනුව ගණනය කරනු ලැබිය යුතු ය :-

$$A \times B$$

මෙම සූත්‍රයෙහි -

"A" යනු, එම අස්ථිත්වයේ නිකුත් කළ කොටස් ප්‍රාග්ධනයේ සහ සංචිතවල මුළු එකතුව වේ; සහ

"B" යනු,

(අ) නිෂ්පාදන අස්ථිත්වයක් සම්බන්ධයෙන් වන විට, අංක 3 වේ; සහ

(ආ) නිෂ්පාදන අස්ථිත්වයක් නොවන අස්ථිත්වයක් සම්බන්ධයෙන් වන විට අංක 4 වේ.

(3) (1) වන උපවගන්තිය ප්‍රකාරව අඩු කිරීමක් හිමි නොවූ මූල්‍ය පිරිවැය ඉදිරියට ගෙන ගොස් ඊට පසුව එළඹෙන තක්සේරු වර්ෂ හය ඇතුළත දරනු ලැබූ පිරිවැයක් ලෙස සලකනු ලැබිය හැකි නමුත්, එසේ සලකනු ලැබිය යුත්තේ එම වර්ෂය සඳහා (2) උපවගන්තියේ සඳහන් භාවිත නොකළ සීමාවේ ප්‍රමාණයට පමණි.

(4) මූල්‍ය සාධනපත්‍ර මත සිදු වූ පාඩු මූල්‍ය සාධනපත්‍ර මත සිදු වූ ලැබීම්වලට එරෙහිව හිලවී කළ හැකි අවස්ථානුගත තත්ත්වයන් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චිතව දක්වනු ලැබිය හැකි ය.

(5) මේ වගන්තියෙහි "සංචිත" යන්නට යම් වත්කමක් ප්‍රත්‍යාගණනය කිරීමෙන් පැන නගින සංචිත ඇතුළත් නොවිය යුතු ය.

ව්‍යාපාර හෝ ආයෝජන පාඩු.

19. (1) යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා ව්‍යාපාරයකින් යම් තැනැත්තකුට ලැබෙන ආදායම ගණනය කිරීමේ දී පහත දැක්වෙන මුදල් ප්‍රමාණ අඩු කරනු ලැබිය යුතු ය :-

(අ) එම වර්ෂය සඳහා වෙනත් යම් ව්‍යාපාරයකින් එම තැනැත්තාට සිදු වූ හිලවී නොකළ පාඩුවක්; සහ

(ආ) පසුගිය තක්සේරු වර්ෂ හය සඳහා එම ව්‍යාපාරයෙන් හෝ වෙනත් යම් ව්‍යාපාරයකින් එම තැනැත්තාට සිදු වූ හිලවී නොකළ පාඩුවක්.

(2) හිලවී නොකළ පාඩුව හෝ ඉන් කොටසක් අඩු කරනු ලබන ආදායම් ගණනය කිරීම හෝ ගණනය කිරීම් එම තැනැත්තා විසින්

තෝරා ගනු ලැබිය හැකි ය. එසේ වුව ද, (1) වන උපවගන්තිය යටතේ යම් පාඩුවක් අඩු කළ හැකි අවස්ථාවක දී එම පාඩුව අඩු කරනු ලැබිය යුතු ය.

(3) (1) සහ (2) වන උපවගන්තිවල විධිවිධානවල කුමක් සඳහන් වුවද, යම් තැනැත්තකුට පාඩුවක් සිදු වූ අවස්ථාවක හා එම පාඩුව ලාභයක් වී නම් එම ලාභය මත අඩු අනුප්‍රමාණයක් අනුව බදු අය කළ හැකි අවස්ථාවක, එම පාඩුව, එම අඩු අනුප්‍රමාණය අනුව, එම අනුප්‍රමාණයට වඩා අඩු අනුප්‍රමාණයක් අනුව හෝ නිදහස් කරන ලද ප්‍රමාණයක් අනුව ආදායම් බදු ගණනය කිරීමේ දී පමණක් අඩු කරනු ලැබිය යුතු ය. එම පාඩුව ලාභයක් වූයේ නම් සහ එම ලාභය බද්දෙන් නිදහස් නම් එම පාඩුව, නිදහස් කරන ලද මුදල් ප්‍රමාණ ගණනය කිරීමේ දී පමණක් අඩු කරනු ලැබිය යුතු ය.

(4) (5) වන උපවගන්තියේ විධිවිධානවලට යටත් ව, (1) වන උපවගන්තියේ සිට (3) උපවගන්තිය දක්වා විධිවිධාන, ආයෝජනයකින් ලැබෙන ලාභය සහ ආයෝජනයකින් සිදු වන හිලච් නොකළ පාඩු ගණනය කිරීමේ දී අදාළ විය යුතු අතර, එහිදී -

(අ) ව්‍යාපාරයකින් සිදුවන හිලච් නොකළ පාඩු, ආයෝජනයකින් ලැබෙන ආදායම ගණනය කිරීමේ දී අඩු කරනු ලැබිය හැකි ය;

(ආ) ආයෝජනයකින් සිදුවන හිලච් නොකළ පාඩු, ආයෝජනයකින් ලැබෙන ආදායම ගණනය කිරීමේ දී පමණක් අඩු කරනු ලැබිය යුතු ය.

(5) 194 වන වගන්තියට යටත්ව, ආයෝජන වත්කමක් උපලබ්ධි කිරීමෙන් ලැබෙන ලැබීමකින් වෙනත් ආයෝජන වත්කමක් බැහැර කිරීමේ දී සිදුවන යම් පාඩුවක් අඩු කරනු නොලැබිය යුතු ය.

(6) මෙම වගන්තියෙහි —

යම් ව්‍යාපාරයකින් හෝ ආයෝජනයකින් යම් තක්සේරු වර්ෂයක් තුළ යම් තැනැත්තකුට සිදු වූ “පාඩුව”, එම ව්‍යාපාරයෙන් හෝ ආයෝජනයෙන් එම තැනැත්තාට ලැබෙන ආදායම ගණනය කිරීමේ දී (මේ වගන්තිය යටතේ හෝ 25 වන වගන්තියේ (5) වන උපවගන්තිය යටතේ හැර) මේ පනතට අනුව

අඩු කරන ලද මුදල් ප්‍රමාණය, එම ආදායම ගණනය කිරීමේ දී ඇතුළත් කරන ලද මුදල් ප්‍රමාණය ඉක්මවා ඇති අතිරික්ත මුදල් ප්‍රමාණයක් වශයෙන් ගණන් බැලිය යුතු ය; සහ

“හිලච් නොකළ පාඩුව” යන්නෙන්, මේ වගන්තිය යටතේ හෝ 25 වන වගන්තියේ (5) වන උපවගන්තිය යටතේ යම් තැනැත්තකුගේ ආදායම ගණනය කිරීමේ දී අඩු කරනු නොලැබූ පාඩුවක් අදහස් වේ.

III වන පරිච්ඡේදය

ආදායම් බද්ද ගණනය කිරීම

I වන කාණ්ඩය: ගිණුම්කරණ ක්‍රමය

තක්සේරු වර්ෂය වෙනස්වීම.

20. (1) තක්සේරු වර්ෂය යන්නෙන් යම් වර්ෂයක අප්‍රේල් මස පළමුවන දිනයෙන් ආරම්භ වී ඉක්බිතිව ම එළඹෙන වර්ෂයේ මාර්තු මස තිස් එක් වන දිනයෙන් අවසන් වන මාස දොළහක කාලසීමාව අදහස් වේ.

(2) භාරයක් හෝ සමාගමක් විසින් එහි තක්සේරු වර්ෂය වෙනස් කිරීම සඳහා කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත ඉල්ලීමක් කළ හැකි අතර, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් සුදුසු යයි සලකනු ලබන නියම හා කොන්දේසි මත එම වෙනස් කිරීම අනුමත කරනු ලැබිය හැකි ය. එම අනුමතයට අදාළ යම් නියමයකට හෝ කොන්දේසියකට අනුකූලව ක්‍රියා කිරීම භාරයක් හෝ සමාගමක් විසින් පැහැර හරිනු ලැබුවේ නම්, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් එම අනුමතය ප්‍රත්‍යාදීෂ්ඨ කරනු ලැබිය හැකි ය.

(3) යම් භාරයක හෝ සමාගමක තක්සේරු වර්ෂය වෙනස් වීම මඟින් එම භාරය හෝ සමාගම විසින් වාරික මඟින් සහ VIII වන පරිච්ඡේදය යටතේ තක්සේරු කිරීම් මත බද්ද ගෙවිය යුතු අවස්ථාව වෙනස් වීමේ ප්‍රතිඵලය ඇති වන්නේ ය.

ගිණුම්කරණ ක්‍රමය.

21. (1) මේ පනත මඟින් අන්‍යාකාරයකට විධිවිධාන සලස්වා ඇත්නම් මිස, තැනැත්තකුගේ ආදායම ගණනය කිරීමේ දී ඇතුළත් කිරීම්වල සහ අඩු කිරීම්වල කාල නිර්ණය පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ මූලධර්මවලට අනුව සිදු කරනු ලැබිය යුතු ය.

(2) සේවා නියුක්තියකින් හෝ ආයෝජනයකින් යම් පුද්ගලයකුට ලැබෙන ආදායම ගණනය කිරීමේ දී එම පුද්ගලයා විසින් ආදායම් බද්දේ කාර්ය සඳහා, මුදල් පදනම මත ගිණුම් තැබිය යුතු ය.

(3) ව්‍යාපාරයක් පවත්වාගෙන යන යම් පුද්ගලයකු හෝ අස්ථිත්වයක් විසින් ආදායම් බද්දේ කාර්ය සඳහා උපචිත පදනම මත ගිණුම් තැබිය යුතු ය.

(4) යම් තැනැත්තකුට (2) වන හා (3) වන උපවගන්තිවල සඳහන් මූලාශ්‍රවලින් හැර වෙනත් මූලාශ්‍රවලින් ලැබෙන ආදායම සම්බන්ධයෙන් එම තැනැත්තා විසින්, ආදායම් බද්දේ කාර්ය සඳහා, මුදල් පදනම හෝ උපචිත පදනම යන දෙකෙන්, තම ආදායම නිසි පරිදි ගණනය කෙරෙන පදනම මත ගිණුම් තැබිය යුතු ය.

(5) (2) වන සහ (3) වන උපවගන්තිවලට යටත්ව, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ලිඛිත දැන්වීමක් මඟින් යම් විශේෂිත ගිණුම්කරණ ක්‍රමයක් භාවිත කරන ලෙස යම් තැනැත්තකුට නියම කරනු ලැබිය හැකි ය. නැතහොත් යම් තැනැත්තකුගේ ගිණුම්කරණ ක්‍රමය වෙනස් කිරීම සඳහා එම තැනැත්තා විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන ඉල්ලීමක් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් අනුමත කරනු ලැබිය හැකි ය. යම් තැනැත්තකුගේ ආදායම නිසි පරිදි ගණනය කිරීම සඳහා නව ක්‍රමය අවශ්‍ය බවට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සැහීමට පත් විය යුතු ය.

(6) යම් තැනැත්තකුගේ ගිණුම්කරණ ක්‍රමය වෙනස් වන අවස්ථාවක, යම් අයිතමයක් අත් නොහරින බවට හෝ එකම අයිතමය එක වාරයකට වඩා වැඩියෙන් ගණනය නොකෙරෙන බවට සහතික වීම සඳහා වෙනස්කම සිදු වීමෙන් පසුව එළඹෙන තක්සේරු වර්ෂයේ දී ගැලපීම් කරනු ලැබිය යුතු ය.

22. (1) මුදල් පදනම මත ගිණුම්කරණය යටතේ —

මුදල් පදනම මත ගිණුම්කරණය.

(අ) යම් තැනැත්තකුට ගෙවීමක් ලැබුණු විට හෝ ගෙවීමක් ලැබීමට සැලැස් වූ විට එම තැනැත්තා එම මුදල උපයනු ලබන්නේ ය; සහ

(ආ) යම් තැනැත්තකු විසින් යම් වියදමක් හෝ වෙනත් මුදලක් ගෙවනු ලැබූ විට, එම තැනැත්තා විසින් එම වියදම හෝ වෙනත් මුදල වැය කරනු ලබන්නේ ය.

(2) මේ වගන්තියේ කාර්ය සඳහා, යම් මුදල් ප්‍රමාණයකට අදාළව යම් තැනැත්තකුට ලැබෙන ගෙවීමකට -

- (අ) එම තැනැත්තාගේ උපදෙස් මත හෝ යම් නීතියක් යටතේ එම තැනැත්තා වෙනුවෙන් යම් මුදලක් භාවිතයට ගැනීමක්;
- (ආ) එම තැනැත්තාගේ ප්‍රතිලාභය උදෙසා ප්‍රතිආයෝජනය කිරීමක්, ඒකරාශී කිරීමක් හෝ ප්‍රාග්ධනික කිරීමක්;
- (ඇ) එම තැනැත්තාගේ ප්‍රතිලාභය උදෙසා, ගිණුමකට බැර කිරීමක් හෝ යම් සංවිනයකට හෝ නිදන් අරමුදලකට හෝ රක්ෂණ අරමුදලකට බැර කිරීමක්; හෝ
- (ඈ) අනුමිත ලැබීමක්,

ඇතුළත් විය යුතුය.

උපවිත පදනම මත ගිණුම්කරණය.

23. (1) උපවිත පදනම මත ගිණුම්කරණය යටතේ —

- (අ) යම් තැනැත්තකුට යම් මුදලක් ලැබිය යුතු විට එම මුදල එම තැනැත්තා විසින් උපයන අතර; සහ
- (ආ) එම තැනැත්තා විසින් යම් වියදමක් ගෙවනු ලැබිය යුතු විට එම වියදම එම තැනැත්තා විසින් දරනු ලබන්නේ ය.

(2) යම් මුදලක් ලැබීමට යම් තැනැත්තකු හිමිකම් ලැබූ විට, හිමිකම ක්‍රියාත්මක කිරීමේ කාලය කල් දමනු ලැබුව ද, නැතහොත් හිමිකම වාරිකවලින් ගෙවනු ලැබිය හැකි වුව ද, එම තැනැත්තාට එම මුදල ලැබිය යුතු මුදලක් වන්නේ ය.

(3) බැරකම තීරණය කරන සියලු සිද්ධීන් සිදු වී ඇති විට සහ බැරකමේ ප්‍රමාණය සාධාරණ නිරවද්‍යතාවයකින් යුක්තව තීරණය කරනු ලැබිය හැකි විට, එහෙත් මුදල සම්බන්ධයෙන් වූ ආර්ථික කාර්යසාධනය සිදුවීමට පෙර, යම් තැනැත්තකු විසින් යම් මුදලක් ගෙවිය යුතු ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(4) (3) වන උපවගන්තියේ කාර්ය සඳහා —

(අ) සේවා හෝ වත්කම් අත්කර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් වන විට, එම සේවා හෝ වත්කම් ලබා දෙන අවස්ථාවේ දී;

(ආ) වත්කමක් භාවිත කිරීම සම්බන්ධයෙන් වන විට, එම වත්කම භාවිත කරන අවස්ථාවේ දී; සහ

(ඇ) වෙනත් යම් අවස්ථාවක දී, බැරකම සම්පූර්ණයෙන් නිදහස් කරමින් යම් තැනැත්තකු විසින් ගෙවීමක් සිදුකරන අවස්ථාවේ දී,

ආර්ථික කාර්යසාධනය සිදු වන්නේ ය.

(5) උපවිත පදනම මත ආදායම ගණනය කිරීමේ දී, (6) වන හෝ (7) වන උපවගන්තියේ සඳහන් යම් දෝෂයක් සිදු වූ විට —

(අ) ගෙවීම ලැබෙන අවස්ථාවේ දී හෝ දෝෂය නිවැරදි කිරීම සඳහා ගෙවීම කරන අවස්ථාවේ දී හෝ දෝෂය සිදු වූ යේ යයි සලකනු ලබන අවස්ථාවේ දී උචිත ගැලපීම් කරනු ලැබිය යුතු ය; සහ

(ආ) තක්සේරු කිරීම් සංශෝධනය කිරීම සඳහා මේ පනතේ II වන කොටසේ නිශ්චිතව දක්වා ඇති කාලසීමාවල කුමක් සඳහන් වුව ද, මූලිකම දෝෂය සිදු වූ තක්සේරු වර්ෂයේ දී උචිත ගැලපීම් ඇතුළත් කරන ලෙස කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් අදාළ තැනැත්තාට නියම කරනු ලැබිය හැකි ය.

(6) (අ) යම් තැනැත්තකුට ලැබීමට හිමිකම් ඇති හෝ එම තැනැත්තා විසින් ගෙවීමට යටත් යම් විශේෂිත මුදලක් ගෙවීම සඳහා ගණනය කිරීම් කරනු ලබන විට; සහ

(ආ) පසුව, විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල්වල වටිනාකම වෙනස්වීම අනුව වෙනස් මුදලක් ලැබීම හෝ ගෙවීම ඇතුළුව, එම තැනැත්තාට වෙනස් මුදලක් ලැබීම හෝ එම තැනැත්තා විසින් වෙනස් මුදලක් ගෙවීම මගින් එම හිමිකම්පෑම හෝ බැඳීම ඉටු වන අවස්ථාවේ දී,

යම් දෝෂයක් සිදු වන්නේ ය.

(7) (අ) යම් තැනැත්තකු විසින් ගෙවීමට බැඳී ඇති විශේෂිත මුදලක් ගෙවීම සඳහා එම තැනැත්තා විසින් ගණනය කිරීම් කරනු ලබන විට; සහ

(ආ) පසුව, එම බැඳීම ඇති වී අවුරුදු තුනක් ඇතුළත එම තැනැත්තා විසින් යම් ගෙවීමක් සිදු කර එම බැඳීම ඉටු නොකරන විට,

යම් දෝෂයක් සිදු වූ ලෙස සලකනු ලබන්නේ ය.

බොල් ණය ඇතුළු මුදල් ප්‍රමාණ ප්‍රත්‍යාවර්තනය කිරීම.

24. (1) යම් තැනැත්තකුගේ ආදායම ගණනය කිරීමේ දී එම තැනැත්තා විසින් යම් වියදමක් අඩු කර, පසු අවස්ථාවක එම තැනැත්තා විසින් එම වියදම ආපසු අයකර ගන්නා අවස්ථාවක, එකී මුදල එම තැනැත්තා විසින් එසේ ආපසු අයකර ගන්නා අවස්ථාවේ දී එම තැනැත්තාගේ ආදායම ගණනය කිරීමේ දී ඇතුළත් කරනු ලැබිය යුතු ය.

(2) යම් තැනැත්තකුගේ ආදායම ගණනය කිරීමේ දී එම තැනැත්තා විසින් නීතිමය බැඳීමක් අනුව යම් මුදලක් ඇතුළත් කර ඇති අවස්ථාවක සහ පසුව එම තැනැත්තා විසින් එකී මුදල ආපසු ගෙවන අවස්ථාවක, එසේ ආපසු ගෙවන අවස්ථාවේ දී එම තැනැත්තා විසින් ආපසු ගෙවන ලද මුදල එම තැනැත්තාගේ ආදායම ගණනය කිරීමේ දී අඩු කරනු ලැබිය යුතු ය.

(3) උපවිත පදනම මත ආදායම ගණනය කිරීමේ දී යම් තැනැත්තකු විසින් ගෙවීමට බැඳී ඇති වියදමක් එම තැනැත්තා විසින් අඩු කරනු ලබන අවස්ථාවක සහ එම වියදම දැරීමට බැඳීමක් නොමැති බවට එම තැනැත්තා පසුව කියා සිටින අවස්ථාවක, එම තැනැත්තා විසින් එසේ බැඳීමක් නොමැති බව කියා සිටින අවස්ථාවේ දී එසේ බැඳීමක් නොමැති බව කියා සිටින මුදල එම තැනැත්තාගේ ආදායම ගණනය කිරීමේ දී ඇතුළත් කරනු ලැබිය යුතු ය.

(4) යම් තැනැත්තකු විසින් උපවිත පදනම මත ආදායම ගණනය කිරීමේ දී, එම තැනැත්තාට හිමිකම් ඇති මුදලක් ඔහු විසින් ඇතුළත් කොට-

(අ) පසුව එකී මුදල ලබා ගැනීමට හිමිකමක් නොමැති බව එම තැනැත්තා කියා සිටින අවස්ථාවක දී ; හෝ

(ආ) අදාළ මුදල මගින් එම තැනැත්තාගේ ණය හිමිකම්පෑමක් සංයුක්ත වන විටෙක එම තැනැත්තා විසින් එම ණය මුදල බොල් ණයක් ලෙස කපා හරින අවස්ථාවක දී,

(5) වන උපවගන්තිය අදාළ විය යුතු ය.

(5) (6) වන උපවගන්තියේ විධිවිධානවලට යටත්ව, යම් තැනැත්තකුගේ ආදායම ගණනය කිරීමේ දී හිමිකම්පෑම ප්‍රතික්ෂේප කරන ලද මුදල හෝ කපා හරින ලද මුදල හිමිකම්පෑම ප්‍රතික්ෂේප කරන අවස්ථාවේ දී හෝ කපා හරින අවස්ථාවේ දී ඒ තැනැත්තා විසින් අඩු කරනු ලැබිය හැකි ය.

(6) 66 වන වගන්තියට (බැංකු ව්‍යාපාර කටයුතු) යටත්ව, මුදල් ගෙවීම සඳහා යම් තැනැත්තකු විසින් සාධාරණ පියවර ගෙන ඇත්නම් මිස, සහ හිමිකම හෝ ණය හිමිකම්පෑම ඉටු නොකරනු ඇති බවට අදාළ තැනැත්තා සාධාරණ ලෙස විශ්වාස කරන්නේ නම් මිස, යම් මුදලක් ලැබීමට ඇති හිමිකම හෝ යම් ණය මුදලක් බොල් ණයක් ලෙස කපා හැරීමේ හිමිකම යම් තැනැත්තකු විසින් ප්‍රතික්ෂේප කළ නොහැක්කේ ය.

II වන කාණ්ඩය : දීර්ඝ කාලීන ගිවිසුම්

25. (1) ව්‍යාපාරයක් පවත්වාගෙන යන්නා වූ ද, එම ව්‍යාපාරය සම්බන්ධයෙන් ආදායම් බද්දේ කාර්ය වෙනුවෙන් උපවිත පදනම මත ගිණුම් පවත්වාගෙන යන්නා වූ ද, සහ දීර්ඝ කාලීන ගිවිසුමක පාර්ශ්වකරුවකු වන්නා වූ ද තැනැත්තකු සම්බන්ධයෙන් මෙම වගන්තිය අදාළ විය යුතු ය.

දීර්ඝ කාලීන ගිවිසුම්.

(2) දීර්ඝ කාලීන ගිවිසුමකට අදාළ යම් තැනැත්තකුගේ ආදායම ගණනය කිරීමේ දී ඇතුළත් කළ යුතු හෝ අඩු කළ යුතු මුදල් ප්‍රමාණ, එක් එක් තක්සේරු වර්ෂය තුළ දී සම්පූර්ණ කරන ලද ගිවිසුමේ ප්‍රතිශතයේ පදනම මත සලකා බැලිය යුතු ය.

(3) ගිවිසුමක සම්පූර්ණ කරන ලද ප්‍රතිශතය, ගිවිසුම සඳහා වෙන් කර දී ඇති සම්පූර්ණ වියදම් සහ තක්සේරු වර්ෂයක අවසානයට පෙර දරන ලද වියදම්, ගිවිසුම ආරම්භ කරන අවස්ථාවේ දී තීරණය කරනු ලැබූ පරිදි ගිවිසුමේ ඇස්තමේන්තුගත සම්පූර්ණ වියදම් සමඟ සංසන්දනය කිරීම මගින් තීරණය කළ යුතු ය.

(4) දීර්ඝ කාලීන ගිවිසුමක් සම්පූර්ණ කරනු ලැබ ගිවිසුම අවසන් වූ තක්සේරු වර්ෂය සඳහා හෝ ඊට කලින් වූ යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා ගිවිසුමකට ආරෝපණය කළ හැකි හිලච් නො කළ පාඩුවක් යම් තැනැත්තකුට සිදු වී ඇති අවස්ථාවක දී (5) වන උපවගන්තිය අදාළ කර ගත යුතු ය. යම් තක්සේරු වර්ෂයක ව්‍යාපෘතියකින් සිදු වූ හිලච් නො කළ පාඩුවක්, එම වර්ෂය තුළ දී ගිවිසුමෙන් පාඩුවක් සිදු වී ඇති තාක් දුරට එම පාඩුව දීර්ඝ කාලීන ගිවිසුමකට ආරෝපණය කරනු ලැබිය යුතු ය.

(5) 19 වන වගන්තියේ කාර්යය සඳහා හිලච් නො කළ පාඩුවක් පසුගිය තක්සේරු වර්ෂයකට රැගෙන ගොස් එම පසුගිය තක්සේරු වර්ෂයේ හිලච් නො කළ පාඩුවක් ලෙස සැලකීමට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ඉඩ දෙනු ලැබිය හැකි ය. පසුගිය තක්සේරු වර්ෂයක් වෙත යම් පාඩුවක් රැගෙන ගියේ ද එම පාඩුව, එම තක්සේරු වර්ෂය සඳහා වූ ගිවිසුමෙන් යම් ලාභයක් ලැබුවේ නම් එම ලාභයට පමණක් සීමා විය යුතු ය.

(6) තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා දීර්ඝ කාලීන ගිවිසුමකින් ලැබුණ ලාභයක් හෝ පාඩුවක්, එම ගිවිසුම යටතේ වූ ආදායම තුළ ඇතුළත් කරන ලද මුදල් ප්‍රමාණ එම වර්ෂය සඳහා ගිවිසුම යටතේ කරන ලද අඩු කිරීම් සමඟ සැසඳීම මගින් තීරණය කරනු ලැබිය යුතු ය.

(7) මෙම වගන්තියෙහි -

“දීර්ඝ කාලීන ගිවිසුම” යන්නෙන් -

(අ) නිෂ්පාදනය, සවි කිරීම හෝ ඉදි කිරීම සඳහා වූ හෝ එම එක් එක් නිෂ්පාදනය, සවි කිරීම හෝ ඉදිකිරීම සම්බන්ධයෙන් අදාළ සේවා ඉටු කිරීම සඳහා වූ ද; සහ

(ආ) ගිවිසුම යටතේ වැඩ ආරම්භ කරන දිනයේ සිට මාස දොළහක කාලයක් තුළ සම්පූර්ණ කරනු නොලබන්නා වූ ද;

ගිවිසුමක් අදහස් කෙරේ.

“හිලච් නොකළ පාඩුවක්” යන්නට, ව්‍යාපාරයක් සම්බන්ධයෙන් වන විට, 19 වන වගන්තියෙහි ඊට දී ඇති අර්ථය ම ඇත්තේ ය.

26. (1) (4) වන සහ (5) වන උපවගන්තිවලට යටත්ව, මූල්‍ය ආයතනයක් වන පුද්ගලයකුට ව්‍යාපාරයකින් හෝ ආයෝජනයකින් ලැබෙන ආදායම ගණනය කිරීමේ දී II වන පරිච්ඡේදයේ II වන හෝ IV වන කාණ්ඩවල විධිවිධාන යටතේ මූල්‍ය සාධන පත්‍රයකට අදාළව යම් මුදලක් ඇතුළත් කළ යුතු වන හෝ යම් මුදලක් අඩු කළ හැකි අවස්ථාවක මෙම වගන්තිය අදාළ විය යුතු ය.

විදේශීය ව්‍යාවහාර මුදල් හා මූල්‍ය සාධන පත්‍ර.

(2) යම් මුදලක් ඇතුළත් කළ යුතු හෝ අඩු කළ යුතු අවස්ථාව පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ මූලධර්මවලට අනුකූලව තීරණය කරනු ලැබිය යුතු ය. මුදල් වෙන් කිරීම සිදු කළ යුත්තේ කාට ද, එහි ප්‍රමාණය සහ ස්වභාවය ද එම මූලධර්ම අනුව තීරණය කළ යුතු ය.

(3) විශේෂයෙන්ම, පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ මූලධර්මවලට අනුව (වෙළඳපළ මිල අනුව ගළපන ලද) සාධාරණ වටිනාකම් ගිණුම්කරණ පදනමක් මත යම් මුදලක් ඇතුළත් කිරීම හෝ අඩු කිරීම අවශ්‍ය කරන්නේ වුව ද -

- (අ) මෙම කාණ්ඩයේ අනෙකුත් විධිවිධාන;
- (ආ) අදාළ මුදල් ප්‍රමාණ මේ දක්වා උපයාගෙන ඇත් ද, වියදම් කොට ඇත් ද හෝ උපලබ්ධි වී ඇත් ද යන්න; සහ
- (ඇ) එම මුදල් ප්‍රමාණ ප්‍රාග්ධන හෝ ආදායම් ස්වභාවයේ ද යන්න.

නොතකා, පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ මූලධර්ම අදාළ කර ගනු ලැබිය යුතු ය.

(4) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ පූර්ව ලිඛිත අනුමතය ඇතිව, යම් තැනැත්තකුට ව්‍යාපාරයකින් හෝ ආයෝජනයකින් ලැබෙන ආදායම ගණනය කිරීමේ දී මූල්‍ය සාධනපත්‍රයකට අදාළව යම් මුදලක් ඇතුළත් කිරීම හෝ අඩු කිරීම -

- (අ) එම මුදල උපලබ්ධි වී ඇති අවස්ථාවේ දී;
- (ආ) ඉදිරි රැකුම් කාර්ය සඳහා එම මූල්‍ය සාධනපත්‍රයට ඇතුළත් ව ඇති අවස්ථාවක් ද ඇතුළුව, මුදලේ ස්වභාවය සහ කාලපරිච්ඡේදයට අදාළව විශේෂිත ක්‍රමවේදයක් භාවිත කරමින්; සහ

(ඇ) අදාළ මුදල ශ්‍රී ලංකා රුපියල් නොවන වෙනත් විදේශීය ව්‍යවහාර මුදලකින් ඇති අවස්ථාවක, මේ පනතේ කාර්යය සඳහා එම මුදල සලකා බලනු ලබන දිනයේ දී එම විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල සහ ශ්‍රී ලංකා රුපියල් අතර අදාළ කර ගනු ලබන විදේශ විනිමය අනුපාතය අනුව ඉහත කී මුදල ශ්‍රී ලංකා රුපියල්වලට පරිවර්තනය කිරීම කළ යුතු වන විශේෂිත පරිවර්තන ක්‍රමයක් භාවිත කරමින්,

කරනු ලැබිය හැකි ය.

(5) වෙනත් තැනැත්තකුට හෝ තැනැත්තන් පන්තියකට මෙම වගන්තිය අදාළ වන ප්‍රමාණය කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චිතව දක්වනු ලැබිය හැකි ය.

(6) (5) වන උපවගන්තිය යටතේ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චිතව දැන්වීමක් කර නොමැති විටෙක, මේ පනත යටතේ සැලකිල්ලට ගනු ලැබූ යම් මුදලක් ශ්‍රී ලංකා රුපියල්වලින් ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලැබිය යුතු අතර, යම් මුදලක් ශ්‍රී ලංකා රුපියල් නොවන වෙනත් ව්‍යවහාර මුදලකින් ඇති විට, මේ පනතේ කාර්ය සඳහා අදාළ මුදල සැලකිල්ලට ගනු ලබන දිනයේ දී එම විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල සහ ශ්‍රී ලංකා රුපියල් අතර අදාළ කර ගනු ලබන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විනිමය අනුපාතය අනුව එම මුදල ශ්‍රී ලංකා රුපියල්වලට පරිවර්තනය කරනු ලැබිය යුතු ය.

ගෙවීමක් හෝ මුදලක් ප්‍රමාණනය කිරීම.

27. (1) යම් තැනැත්තකුගේ ආදායම ගණනය කිරීමේ දී ඇතුළත් කළ යුතු හෝ අඩු කළ යුතු ගෙවීමක් හෝ මුදලක් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් හෝ, වෙනත් යම් අවස්ථාවක, වෙළඳපළ වටිනාකම අනුව ප්‍රමාණනය කළ යුතු ය.

(2) ගෙවීමට ඇති මුදල, මේ පනතේ VIII වන පරිච්ඡේදයේ II වන කාණ්ඩය යටතේ වූ ගෙවීමෙන් රඳවා ගත් යම් බද්දක් සඳහා අඩු කිරීමකින් තොරව ප්‍රමාණනය කළ යුතු ය.

(3) වෙළඳපළ වටිනාකම -

(අ) 33 වන වගන්තියේ සඳහන් අසම්බන්ධිත ප්‍රමිතිය කෙරෙහි නිසි සැලකිල්ලක් දක්වමින්; එහෙත්

(ආ) වත්කමක් සම්බන්ධයෙන් වන විට, එම වත්කම පැවරීම කෙරෙහි වන යම් සීමා කිරීමක් පිළිබඳව නොසලකමින්

හෝ එම වත්කම මුදල් ගෙවීමකට හෝ මුදලේ වටිනාකමකට අන්‍යාකාරයකට පරිවර්තනය කළ නොහැකි වීම යන කරුණ පිළිබඳව නොසලකමින්,

තීරණය කරනු ලැබිය යුතු ය.

28. (1) යම් තැනැත්තකුට යම් ගෙවීමකින් වක්‍රව ප්‍රතිලාභ අත්විය හැකි අවස්ථාවක හෝ යම් තැනැත්තකු විසින් ගෙවීම ලබන තැනැත්තා කවුරුන් ද යන්න දක්වන අවස්ථාවක සහ ඒ ගෙවීම කරන තැනැත්තා විසින් එම ගෙවීම මගින් ගෙවීම ලබන තැනැත්තාට ප්‍රතිලාභයක් අත් කර දීම අපේක්ෂා කරන අවස්ථාවක (2) වන උපවගන්තිය අදාළ විය යුතු ය. වක්‍ර ගෙවීම්.

(2) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් යම් තැනැත්තකු වෙත භාර දෙනු ලබන ලිඛිත දැන්වීමක් මගින් -

- (අ) යම් තැනැත්තකු යම් ගෙවීමක ගෙවීම් ලාභියා ලෙස සලකනු ලබන බවට;
- (ආ) යම් තැනැත්තකු යම් ගෙවීමකට අදාළ ගෙවීම කරන තැනැත්තා ලෙස සලකනු ලබන බවට; හෝ
- (ඇ) එම තැනැත්තා ගෙවීමේ ගෙවීම් ලාභියා ලෙස සලකනු ලබන බවටත්, එම ගෙවීම් ලාභියා ලෙස සලකනු ලබන තැනැත්තා වෙත සමාන ගෙවීමක් සිදු කරන්නේ යයි සලකනු ලබන බවටත්,

දැනුම් දෙනු ලැබිය හැකි ය.

(3) මෙම වගන්තියෙහි, ගෙවීමක් කරන තැනැත්තකුගේ චේතනාවකට, ගෙවීම කරන තැනැත්තාගේ ආශ්‍රිතයකුගේ චේතනාවක් හෝ ගෙවීම කරන තැනැත්තා සමඟ හෝ ගෙවීම කරන තැනැත්තාගේ ආශ්‍රිතයකු සමඟ යම් වැඩපිළිවෙළකට එළැඹී සිටින යම් තුන්වන පාර්ශ්වයක චේතනාවක් ද ඇතුළත් වේ.

29. (1) වෙනත් තැනැත්තකු සමඟ හවුලේ අයිතිය දරනු ලබන යම් ආයෝජනයකින් යම් තැනැත්තකුට ලැබෙන ආදායම ගණනය කිරීමේ දී, ඇතුළත් කරනු ලැබිය යුතු සහ අඩු කරනු ලැබිය යුතු මුදල් ප්‍රමාණ හවුලේ අයිතිකරුවන් ආයෝජනය සම්බන්ධයෙන් දරනු හවුලේ අයිතිය දරනු ලබන ආයෝජන.

ලබන ස්වකීය සම්බන්ධතාවලට ප්‍රමාණානුකූලව එම හවුල් අයිතිකරුවන් අතර බෙදනු ලැබිය යුතු ය.

(2) හවුල් අයිතිකරුවන්ගේ සම්බන්ධතාවල ප්‍රමාණය නිශ්චය කළ නොහැකි අවස්ථාවක දී එම සම්බන්ධතා එක සමාන ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

වන්දි මුදල් හා ගෙවීම් අය කිරීම.

30. යම් තැනැත්තකු හෝ එම තැනැත්තාගේ ආශ්‍රිතයකු විසින්-

(අ) එම තැනැත්තා විසින් ඉපයීමට අපේක්ෂා කරන හෝ අපේක්ෂා කළ ආදායම ගණනය කිරීමේ දී ඇතුළත් කිරීමට නියමිත ආදායම හෝ යම් මුදලක් ; හෝ

(ආ) එම තැනැත්තා විසින් දරන ලද හෝ එම තැනැත්තා විසින් දැරීමට අපේක්ෂා කළ ආදායම ගණනය කිරීමේ දී අඩු කිරීමට නියමිත යම් අලාභයක් හෝ මුදලක්,

වෙනුවෙන් වන්දි වශයෙන් ගෙවනු ලබන මුදලක් හෝ අය කිරීමක් නියෝජනය කරනු ලබන යම් මුදලක් උපයනු ලබන අවස්ථාවක, 24 වන වගන්තියට යටත්ව එම තැනැත්තාගේ ආදායම ගණනය කිරීමේ දී, එම වන්දි මුදල් ප්‍රමාණය ඇතුළත් කරනු ලැබිය යුතු ය.

වාර්ෂික ගෙවීම්, වාරික විකිණීම් හා මූල්‍ය කල්බදු.

31. (1) මූල්‍ය කල්බදුකරු යටතේ යම් තැනැත්තකු විසින් කරනු ලබන ගෙවීම් හෝ වාරික විකිණීමක් යටතේ වත්කමක් අත්කර ගැනීමේ දී යම් තැනැත්තකු විසින් කරනු ලබන ගෙවීම්, අවස්ථාවෝචිත පරිදි, බදු දීමනාකරු හෝ විකුණුම්කරු විසින් බදු ගැනුම්කරු හෝ ගැනුම්කරු වෙත ලබා දුන් ණය මුදලක් යටතේ වූ පොලිය සහ මුල් මුදල ආපසු ගෙවීමක් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(2) යම් වාර්ෂික ගෙවීමක් යටතේ යම් තැනැත්තකු වෙත කරන ලද ගෙවීම්, එම තැනැත්තා විසින් වාර්ෂික ගෙවීම කරන තැනැත්තා වෙත ලබා දුන් ණය මුදලක් යටතේ වූ පොලිය සහ මුල් මුදල ආපසු ගෙවීමක් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(3) (1) වන සහ (2) වන උපවගන්ති යටතේ වූ පොලිය සහ මුල් මුදල ආපසු ගෙවීම එම ණය මුදල හය මාසිකව හෝ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චිතව දක්වනු ලබන වෙනත් යම් කාලසීමාවක් අනුව පොලිය ගණනය කරනු ලබන සංයෝග කරන ලද ණය මුදලක් ලෙස සලකමින් ගණනය කරනු ලැබිය යුතු ය.

(4) මූල්‍ය කල්බදු සහ වාරික විකිණීම් යටතේ වූ පැවරුම් සම්බන්ධයෙන් 49 වන වගන්තියෙහි වැඩිදුරටත් විධිවිධාන සලසා ඇත.

(5) පොලී ආදේශක හා සම්බන්ධ වෙනත් ආකාරයකින් වූ මූල්‍යන ක්‍රම කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චිතව දක්වනු ලැබිය හැකි ය.

(6) මේ වගන්තියේ කාර්ය සඳහා -

“වාර්ෂික ගෙවීම” යන්නට -

(අ) යම් දික්කසාද දීමනාවක් හෝ නඩත්තු දීමනාවක් ගෙවීමක් ලෙස අධිකරණ නියෝගයක් යටතේ ගෙවිය යුතු වන්නා වූ ; හෝ

(ආ) යථා පරිදි සහතික කරන ලද වෙන් වීමේ ඔප්පුවක් යටතේ කලත්‍රයකට ගෙවිය යුතු වන්නා වූ,

යම් මුදලක් ඇතුළත් නොවන්නේ ය.

“සංයෝග කරන ලද ණය මුදල” යන්නෙන් -

(අ) ණය ගැනුම්කරු විසින් කරන ගෙවීම්වලින්, කොටසකින් පොලිය ගෙවීම ද කොටසකින් මුල් මුදල ගෙවීම ද නියෝජනය වන්නා වූ ද;

(ආ) එක් එක් ගෙවීම කරන අවස්ථාවේ දී හිඟව පවත්නා මුල් මුදල මත පොලිය ගණනය කරනු ලබන්නා වූ ද; සහ

(ඇ) ණය කාලසීමාව මුළුල්ලේ ම පොලී අනුපාතිකය ඒකාකාරීව පවත්නා වූ ද,

යම් ණය මුදලක් අදහස් වේ.

“මූල්‍ය කල්බද්ද” යන්නෙන් -

(අ) කල්බදු ගිවිසුම මගින් කල්බදු කාලසීමාව අවසන් වීමෙන් පසුව අයිතිය පැවරීම සඳහා විධිවිධාන සලස්වනු ලබන්නා වූ හෝ කල්බදු කාලසීමාව අවසන් වීමෙන් පසුව යම් තීරණය කරන ලද හෝ පූර්වයෙන් අදහස් කරන ලද මිලකට වත්කම අත් කර ගැනීම සඳහා කල්බදු ගැනුම්කරුට තේරීමක් කළ හැකි වන්නා වූ ද;

- (ආ) කල්බදු කාලසීමාව, වත්කමෙහි ප්‍රයෝජනවත් ආයුකාලයෙන් සියයට හැත්තෑ පහක් ඉක්ම වනු ලබන්නා වූ ද;
- (ඇ) කල්බදු කාලසීමාව අවසන් වීමෙන් පසුව වත්කමෙහි ඇස්තමේන්තුගත වෙළඳපළ වටිනාකම, කල්බද්ද ආරම්භයේ පැවති එහි වෙළඳපළ වටිනාකමින් සියයට විස්සකට වඩා අඩු වන්නා වූ ද;
- (ඈ) වත්කමේ ප්‍රයෝජනවත් ආයුකාලයෙහි අවසාන සියයට විසිපහට පෙරාතුව ආරම්භ වන්නා වූ යම් කල්බද්දක් සම්බන්ධයෙන් වන විට, අවම කල්බදු ගෙවීම්වල වර්තමාන වටිනාකම කල්බදු කාලසීමාව ආරම්භයේ පැවති වත්කමේ වෙළඳපළ වටිනාකමින් සියයට අනුවකට සමානවන හෝ සියයට අනුවක් ඉක්මවනු ලබන්නා වූ ද; හෝ
- (ඉ) වත්කම කල්බදු ගැනුම්කරුගේ ප්‍රයෝජනය සඳහා ම වූ සැකසුමක් වන්නා වූ හා කල්බදු කාලසීමාව අවසන් වීමෙන් පසුව වත්කම කල්බදු ගැනුම්කරු හැර වෙනත් තැනැත්තකුට ප්‍රායෝගික ප්‍රයෝජනයක් නොමැති වූ ද,

අවස්ථාවක එවැනි කල්බද්දක් අදහස් වේ.

“වාරික විකිණීම” යන්නට, ගෙවීමට හිඟව පවතින විකිණුම් වටිනාකම මත වාණිජමය වාරික පොලියක් ගෙවීම සඳහා ගිවිස ගනු ලබන යම් විකිණීමක් ඇතුළත් නොවේ; සහ

“කල්බදු කාලසීමාව” යන්නට, යම් කල්බද්දක් අලුත් කිරීම සඳහා කල්බදු ගැනුම්කරුට තේරීමක් කළ හැකි වන්නා වූ යම් අතිරේක කාලයක් ඇතුළත් වේ.

ඉස්ලාමීය මූල්‍ය ගනුදෙනු.

32. යම් ඉස්ලාමීය මූල්‍ය ගනුදෙනුවලින් උද්ගත වන ආදායම, ඉස්ලාමීය නොවන මූල්‍ය ගනුදෙනු හා සමාන වන පරිද්දෙන්, බද්දට යටත් විය යුතු ය.

අසම්බන්ධිත ප්‍රමිතිය හා ආශ්‍රිතයන් අතර පවතින වැඩපිළිවෙළ.

33. (1) ආශ්‍රිත තැනැත්තන් අතර යම් වැඩපිළිවෙළක් පවතින අවස්ථාවක දී එම තැනැත්තන් විසින් තම ආදායම හා ගෙවිය යුතු බද්ද අසම්බන්ධිත ප්‍රමිතිය අනුව ගණනය කරනු ලැබිය යුතු ය.

(2) ස්වාධීන තැනැත්තන් අතර සිදු විය හැකි වැඩපිළිවෙළ තීරුපණය වන පරිදි, ආදායම ගණනය කිරීමේ දී ඇතුළත් කළ යුතු හෝ අඩු කළ යුතු මුදල්, ප්‍රමාණනය කිරීමට, විස්තර කිරීමට, බෙදා වෙන් කිරීමට සහ වෙන් කිරීමට අසම්බන්ධිත මිල ප්‍රමිතිය මගින් ආශ්‍රිත තැනැත්තන්ට නියම කරනු ලබන්නේ ය.

(3) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ගැසට් පත්‍රයේ පළ කරනු ලබන නිවේදනයක් මගින් අසම්බන්ධිත මිල තීරණය කිරීමේ කාර්යය සඳහා අසම්බන්ධිත මිල ගිවිසුම්වලට ඇතුළත් විය හැකි ආකාරය නිශ්චිතව දක්වනු ලැබිය හැකි ය.

(4) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ මතය අනුව යම් තැනැත්තකු විසින් (1) වන උපවගන්තියට අනුකූලව ක්‍රියා කිරීම පැහැර හරින අවස්ථාවක දී, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් (1) වන උපවගන්තියට අනුකූලව ගැලපීම් සිදු කරනු ලැබිය හැකි අතර, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් -

- (අ) ණය මූල්‍යනය කොටස් මූල්‍යනය ලෙස ප්‍රතිනිරූපණය කිරීම ඇතුළුව ආශ්‍රිත තැනැත්තන් අතර පවතින යම් වැඩපිළිවෙළක් ප්‍රතිනිරූපණය කිරීම;
- (ආ) යම් ආදායමක, අලාභයක, මුදලක හෝ ගෙවීමක ප්‍රභවය සහ වර්ගය ප්‍රතිනිරූපණය කිරීම; සහ
- (ඇ) පිරිවැටුම මත පදනම්ව වියදම බෙදා වෙන් කිරීම සහ වෙන් කිරීම,

සිදුකරනු ලැබිය හැකි ය.

34. (1) යම් තැනැත්තකු විසින් තවත් තැනැත්තකු සමග ආදායම විභේදනය කිරීමට උත්සාහ කරනු ලබන අවස්ථාවක දී, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ලිඛිත දැන්වීමක් නිකුත් කිරීම මගින්, ගෙවිය යුතු බද්ද අඩු කිරීමක් වළක්වාලනු ලැබිය හැකි ය.

ආදායම විභේදනය කිරීම.

(2) (1) වන උපවගන්තියේ සඳහන් දැන්වීමක, එක් එක් තැනැත්තාගේ ආදායම ගණනය කිරීමේ දී ඇතුළත් කරනු ලැබිය යුතු හෝ අඩු කරනු ලැබිය යුතු මුදල් කවරේද යන්න අන්තර්ගත විය හැකි අතර, එම දැන්වීම මගින් යම් ආදායමක, අලාභයක, මුදලක හෝ ගෙවීමක මූලාශ්‍රය සහ වර්ගය ප්‍රතිනිරූපණය කරනු ලැබිය හැකි ය.

(3) ආදායම විභේදනය කිරීමට උත්සාහ කරනු ලබන යම් තැනැත්තකු පිළිබඳව වූ සඳහනක ආශ්‍රිත තැනැත්තන් අතර-

(අ) ඉපයීමට නියමිත යම් මුදලක් පැවරීම ඇතුළුව (සෘජුව හෝ වක්‍රව) වත්කමක් පැවරීම සඳහා වන වැඩපිළිවෙළක් පිළිබඳව;

(ආ) යම් වත්කමකින් (වර්තමානයේ දී හෝ අනාගතයේ දී) ප්‍රතිලාභ ගැනීම සඳහා පැවරුම්කරු විසින් යම් නෛතික හෝ ව්‍යංගික අයිතියක් රඳවා ගැනීමේ වැඩපිළිවෙළක් පිළිබඳව; සහ

(ඇ) පැවරීම සඳහා වූ එක් හේතුවක් වශයෙන් යම් තැනැත්තකු විසින් ගෙවිය යුතු බදු මුදල අඩු කිරීමේ වැඩපිළිවෙළක් පිළිබඳව;

සඳහන් කිරීමක් ද ඇතුළත් වේ.

(4) යම් කලත්‍රයකට -

(අ) අනෙක් කලත්‍රයා විසින්; හෝ

(ආ) අනෙක් කලත්‍රයා හවුල්කරුවකු වන්නා වූ හවුල් ව්‍යාපාරයක් විසින්,

පවත්වා ගෙන යනු ලබන හෝ ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන යම් ව්‍යාපාරයක දී සපයන ලද සේවා වෙනුවෙන් ආදායමක් ලැබෙන අවස්ථාවක එම ආදායම, එම ව්‍යාපාරය පවත්වා ගෙන යනු ලබන කලත්‍රයාගේ ආදායමට හෝ එම අනෙක් කලත්‍රයා හවුල්කරුවකු වන හවුල් ව්‍යාපාරයේ ආදායමට ඇතුළත් කරනු ලැබිය යුතු ය.

බදු වැළැක්වීමේ යෝජනා ක්‍රම.

35. (1) (අ) යම් යෝජනා ක්‍රමයකට ඇතුළත් වී ඇති බවට හෝ යම් යෝජනා ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක කොට ඇති බවට;

(ආ) එම යෝජනා ක්‍රමය සම්බන්ධයෙන් යම් තැනැත්තකු විසින් බදු ප්‍රතිලාභයක් ලබාගෙන ඇති බවට; සහ

(ඇ) එම යෝජනා ක්‍රමයේ අන්තර්ගතය පිළිබඳව සැලකිල්ලට ගත් විට, යෝජනා ක්‍රමයට ඇතුළත් වූ

හෝ යෝජනා ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබූ තැනැත්තා හෝ තැනැත්තන්ගෙන් එක් අයකු විසින්, (ආ) ඡේදයේ සඳහන් තැනැත්තාට, බදු ප්‍රතිලාභයක් ලබා ගැනීමේ හැකියාව ලබා දීමේ පරම හෝ ප්‍රමුඛ කාර්යය සඳහා එසේ ක්‍රියා කර ඇති බවට,

කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් සෑහීමට පත්වන අවස්ථාවක දී මෙම වගන්තිය අදාළ කර ගනු ලැබිය යුතු ය.

(2) මේ පනතේ කුමක් සඳහන් වුව ද, බදු ප්‍රතිලාභයක් ලබා ගත් තැනැත්තාගේ බදු බැඳියාව, ඒ තැනැත්තා බදු යෝජනා ක්‍රමයට ඇතුළත් ව නොසිටි ලෙසට හෝ එවැනි යෝජනා ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක කරනු නොලැබූ ලෙසට හෝ එම යෝජනා ක්‍රමයට ඇතුළත් වීම හෝ එම යෝජනා ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීම වෙනුවට සාධාරණ විකල්පයකට ඇතුළත් වී හෝ විකල්පයක් ක්‍රියාත්මක කොට ඇති ලෙසට සලකමින් හෝ යම් තැනැත්තකු විසින් ගෙවිය යුතු බදු මුදල අඩු කරනු ලබන හෝ අඩු කිරීමේ ප්‍රතිඵලය ඇතිවන යම් ගනුදෙනුවක් කෘත්‍රීම හෝ කල්පිතයක් ලෙසට සලකමින් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් තීරණය කරනු ලැබිය හැකි අතර, එම යෝජනා ක්‍රමය මගින් බලපෑමට ලක් වූ වෙනත් යම් තැනැත්තකුගේ බදු බැඳියාව සම්බන්ධයෙන් වන්දි ගෙවීමේ ගැළපීම් සිදු කරනු ලැබිය හැකි ය.

(3) යම් තීරණයක් ගනු ලබන හෝ ගැළපීමක් සිදු කරනු ලබන අවස්ථාවක දී, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් එම තීරණය හෝ ගැළපීම බලාත්මක කරමින් තක්සේරුවක් නිකුත් කරනු ලැබිය යුතු ය.

(4) තීරණය හෝ ගැළපීම අදාළ වන තක්සේරු වර්ෂයේ අවසන් දින සිට වර්ෂ පහක් ඇතුළත (3) වන උපවගන්තිය යටතේ කරන ලද තක්සේරු කිරීම භාර දෙනු ලැබිය යුතු ය.

(5) මේ වගන්තියේ කාර්ය සඳහා —

“යෝජනා ක්‍රමය” යන්නට, යම් ප්‍රකාශිත හෝ ව්‍යංගික හෝ බලාත්මක කළ හැකි හෝ බලාත්මක කළ නොහැකි යම් ක්‍රියාවක්, භාරයක්, ප්‍රදානයක්, ගිවිසුමක්, වැඩපිළිවෙළක්, අවබෝධතාවක්, පොරොන්දුවක්, සැලැස්මක්, යෝජනාවක් හෝ ප්‍රතිඥාවක් ඇතුළත් වේ;

“බදු ප්‍රතිලාභය” යන්නෙන් —

(අ) යම් අඩු කිරීමක්, බැර කිරීමක්, හිලව් කිරීමක් හෝ ප්‍රතිදානයක් ඇතුළුව බද්ද ගෙවීමේ වගකීමක යම් අඩු කිරීමක්;

(ආ) බද්ද ගෙවීමේ වගකීමක් කල් දැමීමක්;

(ඇ) බද්ද ගෙවීම ප්‍රමාද වීමක් හේතුවෙන් උද්ගත වන වෙනත් යම් ප්‍රතිලාභයක්; හෝ

(ඈ) (i) දළ ආදායමින් යම් මුදලක් බද්දෙන් නිදහස් ආදායම බවට පත් කරන හෝ අන්‍යාකාරයකින් බද්දට යටත් වීමෙන් වළක්වනු ලබන; හෝ

(ii) අන්‍යාකාරයට බද්ද ගෙවීමට යටත් යම් මුදලකින් බද්ද අය නොකිරීමට හේතුවන,

යම් දෙයක්,

අදහස් වේ.

IV වන පරිච්ඡේදය

වත්කම් සහ බැරකම්

I වන කාණ්ඩය : ලැබීම් සහ අලාභ ගණනය කිරීම

ලැබීම් සහ අලාභ ගණනය කිරීම.

36. (1) වත්කමක් හෝ බැරකමක් උපලබ්ධි කරන යම් තැනැත්තකුට වත්කමක් හෝ බැරකමක් උපලබ්ධි කිරීමෙන් ලැබෙන ලැබීම, එම වත්කම හෝ බැරකම සඳහා ලැබෙන ප්‍රතිෂ්ඨා මුදල, උපලබ්ධි කරන අවස්ථාවේ දී වත්කමේ හෝ බැරකමේ පිරිවැය ඉක්මවන මුදල් ප්‍රමාණය වන්නේ ය.

(2) යම් වත්කමක් හෝ බැරකමක් උපලබ්ධි කිරීමෙන් යම් තැනැත්තකුට සිදුවන අලාභය, වත්කමේ හෝ බැරකමේ පිරිවැය, වත්කම හෝ බැරකම උපලබ්ධි කරන අවස්ථාවේ ලද ප්‍රතිෂ්ඨා මුදල ඉක්මවන මුදල් ප්‍රමාණය වන්නේ ය.

(3) යම් ආයෝජන වත්කමක් උපලබ්ධි කිරීම මත යම් තැනැත්තකුට ලැබෙන යම් ලැබීමක් යම් සේවා නියුක්තියකින් හෝ ව්‍යාපාරයකින්

එම තැනැත්තාට ලැබෙන ආදායම ගණනය කිරීමේ දී ඇතුළත් කරනු ලබන ලැබීම්වල කොටසින් අඩු කරනු ලැබිය යුතු ය.

(4) යම් තැනැත්තකුට අයත් යම් වත්කමක් හෝ බැරකමක්, ආදායම් මූලාශ්‍ර දෙකක් හෝ වැඩි ගණනක් උත්පාදනය කිරීම සඳහා භාවිත කරනු ලබන අවස්ථාවක, වත්කමෙහි පිරිවැය සහ වත්කම සඳහා ලද ප්‍රතිෂ්ඨාව, එම එක් එක් මූලාශ්‍රය උත්පාදනය කිරීම සඳහා භාවිත කරනු ලබන කොටස්වල වෙළඳපළ අගය අනුව එක් එක් මූලාශ්‍රය අතර බෙදා වෙන් කරනු ලැබිය යුතු ය.

37. (1) මේ පනතට යටත්ව යම් තැනැත්තකුගේ වත්කමක පිරිවැය - වත්කමක පිරිවැය.

(අ) අදාළ වන පරිදි එම වත්කම ඉදිකිරීමේ, නිෂ්පාදනය කිරීමේ හෝ නිපදවීමේ වියදම ඇතුළුව, එම තැනැත්තා විසින් එම වත්කම අත්කර ගැනීමේ දී දරන ලද වියදම්වල;

(ආ) වත්කම වෙනස් කිරීමේ දී, වැඩි දියුණු කිරීමේ දී, නඩත්තු කිරීමේ දී හෝ අලුත්වැඩියා කිරීමේ දී එම තැනැත්තා විසින් දරන ලද වියදම්වල;

(ඇ) වත්කම අත්කර ගැනීමේ දී සහ උපලබ්ධි කිරීමේ දී එම තැනැත්තා විසින් දරන ලද ආනුෂංගික වියදම්වල; සහ

(ඈ) (2) වන උපවගන්තියේ සඳහන් ආදායම් ප්‍රමාණවල,

එකතුව වන්නේ ය.

(2) ආදායම් මුදලක් -

(අ) යම් තැනැත්තකුගේ ආදායම ගණනය කිරීමේ දී සෘජුව ම ඇතුළත් කරනු ලැබිය යුතු II වන පරිච්ඡේදයේ II වන කාණ්ඩය මගින් නියම කර ඇති මුදල් ප්‍රමාණයක් හෝ නිදහස් කරන ලද මුදල් ප්‍රමාණයක් හෝ අවසාන රඳවා ගැනීමේ ගෙවීමක් විය යුතු ය;

(ආ) (අ) වන ඡේදයේ සඳහන් ක්‍රියාමාර්ගය හේතුවෙන් එම තැනැත්තා වත්කම අත්කර ගැනීම හෝ එම තැනැත්තා වෙනුවෙන් වෙනත් තැනැත්තකු විසින් (1) වන

උපවගන්තියේ (ආ) හෝ (ඇ) ඡේදයේ සඳහන් වියදමක් දැරීම සිදු වන අවස්ථාවක දී එය ආදායම් මුදලක් විය යුතු ය.

(3) පරිභෝජන වියදම්, බැහැර කරන ලද වියදම් සහ යම් තැනැත්තකුගේ ආදායම ගණනය කිරීමේ දී අඩු කර ඇති තාක් දුරට වූ හෝ වෙනත් වත්කමක පිරිවැය තුළ ඇතුළත් කර ඇති තාක් දුරට වූ වියදම් යම් වත්කමක පිරිවැය තුළ ඇතුළත් නොවිය යුතු ය.

(4) මේ වගන්තියෙහි, යම් වත්කමක් අත්කර ගැනීමේ දී හෝ උපලබ්ධි කිරීමේ දී යම් තැනැත්තකු විසින් දරන ලද "ආනුෂංගික වියදම" යන්නට -

- (අ) ප්‍රචාරණ වියදම, පැවරුම් බදු, පැවරීම පිළිබඳ අය බදු සහ වෙනත් වියදම්;
- (ආ) වත්කමේ අයිතිය තහවුරු කිරීමේ, සුරක්ෂිත කිරීමේ හෝ ආරක්ෂා කිරීමේ වියදම්; සහ
- (ඇ) ඉහත (අ) හෝ (ආ) ඡේදයේ සඳහන් වියදමට අදාළව යම් ගණකාධිකාරීවරයකුගේ, අනුයෝජිතයකුගේ, වෙන්දේසිකරුවකුගේ, තැව්කරුවකුගේ, උපදේශක-වරයකුගේ, නීති උපදේශකවරයකුගේ, මිනින්දෝරු-වරයකුගේ හෝ තක්සේරුකරුවකුගේ සේවා වෙනුවෙන් වූ පාරිශ්‍රමික,

ඇතුළත් වන්නේ ය.

ලැබුණු ප්‍රතිෂ්ඨාව.

38. (1) මේ පනතට යටත්ව, යම් නිශ්චිත වේලාවක දී යම් තැනැත්තකුගේ වත්කමක් සඳහා ලැබුණු ප්‍රතිෂ්ඨාව -

- (අ) උපලබ්ධි කරන අවස්ථාවේ දී තීරණය කරනු ලබන, ද්‍රව්‍යමය ස්වරූපයේ වූ යම් ප්‍රතිෂ්ඨාවක සාධාරණ වෙළඳපළ වටිනාකම ඇතුළුව වත්කම සඳහා අදාළ තැනැත්තා වෙත ලැබුණු හෝ ලැබිය යුතු මුදල්;
- (ආ) (i) වත්කමේ වටිනාකම වෙනස් කිරීමෙන් හෝ අඩු කිරීමෙන් උපයන ලද මුදල්; සහ

(ii) අලුත්වැඩියා කිරීම සඳහා වූ ගිවිසුමක් මාර්ගයෙන් හෝ අනන්‍යකාරයකින් වත්කමෙන් උපයන ලද මුදල් ඇතුළුව, වත්කමේ අයිතිය දැරීම සම්බන්ධයෙන් එම තැනැත්තා විසින් උපයනු ලබන මුදල්; සහ

(ඇ) එම තැනැත්තා විසින් උපයන ලද මුදල් හෝ, වත්කම උපලබ්ධි කිරීමෙන් අනාගතයේ දී යම් මුදලක් ඉපයීම සඳහා එම තැනැත්තාට ලැබෙන හිමිකමක්,

විය යුතු ය.

(2) වරණයක් ප්‍රදානය කිරීම මත ලැබෙන යම් ආදායමක් හෝ ලැබීමක් සම්බන්ධයෙන් යම් තැනැත්තකු බද්ද ගෙවීමට යටත්ව නොමැති නම් පමණක්, වත්කමක් උපලබ්ධි කිරීම වෙනුවෙන් ලැබෙන ප්‍රතිෂ්ඨාවට, වත්කම සම්බන්ධයෙන් යම් වරණයක් ප්‍රදානය කිරීම වෙනුවෙන් වූ ප්‍රතිෂ්ඨාවක් ඇතුළත් විය යුතු ය.

(3) යම් වත්කමක් සඳහා ලැබෙන ප්‍රතිෂ්ඨාවට යම් නිදහස් කරන ලද මුදලක්, අවසාන රඳවා ගැනීමේ ගෙවීමක් හෝ, වෙළඳ තොගය සම්බන්ධයෙන් වන විට හැර, II වන පරිච්ඡේදයේ II වන කාණ්ඩය යටතේ යම් තැනැත්තකුගේ ආදායම ගණනය කිරීමේ දී සෘජුව ම ඇතුළත් කරනු ලැබිය යුතු යම් මුදලක් ඇතුළත් නොවිය යුතු ය.

39. මේ පනතට යටත් ව, යම් වත්කමක හිමිකාරිත්වය දරනු ලබන යම් තැනැත්තකු - උපලබ්ධි කිරීම.

(අ) එම වත්කම විකුණනු ලබන, හුවමාරු කරනු ලබන, පවරනු ලබන, බෙදාහරිනු ලබන, අවලංගු කරනු ලබන, නිදහස් කරනු ලබන, විනාශ කරනු ලබන, නැති වන, කල් ඉකුත් වන, පවරා දෙනු ලබන හෝ භාර කරනු ලබන අවස්ථා ඇතුළුව, එම තැනැත්තා විසින් වත්කමේ අයිතිය අත් හරින අවස්ථාවක දී;

(ආ) පුද්ගලයකුගේ මරණය සිදු වීමේ හේතුව ඇතුළුව, පැවැත්ම අවසන් වන යම් තැනැත්තකුගේ වත්කමක් සම්බන්ධයෙන් වන විට, එම තැනැත්තාගේ පැවැත්ම අවසන් වීමට පෙරාතුව ම;

- (ඇ) වෙළඳ තොගය හෝ ක්ෂය විය හැකි වත්කමක් නොවන යම් වත්කමක් සම්බන්ධයෙන් වන විට, වත්කමේ හිමිකාරිත්වය දැරීම මත ලැබෙන ප්‍රතිෂ්ඨා මුදල, වත්කමේ පිරිවැය ඉක්මවනු ලබන අවස්ථාවක දී;
- (ඈ) තැනැත්තකුට අයිතිව ඇති, ණය හිමිකමක් වන්නා වූ යම් වත්කමක් සම්බන්ධයෙන් වන විට, එම ණය හිමිකම සපුරාලනු නොලැබෙනැයි එම තැනැත්තා විසින් සාධාරණ ලෙස විශ්වාස කරනු ලබන විටෙක එම ණය හිමිකම සපුරා ගැනීම සඳහා එම තැනැත්තා විසින් සාධාරණ පියවර ගනු ලැබ එම තැනැත්තා විසින් එම ණය මුදල බොල්ණය වශයෙන් ලියා හැරීමට තීරණය කර ඇති අවස්ථාවක දී;
- (ඉ) වෙළඳ තොගය, ක්ෂය විය හැකි වත්කමක්, ව්‍යාපාරයක ප්‍රාග්ධන වත්කමක් හෝ ආයෝජන වත්කමක් සම්බන්ධයෙන් වන විට, එකී යම් වත්කමක මුල් ස්වරූපයේ පැවැත්ම අවසන් වන ආකාරයකින් වත්කම යෙදවීම එම තැනැත්තා විසින් ආරම්භ කිරීමට පෙරාතුව ම; සහ
- (ඊ) 70 වන වගන්තියේ සඳහන් අවස්ථානුගත තත්වයන් යටතේ දී (වාසිකභාවය වෙනස් වීමේ දී),

එම වත්කම උපලබ්ධි කරන ලෙසට සලකනු ලැබිය යුතු ය.

බැරකම.

40. (1) යම් තැනැත්තකුගේ බැරකමක පිරිවැය හා එම බැරකම සම්බන්ධයෙන් ලැබෙන ප්‍රතිෂ්ඨාව-

- (අ) යම් වත්කමක් පිළිබඳව වූ සඳහනක් බැරකමක් පිළිබඳව වූ සඳහනක් ලෙස ද;
- (ආ) බැරකම උපලබ්ධි කිරීමේ දී දරන ලද වියදම් බැරකමේ පිරිවැය තුළ ඇතුළත් කර ඇති ලෙස ද; සහ
- (ඇ) බැරකම දැරීමේ දී උපයන ලද මුදල්, බැරකම සඳහා ලැබුණු ප්‍රතිෂ්ඨාව තුළ ඇතුළත් කර ඇති ලෙස ද,

සලකමින් 37 වන හා 38 වන වගන්තිවලට අනුකූලව තීරණය කරනු ලැබිය යුතු ය.

(2) මේ පනතට යටත්ව, බැරකමකට බැඳී ඇති යම් තැනැත්තකු-

(අ) එම බැරකම පවරන, සම්පූර්ණ කරන, අවලංගු කරන, නිදහස් කරන හෝ බැරකම කල් ඉකුත් වන අවස්ථාව ඇතුළුව, එම තැනැත්තාගේ බැරකම පිළිබඳ බැඳීම නතර වන අවස්ථාවක දී;

(ආ) පුද්ගලයකුගේ මරණය සිදුවීමේ හේතුව ඇතුළුව පැවැත්ම අවසන් වන යම් තැනැත්තකුගේ බැරකමක් සම්බන්ධයෙන් වන විට, එම තැනැත්තාගේ පැවැත්ම අවසන් වීමට පෙරාතුව ම; සහ

(ඇ) 70 වන වගන්තියේ සඳහන් අවස්ථානුගත තත්ත්වයන් යටතේ දී (වාසිකභාවය වෙනස් වීමේ දී),

එම බැරකම උපලබ්ධි කරන ලෙසට සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(3) යම් නියෝගවලට යටත්ව, II වන කාණ්ඩයේ විධිවිධාන, ඒ විධිවිධාන වත්කම් සම්බන්ධයෙන් අදාළ වන ආකාරයට ම, අවශ්‍ය වෙනස්කම් සහිතව බැරකම්වලට ද අදාළ විය යුතු ය.

41. (1) 24 වන වගන්තියට යටත්ව, යම් තැනැත්තකු විසින් වත්කමක හෝ බැරකමක පිරිවැය තුළ වියදම් ඇතුළත් කර පසුව වියදම් ප්‍රතිපූර්ණය කරගනු ලබන අවස්ථාවක දී, එසේ ප්‍රතිපූර්ණය කරගනු ලැබූ මුදල, එම තැනැත්තා විසින් අවස්ථාවෝචිත පරිදි එම වත්කම හෝ බැරකම සඳහා ලැබුණු ප්‍රතිෂ්ඨාව තුළ ඇතුළත් කරනු ලැබිය යුතු ය.

මුදල් ප්‍රමාණ ප්‍රත්‍යාවර්තනය කිරීම, ප්‍රමාණනය කිරීම සහ මුදල් ප්‍රමාණ වෙනුවෙන් වන්දි ගෙවීම.

(2) 24 වන වගන්තියට යටත්ව, යම් වත්කමක් හෝ බැරකමක් සඳහා ප්‍රතිෂ්ඨාවක් ලෙස ලැබුණු යම් මුදලක් යම් තැනැත්තකු විසින් ඇතුළත් කරනු ලැබ, පසුව එම මුදල ආපසු ගෙවන අවස්ථාවක දී, එම තැනැත්තා විසින් එම ආපසු ගෙවන ලද මුදල වත්කමේ පිරිවැය තුළ ඇතුළත් කරනු ලැබිය හැකි ය.

(3) (අ) සැබෑ හෝ අපේක්ෂිත පිරිවැය ප්‍රතිපූර්ණය කිරීමක් හෝ යම් වත්කමක් හෝ බැරකමක් සඳහා අපේක්ෂිත එහෙත් නොලැබුණු ප්‍රතිෂ්ඨාවක්; හෝ

(ආ) යම් වත්කමක වටිනාකම අභිමිච්චික හෝ බැරකමක වැඩිවීමක්,

වෙනුවෙන් වන්දි ගෙවන හෝ ඒවා නියෝජනය කරන යම් මුදලක් යම් තැනැත්තකු හෝ යම් තැනැත්තකුගේ ආශ්‍රිතයකු විසින් උපයනු ලබන අවස්ථාවක දී, එම වන්දි මුදල මේ පනත යටතේ කරනු ලබන වෙනත් යම් ගැළපීමකට යටත්ව, අවස්ථාවෝචිත පරිදි, එම වත්කම හෝ බැරකම සඳහා ලැබුණු ප්‍රතිෂ්ඨාව තුළ ඇතුළත් කරනු ලැබිය යුතු ය.

II වන කාණ්ඩය : වත්කම් උපලබ්ධි කිරීම

වෙළඳ තොගයේ හා වෙනත් ආදේශක වත්කම්වල පිරිවැය.

42. (1) යම් තැනැත්තකුගේ ව්‍යාපාරයක වෙළඳ තොගයේ පිරිවැය තීරණය කිරීමේ කාර්ය සඳහා -

(අ) ක්ෂය විය හැකි වත්කම් අලුත්වැඩියා කිරීම, වැඩිදියුණු කිරීම හෝ ක්ෂය වීම සම්බන්ධයෙන් කිසිදු මුදලක් ඇතුළත් කරනු නො ලැබිය යුතු ය; සහ

(ආ) (අ) ඡේදයේ සඳහන් විධිවිධානවලට යටත්ව, වෙළඳ තොගයේ පිරිවැය තුළ ඇතුළත් කිරීමට සුදුසුකම් ලබන මුදල් සඳහා අවශෝෂණ පිරිවැය ක්‍රමය භාවිත කරනු ලැබිය යුතු ය (37 වන වගන්තිය).

(2) (3) වන උපවගන්තියේ සඳහන් වත්කමක අයිතිකරු විසින් වත්කමේ පිරිවැය පළමුව ගනු ලබන වත්කම පළමුව ඉවත් කිරීමේ ක්‍රමය හෝ සාමාන්‍ය පිරිවැය ක්‍රමය අනුව තීරණය කරනු ලැබීම සඳහා වරණයක් ප්‍රකාශ කළ හැකි ය. එසේ තෝරා ගැනීමෙන් පසුව, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ ලිඛිත අවසරය ඇතිව පමණක්, එම ක්‍රමය වෙනස් කරනු ලැබිය යුතු ය.

(3) (2) වන උපවගන්තියේ සඳහන් වත්කම්, වෙළෙඳ තොගය හෝ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චිතව දක්වනු ලබන ඊට ආදේශක වන්නා වූ සහ ක්ෂණිකව හඳුනා ගත නොහැකි වෙනත් යම් වර්ගයක වත්කම් විය යුතු ය.

(4) මේ වගන්තියේ -

“අවශෝෂණ පිරිවැය ක්‍රමය” යන්නෙන්, වෙළඳ තොගයේ පිරිවැය ඍජු වත්කම් පිරිවැයෙහි, ඍජු ශ්‍රම පිරිවැයෙහි සහ කර්මාන්තශාලා පොදු කාර්ය පිරිවැයෙහි එකතුව ලෙස ගණන් ගනු ලබන පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ මූලධර්මය අදහස් වේ;

“සාමාන්‍ය පිරිවැය ක්‍රමය” යන්නෙන්, යම් තැනැත්තකුට අයත් යම් නිශ්චිත වර්ගයක වූ සියලු ආදේශක වත්කම්වල බර තබන ලද සාමාන්‍ය පිරිවැයක් මත පදනම්ව එම තැනැත්තාට අයත් එම වර්ගයේ වූ ආදේශක වත්කම්වලට පිරිවැය වෙන් කරනු ලබන පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ මූලධර්මය අදහස් වේ;

“ඍජු ශ්‍රම පිරිවැය” යන්නෙන්, යම් තැනැත්තකු විසින් වෙළඳ තොගය නිෂ්පාදනය කිරීමට ඍජුව ම සම්බන්ධ ශ්‍රමය වෙනුවෙන් දරන ලද වියදම අදහස් වේ;

“ඍජු වත්කම් පිරිවැය” යන්නෙන්, යම් තැනැත්තකු විසින් වෙළඳ තොගය සංයුක්ත වන යම් වත්කමක් හෝ වත්කම් අත්කර ගැනීමේ දී දරන ලද හෝ නිෂ්පාදනය කරන ලද වෙළඳ තොගයෙහි අත්‍යවශ්‍ය කොටසක් බවට පත්වන යම් වත්කමක් හෝ වත්කම් අත්කර ගැනීමේ දී දරන ලද වියදම් අදහස් වේ;

“කර්මාන්තශාලා පොදු කාර්ය පිරිවැය” යන්නෙන්, ඍජු ශ්‍රම පිරිවැය හා ඍජු වත්කම් පිරිවැය හැර, වෙළඳ තොගය නිෂ්පාදනය කිරීමේ දී යම් තැනැත්තකු විසින් දරන ලද සියලු වියදම් අදහස් වේ; සහ

“පළමුව ගනු ලබන වත්කම පළමුව ඉවත් කිරීමේ ක්‍රමය” යන්නෙන්, යම් තැනැත්තකුට අයත් යම් නිශ්චිත වර්ගයක වූ ආදේශක වත්කම්, එම වත්කම් අත්කර ගනු ලැබූ අනුපිළිවෙළ අනුව උපලබ්ධි කරන්නේ ය යන උපකල්පනය මත පදනම්ව පිරිවැය එම ආදේශක වත්කම්වලට වෙන් කරනු ලබන්නා වූ පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ මූලධර්මය අදහස් වේ.

රඳවා ගත් වත්කම් උපලබ්ධි කිරීම.

43. යම් තැනැත්තකු විසින්, 39 වන වගන්තියේ (ඇ) ඡේදයේ සිට (ඊ) ඡේදය දක්වා ඇති ඕනෑම ආකාරයකින් වත්කමක් උපලබ්ධි කරනු ලබන අවස්ථාවක දී -

(අ) එම තැනැත්තා වත්කමේ හිමිකාරත්වය අත් හරිනු ලැබූ ලෙස සහ වත්කම උපලබ්ධි කරන අවස්ථාවේ දී උපලබ්ධි කිරීම සම්බන්ධයෙන් වත්කමේ වෙළඳපළ වටිනාකමට සමාන මුදලක් උපයනු ලැබූ ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය; සහ

(ආ) එම තැනැත්තා එම වත්කම නැවත අත්කර ගනු ලබන ලෙස සහ වත්කම අත්කර ගැනීමේ දී (අ) ඡේදයේ සඳහන් මුදල් ප්‍රමාණයක වියදමක් දරනු ලබන ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

කලත්‍රයාට හෝ පූර්ව කලත්‍රයාට වත්කම් පැවරීම.

44. මරණය සිදු වීමේ දී හෝ දික්කසාද සමථයක කොටසක් ලෙස හෝ සඳහා වී වෙන් වීමේ ගිවිසුමක් අනුව යම් පුද්ගලයකු විසින් යම් කලත්‍රයකුට හෝ පූර්ව කලත්‍රයකුට වත්කමක් පවරනු ලබන අවස්ථාවක දී සහ මෙම වගන්තිය අදාළ කර ගැනීම සඳහා කලත්‍රයා විසින් හෝ පූර්ව කලත්‍රයා විසින් ලිඛිතව මනාපය පළ කොට ඇති අවස්ථාවක දී -

(අ) එම තැනැත්තා විසින්, උපලබ්ධි කිරීමට පෙරාතුව ම වූ වත්කමෙහි ශුද්ධ පිරිවැයට සමාන මුදලක් උපලබ්ධි කිරීමේ දී උපයනු ලැබූ ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය; සහ

(ආ) කලත්‍රයා හෝ පූර්ව කලත්‍රයා විසින්, වත්කම අත්කර ගැනීමේ දී (අ) ඡේදයේ සඳහන් මුදල් ප්‍රමාණයක වියදමක් දරනු ලැබූ ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

මරණය සිදුවීමේ දී වත්කම පැවරීම.

45. යම් පුද්ගලයකු විසින් මරණය සිදුවීමේ දී වත්කමක හිමිකාරත්වය වෙනත් තැනැත්තකු වෙත පැවරීම මගින් වත්කමක් උපලබ්ධි කරන අවස්ථාවක දී -

(අ) එම තැනැත්තා විසින් උපලබ්ධි කරන අවස්ථාවේ වත්කමෙහි ශුද්ධ පිරිවැයට සමාන මුදලක් උපලබ්ධි කිරීමේ දී උපයනු ලැබූ ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය; සහ

(ආ) වත්කමේ හිමිකාරිත්වය අත් කර ගනු ලබන තැනැත්තා විසින්, වත්කම අත්කර ගැනීමේ දී (අ) ඡේදයේ සඳහන් මුදල් ප්‍රමාණයක වියදමක් දරනු ලැබූ ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

46. (1) මෙම වගන්තියට සහ 44 වන සහ 45 වන වගන්තිවලට යටත්ව, යම් තැනැත්තකු විසින්, ඒ තැනැත්තාගේ ආශ්‍රිතයකු වෙත වත්කමක හිමිකාරිත්වය පැවරීම මගින් හෝ වෙනත් යම් තැනැත්තකු වෙත ත්‍යාගයක් ලෙස වත්කම පැවරීම මගින් වත්කමක් උපලබ්ධි කරන අවස්ථාවේ දී -

යම් ආශ්‍රිතයකු වෙත වත්කම පැවරීම හෝ කිසිදු ප්‍රතිෂ්ඨාවක් නොමැතිව වත්කම පැවරීම.

(අ) එම තැනැත්තා විසින්, එම උපලබ්ධි කිරීමට අදාළව, උපලබ්ධි කිරීමට පෙරාතුව ම වූ වත්කමේ වෙළඳපළ වටිනාකම හෝ වත්කමේ ශුද්ධ පිරිවැය යන වටිනාකම් දෙකෙන් වැඩි වටිනාකමට සමාන මුදලක් උපයනු ලබන ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය; සහ

(ආ) වත්කමේ හිමිකාරිත්වය අත් කර ගනු ලබන තැනැත්තා විසින්, එම අත්කර ගැනීමේදී (අ) ඡේදයේ සඳහන් මුදල් ප්‍රමාණයක වියදමක් දරනු ලබන ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(2) යම් පුද්ගලයකු විසින්, එම පුද්ගලයාගේ ආශ්‍රිතයකු වෙත හෝ පුණ්‍ය ආයතනයක් වෙත වත්කමක හිමිකාරිත්වය පැවරීම මගින් වත්කමක් උපලබ්ධි කරනු ලබන සහ (3) වන උපවගන්තියේ අවශ්‍යතා සම්පූර්ණ කර ඇති අවස්ථාවක -

(අ) එම පුද්ගලයා විසින්, එම උපලබ්ධි කිරීමට අදාළව, උපලබ්ධි කිරීමට පෙරාතුව ම වූ වත්කමේ ශුද්ධ පිරිවැයට සමාන මුදලක් උපයනු ලබන ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය; සහ

(ආ) එම ආශ්‍රිතයා හෝ පුණ්‍ය ආයතනය විසින් වත්කම අත් කර ගැනීමේ දී (අ) ඡේදයේ සඳහන් මුදල් ප්‍රමාණයක වියදමක් දරනු ලබන ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(3) (2) වන උපවගන්තියේ සඳහන් අවශ්‍යතා -

(අ) ආශ්‍රිතයකුට කරනු ලබන පැවරීමක දී -

(i) පුද්ගලයා සම්බන්ධයෙන් වන විට ආශ්‍රිතයා යනු, විවාහයෙන් හෝ දරුකමට හද ගැනීම මගින් ඇතුළුව එම පුද්ගලයාගේ ළමයා, කලත්‍රයා, දෙමාපියන්, දෙමාපියන්ගේ දෙමාපියන්, මුතුපුරු මිනිපිරියන්,

සහෝදර සහෝදරියන්, නැන්ද, මාමා, බෑනා, ලේලිය හෝ පළමු ශ්‍රේණි සහෝදරයා හෝ සහෝදරිය වීම; සහ

(ii) වත්කම යනු, ශ්‍රී ලංකාවේ පිහිටා ඇති යම් ඉඩමකට හෝ ගොඩනැගිල්ලකට ඇති සම්බන්ධතාවයක් වීම; හෝ

(ආ) පුණ්‍ය ආයතනයකට කරනු ලබන පැවරීමක දී, පැවරීම ත්‍යාගයක් මගින් සිදු වීම,

වන්නේ ය.

(4) යම් තැනැත්තකු විසින්, එම තැනැත්තාගේ ආශ්‍රිතයකු වෙත වත්කමක හිමිකාරිත්වය පැවරීම මගින්, යම් ව්‍යාපාරයක වෙළඳ තොගය වන්නා වූ, ක්ෂය විය හැකි වත්කමක් වන්නා වූ, ආයෝජන වත්කමක් වන්නා වූ හෝ ප්‍රාග්ධන වත්කමක් වන්නා වූ වත්කමක් උපලබ්ධි කරනු ලබන සහ (5) වන උපවගන්තියේ අවශ්‍යතා සම්පූර්ණ කර ඇති අවස්ථාවක දී -

(අ) එම තැනැත්තා විසින්, එම උපලබ්ධි කිරීමට අදාළව, උපලබ්ධි කිරීමට පෙරාතුව ම වූ වත්කමේ ශුද්ධ පිරිවැයට සමාන මුදලක් උපයනු ලබන ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය; සහ

(ආ) එම ආශ්‍රිතයා විසින් වත්කම අත්කර ගැනීමේ දී (අ) ඡේදයේ සඳහන් මුදල් ප්‍රමාණයක වියදමක් දරනු ලබන ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(5) (4) වන උපවගන්තියේ සඳහන් අවශ්‍යතා -

(අ) තැනැත්තා හෝ ආශ්‍රිතයා අස්ථිත්වයක් වීම;

(ආ) වත්කම හෝ වත්කම්, තැනැත්තා විසින් පැවරීමෙන් ඉක්බිතිව ම වූ, ආශ්‍රිත තැනැත්තාගේ ව්‍යාපාරයක වෙළඳ තොගය, ක්ෂය විය හැකි වත්කම්, ආයෝජන වත්කම් හෝ ප්‍රාග්ධන වත්කම් වීම;

(ඇ) පැවරීම සිදු කරන අවස්ථාවේ දී -

- (i) තැනැත්තා සහ ආශ්‍රිතයා වාසිකයන් වීම; සහ
- (ii) ආශ්‍රිතයා හෝ, ආශ්‍රිත හවුල් ව්‍යාපාරයක් සම්බන්ධයෙන් වන විට, එහි හවුල්කරුවන්ගෙන් කිසිවකු ආදායම් බද්දෙන් නිදහස් නොවීම; සහ

(ඇ) අවම වශයෙන් සියයට පනහක අඩුණ්ඩ පාදක හිමිකාරිත්වයක් වත්කම සම්බන්ධයෙන් පැවතීම,

වන්නේ ය.

47. (1) යම් තැනැත්තා විසින්, 39 වන වගන්තියේ (අ) ඡේදයේ දක්වා ඇති කවර හෝ ආකාරයකින්, ස්වේච්ඡාවෙන් නොවන පරිදි වත්කමක් උපලබ්ධි කරනු ලබන අවස්ථාවක දී සහ උපලබ්ධි කිරීමට පෙරාතුව ම වූ මාස හයක් ඇතුළත හෝ උපලබ්ධි කිරීමෙන් පසුව වසරක් ඇතුළත එම වර්ගයේ ම ප්‍රතියෝජන වත්කමක් අත් කර ගනු ලබන අවස්ථාවක දී, සහ මෙම උපවගන්තිය අදාළ කර ගැනීමට ලිඛිතව මනාපය පළ කරන අවස්ථාවක දී, එම තැනැත්තා -

ස්වේච්ඡාවෙන් සිදු නොවූ, ප්‍රතියෝජනයක් සහිත උපලබ්ධි කිරීම.

(අ) එම උපලබ්ධි කිරීමට අදාළව -

- (i) උපලබ්ධි කිරීමට පෙරාතුව ම වූ වත්කමේ ශුද්ධ පිරිවැයෙහි; සහ
- (ii) උපලබ්ධි කිරීමට අදාළව උපයන ලද මුදල, ප්‍රතියෝජන වත්කම අත්කර ගැනීමේ දී ලද දරන ලද වියදම ඉක්මවන යම් මුදලක් ඇතොත් එම මුදලෙහි,

එකතුවට සමාන මුදල් ප්‍රමාණයක් උපයනු ලබන ලෙස; සහ

(ආ) එම ප්‍රතියෝජන වත්කම අත් කර ගැනීමට අදාළව -

- (i) (අ) (i) ඡේදයේ සඳහන් මුදලෙහි; සහ
- (ii) ප්‍රතියෝජන වත්කම අත්කර ගැනීමේ දී දරන ලද වියදම, උපලබ්ධි කිරීමට අදාළව උපයන ලද මුදල ඉක්මවන යම් මුදලක් ඇතොත්, එම මුදලෙහි,

එකතුවට සමාන වියදමක් දරනු ලබන ලෙස,

සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(2) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින්, එක් සමාගමක එක් සුරැකුමක් එම සමාගමේ ම වෙනත් සුරැකුමක් සමග හෝ (ඒකාබද්ධ කිරීමක, වෙන් කිරීමක හෝ ප්‍රතිනිර්මාණය කිරීමක ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ඇතුළුව) වෙනස් සමාගමක සුරැකුමක් සමග ප්‍රතියෝජනය කිරීමක් මගින් ස්වේච්ඡාවෙන් සිදු නො වූ උපලබ්ධි කිරීමක් සංයුක්ත වන්නා වූ අවස්ථානුගත කරුණු නිශ්චිතව දක්වනු ලැබිය හැකි ය.

වෙන් කිරීම මගින් උපලබ්ධි කිරීම.

48. (1) 49 වන වගන්තියට යටත්ව, එක් තැනැත්තකුට අයත්ව ඇති වත්කමක් සම්බන්ධයෙන් වූ අයිතිවාසිකම් හෝ වගකීම් එම වත්කම හෝ එහි කොටසක් කල්බද්දක් ආකාරයෙන් ද ඇතුළත් ව, වෙනත් තැනැත්තකු වෙත පවරනු ලබන අවස්ථාවක -

(අ) එම අයිතිවාසිකම් හෝ වගකීම් ස්ථිර වන අවස්ථාවක, එම තැනැත්තා වත්කමේ කොටසක් උපලබ්ධි කරනු ලබන ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු නමුත්, යම් අලුත් වත්කමක් හෝ බැරකමක් අත්කර ගනු ලබන තැනැත්තකු ලෙස සලකනු නො ලැබිය යුතු ය; සහ

(ආ) එම අයිතිවාසිකම් හෝ වගකීම් තාවකාලික හෝ අසම්භාව්‍ය වන අවස්ථාවක, එම තැනැත්තා වත්කමේ හෝ බැරකමේ කොටසක් උපලබ්ධි කරනු ලබන ලෙස සලකනු නොලැබිය යුතු නමුත්, අවස්ථාවෝචිත පරිදි, අලුත් වත්කමක් අත් කර ගනු ලබන හෝ අලුත් බැරකමක් දරනු ලබන තැනැත්තකු ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(2) අයිතිවාසිකම් හෝ වගකීම් අවුරුදු පනහකට වැඩි කාලයක් පැවතීමේ ඉඩකඩ ඇති අවස්ථාවක දී ඒවා ස්ථිර අයිතිවාසිකම් හෝ වගකීම් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

සුරැකුම්, මූල්‍ය කල්බදු හෝ වාරික විකිණීම් මගින් පැවරීම.

49. (1) යම් තැනැත්තකු විසින්, තමා විසින් ගෙවීමට බැඳී සිටින ණය මුදලක් සඳහා සුරැකුමක් වශයෙන්, වත්කමක් විෂයයෙහි (නෛතික හෝ සාධාරණත්ව) උකස්කරයක් හෝ ඒ සමාන ආකාරයේ සුරැකුමක් වෙනත් තැනැත්තකු වෙත ප්‍රදානය කරනු ලබන අවස්ථාවක දී -

(අ) පළමු තැනැත්තා, වත්කම හෝ එම වත්කමේ කොටසක් උපලබ්ධි කරන ලෙස සලකනු නොලැබිය යුතු අතර,

තවදුරටත් වත්කමේ හිමිකාරිත්වය දරන ලෙස සහ සුරක්ෂිත කරන ලද ණය මුදල වන්නා වූ බැරකමක් දරනු ලැබ ඇති ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය; සහ

(අ) අනෙක් තැනැත්තා, වත්කම හෝ එම වත්කමේ යම් කොටසක් අත් කර ගනු ලබන ලෙස සලකනු නොලැබිය යුතු අතර, සුරක්ෂිත කරන ලද ණය මුදලේ හිමිකාරිත්වය දරන ලෙස පමණක් සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(2) යම් වත්කමක් මූල්‍ය කල්බද්දක් යටතේ බද්දට දී ඇති අවස්ථාවක, බදු දීමනාකරු විසින් වත්කමේ හිමිකාරිත්වය බදු ගැනුම්කරු වෙත පවරනු ලබන්නා වූ ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(3) 46 වන වගන්තියට යටත්ව, යම් තැනැත්තකු විසින් වාරික විකිණීමක් යටතේ හෝ (2) වන උපවගන්තිය යටතේ වූ මූල්‍ය කල්බද්දක් යටතේ වත්කමක් පවරනු ලබන අවස්ථාවක දී -

(අ) එම තැනැත්තා විසින්, එම පැවරීම සම්බන්ධයෙන්, එම පැවරීමට පෙරාතුව ම වූ එකී වත්කමේ වෙළඳපළ වටිනාකමට සමාන මුදලක් උපයනු ලබන ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය; සහ

(ආ) වත්කම අත් කර ගනු ලබන තැනැත්තා විසින්, වත්කම අත්කර ගැනීමේ දී (අ) ඡේදයේ සඳහන් මුදල් ප්‍රමාණයක වියදමක් දරනු ලබන ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(4) බදු ගැනුම්කරු විසින්, මූල්‍ය කල්බද්දක් යටතේ, ((2) වන උපවගන්තියේ සඳහන් ගනුදෙනුව හැර), වත්කමක හිමිකාරිත්වය බදු ගැනුම්කරු වෙත මාරුවීමට පෙරාතුව එකී වත්කම බදු දීමනාකරු වෙත ආපසු ලබා දෙන අවස්ථාවක දී බදු ගැනුම්කරු වත්කමේ හිමිකාරිත්වය බදු දීමනාකරු වෙත ආපසු පවරනු ලබන ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(5) මේ වගන්තියෙහි, "මූල්‍ය කල්බද්ද" සහ "වාරික විකිණීම" යන යෙදුම් සඳහා 31 වන වගන්තියෙහි දී ඇති අර්ථය ම තිබිය යුතු ය.

වත්කමක් උපලබ්ධි කිරීමෙන් ලද ලැබීම් මත බද්ද ගෙවීම.

50. වත්කමක් උපලබ්ධි කිරීමෙන් ලැබෙන ලැබීමක් මත බද්ද ගෙවනු ලැබිය යුතු ආකාරය සහ ඒ පිළිබඳ කාර්යපටිපාටිය කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චිතව දක්වනු ලැබිය හැකි ය.

පිරිවැය සහ ලැබුණු ප්‍රතිඵලවලට බෙදා වෙන් කිරීම.

51. (1) යම් තැනැත්තකු, එක් වත්කමක් හෝ ඊට වැඩි වත්කම් ප්‍රමාණයක් පැවරීමක් ආකාරයෙන් එකම අවස්ථාවේ දී හෝ එකම වැඩපිළිවෙළක කොටසක් වශයෙන්, අත්කර ගනු ලබන අවස්ථාවක දී, එක් එක් වත්කම අත්කර ගැනීමේ දී දරන ලද වියදම, එම වත්කම් අත්කර ගන්නා අවස්ථාවේ දී එම වත්කම් සඳහා පවතින වෙළඳපළ වටිනාකම් අනුව එම වත්කම් අතර බෙදනු ලැබිය යුතු ය.

(2) යම් තැනැත්තකු, එක් වත්කමක් හෝ ඊට වැඩි වත්කම් ප්‍රමාණයක් පැවරීමක් ආකාරයෙන්, එකම අවස්ථාවේ දී හෝ එකම වැඩපිළිවෙළක කොටසක් වශයෙන් උපලබ්ධි කරනු ලබන අවස්ථාවක දී, එක් එක් වත්කම උපලබ්ධි කිරීමෙන් උපයන මුදල්, එම වත්කම් උපලබ්ධි කරනු ලබන අවස්ථාවේ එම වත්කම් සඳහා පවතින වෙළඳපළ වටිනාකම් අනුව එම වත්කම් අතර බෙදනු ලැබිය යුතු ය.

(3) යම් වත්කමක් අයිති තැනැත්තකු විසින් එම වත්කමේ කොටසක් උපලබ්ධි කරන අවස්ථාවක දී, උපලබ්ධි කිරීමට පෙරාතුව ම වූ එම වත්කමේ ශුද්ධ පිරිවැය, එම උපලබ්ධි කිරීමට ඉක්බිතිව ම වූ එම වත්කමේ වෙළඳපළ වටිනාකම අනුව, වත්කමේ උපලබ්ධි කරන ලද කොටස හා රඳවා ගනු ලැබූ කොටස අතර බෙදනු ලැබිය යුතු ය.

V වන පරිච්ඡේදය

පුද්ගලයන් වර්ග

I වන කාණ්ඩය : පුද්ගලයන් සහ අස්ථිත්ව

සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම් සහ සහන.

52. (1) 3 වන වගන්තිය යටතේ යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා යම් පුද්ගලයකුගේ හෝ අස්ථිත්වයක බදු අය කළ හැකි ආදායම ගණනය කිරීමේ දී, මේ පනතේ පස්වන උපලේඛනයේ සඳහන් සම්පූර්ණ සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම් අඩු කරනු ලැබිය යුතු ය.

(2) 3 වන වගන්තිය යටතේ යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ වාසික යම් පුද්ගලයකුගේ බදු අය කළ හැකි ආදායම ගණනය කිරීමේ දී, මේ පනතේ පස්වන උපලේඛනයේ සඳහන් සම්පූර්ණ සහන අඩු කරනු ලැබිය යුතු ය.

(3) යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ වාසිකව නොසිටි, එහෙත් 3 වන වගන්තිය යටතේ ශ්‍රී ලංකාවේ පුරවැසියකු වන යම් පුද්ගලයකුගේ බදු අය කළ හැකි ආදායම ගණනය කිරීමේ දී මේ පනතේ පස්වන උපලේඛනයේ 2(අ) ඡේදයේ සඳහන් සහන අඩු කරනු ලැබිය යුතු ය.

II වන කාණ්ඩය : හවුල් ව්‍යාපාර

53. (1) (2) වන උපවගන්තියට යටත්ව, යම් හවුල් ව්‍යාපාරයක් එහි බදු අය කළ හැකි ආදායම සම්බන්ධයෙන් ආදායම් බද්ද ගෙවීමට යටත් නොවිය යුතු අතර, එම ආදායම සම්බන්ධයෙන් බදු බැර කිසිවක් සඳහා හිමිකම් නොලැබිය යුතු නමුත් රඳවා ගැනීමේ ගෙවීම් සම්බන්ධයෙන් ආදායම් බද්ද ගෙවීමට යටත් විය යුතු ය.

හවුල් ව්‍යාපාර.

(2) යම් හවුල් ව්‍යාපාරයක බදු අය කළ හැකි ආදායම තුළ එම හවුල් ව්‍යාපාරයේ යම් ආයෝජන වත්කමක් උපලබ්ධි කිරීම මගින් ලැබෙන යම් ලැබීමක් ඇතුළත් වන තාක් දුරට, (1) වන උපවගන්තියේ විධිවිධාන එම හවුල් ව්‍යාපාරය සඳහා අදාළ නොවිය යුතු ය.

(3) හවුල් ව්‍යාපාරයක ආදායම හෝ හවුල් ව්‍යාපාරයක පාඩුව, මෙම කාණ්ඩයේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව හවුල්කරුවන් වෙත වෙන් කරනු ලැබිය යුතු ය.

(4) හවුල්කරුවන් විසින් පොදුවේ උපයනු ලබන මුදල් සහ පොදුවේ දරනු ලබන වියදම්, හවුල්කරුවන් විසින් නොව එම හවුල් ව්‍යාපාරය විසින් උපයනු ලබන මුදල් හෝ එම හවුල් ව්‍යාපාරය විසින් දරනු ලබන වියදම් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(5) හවුල්කරුවන් විසින් පොදුවේ අයිතිය දරනු ලබන වත්කම් සහ පොදුවේ දරනු ලබන බැරකම්, හවුල්කරුවන් විසින් නොව හවුල් ව්‍යාපාරය විසින් අයිතිය දරනු ලබන වත්කම් හෝ හවුල් ව්‍යාපාරය විසින් දරනු ලබන බැරකම් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු අතර, සහ -

(අ) වත්කම් සම්බන්ධයෙන් වන විට, එම ආකාරයට හවුල්කරුවන් විසින් එම වත්කම්වල අයිතිය දැරීම ආරම්භ කරන ලද අවස්ථාවේ දී අත්කර ගනු ලැබූ වත්කම් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය;

(ආ) බැරකම් සම්බන්ධයෙන් වන විට, එම ආකාරයට හවුල්කරුවන් විසින් එම බැරකම් දැරීම ආරම්භ කළ අවස්ථාවේ දී දරන ලද බැරකම් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය; සහ

(ඇ) එම ආකාරයට හවුල්කරුවන් විසින් එසේ අයිතිය දැරීම හෝ බැරකම් දැරීම අවසන් කරනු ලබන අවස්ථාවේ දී උපලබ්ධි කරනු ලැබූ වත්කම් හෝ බැරකම් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(6) මෙම පනතට යටත්ව, යම් හවුල් ව්‍යාපාරයක සියලු ව්‍යාපාර කටයුතු, තනි හවුල් ව්‍යාපාරයක, ව්‍යාපාර කටයුතු අතරවාරයෙහි සිදු කරනු ලැබූ ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(7) මෙම පනතට යටත්ව, 55 වන වගන්තියේ (5) වන උපවගන්තිය යටතේ හවුල්කරුවකුගේ කොටස තීරණය කිරීමේ දී සලකා බලනු ලැබිය යුතු පහත සඳහන් අවස්ථාවල දී හැර, අන් අවස්ථාවල දී හවුල් ව්‍යාපාරය සහ එහි හවුල්කරුවන් අතර පවතින වැඩිපිළිවෙළක් පිළිගනු ලැබිය යුතු ය. එනම්:-

(අ) හවුල්කරුවකු විසින් හවුල් ව්‍යාපාරය වෙත ලබා දෙන ණය මුදල් සහ ඒ සම්බන්ධයෙන් ගෙවන ලද පොළිය; සහ

(ආ) (සේවානියුක්තිය මගින් ඇතුළුව) හවුල්කරුවකු විසින් හවුල් ව්‍යාපාරය වෙත සපයන ලද සේවාවන් සහ ඒ සම්බන්ධයෙන් ගෙවිය යුතු යම් සේවා ගාස්තුවක් හෝ සේවානියුක්ති ආදායම.

(8) 63 වන වගන්තියේ විධිවිධානවලට යටත්ව, යම් හවුල් ව්‍යාපාරයක අවම වශයෙන් වර්තමාන හවුල්කරුවන් දෙදෙනෙකුගේ තවදුරටත් හවුල් ව්‍යාපාරය සමග සිටිය දී අනෙකුත් හවුල්කරුවන් වෙතස් වන අවස්ථාවක දී, එම වෙනස් වීමට පෙර සහ පසුව යන

අවස්ථා දෙකෙහි දී ම එකී හවුල් ව්‍යාපාරය එකම අස්ථිත්වයක් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(9) ප්‍රමුඛ හවුල්කරු හෝ එවැනි හවුල්කරුවකු ශ්‍රී ලංකාවේ නොමැති විට ශ්‍රී ලංකාවේ සිටින හවුල් ව්‍යාපාරයේ අනුයෝජිතයකු විසින්, හවුල් ව්‍යාපාරය විසින් තක්සේරු කිරීම මත බද්ද ගෙවනු ලැබිය යුතු වූ යම් ආයෝජන වත්කමක් උපලබ්ධි කිරීමෙන් ලැබෙන ලැබීමක් ඇතුළත් වූ යම් හවුල් ව්‍යාපාර ආදායමේ කොටස බැහැර කිරීමෙන් පසුව, අදාළ හවුල් ව්‍යාපාර වර්ෂයේ හවුල් ව්‍යාපාර ආදායමෙන් එක් එක් හවුල්කරුවන්ගේ කොටස මත, මෙම පනතේ 84 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව සහ පළමුවන උපලේඛනයේ 10 වන ඡේදයේ දක්වා ඇති අනුප්‍රමාණයන් අනුව , බද්ද රඳවා ගනු ලැබිය යුතු ය.

54. (1) තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා හවුල් ව්‍යාපාරයක හවුල් ව්‍යාපාර ආදායම, එම තක්සේරු වර්ෂය සඳහා එහි ව්‍යාපාර කටයුතු හෝ ආයෝජන මගින් ලැබෙන හවුල් ව්‍යාපාරයේ ආදායම විය යුතු ය. (6 වන හා 7 වන වගන්ති).

හවුල් ව්‍යාපාර ආදායම හෝ පාඩුව.

(2) තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා හවුල් ව්‍යාපාරයක් විසින් දරන ලද පාඩුවක්, එම හවුල් ව්‍යාපාරයේ ව්‍යාපාර කටයුතු හෝ ආයෝජන මගින් සිදු වූ එම හවුල් ව්‍යාපාරයේ පාඩුව විය යුතු ය. (19 වන වගන්තියේ (5) වන උපවගන්තිය).

55. (1) හවුල්කරුවකුගේ යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා හවුල් ව්‍යාපාරයකින් ලැබෙන හවුල්කරුගේ ආදායම ගණනය කිරීමේ කාර්ය සඳහා, යම් හවුල් ව්‍යාපාර ආදායමක හවුල්කරුගේ කොටස ඇතුළත් කිරීම හෝ අදාළ හවුල් ව්‍යාපාර වර්ෂයේ යම් හවුල් ව්‍යාපාර පාඩුවක හවුල්කරුගේ කොටස අඩු කිරීම කරනු ලැබිය යුතු ය. හවුල්කරුගේ තක්සේරු වර්ෂයේ අන්තිම දිනයෙන් හෝ හවුල්කරුගේ තක්සේරු වර්ෂය තුළ දී අවසන් වන හවුල් ව්‍යාපාරයේ තක්සේරු වර්ෂය, හවුල් ව්‍යාපාර තක්සේරු වර්ෂය වන්නේ ය.

හවුල්කරුවන්ගේ බදු අය කිරීම.

(2) හවුල් ව්‍යාපාරයක හවුල්කරුවකුගේ සම්බන්ධතා බැහැර කිරීම මත ලැබෙන ලැබීම්, ව්‍යාපාරයකින් ලත් ආදායමක් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු අතර එම ලැබීම් හවුල් ව්‍යාපාරයෙන් හවුල්කරු ලබන ආදායම ගණනය කිරීමේ දී ඇතුළත් කරනු ලැබිය යුතු අතර සහ 56 වන වගන්තියේ ගැළපුම්වලට යටත් ව IV වන පරිච්ඡේදය යටතේ ගණනය කරනු ලැබිය යුතු ය.

(3) (1) වන උපවගන්තිය යටතේ හවුල්කරුවන්ට වෙන් කරන ලද හවුල් ව්‍යාපාර ආදායම හෝ හවුල් ව්‍යාපාර පාඩුව -

(අ) වර්ගයට සහ මූලාශ්‍රවලට අදාළ ව එහි ස්වභාවය රඳවා ගත යුතු ය;

(ආ) හවුල් ව්‍යාපාරයේ තක්සේරු වර්ෂය අවසානයේ දී හවුල්කරුවකු විසින් පිළිවෙළින් උපයන ලද මුදලක් හෝ දරන ලද වියදමක් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය; සහ

(ඇ) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින්, ලිඛිත දැන්වීමක් මගින් සාධාරණ හේතුවක් මත අන්‍යාකාරයකට විධානය කර ඇත්නම් මිස, එක් එක් හවුල්කරුගේ කොටසට සමානුපාතිකව හවුල්කරුවන්ට වෙන් කරනු ලැබිය යුතු ය.

(4) මේ පනතේ විධිවිධාන යටතේ ගෙවන ලද බද්ද සහ හවුල් ව්‍යාපාරයේ ආදායම සම්බන්ධයෙන් හවුල් ව්‍යාපාරය විසින් ගෙවන ලද හෝ ගෙවන ලදැයි සලකනු ලබන විදේශීය ආදායම් බද්ද, එක් එක් හවුල්කරුගේ කොටසට සමානුපාතිකව හවුල්කරුවන්ට වෙන් කරනු ලැබිය යුතු අතර, ඔවුන් විසින් එම බද්ද ගෙවන ලද ලෙසට සලකනු ලැබිය යුතු ය. එම වෙන් කිරීම, හවුල් ව්‍යාපාරයේ ආදායම (3) වන උපවගන්තියේ (ආ) ඡේදය යටතේ හවුල්කරුවන් විසින් උපයන ලදැයි සලකනු ලබන අවස්ථාවේ දී සිදු වන්නේ ය.

(5) මේ වගන්තියේ කාර්ය සඳහා සහ 53 වන වගන්තියේ (7) වන උපවගන්තියට යටත්ව, "හවුල්කරුගේ කොටස" හවුල් ව්‍යාපාර වැඩපිළිවෙළෙහි දක්වා ඇති පරිදි හවුල් ව්‍යාපාරයේ යම් ආදායමක් කෙරෙහි වන හවුල්කරුගේ සම්බන්ධතාවයේ ප්‍රතිශතයට සමාන විය යුතු ය.

හවුල් ව්‍යාපාරයේ සම්බන්ධතාවයේ පිරිවැය සහ හවුල් ව්‍යාපාරයේ සම්බන්ධතාවය සඳහා ලැබුණු ප්‍රතිෂ්ඨාව.

56. (1) හවුල් ව්‍යාපාරයක හවුල්කරුවකුගේ සාමාජිකත්ව සම්බන්ධතාවයේ පිරිවැයට පහත දැක්වෙන දෑ ඇතුළත් කරනු ලැබිය යුතු ය :-

(අ) 55 වන වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තිය යටතේ, හවුල්කරුගේ ආදායම ගණනය කිරීමේ දී ඇතුළත් කරන ලද, ඒ ඇතුළත් කරන ලද අවස්ථාවේ දී වූ, මුදල් ප්‍රමාණ; සහ

(ආ) හවුල් ව්‍යාපාරය විසින් උපයන ලද බද්දෙන් නිදහස් මුදල් ප්‍රමාණවල සහ අවසාන රඳවා ගැනීමේ ගෙවීම්වල, එම මුදල් හෝ ගෙවීම් උපයන ලද අවස්ථාවේ දී (55 වන වගන්තියේ (5) වන උපවගන්තියේ සඳහන්) හවුල්කරුගේ කොටස.

(2) හවුල් ව්‍යාපාරයක හවුල්කරුවකුගේ සාමාජිකත්ව සම්බන්ධතාවය වෙනුවෙන් ලැබෙන ප්‍රතිශ්ඨාව තුළ පහත සඳහන් දෑ ඇතුළත් කරනු ලැබිය යුතු ය:-

- (අ) අඩු කිරීම් සිදු කරන අවස්ථාවේ 55 වන වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තිය යටතේ හවුල්කරුගේ ආදායම ගණනය කිරීමේ දී අඩු කරන ලද මුදල් ප්‍රමාණ;
- (ආ) බෙදාහරින අවස්ථාවේ හවුල් ව්‍යාපාරය විසින් හවුල්කරු වෙත කරන ලද බෙදාහැරීම්; සහ
- (ඇ) වියදම දරන ලද අවස්ථාවේ, හවුල් ව්‍යාපාරය විසින් දරන ලද ගෘහස්ථ හෝ බැහැර කරන ලද වියදම්වල (55 වන වගන්තියේ (5) වන උපවගන්තියේ සඳහන්) හවුල්කරුගේ කොටස.

III වන කාණ්ඩය : භාර සහ ඒකක භාර

57. (1) (2) වන උපවගන්තියට යටත්ව, භාරයක් එහි අර්ථලාභීන්ගෙන් වෙන් ව බද්ද අය කරනු ලැබීමට යටත් විය යුතු ය; සහ -

භාර මත බද්ද පැනවීම.

- (අ) පුද්ගලයකු ලෙස සලකා බද්ද අය කර ගනු ලැබිය යුතු, (බාල වයස්කරුවකු නොවන) අශක්ෂුතාවයකට පත් පුද්ගලයකුගේ භාරයක් නොවන්නා වූ භාරයකින් අස්ථිත්වයක් ලෙස සලකා බද්ද අය කරනු ලැබිය යුතු ය; සහ
- (ආ) (හුදු අනුයෝජිතයකු ලෙස හෝ පරම හිමිකම් ලත් අර්ථලාභියකු ලෙස හැර) භාරයක් හෝ භාරකරුවකු විසින් උපයන ලද මුදල් සහ දරන ලද වියදම්, එම මුදල් හෝ එම වියදම් වෙනත් තැනැත්තකු වෙනුවෙන් උපයන ලද්දේ ද හෝ දරන ලද්දේ ද යන්න සහ එම මුදලට හෝ එම

මුදල මගින් සංස්ථාපනය වන යම් ආදායමක් සඳහා වෙනත් යම් තැනැත්තකු හිමිකම් ලබන්නේ ද නැද්ද යන්න නොසලකා, වෙනත් තැනැත්තකු විසින් නොව භාරය විසින් ම උපයන ලද මුදලක් හෝ දරන ලද වියදමක් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(2) (භාරය වෙනුවට) භාරයක අර්ථලාභියකු, එම අර්ථලාභියාගේ තක්සේරු වර්ෂයේ අන්තිම දිනයෙන් අවසන් වන හෝ එම අර්ථලාභියාගේ එම තක්සේරු වර්ෂය තුළ දී අවසන් වන, භාරයට අදාළ තක්සේරු වර්ෂය සඳහා අර්ථලාභියා හිමිකම් ලබන්නා වූ භාරයේ ආදායම මත බද්ද ගෙවීමට යටත් විය යුතු අතර -

(අ) භාරයක් විසින් හෝ භාරකරුවකු විසින් උපයන ලද මුදල් සහ දරන ලද වියදම් භාරය විසින් හෝ භාරකරු විසින් හෝ වෙනත් යම් තැනැත්තකු විසින් නොව, අර්ථලාභියා විසින් උපයන ලද මුදලක් සහ දරන ලද වියදමක් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය;

(ආ) එක් එක් මුදල් ප්‍රමාණය, එහි වර්ගය සහ මූලාශ්‍රවලට අදාළ මුල් ස්වභාවයෙන් රඳවා තැබිය යුතු ය;

(ඇ) එක් එක් මුදල් ප්‍රමාණය, භාරයේ තක්සේරු වර්ෂය අවසානයේ දී අර්ථලාභියා විසින්, පිළිවෙළින් උපයන ලද මුදලක් හෝ දරන ලද වියදමක් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය;

(ඈ) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ලිඛිත දැන්වීමක් මගින් සහ සාධාරණ හේතුවක් මත අනුරාකාරයකින් නියමයක් කර ඇත්නම් මිස, එක් එක් මුදල් ප්‍රමාණය එක් එක් අර්ථලාභියාගේ කොටස්වලට සමානුපාතිකව එම අර්ථලාභීන්ට වෙන් කරනු ලැබිය යුතු ය; සහ

(ඉ) මේ පනත යටතේ භාරය විසින් ගෙවන ලද බද්ද හෝ භාරයේ බදු ආදායම සම්බන්ධයෙන් භාරය විසින් ගෙවන ලද හෝ ගෙවන ලදැයි සලකනු ලබන විදේශීය ආදායම් බද්ද, (ඇ) ඡේදය යටතේ අර්ථලාභීන් විසින් භාර ආදායම උපයන ලදැයි සලකන අවස්ථාවේ දී එක් එක් අර්ථලාභියාගේ කොටසට සමානුපාතිකව වෙන් කරනු ලැබිය යුතු අතර, ඔවුන් විසින් ගෙවන ලද බවට සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(3) (2) වන උපවගන්තියේ කාර්ය සඳහා-

(අ) අර්ථලාභියකුට, ආදායම පිළිබඳව නිත්‍ය සහ අවලංගු කළ නොහැකි සම්බන්ධතාවක් ඇත්නම් සහ භාරයේ ආදායම තමා වෙත ගෙවන ලෙසට භාරකරුගෙන් ඉල්ලා සිටීමට අත්‍යාවශ්‍ය අයිතිවාසිකමක් ඇත්නම්, එම අර්ථලාභියා එම භාරයේ ආදායම සඳහා වර්තමානයේ දී හිමිකම ලැබිය යුතු ය; සහ

(ආ) ආයෝජන වත්කමක් උපලබ්ධි කිරීමෙන් ලබන ලැබීමක් භාරයක බදු අය කළ හැකි ආදායමෙහි ඇතුළත් වන තාක් දුරට (2) වන උපවගන්තියේ විධිවිධාන භාරයකට අදාළ නොවිය යුතු ය.

(4) හුදු අනුයෝජනයකු ලෙස හෝ පරම හිමිකම්ලත් අර්ථලාභියකු ලෙස හැර) භාරයක් හෝ භාරකරුවකු විසින් අයිතිය දරන වත්කම් හෝ ගෙවීම් බැඳී සිටින බැරකම්, වෙනත් යම් තැනැත්තකු විසින් නොව භාරය විසින් අයිතිය දරන වත්කම් හෝ භාරය විසින් ගෙවීම් බැඳී සිටින බැරකම් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(5) වෙන් වෙන් ව ඇති භාරයන්හි එකම භාරකරුවන් සිටින්නේ ද නැද්ද යන්න නොසලකමින් වෙන් වෙන් වශයෙන් වූ භාර සම්බන්ධයෙන් වෙන වෙන ම ආදායම ගණනය කරනු ලැබිය යුතු ය.

(6) මේ පනතේ විධිවිධානවලට යටත්ව, භාරයක් සහ එහි භාරකරුවන් අතර හෝ අර්ථලාභීන් අතර ඇති යම් වැඩපිළිවෙළ පිළිගනු ලැබිය යුතු ය.

58. (1) (අ) වාසික භාරයක අර්ථලාභීන්ට ලැබෙන බෙදාහැරීම්, ආදායම් බද්දෙන් නිදහස් කරනු ලැබිය යුතු ය; සහ අර්ථලාභීන්ගෙන් බද්ද අය කිරීම.

(ආ) නිර්වාසික භාරයක බෙදාහැරීම්, එම බෙදාහැරීම් 57 වන වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තිය යටතේ භාරයක හෝ භාරකරුවකුගේ හෝ 57 වන වගන්තියේ (2) වන උපවගන්තිය යටතේ අර්ථලාභියකුගේ බද්දට යටත් වන්නා වූ මුදල් ප්‍රමාණයක් නියෝජනය කරන තාක් දුරට හැර, භාරයේ අර්ථලාභීන්ගේ ආදායම ගණනය කිරීමේ දී ඇතුළත් කරනු ලැබිය යුතු ය.

(2) භාරයක අර්ථලාභියකුගේ සම්බන්ධතාවය බැහැර කිරීම මත ලැබුණු ලැබීම්, එම අර්ථලාභියාගේ ආදායම ගණනය කිරීමේ දී ඇතුළත් කරනු ලැබිය යුතු ය.

ඒකක භාරවලින් බද්ද අය කිරීම.

59. (1) මේ පනතේ කාර්ය සඳහා, සුදුසුකම් ලබන ආයෝජන ව්‍යාපාරයක් සිදු නොකරන සෑම ඒකක භාරයක් ම හෝ සෑම අන්‍යෝන්‍ය අරමුදලක් ම ශ්‍රී ලංකාවේ වාසික සමාගමක් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු අතර, ඊට ශ්‍රී ලංකාවේ වාසික සමාගම්වලට අදාළ වන මේ පනතේ විධිවිධාන අදාළ විය යුතු ය.

(2) (1) වන උපවගන්තියේ විධිවිධානවල ව්‍යාප්තියට අගතියක් නොමැතිව-

- (අ) යම් ඒකක භාරයක හෝ අන්‍යෝන්‍ය අරමුදලක "ඒකකයක්" එම සමාගමේ කොටසක් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය;
- (ආ) යම් ඒකක භාරයක හෝ අන්‍යෝන්‍ය අරමුදලක ඒකකයක් දරන්නකු එම සමාගමේ කොටස්කරුවකු ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය;
- (ඇ) යම් ඒකක භාරයකට හෝ අන්‍යෝන්‍ය අරමුදලකට යටත් වන යම් දේපළකින් හෝ එම ඒකක භාරය හෝ අන්‍යෝන්‍ය අරමුදල සඳහා හෝ ඒ වෙනුවෙන්, එම ඒකක භාරයේ භාරකරු හෝ එම අන්‍යෝන්‍ය අරමුදලේ රක්ෂකයා විසින් කර ගෙන යනු ලබන යම් ව්‍යාපාරයකින් එම භාරකරු හෝ රක්ෂකයා විසින් උපයන ලද හෝ එම භාරකරුගේ හෝ රක්ෂකයාගේ අර්ථලාභය සඳහා පැන නැගුණු හෝ උපවිත වූ ආදායම එම සමාගමේ ආදායම ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය;
- (ඈ) යම් ඒකක භාරයක හෝ අන්‍යෝන්‍ය අරමුදලක ආදායමෙන්, එම ඒකක භාරයේ හෝ අන්‍යෝන්‍ය අරමුදලේ ඒකක දරන්නන් වෙත කවර වූ හෝ ආකාරයකින් සිදු කරනු ලබන යම් බෙදාහැරීමක්, එම සමාගමේ කොටස්කරුවන් වෙත බෙදා දුන් ලාභාංශයක් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය; සහ

(ඉ) යම් ඒකක භාරයක හෝ අන්‍යෝන්‍ය අරමුදලක යම් ඒකකයක ගෙවා නිමි අගය එම සමාගමේ යම් කොටසක ගෙවා නිමි අගය ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(3) යම් ඒකක භාරයක කළමනාකරුට හෝ භාරකරුට හෝ යම් අන්‍යෝන්‍ය අරමුදලක කළමනාකරුට හෝ රක්ෂකයාට එම ඒකක භාරයේ හෝ අන්‍යෝන්‍ය අරමුදලේ අරමුදල්වලින් පාරිශ්‍රමික වශයෙන් විසර්ජනය කරන ලද හෝ ගෙවන ලද යම් මුදලක් 11 වන වගන්තියේ කාර්ය සඳහා එම සමාගමේ ආදායම උත්පාදනය කිරීමේ දී එම සමාගම විසින් දරන ලද වියදමක් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(4) මෙම වගන්තිය අදාළ වන අවස්ථාවන් හි දී, 57 වන වගන්තිය අදාළ නොවිය යුතු ය.

IV වන කාණ්ඩය : සමාගම්

60. (1) සමාගමක්, එහි කොටස්කරුවන්ගෙන් වෙන් ව බද්ද ගෙවීමට යටත් විය යුතු ය. සමාගම්වලින් බද්ද අය කිරීම.

(2) මේ පනතේ විධිවිධානවලට යටත්ව, සමාගමක සියලු ව්‍යාපාර කටයුතු, සමාගමේ තනි ව්‍යාපාරික ක්‍රියාවලියක් අතරතුර කරනු ලබන ලෙසට සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(3) මේ පනතේ විධිවිධානවලට යටත්ව, සමාගමක් සහ එහි කළමනාකරුවන් හෝ කොටස්කරුවන් අතර ඇති වැඩපිළිවෙළ පිළිගනු ලැබිය යුතු ය.

61. (1) (අ) වාසික සමාගමක් විසින් බෙදා හරින ලද ලාභාංශ මත සමාගමේ කොටස්කරුවන්ගෙන් බද්ද අය කරනු ලැබිය යුතු ය; සහ කොටස් කරුවන්ගෙන් බද්ද අය කිරීම.

(ආ) නිර්වාසික සමාගමක් විසින් බෙදා හරින ලද ලාභාංශ, කොටස්කරුවන්ගේ ආදායම ගණනය කිරීමේ දී ඇතුළත් කරනු ලැබිය යුතු ය.

(2) සමාගමක කොටස් බැහැර කිරීම මත ලද ලැබීම් කොටස්කරුවන්ගේ ආදායම ගණනය කිරීමේ දී ඇතුළත් කරනු ලැබිය යුතු ය.

ප්‍රේෂණ බද්ද.

62. (1) ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ථිර ආයතනයක් හරහා ශ්‍රී ලංකාව තුළ ව්‍යාපාරයක් කර ගෙන යන්නා වූ නිර්වාසිත තැනැත්තකු තක්සේරු වර්ෂය තුළ දී උපයා ප්‍රේෂණය කරන ලද ලාභය මත බද්ද ගෙවිය යුතු ය.

(2) (1) වන උපවගන්තිය යටතේ ප්‍රේෂණය කරන ලද ලාභයක් උපයා ඇති නිර්වාසිත තැනැත්තකු විසින්, ප්‍රේෂණය කරන ලද දළ ලාභ මුදල මත මේ පනතේ පළමුවන උපලේඛනයේ දක්වා ඇති අනුප්‍රමාණයට අනුකූලව, එසේ ප්‍රේෂණය කරන ලද දිනයෙන් පසුව එළඹෙන තිස්වන දිනයේ දී හෝ එදිනට පෙර අවසාන බද්දක් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත ගෙවිය යුතු ය.

(3) මේ වගන්තියේ "ප්‍රේෂණය කරන ලද ලාභය" යන්නෙන්, ශ්‍රී ලංකාවේ ආදායම් බද්දට යටත් වන නිර්වාසිත තැනැත්තකුගේ ලාභ සහ ආදායම්වලින් විදේශයකට ප්‍රේෂණය කරන ලද හෝ විදේශයක රඳවා ගත් මුදල් ප්‍රමාණ සහ එම නිර්වාසිත තැනැත්තාට වාසික සමාගමකින් ගෙවන ලද ලාභාංශ හැර, ශ්‍රී ලංකාවේ ආදායම් බද්දට යටත් වන ව්‍යාපාරයක් ශ්‍රී ලංකාව තුළ කර ගෙන යාමෙන් ශ්‍රී ලංකාවට බැහැරින් එම නිර්වාසිත තැනැත්තාට හෝ නිර්වාසිත තැනැත්තා වෙනුවෙන් ලැබුණු යම් මුදලක් අදහස් වේ.

V වන කාණ්ඩය : අස්ථිත්ව

අස්ථිත්ව සහ සාමාජිකයන් අතර වන වත්කම් සම්බන්ධ ගනුදෙනු.

63. 46 වන වගන්තියට යටත්ව, අස්ථිත්වයක් විසින් එහි සාමාජිකයන්ගෙන් එක් අයකු වෙත හෝ සාමාජිකයන්ගෙන් එක් අයකු විසින් අස්ථිත්වය වෙත වත්කමක හිමිකාරිත්වය පැවරීම මගින් වත්කමක් උපලබ්ධි කරනු ලබන අවස්ථාවක දී -

(අ) පැවරුම්කරු විසින්, උපලබ්ධි කිරීමට අදාළව, උපලබ්ධි කිරීමට පෙරාතුව ම වූ වත්කමේ වෙළෙඳපළ වටිනාකමට සමාන මුදලක් උපයනු ලබන ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය; සහ

(ආ) පැවරුම්ලාභියා විසින්, අත් කර ගැනීමේ දී (අ) ඡේදයේ සඳහන් මුදලක වියදමක් දරනු ලබන ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

පාලනය වෙනස් වීම.

64. (1) යම් අස්ථිත්වයක පාදක හිමිකාරිත්වය, පෙර වර්ෂ තුන තුළ යම් කාලයක හිමිකාරිත්වය සමඟ සංසන්දනය කිරීමේ දී සියයට පනහකට වැඩියෙන් වෙනස් වී ඇති අවස්ථාවක, ඒ වෙනස් වීමෙන් පසුව -

(අ) වෙනස් වීමට පෙරාතුව එම අස්ථිත්වය විසින් දරන ලද්දා වූ 18 වන වගන්තියේ (3) වන උපවගන්තිය යටතේ ඉදිරියට ගෙන එන ලද මූල්‍යමය පිරිවැය අඩු කිරීමට;

(ආ) වෙනස් වීමට පෙරාතුව එම අස්ථිත්වය විසින් දරනු ලැබූ 19 වන වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තිය යටතේ වූ පාඩුවක් අඩු කිරීමට;

(ඇ) වෙනස් වීමට පෙරාතුව අස්ථිත්වය විසින්, 24 වන වගන්තියේ (2) වන, (4) වන හෝ (5) වන උපවගන්තිය ප්‍රකාරව ආදායම ගණනය කිරීමේ දී යම් මුදලක් ඇතුළත් කර ඇති අවස්ථාවක, වෙනස් වීමෙන් පසුව එම විධිවිධාන යටතේ අඩු කිරීමක් සඳහා වූ ඉල්ලීමක් කිරීමට; හෝ

(ඈ) වෙනස් වීමෙන් පසුව දරන ලද 25 වන වගන්තියේ (5) වන උපවගන්තිය යටතේ වූ පාඩුවක්, වෙනස් වීමට පෙරාතුව වූ තක්සේරු වර්ෂයක් වෙත ආපසු ගෙන යාමට,

ඒ අස්ථිත්වයට අවසර නොතිබිය යුතු ය.

(2) අස්ථිත්වයක තක්සේරු වර්ෂයක් තුළ දී (1) වන උපවගන්තියේ සඳහන් කරන ලද ආකාරයේ හිමිකාරිත්වයේ වෙනසක් සිදු වන අවස්ථාවක දී, වෙනස් වීමට පෙර සහ පසුව වූ තක්සේරු වර්ෂයේ කොටස්, වෙන් වෙන් වශයෙන් වූ තක්සේරු වර්ෂ ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(3) වෙනස් වීමට පෙර පවත්වා ගෙන ගිය ව්‍යාපාරය ම, වෙනස් වීමෙන් පසුව ද අවුරුදු දෙකක කාලසීමාවක් සඳහා පවත්වා ගෙන යන හවුල් ව්‍යාපාරයකට හෝ සමාගමකට මෙම වගන්තිය අදාළ නොවිය යුතු ය.

VI වන පරිච්ඡේදය

විශේෂ කර්මාන්ත

I වන කාණ්ඩය: බනිජතෙල් මෙහෙයුම්

65. (1) 2003 අංක 26 දරන බනිජතෙල් සම්පත් පනත යටතේ කොන්ත්‍රාත්කරුවකු හෝ උප කොන්ත්‍රාත්කරුවකු වශයෙන් ගිවිසුමකට ඇතුළත්ව සිටින යම් තැනැත්තකු හෝ අස්ථිත්වයක් මේ පනතේ කාර්ය සඳහා, අවස්ථාවෝචිත පරිදි, එම කොන්ත්‍රාත්තුවේ

බනිජතෙල් මෙහෙයුම්.

හෝ උප කොන්ත්‍රාත්තුවේ කාලසීමාව තුළ දී ශ්‍රී ලංකාවේ වාසිකව සිටින ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(2) (1) වන උපවගන්තියෙහි සඳහන් කරන ලද යම් බනිජතෙල් සම්පත් ගිවිසුමක් යටතේ කණින ලද බනිජතෙල් අපනයනය කිරීමෙන් සහ දේශීය ව විකිණීමෙන් ලැබෙන පිරිවැටුම, පිළිගත් වාණිජ පරිචයන්වල පදනම මත තීරණය කරනු ලැබිය යුතු ය. තව ද, එම පිරිවැටුම 2003 අංක 26 දරන බනිජතෙල් සම්පත් පනත යටතේ ඇතුළත් වූ බනිජතෙල් සම්පත් ගිවිසුම්වල යම් නිශ්චිත විධිවිධානවලට යටත් විය යුතු ය.

(3) (1) වන උපවගන්තියෙහි සඳහන් යම් බනිජතෙල් සම්පත් ගිවිසුමක් යටතේ බනිජතෙල් කැණීමේ ව්‍යාපාරයෙන් ලැබෙන ආදායම, ලැබීම් සහ ලාභ, එකම වියදම් අයිතමය එක් වනාවකට වැඩි වාර ගණනක් අඩු නොකිරීමට යටත්ව, මේ පනතේ විධිවිධාන යටතේ ඉඩ දී ඇති වෙනත් අඩු කිරීම්වලට අමතරව පහත දැක්වෙන අඩු කිරීම්වලට ඉඩ දීමෙන් පසුව නිශ්චය කරනු ලැබිය යුතු අතර, මේ පනතේ වෙනත් යම් විධිවිධානවල පටහැනිව කුමක් සඳහන් වුව ද, මේ පනතේ පළමුවන උපලේඛනයේ දක්වා ඇති උචිත අනුප්‍රමාණ අනුව ආදායම් බද්ද අය කරනු ලැබිය යුතු ය:-

- (අ) බනිජතෙල් මෙහෙයුම් සිදු කිරීම වෙනුවෙන් සේවා උප කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ට කරන ලද ගෙවීම්;
- (ආ) 16 වන වගන්තිය යටතේ වූ ප්‍රාග්ධන දීමනා වෙනුවට බනිජතෙල් සම්පත් ලබා ගැනීම සඳහා භාවිත කරන ලද යම් පිරිසත, යන්ත්‍රෝපකරණ හෝ උපකරණ අත් කර ගැනීමේ පිරිවැයෙන් සියයට සියයක් එම වත්කම් විකිණීම මගින් උපලබ්ධි වූ යම් මුදල් එම ව්‍යාපාරයෙන් ලද ලැබීමක් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය;
- (ඇ) පොලී වියදම්;
- (ඈ) යම් බනිජතෙල් සම්පත් ගිවිසුමක් යටතේ ලබා ගත් බනිජ තෙල් සම්පත් මත ගෙවන ලද රාජ්‍ය භාග;
- (ඉ) ඉහත (ආ) ඡේදය යටතේ අඩු කිරීමක් සඳහා ඉඩ දෙනු නොලැබූ අවස්ථාවක දී, ප්‍රාග්ධන වියදම් ඇතුළුව

බනිතතෙල් සංවර්ධනය සහ නිෂ්පාදනය පිළිබඳ වූ සියලු විෂයදම්;

(ඊ) පළමුවන වාණිජ නිෂ්පාදනය සිදු වන වර්ෂයේ දී ඒ පළමුවන වාණිජ නිෂ්පාදනය සිදු වන වර්ෂය දක්වා එම වර්ෂයද ඇතුළත්ව, යම් බනිතතෙල් සම්පත් ගිවිසුමක් යටතේ කැණීම් බිම් කොටස් තුළ අසාර්ථක වූ තෙල් ළිං ගවේෂණය කිරීමේ කටයුතු වල දී, යම් කොන්ත්‍රාත්කරුවකු විසින් දරන ලද සියලු පිරිවැය;

(උ) පළමු වන වාණිජ නිෂ්පාදනයෙන් පසුව, යම් තක්සේරු වර්ෂයක් තුළ දී යම් බනිතතෙල් සම්පත් ගිවිසුමක් යටතේ කැණීම් බිම් කොටස් තුළ අසාර්ථක වූ තෙල් ළිං ගවේෂණය කිරීමේ කටයුතුවල දී යම් කොන්ත්‍රාත්කරුවකු විසින් දරන ලද යම් පිරිවැය.

II වන කාණ්ඩය : මූල්‍ය ආයතන සහ රක්ෂණ අස්ථිත්ව

66. (1) මේ පනතේ කාර්ය සඳහා, බැංකු ව්‍යාපාරයක් කරගෙන යාම හා සම්බන්ධ තැනැත්තකුගේ ක්‍රියාකාරකම්, එම තැනැත්තාගේ වෙනත් යම් ක්‍රියාකාරකමකින් වෙන් වූ ව්‍යාපාරයක් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු අතර, තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා එම ව්‍යාපාරයෙන් ලත් එම තැනැත්තාගේ ආදායම හෝ අලාභය වෙන් වෙන් ව ගණනය කරනු ලැබිය යුතු ය. බැංකු ව්‍යාපාරය.

(2) බැංකු ව්‍යාපාරයක් කරගෙන යන තැනැත්තකු විසින්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් කරන ලද අදාළ විධානයන්ට අනුකූලව ණය හිමිකමක් වෙනුවෙන් නිශ්චිත ප්‍රතිපාදන සලසනු ලබන අවස්ථාවක දී, එම ප්‍රතිපාදන අඩු කළ යුත්තේ කෙතරම් දුරකට ද යන්න කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චය කළ හැකි නමුත් ඒ නිශ්චිත ප්‍රමාණයට අනුකූලව කටයුතු කර ඇත්නම් මිස ඒ තැනැත්තා විසින් එම ප්‍රතිපාදන අඩු නොකළ යුතු ය.

(3) මේ වගන්තියෙහි "බැංකු ව්‍යාපාරය" යන්නෙන්, මූල්‍ය ආයතනයක බැංකු ව්‍යාපාරය අදහස් වේ.

රක්ෂණ ව්‍යාපාරය.

67. (1) අන්‍යෝන්‍ය හෝ හිමිකාරීත්ව ජීවිත රක්ෂණ ව්‍යාපාරයක නිරතව සිටින තැනැත්තකු සම්බන්ධයෙන් වන විට, එම ව්‍යාපාරයෙන් ලැබෙන, බද්ද ගෙවනු ලැබිය යුතු ලැබීම් සහ ලාභ -

(අ) 2000 අංක 43 දරන රක්ෂණ කර්මාන්තය විධිමත් කිරීමේ පනතේ විධිවිධාන ඇතුළත කටයුතු කරන ජීව ගණකයක විසින් සහතික කරනු ලබන පරිදි වූ ජීවිත රක්ෂණ ඔප්පු දරන්නන්ගේ අරමුදලින් කොටස්කරුවන් වෙත බෙදා හරිනු ලබන අතිරික්තයෙහි; සහ

(ආ) කොටස්කරුවන්ගේ අරමුදලේ ආයෝජන ආදායමින් එම ආදායම උත්පාදනය කිරීමේ දී දරන ලද වියදම් කිසිවක් අඩු කළ පසු ඉතිරි වන මුදලෙහි,

එකතුව ගනිමින්, එම ව්‍යාපාරයෙන් ලැබෙන ආදායම ගණනය කිරීමේ දී 19 වන වගන්තිය යටතේ ඉල්ලා සිටිය හැකි අඩු කිරීම්වලට යටත්ව, නිශ්චය කරනු ලැබිය යුතු ය.

(2) (1) වන උපවගන්තියේ කාර්යය සඳහා, 2000 අංක 43 දරන රක්ෂණ කර්මාන්තය විධිමත් කිරීමේ පනතේ විධිවිධාන සලසා ඇති පරිදි යම් වර්ෂයක් තුළ දී ජීවිත රක්ෂණ ව්‍යාපාරයෙහි නිරතව සිටින තැනැත්තකුගේ ලාභවලට හවුල්වන ජීවිත රක්ෂණ ඔප්පු දරන්නකුට බෙදා දෙනු ලබන අතිරික්තය, එම ව්‍යාපාරයෙන් එම තැනැත්තාට ලැබෙන ලැබීම් සහ ලාභ ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු අතර, ඒ අනුව බද්දට යටත් විය යුතු ය.

(3) ශ්‍රී ලංකාවේ රක්ෂණ ව්‍යාපාරයෙන් ලද වාරික මුදලින් (රක්ෂිතයන්ට ආපසු ගෙවන ලද වාරික මුදල් සහ ප්‍රතිරක්ෂණය සඳහා ගෙවන ලද වාරික මුදල් අඩු කොට) එම සමාගම විසින් තම මෙහෙයුම් කටයුතු සම්බන්ධයෙන්, සමස්තයක් ලෙස ලාභ නිශ්චය කරනු ලබන කාලසීමාව අවසානයේ දී දුරු නොවී තිබුණු අවදානම් සඳහා අදාළ කර ගනු ලබන ප්‍රතිශතය මත ගණනය කරනු ලබන, දුරු නොවූ අවදානම් සඳහා වූ සංචිත මුදලක් අඩු කොට ඊට එම කාලසීමාව ආරම්භයේ දී ඉතිරිව තිබෙන දුරු නොවූ අවදානම් සඳහා එලෙසම ගණනය කරනු ලබන සංචිත මුදලක් එකතු කොට, එසේ ලැබෙන ශුද්ධ මුදල් ප්‍රමාණයෙන්, (ප්‍රතිරක්ෂණය යටතේ සත්‍ය අලාභ සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් මුදල් ප්‍රමාණය අඩු කළ පසු ලැබෙන) සත්‍ය අලාභ ද, ශ්‍රී ලංකාවෙහි අනුයෝජිතත්ව වියදම් ද, සමාගමේ ප්‍රධාන කාර්යාලයේ වියදම් සඳහා සාධාරණ මුදල්

ප්‍රමාණයක් ද, ඒ එක් එක් අවස්ථාවේ දී වාරික මුදල් නොවන යම් ආදායම් හෝ ලාභ එම විශදම්වලට හිලව් වන්නේ ද යන්න නිසි ලෙස සැලකිලිමත් වෙමින් අඩු කිරීමෙන්, අන්‍යෝන්‍ය හෝ හිමිකාරිත්ව නිර්වාසික සමාගමක (ජීවිත රක්ෂණය නොවන) රක්ෂණ ව්‍යාපාරයෙන් ලැබෙන ලාභ නිශ්චය කරනු ලැබිය යුතු ය.

(4) නිර්වාසික රක්ෂණ සමාගමක් විසින් ශ්‍රී ලංකාව තුළ කරනු ලබන ව්‍යාපාර කටයුතු සීමිත ප්‍රමාණයක් වීම නිසා (1) වන හා (2) වන උපවගන්ති අදාළ කර ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය විස්තර සපයන ලෙස එම සමාගමට නියම කිරීම අසාධාරණ විය හැකි බවට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සැහීමට පත් වන අවස්ථාවක, එම උපවගන්තිවල විධිවිධානවල කුමක් සඳහන් වුව ද එම සමාගමට ශ්‍රී ලංකාවේ රක්ෂණ ව්‍යාපාරයෙන් ලැබෙන වාරික මුදල් එම සමාගමේ මුළු වාරික මුදල් ප්‍රමාණයට යම් අනුපාතයක් දරයි ද එම අනුපාතයට සමාන වන සමාගමෙහි මුළු ලාභයේ සහ ආදායමෙහි අනුපාතය කෙරෙහි සැලකිල්ල යොමු කරමින් හෝ සියලු අවස්ථානුගත කරුණු අනුව සාධාරණ යයි කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සලකන වෙනත් යම් පදනමක් මත හෝ සමාගමෙහි ලාභ නිශ්චය කිරීමට ඔහු විසින් අවසර දිය හැකිය.

III වන කාණ්ඩය: රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සහ පුණ්‍ය ආයතන

68. (1) රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයක් විසින්, එකී ආයතනය වෙත එක් එක් තක්සේරු වර්ෂය තුළ දී ප්‍රදාන, පරිත්‍යාග හෝ දායක මුදල් හෝ වෙනත් යම් ආකාරයකින් ලැබුණ මුදල් මත සියයට තුනක අතිරේක බද්දක් පළමුවන උපලේඛනයේ දක්වා ඇති අනුප්‍රමාණය අනුව ගෙවිය යුතු ය.

රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සහ පුණ්‍ය ආයතන.

(2) යම් රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයක් යම් තක්සේරු වර්ෂයක් තුළ දී -

- (අ) රජය විසින් පුනරුත්ථාපන කාර්ය සහ යටිතල පහසුකම් සැලසීමේ කාර්ය සහ ජීවනෝපාය සහය සැලසීමේ කාර්ය සඳහා හඳුනා ගනු ලැබූ යම් ප්‍රදේශයක සිටින අවතැන් වූ තැනැත්තන්ට පුනරුත්ථාපන කටයුතු සැලසීමේ සහ යටිතල පහසුකම් සැපයීමේ සහ ජීවනෝපාය සහය සැලසීමේ කටයුතුවල නිරතව සිටින බවට; හෝ

(ආ) යම් ආපදාවක ස්වභාවය සහ බරපතලකම සහ එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ලබා දෙනු ලැබිය යුතු සහනවල විශාලත්වය සැලකිල්ලට ගනිමින්, මානුෂීය ස්වභාවයෙන් යුතු බවට අමාත්‍යවරයා විසින් අනුමත කරනු ලබන වෙනත් යම් ක්‍රියාකාරකමක නිරතව සිටින බවට,

කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සෑහීමට පත්වන අවස්ථාවක දී, එම රාජ්‍ය නොවන සංවිධානය විසින් එම තක්සේරු වර්ෂය තුළ දී ගෙවිය යුතු බදු මුදල අඩු කිරීම හෝ ඉවත් කිරීම සියලු අවස්ථානුගත කරුණු අනුව යුක්තිසහගත සහ සාධාරණ යයි පෙනී යන්නේ නම් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් එම රාජ්‍ය නොවන සංවිධානය විසින් ගෙවිය යුතු බදු මුදල අඩු කිරීම හෝ ඉවත් කිරීම සිදු කළ හැකි ය.

(3) යම් පුණ්‍ය ආයතනයක් විසින් යම් තක්සේරු වර්ෂයක් තුළ දී රෝගීන් හෝ දුප්පතුන් සඳහා ආයතනගත රැකවරණයක් සලසන අවස්ථාවක දී සහ එම රැකවරණය සැපයීමේ පිරිවැය එම පුණ්‍ය ආයතනය විසින් දරන ලද බවට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සෑහීමට පත් වන අවස්ථාවක දී, අදාළ සියලු අවස්ථානුගත කරුණු අනුව තක්සේරු වර්ෂය සඳහා පුණ්‍ය ආයතනයේ බදු අය කළ හැකි ආදායම මත ගෙවිය යුතු බද්ද සඳහා බදු බැර ප්‍රදානය කිරීම යුක්තිසහගත සහ සාධාරණ යයි කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට පෙනී යන්නේ නම් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චිතව දක්වනු ලැබිය හැකි කොන්දේසිවලට යටත්ව, එම තක්සේරු වර්ෂය සඳහා පුණ්‍ය ආයතනය විසින් එහි බදු අය කළ හැකි ආදායම මත ගෙවිය යුතු බද්දට එරෙහිව බදු බැරක් ප්‍රදානය කරනු ලැබිය හැකිය.

VII වන පරිච්ඡේදය

ජාත්‍යන්තර

I වන කාණ්ඩය: වාසිකභාවය සහ මූලාශ්‍ර

වාසික නැතැත්තන්.

69. (1) යම් පුද්ගලයකු යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා -

(අ) ශ්‍රී ලංකාව තුළ වාසය කරයි නම්;

(ආ) එම වර්ෂය තුළ දී ශ්‍රී ලංකාව තුළ කායිකව සිටී නම් සහ එම කායිකව සිටීමේ කාලසීමාවේ හෝ කාලසීමාවල මුළු

එකතුව එම වර්ෂය තුළ ආරම්භ වන හෝ අවසන් වන යම් මාස දොළහක කාලසීමාවක් තුළ දී දින එකසිය අසූතුනක් හෝ ඊට වැඩි ගණනක් වේ නම්;

(ඇ) එම පුද්ගලයා ශ්‍රී ලංකාවේ රජයේ සේවකයකු හෝ නිලධාරියකු වේ නම් සහ එම පුද්ගලයාගේ කලත්‍රයා එම වර්ෂය තුළ විදේශයක ඇත්නම්; හෝ

(ඈ) වෙළඳ නැව් පනතේ අර්ථනුකූලව, ශ්‍රී ලංකා නෞකාවක සේවයේ නියුක්තව සිටින්නේ නම්, ඔහු එසේ සේවයේ නියුක්තව සිටින කාලසීමාව තුළ,

එම පුද්ගලයා එම තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ වාසිකයකු වන්නේ ය.

(2) යම් හවුල් ව්‍යාපාරයක් -

(අ) එය ශ්‍රී ලංකාව තුළ පිහිටුවන ලද්දේ නම්; හෝ

(ආ) යම් තක්සේරු වර්ෂයක් තුළ යම් අවස්ථාවක දී එම හවුල් ව්‍යාපාරයේ කටයුතු කළමනාකරණය සහ පාලනය ශ්‍රී ලංකාව තුළ ක්‍රියාත්මක කර ඇත්නම්,

එම හවුල් ව්‍යාපාරය එම තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ වාසිකයකු වන්නේ ය.

(3) යම් භාරයක් -

(අ) එය ශ්‍රී ලංකාව තුළ පිහිටු වූයේ නම්;

(ආ) තක්සේරු වර්ෂයේ යම් අවස්ථාවක එම භාරයේ භාරකරු ශ්‍රී ලංකාව තුළ වාසිකව සිටියේ නම්; හෝ

(ඇ) තක්සේරු වර්ෂයේ යම් අවස්ථාවක ශ්‍රී ලංකාවේ වාසික නැතැත්තකු තනිව හෝ වෙනත් නැතැත්තන් සමඟ එක්ව නැතහොත් සෘජුව ම හෝ එක් අස්ථිත්වයක් හෝ එකකට

වැඩි අතරමැදි අස්ථිත්වයන් මගින් හෝ වුව එම භාරයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකාරිත්ව තීරණ මෙහෙයවන්නේ නම් හෝ මෙහෙයවිය හැකි නම්,

එම භාරය එම තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ වාසිකයකු වන්නේ ය.

(4) යම් සමාගමක් -

(අ) ශ්‍රී ලංකාවේ නීතිය යටතේ සංස්ථාගත කර හෝ පිහිටුවා ඇත්නම්;

(ආ) එය ශ්‍රී ලංකාවේ ලියාපදිංචි කර ඇත්නම් හෝ එහි ප්‍රධාන කාර්යාලය ශ්‍රී ලංකාවේ පිහිටුවා ඇත්නම්; හෝ

(ඇ) තක්සේරු වර්ෂයේ යම් අවස්ථාවක දී එම සමාගමේ කටයුතු කළමනාකරණය සහ පාලනය ශ්‍රී ලංකාව තුළ ක්‍රියාත්මක කර ඇත්නම්,

එම සමාගම එම තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ වාසිකයකු වන්නේ ය.

වාසිකභාවය වෙනස් වීම.

70. (1) 69 වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තියේ (ඇ) ඡේදය හේතු කොට ගෙන පමණක් ශ්‍රී ලංකාව තුළ වාසිකයකු වන පුද්ගලයකු දින එකසිය අසූ තුනක කාලසීමාව ආරම්භයේ සිට එසේ වාසිකව සිටිය යුතු ය. එසේ නැතහොත්, තක්සේරු වර්ෂයක් තුළ ශ්‍රී ලංකාව තුළ වාසිකව සිටින තැනැත්තකු මුළු වර්ෂය මුළුල්ලේ ම සිටින වාසිකයකු ලෙස සැලකිය යුතු ය.

(2) (4) වන උපවගන්තියට යටත්ව, නිර්වාසික තැනැත්තකු ශ්‍රී ලංකාවේ වාසිකයකු බවට පත්වන අවස්ථාවක දී, වාසිකයකු බවට පත්වීමට පෙරාතුව ම එම තැනැත්තා විසින් දරන ලද වත්කමක ශුද්ධ පිරිවැය එම අවස්ථාවේ එම වත්කමේ වෙළඳපළ වටිනාකමට සමාන විය යුතු ය.

(3) (4) වන උපවගන්තියට යටත්ව, ශ්‍රී ලංකාව තුළ වාසිකව සිටින තැනැත්තකු ශ්‍රී ලංකාවේ වාසිකව සිටීම අවසන් කරන අවස්ථාවක, එම තැනැත්තා ඔහුට හිමි සියලු වත්කම් එම තැනැත්තා එසේ වාසිකව සිටීම නතර වීමට පෙරාතුව ම උපලබ්ධි කරනු ලැබූ

ලෙසට සහ එම උපලබ්ධි කිරීම සිදු කරන අවස්ථාවේ දී ඒ එක් එක් වත්කම සඳහා වෙළඳපලේ පැවති වටිනාකමට සමාන මුදල් ප්‍රමාණයක් උපයනු ලැබූ ලෙසට සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(4) (2) වන සහ (3) වන උපවගන්තිවල විධිවිධාන පිළිවෙළින් වාසිකයකු බවට පත්වීමට පෙරාතුව ම හෝ වාසිකයකු වීම අවසන් කිරීමෙන් ඉක්බිතිව ම එම තැනැත්තාගේ දේශීය වත්කමක් ලෙස පවතින වත්කමකට අදාළ නොවිය යුතු ය.

71. (1) ශ්‍රී ලංකාවේ මූලාශ්‍රයක් ඇති සේවානියුක්තියකින් යම් තැනැත්තකු ලබන ආදායම, විදේශීය මූලාශ්‍රයක් ඇති සේවානියුක්තියකින් ලබන ආදායමෙන් වෙන්ව ගණනය කරනු ලැබිය යුතු ය.

ආදායම් මූලාශ්‍ර සහ විදේශීය අලාභ නිරෝධායනය කිරීම.

(2) ශ්‍රී ලංකාවේ මූලාශ්‍රයක් ඇති ව්‍යාපාරයකින් හෝ ආයෝජනයකින් යම් තැනැත්තකු ලබන ආදායම හෝ අලාභය, විදේශීය මූලාශ්‍රයක් ඇති ව්‍යාපාරයකින් හෝ ආයෝජනයකින් ලබන ආදායම හෝ අලාභයෙන් වෙන්ව ගණනය කරනු ලැබිය යුතු ය.

(3) සේවානියුක්තියකින්, ව්‍යාපාරයකින්, ආයෝජනයකින් හෝ වෙනත් මූලාශ්‍රයකින් යම් තැනැත්තකු ලබන ආදායම -

(අ) ශ්‍රී ලංකාවේ මූලාශ්‍රයකින් ඇති වූ ආදායම ගණනය කිරීමේ දී සෘජුව ම ඇතුළත් කරන ලද මුදල් ප්‍රමාණ,

(ආ) ශ්‍රී ලංකාවේ මූලාශ්‍රයකින් ඇති වූ ආදායම ගණනය කිරීමේ දී සෘජුව ම අඩු කරන ලද මුදල් ප්‍රමාණ ඉක්මවන තාක් දුරට,

ශ්‍රී ලංකාවේ මූලාශ්‍රයක් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(4) ව්‍යාපාරයකින් හෝ ආයෝජනයකින් යම් තැනැත්තකු ලබන අලාභය, (3) වන උපවගන්තියේ (ආ) ඡේදයේ සඳහන් කරන ලද මුදල් ප්‍රමාණ (3) වන උපවගන්තියේ (අ) ඡේදයේ සඳහන් කරන ලද මුදල් ප්‍රමාණ ඉක්මවන තාක් දුරට ශ්‍රී ලංකාවේ මූලාශ්‍රයකින් ඇති වූ අලාභයක් විය යුතු ය.

(5) විදේශීය මූලාශ්‍රයක් සහිත සේවානියුක්තියකින් යම් තැනැත්තකු ලබන ආදායම, ((1) වන උපවගන්තිය නොතකමින් ගණනය කරන ලද) එම සේවා නියුක්තියෙන් එම තැනැත්තා ලබන ලෝක ව්‍යාප්ත

ආදායමෙන්, ශ්‍රී ලංකාව තුළ වූ මූලාශ්‍රයකින් ලබන යම් ආදායමක් අඩු කර ගණනය කරනු ලැබිය යුතු ය.

(6) යම් තැනැත්තකු ව්‍යාපාරයකින් හෝ ආයෝජනයකින් ලබන විදේශීය මූලාශ්‍රයකින් වූ ආදායම හෝ අලාභය, ((2) වන උපවගන්තිය නොතකමින් ගණනය කරන ලද) එම ව්‍යාපාරයෙන් හෝ ආයෝජනයෙන් එම තැනැත්තා ලබන -

(අ) ලෝක ව්‍යාප්ත ආදායමෙන් එම ව්‍යාපාරයෙන් හෝ ආයෝජනයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ මූලාශ්‍රයකින් ලැබුණ යම් ආදායමක් අඩු කිරීමෙන්; හෝ

(ආ) ලෝක ව්‍යාප්ත ආදායමට එම ව්‍යාපාරයෙන් හෝ ආයෝජනයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ මූලාශ්‍රයකින් වූ අලාභයක් එකතු කිරීමෙන්,

ගණනය කරනු ලැබිය යුතු ය.

(7) 19 වන වගන්තියේ කාර්ය සඳහා, යම් තැනැත්තකුගේ -

(අ) ආයෝජනයකින් සිදු වූ විදේශීය මූලාශ්‍රයක අලාභයක් සම්බන්ධයෙන් වන විට, ආයෝජනයකින් ලැබුණු එම තැනැත්තාගේ විදේශීය මූලාශ්‍ර ආදායම ගණනය කිරීමේ දී පමණක්; සහ

(ආ) ව්‍යාපාරයකින් සිදු වූ විදේශීය මූලාශ්‍රයක අලාභයක් සම්බන්ධයෙන් වන විට, ව්‍යාපාරකින් හෝ ආයෝජනයකින් ලැබුණු එම තැනැත්තාගේ විදේශීය මූලාශ්‍ර ආදායම ගණනය කිරීමේ දී පමණක්,

හිලචි නොකළ පාඩුවක් එම තැනැත්තා විසින් අඩු කරනු ලැබිය හැකි ය.

සෘජුව ම ඇතුළත් කළ යුතු මූලාශ්‍ර සහ අඩු කළ යුතු මුදල් ප්‍රමාණ.

72. (1) ආදායම ගණනය කිරීමේ දී සෘජුව ම ඇතුළත් කරන ලද මුදල් ප්‍රමාණයක්, එහි -

(අ) 6 වන වගන්තියේ (2) වන උපවගන්තියේ (ආ), (ඇ) හෝ (ඈ) ඡේදයේ සඳහන් ලැබුණු ප්‍රතිශ්ඨාවක්, ලැබීමක් හෝ 7 වන වගන්තියේ (3) වන උපවගන්තියේ (ආ) ඡේදයේ සඳහන් මුදල් ප්‍රමාණයක් ඇතුළත් වන අවස්ථාවක, දේශීය

වත්කමක් හෝ දේශීය බැරකමක් ඊට සම්බන්ධ වන්නා වූ ප්‍රමාණයට; සහ

(ආ) (අ) ඡේදයට යටත්ව, ශ්‍රී ලංකාවේ මූලාශ්‍රයක් ඇති ගෙවීමක් ඇතුළත් වන අවස්ථාවක,

ශ්‍රී ලංකාවේ මූලාශ්‍රයක් වන්නේ ය.

(2) ආදායම ගණනය කිරීමේ දී සෘජුව ම අඩු කරන ලද මුදල් ප්‍රමාණයක් -

(අ) එහි 13 වන වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තියේ හෝ 16 වන වගන්තියේ සඳහන් දීමනාවක් හෝ 14 වන වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තියේ සඳහන් වියදමක් ඇතුළත් වන අවස්ථාවක, එම මුදල් ප්‍රමාණය දේශීය වත්කම්වලට සම්බන්ධ වන්නා වූ ප්‍රමාණයට;

(ආ) අදාළ වත්කම හෝ බැරකම දේශීය වත්කමක් හෝ දේශීය බැරකමක් වන අවස්ථාවක දී, එහි ප්‍රාග්ධන වත්කමක් උපලබ්ධි කිරීමෙන් ලද අලාභයක්, ව්‍යාපාරයක බැරකමක් හෝ ආයෝජන වත්කමක් ඇතුළත් වන අවස්ථාවක; සහ

(ඇ) (අ) සහ (ආ) ඡේදවලට යටත්ව, එහි ශ්‍රී ලංකාවේ ආදායම් මූලාශ්‍රයක් ඇති ගෙවීමක් ඇතුළත් වන අවස්ථාවක,

ශ්‍රී ලංකාවේ මූලාශ්‍රයක් වන්නේ ය.

73. (1) පහත දැක්වෙන ගෙවීම් ශ්‍රී ලංකාවේ මූලාශ්‍රයක් වන්නේ ය:- ගෙවීම් මූලාශ්‍ර.

(අ) (i) කිනම් ස්ථානයක ගෙවන ලද්දේ වුව ද, ශ්‍රී ලංකාව තුළ වූ සේවා නියුක්තියක් සම්බන්ධයෙන් උපයන ලද ප්‍රමාණයට; හෝ

(ii) කිනම් ස්ථානයක සේවා නියුක්තිය පැවතුණ ද, ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් හෝ ශ්‍රී ලංකා රජය වෙනුවෙන් ගෙවා ඇත්නම්,

එම සේවා නියුක්තිය සම්බන්ධයෙන් ලැබුණු ගෙවීම්;

- (ආ) වාසික සමාගමක් විසින් ගෙවන ලද ලාභාංශ;
- (ඇ) පොලී, අයවීම්, වාර්ෂිකයන්, රාජ්‍ය භාග, තාක්ෂණික සේවා ගාස්තු හෝ ඒ හා සමාන ගෙවීම් -
  - (i) ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැරව ඇති ස්ථිර ආයතනයක් හරහා වාසික තැනැත්තකු විසින් කර ගෙන යන ව්‍යාපාරයක වියදමක් නොවන ලෙසින් වාසික තැනැත්තකු විසින් ගෙවා ඇත්නම්; හෝ
  - (ii) ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ථිර ආයතනයක් හරහා නිර්වාසික තැනැත්තකු විසින් කරගෙන යන ව්‍යාපාරයක වියදමක් ලෙස නිර්වාසික තැනැත්තා විසින් ගෙවා ඇත්නම්;
- (ඈ) ශ්‍රී ලංකාවේ පවත්වන ලද සුදු ක්‍රීඩාවකට අදාළ ලොතරැයි, ඔට්ටු ඇල්ලීම් හෝ සුදු ක්‍රීඩාවලින් දිනුම් ලැබීම්;
- (ඉ) ශ්‍රී ලංකාව තුළ හෝ එහි දේශීය ජල තීරයේ පිහිටා ඇති භූමියකින් හෝ සාගරයෙන් ලබා ගත් ස්වභාවික සම්පත් සම්බන්ධයෙන් හෝ එම සම්පත් පිළිබඳව සැලකිල්ල යොමු කරමින් ගණනය කරන ලද ස්වභාවික සම්පත් ගෙවුම්;
- (ඊ) ශ්‍රී ලංකාව තුළ පිහිටා ඇති වත්කමක් භාවිත කිරීම සඳහා, භාවිත කිරීමේ අයිතිවාසිකම සඳහා හෝ භාවිත කිරීමෙන් වැළකී සිටීම වෙනුවෙන් ගෙවන ලද කුලිය;
- (උ) ශ්‍රී ලංකාව තුළ යම් අවදානමක් රක්ෂණයක් කිරීම සම්බන්ධයෙන්, යම් තැනැත්තකුට ගෙවන ලද සාමාන්‍ය රක්ෂණය සඳහා වූ වාරික මුදල් සහ යම් තැනැත්තකු විසින් ගෙවන ලද සාමාන්‍ය රක්ෂණ ප්‍රතිලාභ මුදල්;
- (ඌ) (i) නැවකින් නැවකට භාණ්ඩ මාරු කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් නිසා නොවන, ශ්‍රී ලංකාව තුළ නැව්ගත කරන්නා වූ මගීන් හෝ නැව් බඩු, තැපෑල හෝ වෙනත් වංචල වූ ද ස්පර්ශනීය වූ ද වත්කම් ප්‍රවාහනය කිරීම; හෝ
  - (ii) (i) වන අනුච්ඡේදයේ සඳහන් කරන ලද ප්‍රවාහනය කිරීමට අතිරේක හෝ ආනුෂංගික වන්නා වූ කන්ටේනර් සහ ආශ්‍රිත උපකරණ කුලියට දීම,

සම්බන්ධයෙන් අදාළ ප්‍රවාහන ව්‍යාපාරයක් පවත්වා ගෙන යන තැනැත්තකුට ලැබෙන ගෙවීම්;

(එ) ශ්‍රී ලංකාව තුළ ස්ථාපනය කරන ලද උපකරණ මගින් පණිවුඩ සම්ප්‍රේෂණය කිරීම සම්බන්ධයෙන්, එම පණිවුඩ ශ්‍රී ලංකාව තුළ ආරම්භ වුව ද නොවුව ද, කේබල්, ගුවන් විදුලි, දෘශ්‍ය තන්තු හෝ සැටලයිට් හෝ ඉලෙක්ට්‍රොනික සන්නිවේදන මගින් පණිවුඩ සම්ප්‍රේෂණය කිරීමේ ව්‍යාපාරයක් පවත්වා ගෙන යන තැනැත්තකු ලබන ලැබීම්;

(ඒ) සේවා ගාස්තු ද ඇතුළත් ව, (ඇ), (උ) හෝ (එ) ඡේදයේ සඳහන් නොකළ ස්වභාවයකින් යුක්ත වූ -

(i) ගෙවීමේ ස්ථානය නොතකා, ශ්‍රී ලංකාව තුළ; හෝ

(ii) ශ්‍රී ලංකා රජය ගෙවීම කරන්නා වන අවස්ථාවක, සේවාව ඉටු කරන, සේවාව ලබා දෙන හෝ සේවාව සැලසීමෙන් වැළකී සිටින ස්ථානය නොසලකා,

සපයන ලද සේවාවට හෝ සේවාව සැලසීමෙන් වැළකීම සඳහා ආරෝපණය කළ හැකි ගෙවීම්;

(ඔ) (අ) ඡේදය යටතට නොගැනෙන ජීවිත රක්ෂණයෙන් සහ විශ්‍රාම ගැන්වීමේ ගෙවීම්, සේවය අවසන් කිරීමේ සහ විශ්‍රාම වැටුප් ගෙවීම් මගින් ලැබුණු මුදල්, එම මුදල් -

(i) ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැරව පිහිටුවන ලද ස්ථීර ආයතනයක් හරහා වාසික තැනැත්තකු විසින් කර ගෙන යන ව්‍යාපාරයක වියදමක් නොවන ලෙසින්, එම වාසික තැනැත්තා විසින් ගෙවා ඇත්නම්;

(ii) ශ්‍රී ලංකාව තුළ පිහිටුවන ලද ස්ථීර ආයතනයක් හරහා නිර්වාසික තැනැත්තකු විසින් කර ගෙන යන ව්‍යාපාරයක වියදමක් ලෙස එම නිර්වාසික තැනැත්තා විසින් ගෙවා ඇත්නම්; හෝ

(iii) ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් හෝ රජය වෙනුවෙන් ගෙවා ඇත්නම්;

(ඕ) දේශීය වත්කම් සමඟින් කර ගෙන යන ව්‍යාපාරයක් හෝ ආයෝජනයක් සම්බන්ධයෙන් ලැබුණු තාක් දුරට වූ පරිත්‍යාග හෝ වෙනත් අනුග්‍රහපූර්වක ගෙවීම්; සහ

(ක) ඉහත ඡේදවල සඳහන් කර නොමැති ගෙවීම්; එනම් -

(i) දේශීය වත්කමක් අත්කර ගැනීම, දේශීය බැරකමක් දැරීම හෝ එවැනි වත්කමක් හෝ බැරකමක් උපලබ්ධි කිරීම සම්බන්ධයෙන් කරන ලද ගෙවීම්;

(ii) (iiඅ) වාසික තැනැත්තකුට අදාළව, විදේශීය ස්ථීර ආයතනයකට ආරෝපණය කළ හැකි තාක් දුරට හැර; සහ

(iiආ) නිර්වාසික තැනැත්තකුට අදාළව, ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ථීර ආයතනයකට හෝ ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ථීර ආයතනයක් හරහා එම නිර්වාසික තැනැත්තා විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන එම වර්ගයේ ම හෝ ඊට සමාන වර්ගයක (ශ්‍රී ලංකාව තුළ භාණ්ඩ සහ වෙළඳ භාණ්ඩ අලෙවි කිරීම ඇතුළුව) වෙනත් යම් ක්‍රියාකාරකමකට ආරෝපණය කළ හැකි තාක් දුරට වූ,

ශ්‍රී ලංකාව තුළ කරන ලද ක්‍රියාකාරකමක් සම්බන්ධයෙන් හෝ ක්‍රියාකාරකමක් කිරීමෙන් වැළකී සිටීම සම්බන්ධයෙන් ලැබුණු ගෙවීම්; හෝ

(iii) ශ්‍රී ලංකාවට අදාළ ක්‍රියාකාරකමක් සඳහා යම් විදේශීය විනෝදාස්වාදය සපයන්නකුට හෝ කලා ශිල්පියකුට කරන ලද ගෙවීම්.

(2) මේ වගන්තියෙහි -

“අදාළ ප්‍රවාහන ව්‍යාපාරය” යන්නෙන්, මගීන්, භාණ්ඩ, තැපෑල හෝ වෙනත් ස්පර්ශනීය වංචල වත්කම් රැගෙන යන, ගොඩබිම්, සාගර හෝ ගුවන් ප්‍රවාහන

ක්‍රියාකරුවන්ගේ හෝ නැව් කුලියට ගන්නන්ගේ ව්‍යාපාරයක් අදහස් වේ; සහ

“තාක්ෂණික සේවා ගාස්තු” යන්නෙන්, තාක්ෂණික හෝ වෙනත් පුද්ගල සේවා සැපයීම සඳහා වන ගාස්තු ඇතුළත් ව, කළමනාකරණ, තාක්ෂණික හෝ උපදේශන සේවා සඳහා වන සේවා ගාස්තුවක් අදහස් වේ.

74. යම් මුදල් ප්‍රමාණයක්, ඊට ශ්‍රී ලංකාවේ මූලාශ්‍රයක් නොමැති තාක් දුරට, විදේශීය මූලාශ්‍රයකින් උද්ගත වූ ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

විදේශීය මූලාශ්‍ර.

II වන කාණ්ඩය : ද්විත්ව බදුකරණ ගිවිසුම් සහ අන්‍යෝන්‍ය පරිපාලන සහාය ගිවිසුම්

75. (1) පාර්ලිමේන්තුව විසින් අනුමත කොට ගැසට් පත්‍රයේ පළ කරනු ලැබ ඇති, විදේශීය රටක් හෝ රටවල් සමග ඇති කර ගනු ලැබූ යම් ද්විත්ව බදුකරණ ගිවිසුමක් හෝ අන්‍යෝන්‍ය පරිපාලන සහාය ගිවිසුමක් අමාත්‍යවරයා විසින් බලාත්මක කරනු ලැබිය හැකි ය.

ද්විත්ව බදුකරණ ගිවිසුම් සහ අන්‍යෝන්‍ය පරිපාලන සහාය ගිවිසුම්.

(2) (3) වන උපවගන්තියේ විධිවිධානවලට යටත්ව, ශ්‍රී ලංකාව තුළ නෛතික බලපෑමක් ඇති ද්විත්ව බදුකරණ ගිවිසුමක නියමයන් සහ මේ පනතේ විධිවිධාන අතර යම් පරස්පර විරෝධීතාවයක් ඇති අවස්ථාවක දී, ද්විත්ව බදුකරණ ගිවිසුම බලපැවැත්විය යුතු ය.

(3) (4) වන උපවගන්තියේ විධිවිධානවලට යටත්ව, ද්විත්ව බදුකරණ ගිවිසුමක් මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ මූලාශ්‍රයකින් ලත් යම් ආදායමක් බද්දෙන් නිදහස් කිරීමට හෝ බද්දෙන් බැහැර කිරීමට විධිවිධාන සලසන අවස්ථාවක දී, නැතහොත් ගිවිසුම අදාළ කර ගැනීම නිසා ශ්‍රී ලංකාවේ බදු අනුපාතය අඩු වීමක් සිදුවන අවස්ථාවක දී, එම ගිවිසුමේ කාර්ය සඳහා අනෙක් ගිවිසුම්ගත රාජ්‍යයේ වාසිකයකු වන පුද්ගල මණ්ඩලයක පාදක හිමිකාරිත්වයෙන් හෝ පාලනයෙන් සියයට පනහක් හෝ ඊට වැඩි ප්‍රමාණයක්, එම ගිවිසුමේ කාර්ය සඳහා එම අනෙක් ගිවිසුම්ගත රාජ්‍යයේ වාසිකයන් නොවන පුද්ගලයකු හෝ පුද්ගලයන් විසින් දරන විට, එම බදු නිදහස් කිරීමේ, බැහැර කිරීමේ හෝ අඩු වීමේ ප්‍රතිලාභය එම පුද්ගල මණ්ඩලයට ලබා නොදිය යුතු ය.

(4) අනෙක් ගිවිසුම්ගත රාජ්‍යයේ වාසිකයා, එම අනෙක් ගිවිසුම්ගත රාජ්‍යයේ කොටස් හුවමාරුවක ලැයිස්තුගත සමාගමක් වන්නේ නම් (3) වන උපවගන්තියේ විධිවිධාන අදාළ නොවිය යුතු ය.

(5) මේ වගන්තියේ -

“ද්විත්ව බදුකරණ ගිවිසුම” යන්නෙන්, ද්විත්ව බදුකරණය වැළැක්වීම සඳහා සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය පැහැර හැරීම් වැළැක්වීමට අදාළ ජාත්‍යන්තර ගිවිසුමක් අදහස් වේ; සහ

“අන්‍යෝන්‍ය පරිපාලන සහාය ගිවිසුම” යන්නෙන්, බදුකරණයට අදාළ කාරණා සම්බන්ධයෙන්, අන්‍යෝන්‍ය පරිපාලන සහාය සඳහා වූ බදු තොරතුරු හුවමාරු ගිවිසුමක් හෝ වෙනත් ජාත්‍යන්තර ගිවිසුමක් අදහස් වේ.

III වන කාණ්ඩය: පැවරුම් මිලකරණය

ආශ්‍රිතයන් අතර වන ජාත්‍යන්තර ගනුදෙනුවලින් ඇතිවන ලාභ සහ ආදායම් හෝ අලාභ.

76. (1) ශ්‍රී ලංකාවේ යම් තැනැත්තකු විසින් සිය ආශ්‍රිත ව්‍යවසායන් සමග එළඹුණු යම් ජාත්‍යන්තර ගනුදෙනුවකින් උද්ගත වූ, උපයාගත් හෝ උපවිත වූ යම් ආදායමක්, ලැබීම් සහ ලාභ හෝ දරන ලද යම් අලාභයක්, අසම්බන්ධිත මිල සැලකිල්ලට ගනිමින් නිශ්චය කරනු ලැබිය යුතු ය.

(2) මේ වගන්තියේ කාර්ය සඳහා -

(අ) ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ථීර ආයතනයක් ඇති යම් ව්‍යාපාර සංවිධානයක්, එම ස්ථීර ආයතනයෙන් ශ්‍රී ලංකාවෙහි උද්ගත වූ හෝ උපයන ලද ආදායම, ලැබීම් හෝ ලාභ හෝ දරන ලද යම් අලාභයක් නිශ්චය කිරීම සඳහා තැනැත්තකු ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය;

(ආ) “ස්ථීර ආයතනය” -

(i) යන්නෙන්, ද්විත්ව බදුකරණය වැළැක්වීම සම්බන්ධයෙන් වන ගිවිසුමකට එළඹ ඇත්තේ යම් රටක් සම්බන්ධයෙන් ද එම රටට අදාළව වන විට, ශ්‍රී ලංකා රජය ද ශ්‍රී ලංකාවේ වාසික වන යම්

තැනැත්තකු සහ එහි අනුයෝජිත ආයතන, ශාඛා හෝ ආයතන ඇත්තේ යම් භූමි ප්‍රදේශයක ද එම භූමි ප්‍රදේශයේ රජය ද අතර ගිවිසුමක් බලාත්මකව පවතින අවස්ථාවක, ද්විත්ව බදු සහන සඳහා වන ගිවිසුමක නිර්වචනය කර ඇති ස්ථීර ආයතනයක් අදහස් වේ; හෝ

(ii) යන්නට, ද්විත්ව බදුකරණය වැළැක්වීම සම්බන්ධයෙන් වන ගිවිසුමකට එළඹ නොමැත්තේ යම් රටක් සමඟ ද, එම රටට අදාළව වන විට, ව්‍යාපාර කටයුතු ශ්‍රී ලංකාවේ සිදු කරනු ලබන දින ගණන නොසලකා, ව්‍යවසායේ ව්‍යාපාර කටයුතු පූර්ණ හෝ අර්ධ වශයෙන් සිදු කරනු ලබන යම් ව්‍යාපාර සම්බන්ධතාවයක් හෝ ස්ථීර ව්‍යාපාර ස්ථානයක් ඊට ඇතුළත් වේ;

(ඇ) ස්ථීර ආයතනයක් සහ එහි ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන කාර්යාලය හෝ වෙනත් සම්බන්ධිත ශාඛා අතර වන යම් ගනුදෙනුවකින් උද්ගත වන, උපයන හෝ උපචිත වන ආදායම්, ලැබීම් හෝ ලාභ හෝ දරන ලද යම් අලාභ, ස්ථීර ආයතනය, එහි ප්‍රධාන කාර්යාලය සහ සම්බන්ධිත ශාඛාවලින් වෙනස් වූ සහ වෙන් වූ අස්ථීරවයක් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු අවස්ථාවක, අසම්බන්ධිත මිල සැලකිල්ලට ගනිමින් නිශ්චය කරනු ලැබිය යුතු ය; සහ

(ඈ) “ජාත්‍යන්තර ගනුදෙනුවක්” යන්නෙන්, එක් ආශ්‍රිත ව්‍යවසායක් හෝ ආශ්‍රිත ව්‍යවසාය දෙකක් හෝ වැඩි ගණනක් නිර්වාසික ව්‍යවසාය වන්නා වූ යම් ආශ්‍රිත ව්‍යවසාය දෙකක් හෝ ඊට වැඩි ගණනක් අතර සිදු වන, යම් ස්පර්ශනීය හෝ අස්පර්ශනීය දේපළ මිල දී ගැනීමේ, විකිණීමේ හෝ කල්බදු දීමේ හෝ සේවා සැපයීමේ හෝ මුදල් ණයට දීමේ හෝ මුදල් ණයට ගැනීමේ හෝ ස්වභාවයේ වන යම් ගනුදෙනුවක් හෝ ඒ ආශ්‍රිත ව්‍යවසායවල ආදායම්, ලැබීම් හෝ ලාභ හෝ අලාභ වත්කම් කෙරෙහි යම් බලපෑමක් ඇති කරන වෙනත් යම් ගනුදෙනුවක් අදහස් වන අතර, ඊට එවැනි ආශ්‍රිත ව්‍යවසාය දෙකක් හෝ වැඩි ගණනක් අතර වන යම් අන්‍යෝන්‍ය ගිවිසුමක් හෝ වැඩපිළිවෙළක් යටතේ එම ආශ්‍රිත ව්‍යවසාය එකක් හෝ ඊට වැඩි ගණනක් සඳහා සපයනු ලබන හෝ

සැපයීමට නියමිත යම් ප්‍රතිලාභයක්, සේවාවක් හෝ පහසුකමක් සම්බන්ධයෙන් දරනු ලබන හෝ දැරීමට නියමිත යම් පිරිවැයක් හෝ වියදමක් සඳහා වන වෙන් කිරීමක් හෝ බෙදාහැරීමක් හෝ දායකත්වයක් ඇතුළත් වේ.

ව්‍යවසායක් විසින් යම් තැනැත්තකු සමඟ ඇතුළත් වන යම් ගනුදෙනුවක දී එක්කෝ එම ව්‍යවසාය නැතහොත් එම තැනැත්තා නිර්වාසික වන අවස්ථාවක සහ එම ව්‍යවසාය හා එම තැනැත්තා ආශ්‍රිත ව්‍යවසායන් නොවන අවස්ථාවක දී, එම ව්‍යවසාය විසින් එම තැනැත්තා සමඟ ඇතුළත් වූ එම ගනුදෙනුව සම්බන්ධයෙන් එම ව්‍යවසාය හා එම තැනැත්තා අතර ඇතුළත් වූ යම් පූර්ව ගිවිසුමක් ඇත්නම් සහ එම ගිවිසුමේ අන්තර්ගත එම ගනුදෙනුව පිළිබඳ කොන්දේසි මගින්, ගෙවිය යුතු බදු මුදල් ප්‍රමාණය අඩු කරන හෝ අඩු කිරීමේ ප්‍රතිඵලය ඇති කරනු ලබන ආකාරයට එම ව්‍යවසාය හා එම වෙනත් තැනැත්තා අතර එම ගනුදෙනුව තීරණය කරනු ලබයි නම් එම ගනුදෙනුව (1) වන උපවගන්තියේ කාර්ය සඳහා ආශ්‍රිත ව්‍යවසාය දෙකක් අතර ඇතුළත් වූ ජාත්‍යන්තර ගනුදෙනුවක් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

මේ උපවගන්තියේ විධිවිධානවල ව්‍යාප්තියට හානියක් නොමැතිව, ජාත්‍යන්තර ගනුදෙනුවකින් උද්ගත වන යම් වියදමක් හෝ පොලිය සඳහා වූ යම් දීමනාව ද, අසම්බන්ධිත මිල පිළිබඳව සැලකිල්ලට ගෙන තීරණය කළ යුතු ය.

- (3) (අ) (1) වන උපවගන්තියේ සඳහන් කර ඇති ආදායම, ලැබීම් හෝ ලාභ හෝ අලාභ අසම්බන්ධිත මිල සැලකිල්ලට ගෙන නිශ්චය කර නොමැති බවට පැවරුම් මිල පිළිබඳ නිලධාරියාට පෙනී යන අවස්ථාවක, ඔහු විසින් පැවරුම් මිල පිළිබඳ විගණනයක් ආරම්භ කරනු ලැබිය හැකි ය.

(ආ) (1) වන උපවගන්තියේ සඳහන් කර ඇති ආදායම, ලැබීම් හෝ ලාභ හෝ අලාභ අසම්බන්ධිත මිල සැලකිල්ලට ගෙන නිශ්චය කර නොමැති බවට තම විගණනය අතරතුර දී සහකාර කොමසාරිස්වරයකුට පෙනී යන අවස්ථාවක, ඔහු විසින් අසම්බන්ධිත මිල නිශ්චය කිරීම සඳහා පැවරුම් මිල පිළිබඳ නිලධරයා වෙත යොමු කරනු ලැබිය යුතු අතර, පැවරුම් මිල පිළිබඳ නිලධරයා විසින් පැවරුම් මිල පිළිබඳ විගණනයක් සිදු කිරීමට තීරණය කරනු ලැබුවහොත් ඔහු විසින් පැවරුම් මිල පිළිබඳ විගණනයක් ආරම්භ කරනු ලැබිය යුතු ය.

(ඇ) අසම්බන්ධිත මිල නිශ්චය කිරීමේ දී, පැවරුම් මිල පිළිබඳ නිලධරයා විසින් (1) වන උපවගන්තියේ සඳහන් තැනැත්තා අමතා යවනු ලබන ලියවිල්ලක් මගින් අවස්ථාවෝචිත පරිදි, එම ආදායම, ලැබීම් හෝ ලාභ හෝ එම අලාභ, සත්‍ය වශයෙන්ම අසම්බන්ධිත මිල සැලකිල්ලට ගෙන නිශ්චය කර ඇති බවට පැවරුම් මිල පිළිබඳ නිලධරයා සෑහීමට පත් වන පරිදි සනාථ කරන ලෙස එම තැනැත්තාට නියම කරනු ලැබිය හැකි ය. එසේ සනාථ කිරීමට එම තැනැත්තා අපොහොසත් වන අවස්ථාවක, පැවරුම් මිල පිළිබඳ නිලධරයා විසින් අසම්බන්ධිත මිල නිශ්චය කරනු ලැබිය හැකි ය.

(ඈ) (1) වන උපවගන්තියේ කාර්ය සඳහා පැවරුම් මිල පිළිබඳ නිලධරයකු විසින් යම් තැනැත්තකු වෙත යවනු ලබන ලිඛිත දැන්වීමක් මගින්, එම තැනැත්තා සහ වෙනත් යම් තැනැත්තන් අතර වන යම් ගනුදෙනුවකට අදාළ තොරතුරු, එම දැන්වීමේ නිශ්චිතව දැක්වෙන කාලසීමාව තුළ සපයන ලෙස නියම කරනු ලැබිය හැකි ය.

(ඉ) අසම්බන්ධිත මිල, අසම්බන්ධිත මූලධර්මයට අනුකූලව සහ එම කාර්යය සඳහා වඩාත්ම උචිත යයි නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලබන ක්‍රමය අදාළ කර ගැනීම මගින් නිශ්චය කරනු ලැබිය යුතු ය.

(ඊ) (2) වන උපවගන්තියේ (අ) හෝ (ආ) ඡේද යටතේ ආරම්භ කරන ලද අවස්ථාවන්හි දී අසම්බන්ධිත මිල නිශ්චය කිරීමෙන් පසුව, පැවරුම් මිල පිළිබඳ නිලධරයා විසින්,

අසම්බන්ධිත මිල නිශ්චය කරමින් මූලික නියෝගයක් සැකසිය යුතු අතර එය, සමාලෝචනය කිරීම සඳහා, පැවරුම් මිල පිළිබඳ විෂයය භාර නියෝජ්‍ය කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් පත් කරන ලද තාක්ෂණික සමාලෝචන කමිටුව වෙත යොමු කරනු ලැබිය යුතු ය.

(උ) තාක්ෂණික සමාලෝචන කමිටුව විසින්, මූලික නියෝගයේ නිශ්චය කර ඇති අසම්බන්ධිත මිල සමාලෝචනය කළ යුතු අතර, අසම්බන්ධිත මිල ස්ථිර කොට, අඩු කොට හෝ වැඩි කොට -

(i) කමිටුවේ සියලුම සාමාජිකයන් එකඟ වී ඇත්නම්, අවසාන නියෝගයක්; හෝ

(ii) කමිටුවේ සියලුම සාමාජිකයන් එකඟ වී නොමැති වෙතත් යම් අවස්ථානුගත කරුණුවල දී, අතුරු නියෝගයක්,

පැවරුම් මිල පිළිබඳ නිලධරයා වෙත යොමු කරනු ලැබිය යුතු ය.

(ඌ) පැවරුම් මිල පිළිබඳ නිලධරයා විසින් අවස්ථාවෝචිත පරිදි, අවසාන නියෝගය හෝ අතුරු නියෝගය එම තැනැත්තා වෙත දැනුම් දිය යුතු ය.

(එ) අතුරු නියෝගය සම්බන්ධයෙන් අතෘප්තියට පත් තැනැත්තකු විසින් මේ පනතේ 78 වන වගන්තියේ දක්වා ඇති ආරාධුල් නිරාකරණ මණ්ඩලය වෙත සිය අතෘප්තිය පිළිබඳව දැනුම් දෙනු ලැබිය හැකි අතර, ආරාධුල් නිරාකරණ මණ්ඩලය විසින් 78 වන වගන්තියේ (4) වන උපවගන්තිය යටතේ අවසාන නියෝගයක් නිකුත් කරනු ලැබිය යුතු ය.

(ඒ) යම් තැනැත්තකු හෝ හවුල් ව්‍යාපාරයක හවුල්කරුවකු විසින් තමා වෙත ලැබුණු අතුරු නියෝගයක් සම්බන්ධයෙන් තම අතෘප්තිය පිළිබඳව ආරාධුල් නිරාකරණ

මණ්ඩලය වෙත දැනුම් දී නොමැති අවස්ථාවක දී, අතුරු නියෝගය අවසාන නියෝගයක් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(ඔ) 135 වන වගන්තියේ විධිවිධානවලට යටත්ව, පැවරුම් මිල පිළිබඳ නිලධරයා විසින් ආදායම, ලැබීම් හෝ ලාභ ප්‍රමාණය තක්සේරු කොට, අවස්ථාවෝචිත පරිදි තාක්ෂණික සමාලෝචන කමිටුවේ හෝ ආරාචුල් නිරාකරණ මණ්ඩලයේ අවසාන නියෝගයට අනුකූලව තක්සේරුවක් නිකුත් කළ යුතු ය.

(ඕ) අවසාන නියෝගය මත පදනම්ව කරන ලද එම තක්සේරුව මගින් අතෘප්තියට පත් යම් තැනැත්තකුට හෝ හවුල් ව්‍යාපාරයක හවුල්කරුවකුට තක්සේරු දැන්වීමේ දින සිට දින තිහක කාලයක් ඇතුළත XIII වන පරිච්ඡේදය යටතේ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත අභියාචනයක් ඉදිරිපත් කරනු ලැබිය හැකි ය.

(4) (2) වන උපවගන්තිය යටතේ ආදායම ගණනය කිරීමෙන්, ජාත්‍යන්තර ගනුදෙනුවට එළඹුණු යම් තක්සේරු වර්ෂයකට අදාළ ගිණුම් පොත්වල ඇතුළත් කරන ලද සටහන් මත පදනම්ව ගණනය කරන ලද, අවස්ථාවෝචිත පරිදි, බදු අය කළ හැකි ආදායම, ලැබීම් හෝ ලාභ අඩු කිරීමේ හෝ අලාභ වැඩි කිරීමේ ප්‍රතිඵලය ඇති කරන අවස්ථාවක් සම්බන්ධයෙන් මේ වගන්තියේ විධිවිධාන අදාළ නොවිය යුතු ය.

(5) මේ පනතේ වෙනත් යම් වගන්තියක හෝ වෙනත් යම් නීතියක පටහැනිව කුමක් සඳහන් වුව ද එය නොතකා, මේ පනතේ විධිවිධාන යටතේ හෝ වෙනත් යම් නීතියක් යටතේ විධිවිධාන සලසා ඇති කිසිදු නිදහස් කිරීමක් හෝ බදු ප්‍රතිලාභයක්, මේ වගන්තිය යටතේ සහ අසම්බන්ධිත මිලට අනුකූලව ආදායම, ලැබීම් හෝ ලාභ ගණනය කිරීමෙන් පසු ආශ්‍රිත ව්‍යවසායන්හි මුළු ආදායම, ලැබීම් හෝ ලාභ වැඩි වූයේ යම් ආදායම, ලැබීම් හෝ ලාභ ප්‍රමාණයකින් ද ඒ ආදායම, ලැබීම් හෝ ලාභවලට අදාළව ප්‍රදානය කරනු නොලැබිය යුතු ය.

(6) මේ වගන්තියේ කාර්ය සඳහා, නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලැබිය හැකි ආකාරයට අසම්බන්ධිත මිලට අදාළව යම් තැනැත්තකු සහ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා අතර පූර්ව මිල ගිවිසුමකට එළඹෙනු ලැබිය හැකි ය.

(7) (1) වන උපවගන්තියේ සඳහන් අසම්බන්ධිත මිල නිශ්චය කිරීම කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලබන ආරක්ෂණ රැකවරණ රීතිවලට යටත් විය හැකි ය.

ආශ්‍රිතයන් අතර වන ගනුදෙනුවලින් ලැබෙන ලාභ සහ ආදායම් හෝ අලාභ.

77. (1) සිය ආශ්‍රිත ව්‍යවසායන් සමඟ එළඹ ඇති, 76 වන වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තියේ සඳහන් ගනුදෙනුවක් නොවන යම් ගනුදෙනුවක නිරත ශ්‍රී ලංකාවේ යම් තැනැත්තකුට උද්ගත වූ, උපයන ලද හෝ උපචිත වූ යම් ආදායම්, ලැබීම් හෝ ලාභ හෝ දරන ලද යම් අලාභ අසම්බන්ධිත මිල සැලකිල්ලට ගෙන නිශ්චය කරනු ලැබිය යුතු ය.

(2) (අ) (1) වන උපවගන්තියේ සඳහන් ආදායම, ලැබීම හෝ ලාභ හෝ අලාභ අසම්බන්ධිත මිල සැලකිල්ලට ගෙන නිශ්චය කර නොමැති බවට සිය විගණනය අතරතුර දී සහකාර කොමසාරිස්වරයාට පෙනී යන විට දී, ඔහු විසින් පැවරුම් මිල පිළිබඳ විගණනයක් ආරම්භ කරනු ලැබිය හැකි ය.

(ආ) අසම්බන්ධිත මිල නිශ්චය කිරීමේ දී, සහකාර කොමසාරිස්වරයා විසින් (1) වන උපවගන්තියේ සඳහන් තැනැත්තා අමතා යවනු ලබන ලියවිල්ලක් මගින්, අවස්ථාවෝචිත පරිදි, එම ලාභ සහ ආදායම හෝ අලාභ සත්‍ය වශයෙන්ම අසම්බන්ධිත මිල සැලකිල්ලට ගෙන නිශ්චය කර ඇති බවට සහකාර කොමසාරිස්වරයා සෑහීමට පත්වන පරිදි සනාථ කරන ලෙස එම තැනැත්තාට නියම කරනු ලැබිය හැකි ය. එසේ සනාථ කිරීමට එම තැනැත්තා අපොහොසත් වන අවස්ථාවක සහකාර කොමසාරිස්වරයා විසින් අසම්බන්ධිත මිල නිශ්චය කරනු ලැබිය හැකි ය.

(ඇ) (1) වන උපවගන්තියේ කාර්ය සඳහා සහකාර කොමසාරිස්වරයා විසින් යම් තැනැත්තකු වෙත යවනු ලබන ලිඛිත දැන්වීමක් මගින් එම තැනැත්තා සහ වෙනත් යම් තැනැත්තකු අතර වන යම් ගනුදෙනුවකට අදාළ තොරතුරු, එම දැන්වීමේ නිශ්චිතව දැක්වෙන කාලසීමාව තුළ සපයන ලෙස නියම කරනු ලැබිය හැකි ය.

(ඈ) අසම්බන්ධිත මිල, අසම්බන්ධිත මූලධර්මයට අනුකූලව සහ එම කාර්යය සඳහා වඩාත්ම උචිත යයි නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලබන ක්‍රමය අදාළ කර ගැනීම මගින් නිශ්චය කරනු ලැබිය යුතු ය.

(ඉ) අසම්බන්ධිත මිල නිශ්චය කිරීමෙන් පසුව, සහකාර කොමසාරිස්වරයා විසින් මූලික නියෝගයක් සැකසිය යුතු අතර එය, සමාලෝචනය කිරීම සඳහා, තාක්ෂණික සමාලෝචන කමිටුව වෙත යොමු කරනු ලැබිය යුතු ය.

(ඊ) තාක්ෂණික සමාලෝචන කමිටුව විසින්, මූලික නියෝගයේ නිශ්චය කර ඇති අසම්බන්ධිත මිල සමාලෝචනය කළ යුතු අතර, අසම්බන්ධිත මිල ස්ථිර කොට, අඩු කොට හෝ වැඩි කොට -

(i) කමිටුවේ සියලුම සාමාජිකයන් එකඟ වී ඇත්නම්, අවසාන නියෝගයක්; හෝ

(ii) කමිටුවේ සියලුම සාමාජිකයන් එකඟ වී නොමැති වෙතත් යම් අවස්ථානුගත කරුණුවල දී, අතුරු නියෝගයක්,

සහකාර කොමසාරිස්වරයා වෙත යොමු කරනු ලැබිය යුතු ය.

(උ) සහකාර කොමසාරිස්වරයා විසින්, අවස්ථාවෝචිත පරිදි, අවසාන නියෝගය හෝ අතුරු නියෝගය එම තැනැත්තා වෙත හෝ එම හවුල් ව්‍යාපාරයේ හවුල්කරු වෙත දැනුම් දිය යුතු ය.

(ඌ) අතුරු නියෝගය සම්බන්ධයෙන් අතෘප්තියට පත් යම් තැනැත්තකු විසින් ආරාච්ඡුල් නිරාකරණ මණ්ඩලය වෙත සිය අතෘප්තිය පිළිබඳව දැනුම් දෙනු ලැබිය හැකි අතර, ආරාච්ඡුල් නිරාකරණ මණ්ඩලය විසින් 78 වන වගන්තියේ (4) වන උපවගන්තිය යටතේ අවසාන නියෝගයක් නිකුත් කරනු ලැබිය යුතු ය.

(එ) යම් තැනැත්තකු විසින් අතුරු නියෝගයක් සම්බන්ධයෙන් වන සිය අතෘප්තිය පිළිබඳව දැනුම් දී නොමැති අවස්ථාවක දී, අතුරු නියෝගය අවසාන නියෝගයක් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(ඒ) 135 වන වගන්තියේ විධිවිධානවලට යටත්ව සහකාර කොමසාරිස්වරයා විසින් ආදායම්, ලැබීම් හෝ ලාභ

ප්‍රමාණය තක්සේරු කොට, අවස්ථාවෝචිත පරිදි, තාක්ෂණික සමාලෝචන කමිටුවේ හෝ ආරාචුල් නිරාකරණ මණ්ඩලයේ අවසාන නියෝගයට අනුකූලව තක්සේරුවක් නිකුත් කළ යුතු ය.

(ඔ) අවසාන නියෝගය මත පදනම්ව සිදු කරන ලද තක්සේරු කිරීම මගින් එම තැනැත්තා අතෘප්තියට පත්ව ඇත්තේ නම්, ඔහු විසින් තක්සේරු කිරීමේ දැන්වීමේ සිට දින තිහක් ඇතුළත කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත අභියාචනයක් ඉදිරිපත් කරනු ලැබිය හැකි ය.

(3) (2) වන උපවගන්තිය යටතේ ආදායම, ලැබීම් හෝ ලාභ ගණනය කිරීමෙන්, ගනුදෙනුවට එළඹුණු යම් තක්සේරු වර්ෂයකට අදාළ ගිණුම් පොත්වල ඇතුළත් කරන ලද සටහන් මත පදනම්ව ගණනය කරන ලද, අවස්ථාවෝචිත පරිදි, බදු අය කළ හැකි ආදායම, ලැබීම් හෝ ලාභ අඩු කිරීමේ හෝ අලාභ වැඩි කිරීමේ ප්‍රතිඵලය ඇති කරන අවස්ථාවක් සම්බන්ධයෙන් මේ වගන්තියේ විධිවිධාන අදාළ නො විය යුතු ය.

(4) මේ පනතේ වෙනත් යම් වගන්තියක හෝ වෙනත් යම් ලිඛිත නීතියක පටහැනිව කුමක් සඳහන් වුව ද එය නොතකා, මේ පනතේ විධිවිධාන යටතේ හෝ වෙනත් යම් ලිඛිත නීතියක් යටතේ විධිවිධාන සලසා ඇති කිසිදු නිදහස් කිරීමක් හෝ බදු ප්‍රතිලාභයක්, මේ වගන්තිය යටතේ අසම්බන්ධිත මිලට අනුකූලව ආදායම, ලැබීම් හෝ ලාභ ගණනය කිරීමෙන් පසු ආශ්‍රිත ව්‍යවසායන් හි මුළු ආදායම, ලැබීම් හෝ ලාභ වැඩි වූයේ යම් ආදායම්, ලැබීම් හෝ ලාභ ප්‍රමාණයකින් ද ඒ ආදායම්, ලැබීම් හෝ ලාභවලට අදාළව ප්‍රදානය කරනු නො ලැබිය යුතු ය.

(5) (1) වන උපවගන්තියේ සඳහන් කරනු ලබන අසම්බන්ධිත මිල නිශ්චය කිරීම ආරක්ෂණ රැකවරණ රීතිවලට යටත් විය හැකි ය.

76 වන සහ 77 වන වගන්තිවල කාර්යය සඳහා -

(අ) "යම් තැනැත්තකු" -

(i) එම තැනැත්තා වෙනත් තැනැත්තකුගේ කළමනාකරණය, පාලනය හෝ ප්‍රාග්ධනය සඳහා

සෘජුව ම හෝ වක්‍රාකාරයකින් හෝ අතරමැදියන් එක් අයකු හෝ ඊට වැඩි ගණනක් මාර්ගයෙන් සහභාගී වන්නේ නම්, වෙනත් ව්‍යවසායක ආශ්‍රිත ව්‍යවසායක් වන්නේ ය; හෝ

(ii) නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලැබිය හැකි ආකාරයට හෝ ඒ තාක් දුරට එක් තැනැත්තකු කළමනාකරණය, පාලනය හෝ ප්‍රාග්ධනය සඳහා සෘජුව ම හෝ වක්‍රාකාරයකින් හෝ අතරමැදියන් එක් අයකු හෝ ඊට වැඩි ගණනක් මාර්ගයෙන් සහභාගී වන්නේ නම්, වෙනත් තැනැත්තකුගේ ආශ්‍රිත ව්‍යවසායක් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය;

(ආ) ඉහත (අ) ඡේදයෙහි සඳහන් තැනැත්තකු යන්නට ස්ථිර ආයතනයක් ද ඇතුළත් විය යුතු ය;

(ඇ) "පැවරුම් මිල පිළිබඳ නිලධරයා" යන්නෙන් පැවරුම් මිල පිළිබඳ නිලධරයකු ලෙස කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නම් කරන ලද යම් දේශීය ආදායම් නිලධරයකු අදහස් වේ;

(ඈ) "ආරක්ෂණ රැකවරණ" යන්නෙන්, ඇතැම් කොන්දේසි යටතේ යම් තැනැත්තකු විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද පැවරුම් මිල පිළිගනු ලැබිය යුතු, සරල කිරීමේ පියවරක් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් යෝජනා කරනු ලැබිය හැකි අවස්ථානුගත කරුණු අදහස් වේ;

(ඉ) "අසම්බන්ධිත මිල" යන්නෙන් ආශ්‍රිත ව්‍යවසායන් දෙකක් අතර එළඹ ඇති යම් ගනුදෙනුවකින්, මෙහෙයුමකින්, හෝ යෝජනා ක්‍රමයකින් උද්ගත වූ, ඉපැයූ හෝ උපචිත වූ ආදායම්, ලැබීම් හෝ ලාභ හෝ දරන ලද අලාභ නිශ්චය කිරීමේ කාර්යය සඳහා, සමාන කළ හැකි ස්වාධීන ගනුදෙනුවල දී භාවිත කළ හැකි නියමයන් සහ කොන්දේසි සැලකිල්ලට ගනිමින් සිදු කරනු ලබන්නා වූ

ගනුදෙනුවක දී මෙන් අසම්බන්ධිත මිල මූලධර්මයට අනුකූලව ගණනය කරන ලද යන්න අදහස් වේ.

ආරාමුල්
නිරාකරණ
මණ්ඩලය.

78. (1) අතුරු නියෝගයක් සම්බන්ධයෙන් වන ආරාමුල් නිරාකරණය කිරීමේ කාර්යය සඳහා (මින්මතු "මණ්ඩලය" යනුවෙන් සඳහන් කරනු ලබන) ආරාමුල් නිරාකරණ මණ්ඩලයක් විය යුතු ය. මණ්ඩලය, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් පත් කරනු ලබන සභාපතිවරයකුගෙන් සහ සාමාජිකයන් හතර දෙනෙකුගෙන් සහ ලේකම්වරයකුගෙන් සමන්විත විය යුතු ය. එසේ පත් කළ මණ්ඩලයේ සෑම සාමාජිකයකු ම වසර දෙකක් නො ඉක්මවන කාලයක් සඳහා ධුරය දැරිය යුතු නමුත් නැවත පත් කරනු ලැබීම සඳහා සුදුසුකම් ලබන්නේ ය.

(2) සභාපතිවරයාගේ ඉල්ලීම මත මණ්ඩලයේ ලේකම්වරයා විසින් මණ්ඩලයේ රැස්වීමක් කැඳවනු ලැබිය යුතු ය. එම රැස්වීමක ගණපූරණය සාමාජිකයන් තිදෙනෙකුගෙන් සමන්විත විය යුතු ය.

(3) පැවරුම් මිල පිළිබඳ නිලධරයා විසින් හෝ සහකාර කොමසාරිස්වරයා විසින් කරන ලද අතුරු නියෝගය සම්බන්ධයෙන් අතෘප්තියට පත් යම් තැනැත්තකු විසින්, එම අතුරු නියෝගය සම්බන්ධයෙන් වන සිය අතෘප්තිය පිළිබඳව, ලිඛිතව හෝ ඉලෙක්ට්‍රොනික ක්‍රමයකින් තමා විසින් ම හෝ ඔහුගේ බලයලත් නියෝජිතයකු මාර්ගයෙන් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත දැනුම් දෙනු ලැබිය හැකි ය. එම සෑම දැනුම් දීමක් ම එම අතුරු නියෝගය ලැබුණු දින සිට දින දහහතරක් ඇතුළත මණ්ඩලයේ ලේකම්වරයා වෙත කරනු ලැබිය යුතු ය.

(4) එම තැනැත්තා විසින්, අවස්ථාවෝචිත පරිදි, 76 වන හෝ 77 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව අතුරු නියෝගය සම්බන්ධයෙන් වන සිය අතෘප්තිය කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත දැනුම් දී ඇති අවස්ථාවක, ආරාමුල් නිරාකරණ මණ්ඩලය විසින්, එම අතුරු නියෝගය සම්බන්ධයෙන් වන අතෘප්තිය පිළිබඳව දැනුම් දෙන ලද දින සිට මාස හයක් ඇතුළත අවසාන නියෝගයක් කරනු ලැබිය යුතු අතර, එම නියෝගය ලිඛිතව හෝ ඉලෙක්ට්‍රොනික ක්‍රමයකින් එම තැනැත්තා වෙත යවනු ලැබිය යුතු ය. එම අවසාන නියෝගයේ පිටපතක්, තක්සේරුව නිකුත් කිරීම සඳහා, අවස්ථාවෝචිත පරිදි, පැවරුම් මිල පිළිබඳ නිලධරයා හෝ සහකාර කොමසාරිස්වරයා වෙත යවනු ලැබිය යුතු ය.

(5) 135 වන වගන්තිය යටතේ කරන ලද තක්සේරුවේ ප්‍රමාණය පිළිබඳව යම් තැනැත්තකු අගතියට පත් වූ අවස්ථාවක, ඔහු විසින් එම තක්සේරු කිරීමේ දැන්වීමේ සිට දින තිහක් ඇතුළත කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත අභියාචනයක් ඉදිරිපත් කරනු ලැබිය හැකි අතර, එවිට මේ පනතේ XIII වන පරිච්ඡේදය අදාළ විය යුතු ය.

79. යම් නිර්වාසිත තැනැත්තකු විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ථිර ආයතනයක් හරහා කර ගෙන යනු ලබන ව්‍යාපාරයක ප්‍රධාන කාර්යාලයේ වියදමක් නියෝජනය කරන වියදමක් ලෙස දරන ලද යම් මුදලක් සඳහා, එම මුදල එම තැනැත්තාගේ තක්සේරු කළ හැකි ආදායමින් සියයට දහයක් ඉක්මවන අවස්ථාවක කිසිදු අඩු කිරීමක් සඳහා ඉඩ ලබා නො දිය යුතු ය.

ප්‍රධාන කාර්යාලයේ වියදම්.

IV වන කාණ්ඩය : ද්විත්ව බදු සහන

80. 53 වන වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තිය අදාළ වන (හවුල් ව්‍යාපාරයක් නොවන) වාසිත තැනැත්තකු හෝ 57 වන වගන්තියේ (2) වන උපවගන්තිය අදාළ වන භාරයක් විසින්, යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා එම තැනැත්තා විසින් ගෙවන ලද යම් විදේශීය ආදායම් බද්දක් වෙනුවෙන්, එම වර්ෂය සඳහා වන එම තැනැත්තාගේ තක්සේරු කළ හැකි විදේශීය ආදායමට අදාළව එම විදේශීය ආදායම් බද්ද ගෙවන ලද තාක් දුරට, විදේශීය බදු බැර ඉල්ලා සිටිනු ලැබිය හැකි ය.

විදේශීය බදු බැර.

81. (1) 80 වන වගන්තිය යටතේ හිමිකම් පාන ලද විදේශීය බදු බැර -

විදේශීය බදු බැර ගණනය කිරීම.

(අ) එක් එක් තක්සේරු වර්ෂය සඳහා වෙන් වෙන් වශයෙන් ද, එක් එක් සේවනියුක්තියෙන්, ව්‍යාපාරයෙන්, ආයෝජනයෙන් හෝ වෙනත් මූලාශ්‍රයකින් ලද තක්සේරු කළ හැකි විදේශීය ආදායම සඳහා වෙන් වෙන් වශයෙන් ද සහ ආයෝජන වත්කමක් උපලබ්ධි වීමෙන් ලද එක් එක් ලැබීම සඳහා වෙන් වෙන් වශයෙන් ද ගණනය කරනු ලැබිය යුතු ය; සහ

(ආ) එක් එක් ගණනය කිරීමට අදාළව, එම තැනැත්තාගේ තක්සේරු කළ හැකි විදේශීය ආදායමට අදාළව එම වර්ෂය සඳහා වන එම තැනැත්තාගේ ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය ආදායම් බදු අනුප්‍රමාණය නො ඉක්මවිය යුතු ය.

(2) මේ වගන්තිය යටතේ විදේශීය බදු බැර සඳහා ඉඩ ලබා දීම, වාසික තැනැත්තා විසින් බද්ද අදාළ වන විදේශීය ආදායම උපයන ලද වර්ෂය අවසානයේ සිට වසර දෙකක් තුළ දී හෝ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ඉඩ ලබා දෙන තවදුරටත් වූ කාලයක් තුළ දී විදේශීය ආදායම් බද්ද ගෙවන ලද්දේ නම් පමණක් විය යුතු ය.

(3) යම් වර්ෂයක් සඳහා මේ වගන්තිය යටතේ ඉඩ දෙනු ලැබුවා වූ ද, 2 වන වගන්තියේ (3) වන උපවගන්තියේ (ආ) ඡේදය යටතේ බැර නො කරනු ලැබුවා වූ ද, යම් විදේශීය බදු බැර හෝ විදේශීය බදු බැරවල කොටසක්, පෙර වර්ෂය සඳහා රැගෙන යාම හෝ ඉදිරි වර්ෂය සඳහා රැගෙන යාම නො කළ යුතු අතර, ආයෝජන වත්කමක් උපලබ්ධි වූ අවස්ථාවක දී, වෙනත් ආයෝජන වත්කමක් උපලබ්ධි වීමට අදාළව බැර කරනු නො ලැබිය යුතු ය.

(4) මේ වගන්තියේ කාර්ය සඳහා -

“ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය ආදායම් බදු අනුප්‍රමාණය” යන්නෙන්, තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා වාසික තැනැත්තකුට අදාළව, එම වර්ෂය සඳහා එම තැනැත්තාගේ බදු අය කළ හැකි ආදායමින් (යම් විදේශීය බදු බැර සඳහා යම් අඩු කිරීමක් නොමැතිව 2 වන වගන්තියේ (3) වන උපවගන්තිය යටතේ ගණනය කරන ලද) 2 වන වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තියේ (අ) ඡේදය යටතේ එම තැනැත්තා විසින් ගෙවනු ලැබිය යුතු බදු ප්‍රතිශතය අදහස් වේ; සහ

“තක්සේරු කළ හැකි විදේශීය ආදායම” යන්නෙන්, අවස්ථාවෝචිත පරිදි, සේවානියුක්තියකින්, ව්‍යාපාරයකින්, ආයෝජනයකින් හෝ වෙනත් මූලාශ්‍රයකින් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා ලැබුණු, වාසික තැනැත්තකුගේ තක්සේරු කළ හැකි ආදායමෙහි ඇතුළත් වන විදේශීය මූලාශ්‍ර ආදායම අදහස් වේ.

VIII වන පරිච්ඡේදය

බදු ගෙවීමේ කාර්ය පටිපාටිය

I වන කාණ්ඩය: ගෙවීම කිරීමේ ක්‍රම සහ කාලය

82. (1) 2 වන වගන්තිය යටතේ පනවන ලද බද්ද II වන කාණ්ඩය යටතේ රඳවා ගැනීම මගින් ද, III වන කාණ්ඩය යටතේ වාරික මගින් ද හෝ IV වන කාණ්ඩය යටතේ තක්සේරු කිරීම මත ද ගෙවනු ලැබිය යුතු ය.

ගෙවීම කිරීමේ ක්‍රම සහ කාලය.

(2) බද්ද ගෙවීම -

(අ) රඳවා ගැනීම මගින් ගෙවිය යුතු බද්දට අදාළව, 86 වන වගන්තියේ විධිවිධාන සලසා ඇති කාලයේ දී විය යුතු ය;

(ආ) වාරික මගින් ගෙවිය යුතු බද්දට අදාළව, 90 වන වගන්තිය යටතේ වාරිකය ගෙවිය යුතු දිනයේ දී විය යුතු ය;

(ඇ) තක්සේරු කිරීම මත ගෙවිය යුතු බද්දට අදාළව -

(i) ආයෝජන වත්කමක් උපලබ්ධි කිරීමෙන් වන ලැබීමක් ඇතුළත් බදු අය කළ හැකි ආදායමක් ඇති තැනැත්තකුට අදාළව, 93 වන වගන්තිය යටතේ ප්‍රාග්ධන ලාභ බදු වාර්තාව ඉදිරිපත් කළ යුතු දිනයේ දී විය යුතු ය; හෝ

(ii) (i) වන අනුච්ඡේදයෙන් ආවරණය නොවන තක්සේරු කිරීම මත ගෙවිය යුතු බදුවලට අදාළව, 93 වන වගන්තිය යටතේ ආදායම් වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කළ යුතු තක්සේරු වර්ෂය අවසානයේ සිට මාස හයක් සම්පූර්ණ වන දිනයේ දී විය යුතු ය; සහ

(ඈ) (1) වන උපවගන්තියේ සඳහන් කර නොමැති වෙනත් යම් අවස්ථාවකට අදාළව, ගෙවීමේ දැන්වීමක සඳහන් දිනයේ දී විය යුතු ය.

II වන කාණ්ඩය: රඳවා ගැනීම මගින් ගෙවිය යුතු බද්ද

සේවයෝජකයන් විසින් බද්ද රඳවා ගැනීම.

83. (1) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින්, සේවනියුක්තයකුගේ බදු අය කළ හැකි ආදායම ගණනය කිරීමේ දී ඇතුළත් කළ යුතු ගෙවීමකින් සේවයෝජකයකු විසින් බද්ද රඳවා ගනු ලැබිය යුතු අවස්ථානුගත කරුණු නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලැබිය හැකිය.

(2) (1) වන උපවගන්තිය යටතේ බද්ද රඳවා ගැනීම සඳහා වන සේවයෝජකයකුගේ බැඳීම -

(අ) ගෙවන මුදලෙන් වෙනත් යම් ප්‍රමාණයක් අඩු කිරීමට සහ රඳවා ගැනීමට සේවයෝජකයාට අයිතිවාසිකමක් ඇති විට දී හෝ ඒ සඳහා ඔහු බැඳීමකට යටත්ව ඇති විට දී; හෝ

(ආ) සේවනියුක්තයකුට සේවා නියුක්තියෙන් ලැබෙන ආදායම අඩු නො කළ යුතු බවට හෝ බැඳීමකට යටත් නොවිය යුතු බවට වෙනත් යම් නීතියකින් විධිවිධාන සලසා ඇති විට දී,

අඩු වීම හෝ අවසන් වීම සිදු නො විය යුතු ය.

ආයෝජන ප්‍රතිලාභවලින් බද්ද රඳවා ගැනීම.

84. (1) යම් තැනැත්තකු විසින්, (3) වන උපවගන්තියට යටත්ව -

(අ) එම තැනැත්තා -

(i) ලාභාංශයක්, පොලියක්, වට්ටමක්, ගාස්තුවක්, ස්වාභාවික සම්පත් ගෙවීමක්, කුලියක්, රාජ්‍ය භාගයක්, වාරික මුදලක් හෝ විශ්‍රාම ගෙවීමක් හෝ ලොතරැයි, ත්‍යාග, ඔට්ටු ඇල්ලීම් හෝ සුදුවලින් ලද දිනුම් ලෙස මුදල් ප්‍රමාණයක් ගෙවන අවස්ථාවක; හෝ

(ii) ප්‍රමුඛ හවුල්කරුවකු ලෙස හෝ එම හවුල්කරු ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැරව සිටින විට දී හවුල් ව්‍යාපාරයේ ශ්‍රී ලංකාවේ අනුයෝජිතයා ලෙස, 53 වන වගන්තියේ (9) වන උපවගන්තිය යටතේ හවුල් ව්‍යාපාරයක එක්

එක් හවුල්කරුවන්ගේ හවුල් ව්‍යාපාර වර්ෂයක යම් හවුල් ව්‍යාපාර ආදායමකට අදාළ කොටස බෙදා වෙන් කරනු ලබන අවස්ථාවක; සහ

(ආ) ගෙවීම් හෝ වෙන් කිරීම් සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ මූලාශ්‍රයක් ඇති අවස්ථාවක,

මේ පනතේ පළමුවන උපලේඛනයේ 10 වන ඡේදයේ විධිවිධාන සලසා ඇති අනුප්‍රමාණය මත බද්ද රඳවා ගනු ලැබිය යුතු ය.

(2) 1993 අංක 50 දරන ජාතික මැණික් සහ ස්වර්ණාභරණ අධිකාරිය පනත මගින් පිහිටුවන ලද ජාතික මැණික් සහ ස්වර්ණාභරණ අධිකාරිය, එම අධිකාරිය විසින් පවත්වනු ලබන යම් වෙන්දේසියක දී විකුණනු ලබන යම් මැණිකක විකුණුම් මිලෙන් එම මැණිකෙහි විකුණුම්කරු වෙත ගෙවනු ලැබිය යුතු මුදලෙන්, ඒ මුදල විකුණුම්කරු වෙත ගෙවනු ලබන අවස්ථාවේ දී, මේ පනතේ පළමුවන උපලේඛනයේ 10 වන ඡේදයේ විධිවිධාන සලසා ඇති අනුප්‍රමාණය මත බද්ද රඳවා ගනු ලැබිය යුතු ය.

(3) මේ වගන්තිය -

(අ) 83 වන වගන්තිය යටතේ රඳවා ගැනීමට යටත් ගෙවීම්;

(ආ) ව්‍යාපාරයක් පවත්වාගෙන යාමේ දී මිස, පුද්ගලයන් විසින් කරනු ලබන ගෙවීම්;

(ඇ) මූල්‍ය ආයතනයක් විසින් සපයන ලද සාමාන්‍ය ණය සහ අත්තිකාරම් මත ඒ මූල්‍ය ආයතනයට ගෙවන ලද පොලිය; හෝ

(ඈ) (420 වන අධිකාරය වූ) ලියාපදිංචි ස්කන්ධ හා සුරැකුම්පත් ආඥාපනත යටතේ නිකුත් කරන ලද යම් සුරැකුම්පත් හෝ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මත හෝ (417 වන අධිකාරය වූ) දේශීය භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ආඥාපනත යටතේ නිකුත් කරන ලද යම් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මත යම් තැනැත්තකුට ගෙවූ පොලියක් හෝ වට්ටමක්; හෝ

(ඉ) 9 වන වගන්තිය යටතේ බදු නිදහස් මුදල් ප්‍රමාණ වන ගෙවීම් හෝ වෙන් කිරීම්.

සම්බන්ධයෙන් අදාළ නොවිය යුතු ය.

සේවා
ගාස්තුවලින්
සහ
කොන්ත්‍රාත්
ගෙවීම්වලින්
බද්ද රඳවා
ගැනීම.

85. (1) (3) වන උපවගන්තියට යටත්ව, යම් තැනැත්තකු විසින්, එම තැනැත්තා -

(අ) ගෙවීම කරන තැනැත්තාගේ සේවා නියුක්තියක නොවන වාසික පුද්ගලයකු වෙත -

(i) ඉගැන්වීම, දේශන පැවැත්වීම, විභාගයක් පරීක්ෂා කිරීම, නිරීක්ෂණය කිරීම හෝ අධීක්ෂණය කිරීම වෙනුවෙන්;

(ii) වාසික රක්ෂණ, අලෙවි හෝ තැරැව් අනුයෝජනයක සඳහා කොමිස් මුදලක් හෝ බ්‍රෝකර් ගාස්තුවක් ලෙස;

(iii) සහතික කිරීමේ ගාස්තුවක් ලෙස;

(iv) ටෙන්ඩර් හෝ මිල නියම කිරීම මගින් කොන්ත්‍රාත්තූ පදනමින් යම් භාණ්ඩයක් සැපයීමට අදාළව ; හෝ

(v) නියෝග මගින් නියම කරනු ලැබිය හැකි වෙනත් යම් කරුණු සඳහා,

ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍යයක් සහිත සේවා ගාස්තුවක් ගෙවන අවස්ථාවක දී; හෝ

(ආ) නිර්වාසික තැනැත්තකු වෙත ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍යයක් සහිත සේවා ගාස්තුවක් හෝ රක්ෂණ වාරික මුදලක් ගෙවන අවස්ථාවක දී,

මේ පනතේ පළමුවන උපලේඛනයේ 10 වන ඡේදයේ විධිවිධාන සලසා ඇති අනුප්‍රමාණය මත බද්ද රඳවා ගනු ලැබිය යුතු ය.

(2) (3) වන උපවගන්තියේ විධිවිධානවලට යටත්ව -

(අ) වාසික තැනැත්තකු විසින්, 73 වන වගන්තියේ (උ) හෝ (එ) ඡේදයේ සඳහන් ආකාරයේ නිර්වාසික තැනැත්තකු වෙත (ගොඩබිම්, මුහුදු හෝ ගුවන් ප්‍රවාහනය හෝ විදුලි සංදේශ සේවා සම්බන්ධයෙන්) ගෙවීමක් සිදු කිරීමේ දී බද්ද රඳවා ගත යුතු බව; සහ

(ආ) (අ) ඡේදයේ සඳහන් බද්ද රඳවා ගනු ලැබිය යුතු අනුප්‍රමාණය,

නියම කරමින් නියෝග සාදනු ලැබිය හැකි ය.

(3) මේ වගන්තිය -

- (අ) 83 වන වගන්තිය යටතේ රඳවා ගැනීමට යටත් ගෙවීම්;
- (ආ) ව්‍යාපාරයක් පවත්වාගෙන යාමේ දී මිස, පුද්ගලයන් විසින් කරනු ලබන ගෙවීම්;
- (ඇ) නිදහස් කරන ලද මුදල් ප්‍රමාණ වන ගෙවීම්; හෝ
- (ඈ) 2006 අංක 13 දරන ආර්ථික සේවා ගාස්තු පනත යටතේ ආර්ථික සේවා ගාස්තුවක් අය කරනු ලැබිය හැකි ගෙවීමක් බවට සහතික කරමින් ප්‍රතිග්‍රාහක තැනැත්තා විසින් සහතිකයක් ඉදිරිපත් කරනු ලබන, නිශ්චිතව සඳහන් ගාස්තු ගෙවීම්,

සම්බන්ධයෙන් අදාළ නොවිය යුතු ය.

86. (1) සෑම රඳවා ගැනීමේ අනුයෝජනයකු විසින් ම, එක් එක් ලිඛිත මාසයක් අවසන් වීමෙන් පසු දින පහළොවක් තුළ, මෙම කාණ්ඩය අනුව එම මාසය තුළ දී රඳවා ගන්නා ලද යම් බදු මුදලක් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත ගෙවිය යුතු ය.

රඳවා ගනු ලැබූ හෝ රඳවා ගනු ලැබූ ලෙස සලකනු ලබන බදු පිළිබඳ ප්‍රකාශ සහ එම බදු ගෙවීම්.

(2) සෑම රඳවා ගැනීමේ අනුයෝජනයකු විසින් ම මාර්තු මස තිස් එක් වන දිනයෙන් අවසන් වන එක් එක් වර්ෂය අවසානයේ සිට දින තිහක් ඇතුළත -

- (අ) අනුයෝජනයා විසින් එම කාලසීමාව තුළ කරන ලද මෙම කාණ්ඩය යටතේ රඳවා ගැනීමට යටත් ගෙවීම්;
- (ආ) රඳවා ගනු ලැබීමට යටත්වන්නාගේ නම, ලිපිනය සහ බදු ගෙවන්නා හැඳින්වීමේ අංකය;
- (ඇ) එක් එක් ගෙවීමෙන් රඳවා ගත් බදු මුදල; සහ
- (ඈ) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලැබිය හැකි වෙනත් යම් තොරතුරු,

ඇතුළත් වාර්ෂික වාර්තාවක් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලැබිය යුතු ය.

(3) එසේ වුව ද, මෙම කාණ්ඩයට අනුකූලව බදු රඳවා ගැනීමට අපොහොසත් වන රඳවා ගැනීමේ අනුයෝජනයකු විසින් රඳවා

ගනු ලැබිය යුතුව තිබූ බදු, එකී බදු රඳවා ගත යුතුව තිබූ ආකාරයට ම සහ එම කාලයේ දී ම ගෙවනු ලැබිය යුතු ය.

(4) රඳවා ගැනීමේ අනුයෝජනයක විසින් මෙම කාණ්ඩයෙන් නියම කර ඇති පරිදි ගෙවීමක් සම්බන්ධයෙන් බදු රඳවා ගැනීමට අපොහොසත් වන විට දී -

(අ) රඳවා ගනු ලැබීමට යටත්වන්නා, රඳවා ගැනීමේ අනුයෝජනයාද සමග එක්ව සහ වෙන් වෙන් වශයෙන් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත බද්ද ගෙවීමට යටත් විය යුතු ය; සහ

(ආ) රඳවා ගනු ලැබීමට යටත්වන්නා විසින් ගෙවීම ලැබුණු ලිඛිත මාසය අවසානයේ සිට දින පහළොවක් ඇතුළත බද්ද ගෙවිය යුතු ය.

(5) මෙම කාණ්ඩය යටතේ බදු රඳවා ගනු ලබන සහ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත බදු ගෙවනු ලබන රඳවා ගැනීමේ අනුයෝජනයක, රඳවා ගත් මුදල් ප්‍රමාණය ගෙවීම පිණිස රඳවා ගනු ලැබීමට යටත්වන්නා විසින් කරනු ලබන යම් ඉල්ලීමක කාර්ය සඳහා, රඳවා ගත් මුදල් ප්‍රමාණය රඳවා ගනු ලැබීමට යටත්වන්නා වෙත ගෙවනු ලැබ ඇති ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(6) මේ කාණ්ඩය යටතේ බදු රඳවා ගැනීමට අපොහොසත් වන, එහෙත් (3) වන උපවගන්තිය යටතේ රඳවා ගත යුතු වූ බද්දක් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත ගෙවනු ලබන රඳවා ගැනීමේ අනුයෝජනයකට, රඳවා ගනු ලැබීමට යටත්වන්නාගෙන් එම බදු මුදල හා සමාන මුදල් ප්‍රමාණයක් ආපසු අය කර ගැනීමට හිමිකම තිබිය යුතු ය.

රඳවා ගැනීමේ සහතික.

87. (1) රඳවා ගැනීමේ අනුයෝජනයක විසින් -

(අ) (3) වන සහ (4) වන උපවගන්තිවල සඳහන් එක් එක් කාලසීමාව සඳහා වෙන් වෙන් ව;

(ආ) එම උපවගන්තිවල සඳහන් කාලයේ දී; සහ

(ඇ) නිශ්චිත ආකෘතියෙන්,

රඳවා ගැනීමේ සහතිකයක් පිළියෙළ කොට රඳවා ගනු ලැබීමට යටත්වන්නකු වෙත භාර දිය යුතු ය.

(2) රඳවා ගැනීමේ සහතිකයක, අදාළ කාලසීමාව තුළ රඳවා ගනු ලැබීමට යටත්වන්නාට කරන ලද ගෙවීම් ප්‍රමාණය සහ මේ කාණ්ඩය යටතේ රඳවා ගැනීමේ අනුයෝජනයා විසින් එම ගෙවීම්වලින් රඳවා ගත් බද්ද දක්වනු ලැබිය යුතු ය.

(3) (4) වන උපවගන්තියට යටත්ව, රඳවා ගැනීමේ සහතිකයක් ලිඛිත මාසයක් සඳහා අදාළ වන අතර, මාසය අවසානයේ සිට දින තිහක් ඇතුළත භාර දෙනු ලැබිය යුතු ය.

(4) 83 වන වගන්තිය යටතේ රඳවා ගනු ලැබූ බද්ද සම්බන්ධයෙන් වන රඳවා ගැනීමේ සහතිකයක් -

(අ) සේව්‍යානුකූලතාවය සේවයේ නියුක්තව සිටින වර්ෂයේ කොටස සඳහා අදාළ විය යුතු ය; සහ

(ආ) එම වසරේ අප්‍රේල් මස තිස්වන දිනට පෙර හෝ, වසර තුළ දී සේව්‍යානුකූලතාවය විසින් රඳවා ගැනීමේ අනුයෝජනයා සමග වන සිය සේව්‍යානුකූලතාවය නතර කර ඇති අවස්ථාවක දී, එසේ සේව්‍යානුකූලතාවය නතර කළ දින සිට දින තිහක් නො ඉක්මවන කාලයක් තුළ දී හෝ භාර දිය යුතු ය.

(5) සාමාජිකයකු වෙත ලාභාංශයක් ගෙවනු ලබන වාසික සමාගමක් විසින් එම වාසික සමාගම විසින් ලද 84 වන වගන්තිය යටතේ රඳවා ගනු ලැබීමට යටත් වූ හෝ මෙම උපවගන්තිය යටතේ වාසික සමාගම විසින් එයට අදාළ ව වෙනත් සහතිකයක් ලබා ඇති වෙනත් ලාභාංශයකට අදාළ විය හැකි හෝ එයින් උපයන ලද හෝ ලාභාංශ ප්‍රමාණයක් දක්වමින් (රඳවා ගැනීමේ සහතිකයක් සමග ඒකාබද්ධ වූ හෝ නොවූ හෝ එහි කොටසක් වන්නා වූ හෝ නොවූ) සහතිකයක් පිළියෙළ කර එම සාමාජිකයා වෙත භාර දිය යුතු ය.

88. (1) මේ පනතේ කාර්ය සඳහා, අවසාන රඳවා ගැනීමේ ගෙවීම් පහත පරිදි විය යුතු ය:-

අවසාන රඳවා ගැනීමේ ගෙවීම්.

(අ) වාසික සමාගමක් විසින් වාසික තැනැත්තකු වෙත ගෙවන ලද ලාභාංශ;

(ආ) (i) (මේ පනතේ පස්වන උපලේඛනයේ 2(ඇ) ඡේදය යටතේ සහන සීමාවට ඇතුළත් වන ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියකුට ගෙවනු ලබන යම් පොලී ප්‍රමාණයක් හැර) වාසික පුද්ගලයකු වෙත ගෙවන ලද හෝ ඔහු විසින් උපයා ගත් ලෙස සලකනු ලබන;

(ii) පුණ්‍ය ආයතනයක් වෙත ගෙවන ලද හෝ එම ආයතනය විසින් උපයා ගත් ලෙස සලකනු ලබන,

පොලිය;

(ඇ) ඔට්ටු ඇල්ලීම හෝ සුදුවලින් සමන්විත ව්‍යාපාරයක් පවත්වාගෙන යාමේ දී ලද මුදල් ප්‍රමාණ හැර, ලෝකරැය, ක්‍රීඩා, ඔට්ටු ඇල්ලීම් හෝ සුදුවලින් දිනුම් ලෙස ගෙවන ලද මුදල් ප්‍රමාණ; සහ

(ඈ) ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ථිර ආයතනයක් හරහා උපයන ලද ගෙවීම් හැර, මෙම කාණ්ඩය යටතේ රඳවා ගැනීමට හෝ 84 වන වගන්තියේ (2) වන උපවගන්තියේ (ආ) ඡේදය සහ 85 වන වගන්තියේ (3) වන උපවගන්තියේ (ආ) ඡේදය නොසලකා හැරියහොත් රඳවා ගැනීමට යටත් වන, නිර්වාසික තැනැත්තන් වෙත කරන ලද ගෙවීම්.

(2) 2 වන වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තියේ (ආ) ඡේදය යටතේ වූ රඳවා ගනු ලැබීමට යටත්වන්නකුගේ බදු බැඳියාව පහත සඳහන් අවස්ථාවල දී නිදහස් විය යුතු ය:-

(අ) මෙම කාණ්ඩය යටතේ අවසාන රඳවා ගැනීමේ ගෙවීමකින් රඳවා ගනු ලැබූ බදු මුදල්; සහ

(ආ) 86 වන වගන්තියේ (3) වන හෝ (4) වන උපවගන්තියට අනුව අවසාන රඳවා ගැනීමේ ගෙවීමකට අදාළව ගෙවන ලද බදු මුදල්.

(3) (84 වන වගන්තියේ (2) වන උපවගන්තියේ (ආ) ඡේදය හෝ 85 වන වගන්තියේ (3) වන උපවගන්තියේ (ආ) ඡේදය අදාළ වීමෙන් හෝ ගෙවීම කරන්නා නිර්වාසිකයකු වීම හෝ හේතුවෙන්) අවසාන

රඳවා ගැනීමේ ගෙවීමක් රඳවා ගැනීමට යටත් නොවන විට දී එම ගෙවීමට අදාළව 2 වන වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තියේ (ආ) ඡේදය යටතේ වූ ගෙවීම ලබන්නාගේ බදු බැඳියාව වාරික මගින් සහ තක්සේරු කිරීම මත ගෙවිය යුතු ය. III වන සහ IV වන කාණ්ඩ අදාළ කරගැනීමේ කාර්ය සඳහා බදු බැඳියාව 2 වන වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තියේ (අ) ඡේදය යටතේ වූ බැඳියාවක් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

89. (1) අවසාන රඳවා ගැනීමේ ගෙවීමක් නොවන ගෙවීමක් හා සම්බන්ධ රඳවා ගනු ලැබීමට යටත්වන්නකු -

අවසාන රඳවා ගැනීමේ බදු නොවන බදු සඳහා වූ බදු බැර.

(අ) මෙම කාණ්ඩය යටතේ වන ගෙවීමකින් රඳවා ගනු ලබන; හෝ

(ආ) 86 වන වගන්තියේ (3) වන හෝ (4) වන උපවගන්තියට අනුකූල වූ ගෙවීමකට අදාළව ගෙවනු ලබන,

යම් බද්දක් ගෙවනු ලැබ ඇති ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(2) රඳවා ගනු ලැබීමට යටත්වන්නකු (1) වන උපවගන්තිය යටතේ ගෙවීම උපයන ලද තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ගෙවනු ලැබ ඇති ලෙස සලකනු ලබන බදු ප්‍රමාණයට සමාන බදු බැර ප්‍රමාණයක් සඳහා එම රඳවා ගනු ලබන්නා හිමිකම් ලැබිය යුතු ය.

III වන කාණ්ඩය: වාරික මගින් ගෙවිය යුතු බද්ද

90. (1) "වාරික ගෙවන්නකු" වන තැනැත්තකු විසින් යම් තක්සේරු වර්ෂයක් තුළ-

ත්‍රෛමාසික වාරික මගින් බද්ද ගෙවීම.

(අ) ව්‍යාපාරයකින් හෝ ආයෝජනයකින්, හෝ

(ආ) 83 වන වගන්තිය යටතේ සේවායෝජකයා විසින් බදු රඳවා ගැනීම අවශ්‍ය නොවන සේවා නියුක්තියකින්,

තක්සේරු කළ හැකි ආදායමක් උපයනු ලබයි නම් හෝ ඉපයීමට අපේක්ෂා කරයි නම් එම තැනැත්තා විසින් ත්‍රෛමාසික වාරික මගින් බද්ද ගෙවනු ලැබිය යුතු ය.

(2) වාරික ගෙවන්නකු විසින්-

(අ) තැනැත්තකුගේ තක්සේරු වර්ෂය, මාර්තු මස තිස් එක් වන දිනයෙන් අවසන් වන මාස දොළහක කාලසීමාවක් වන අවස්ථාවක දී, එම තක්සේරු වර්ෂයේ පිළිවෙළින් අගෝස්තු, නොවැම්බර් සහ පෙබරවාරි යන මාසවල පහළොස්වන දින හෝ ඊට පෙර සහ, පසුව එළඹෙන තක්සේරු වර්ෂයේ මැයි මස පහළොස්වන දින; හෝ

(ආ) වෙනත් යම් අවස්ථාවක දී, සෑම තක්සේරු වර්ෂයක ම මුල දී ආරම්භ වන එක් එක් ත්‍රෛමාසික කාලසීමාවට පසුව එළඹෙන පහළොස්වන දින හෝ ඊට පෙර සහ, අදාළ දිනය ත්‍රෛමාසික කාලසීමාවන්ගෙන් එකක අවසානය සමග සමපාත වන්නේ නම් මිස, සෑම තක්සේරු වර්ෂයක ම අවසානයට පසු එළඹෙන පහළොස්වන දින හෝ ඊට පෙර ගෙවනු ලබන අවසාන වාරිකයක් සමග,

බදු වාරික ගෙවිය යුතු ය.

(3) (4) වන සහ (5) වන උපවගන්තිවලට යටත්ව, තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා වාරික ගෙවන්නකු විසින් ගෙවිය යුතු එක් එක් බදු වාරිකයක ප්‍රමාණය පහත සඳහන් සූත්‍රයට අනුව ගණනය කළ යුතු ය:-

$$\frac{A - C}{B}$$

මෙහි "A" යනු, තක්සේරු වර්ෂය සඳහා වාරික ගෙවන්නා විසින් 91 වන හෝ 92 වන වගන්තිය යටතේ ගෙවනු ලැබිය යුතු වර්තමාන ඇස්තමේන්තුගත බද්ද වේ;

"B" යනු, වර්තමාන වාරිකය ද ඇතුළත්ව, තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ගෙවීමට ඉතිරිව ඇති වාරික ගණන වේ; සහ

"C" යනු,

- (අ) මෙම වගන්තිය යටතේ එම තැනැත්තා විසින්, තක්සේරු වර්ෂය තුළ දී, එහෙත් වාරිකය ගෙවීමට නියමිත දිනට පෙර, පෙර වාරිකය මගින් ගෙවන ලද යම් බදු මුදලක;
- (ආ) එම තැනැත්තාට ලැබුණා වූ ද වර්ෂය සඳහා වූ එම තැනැත්තාගේ ආදායම ගණනය කිරීමේ දී ඇතුළත් කරනු ලබන්නා වූ ද ගෙවීම්වලින් වර්ෂය තුළ දී, එහෙත් වාරිකය ගෙවීමට නියමිත දිනයට පෙර, II වන කාණ්ඩය යටතේ රඳවා ගනු ලැබූ යම් බදු මුදලක; සහ
- (ඇ) 86 වන වගන්තියේ (3) වන හෝ (4) වන උපවගන්තියට අනුව, යම් රඳවා ගැනීමේ අනුයෝජනයකු විසින් හෝ රඳවා ගනු ලැබීමට යටත්වන්නකු ලෙස එම තැනැත්තා විසින් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත වර්ෂය තුළදී, එහෙත් වාරිකය ගෙවීමට නියමිත දිනයට පෙර ගෙවන ලද යම් බදු මුදලක,

එකතුව වේ.

(4) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ගැසට් නිවේදනයක් මගින්-

- (අ) යම් තැනැත්තන් පංතියක් විසින්, මෙම වගන්තිය යටතේ ගෙවිය යුතු වාරිකවලට වෙනස් අයුරින් හෝ එම වාරිකවලට ආදේශක වශයෙන් වූ වාරිකවලින් බද්ද ගෙවිය යුතු වන බව;
- (ආ) යම් නිශ්චිත සංවිධානගත සංගම් පන්තියක් හෝ පිළිගත් වෘත්තීමය කණ්ඩායමක් විසින්, එහි සාමාජිකයන් ගෙවිය යුතු වන බද්ද මේ වගන්තිය යටතේ එම සාමාජිකයන්ගෙන් වාරිකවලින් එකතු කළ යුතු බව;
- (ඇ) බද්ද එකතු කරනු ලැබිය යුතු නියම සහ කොන්දේසි; සහ
- (ඈ) එම සංගමය හෝ කණ්ඩායම බදු සම්බන්ධයෙන් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත වගකීම ඇති කරන නියම සහ කොන්දේසි,

නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලැබිය හැකි ය.

(5) වාරික ගෙවන්නකු, යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා, එම තැනැත්තා විසින් එම වර්ෂය සඳහා වාරික මගින් ගෙවන ලද බදු මුදලට සමාන මුදලක බදු බැර මුදලක් සඳහා හිමිකම් ලැබිය යුතු ය.

ඇස්තමේන්තුගත ගෙවිය යුතු බදු ප්‍රකාශය.

91. (1) 90 වන වගන්තිය යටතේ තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා වාරික ගෙවන්නකු වන සෑම තැනැත්තකු ම වර්ෂය සඳහා ගෙවිය යුතු බදු මුදල පිළිබඳ ඇස්තමේන්තුවක්, පළමු බදු වාරිකය ගෙවනු ලබන දිනය වන විට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත ගොනු කරනු ලැබිය යුතු ය.

(2) (1) වන උපවගන්තිය යටතේ වූ ඇස්තමේන්තුව, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් පටහැනිව දෙනු ලැබිය හැකි යම් උපදෙස්වලට යටත්ව -

(අ) නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලබන ආකාරයෙන් සහ ආකෘතියෙන් විය යුතු අතර, එහි පහත කරුණු අන්තර්ගත විය යුතු ය:-

- (i) තක්සේරු වර්ෂය සඳහා එක් එක් සේවා නියුක්තියෙන්, ව්‍යාපාරයෙන් සහ ආයෝජනයෙන් ලැබුණු එම තැනැත්තාගේ තක්සේරු කළ හැකි ආදායම සහ එම ආදායමේ ප්‍රභවය;
- (ii) තක්සේරු වර්ෂය සඳහා එම තැනැත්තාගේ බදු අය කළ හැකි ආදායම සහ 2 වන වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තියේ (අ) ඡේදය යටතේ එම ආදායමට අදාළව ගෙවිය යුතු බදු මුදල; සහ
- (iii) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලැබිය හැකි වෙනත් යම් තොරතුරු; සහ

(ආ) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලැබිය හැකි වෙනත් යම් තොරතුරක් එයට අමුණනු ලැබිය යුතු ය.

(3) මෙම වගන්තියේ (6) වන උපවගන්තියට සහ 92 වන වගන්තියේ (3) වන උපවගන්තියට යටත්ව, (2) වන උපවගන්තියේ (අ) ඡේදයේ (ii) වන අනුඡේදයේ සඳහන් බද්ද, තක්සේරු වර්ෂය සඳහා තැනැත්තා විසින් ගෙවිය යුතු ඇස්තමේන්තුගත බද්ද විය යුතු ය.

(4) (2) වන උපවගන්තියේ (අ) ඡේදයේ (ii) වන අනුඡේදය යටතේ තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ගෙවිය යුතු බද්ද ඇස්තමේන්තු කිරීමේ දී තැනැත්තකුට 80 වන වගන්තිය යටතේ ඉල්ලා සිටිය හැකි විදේශීය බදු බැර සැලකිල්ලට ගනු ලැබිය හැකි ය. එසේ වුව ද, තැනැත්තා විසින් විදේශීය ආදායම් බද්ද ගෙවා ඇත්නම් හෝ එම වර්ෂය තුළ එම බද්ද ගෙවනු ලබන බවට එම තැනැත්තා විසින් සාධාරණ ලෙස ඇස්තමේන්තු කරන්නේ නම් පමණක්, එම තැනැත්තා ට විදේශීය ආදායම් බද්ද සැලකිල්ලට ගනු ලැබිය හැකි ය.

(5) (1) වන උපවගන්තිය යටතේ වාරික ගෙවන්නකුගේ ඇස්තමේන්තුව, එම තැනැත්තා විසින් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත සංශෝධිත ඇස්තමේන්තුවක් ගොනු කරන්නේ නම් මිස, මුළු තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ම බලාත්මකව පවතින්නේ ය.

(6) (5) වන උපවගන්තිය යටතේ තැනැත්තකු විසින් ගොනු කරනු ලබන සංශෝධිත ඇස්තමේන්තුව, තක්සේරු වර්ෂය සඳහා තැනැත්තාගේ ඇස්තමේන්තුගත ගෙවිය යුතු බද්ද වන නමුත්, එය, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත සංශෝධිත ඇස්තමේන්තුව ගොනු කළ දිනයට පසුව, 90 වන වගන්තිය යටතේ ගෙවිය යුතු වාරික ගණනය කිරීමේ කාර්යය සඳහා පමණක් අදාළ විය යුතු ය.

92. (1) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් යම් වාරික ගෙවන්නකු හෝ වාරික ගෙවන්නන් පන්තියක්, 91 වන වගන්තිය යටතේ ඇස්තමේන්තුවක් ඉදිරිපත් කිරීම අවශ්‍ය නොවන බව ලිඛිත දැන්වීමක් මගින් නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලැබිය හැකි ය.

ඇස්තමේන්තුගත ගෙවිය යුතු බදු ප්‍රකාශය අවශ්‍ය නොවන බව.

(2) වාරික ගෙවන්නකු විසින් (1) වන උපවගන්තිය අදාළ වීම මත ඇස්තමේන්තුවක් ඉදිරිපත් කිරීම අවශ්‍ය නොවන අවස්ථාවක, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් -

(අ) පෙර තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ගෙවීමට ඇති බද්ද සහ ඊට එකතු කරන ලද යම් අතිරේක මුදලක් මත පදනම් විය හැකි, තක්සේරු වර්ෂය සඳහා එම තැනැත්තාගේ ඇස්තමේන්තුගත, ගෙවිය යුතු බදු මුදල පිළිබඳ ඇස්තමේන්තුවක් පිළියෙළ කළ යුතු ය; සහ

(ආ) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ ඇස්තමේන්තුව සහ එය ගණනය කරන ලද ආකාරය සඳහන් කරමින් ලිඛිත දැන්වීමක්, වාරික ගෙවන්නා වෙත භාර දිය යුතු ය.

(3) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් (2) වන උපවගන්තිය යටතේ දැන්වීමක් භාර දෙන අවස්ථාවක, 90 වන වගන්තියේ කාර්ය සඳහා තක්සේරු වර්ෂය සඳහා එම තැනැත්තා විසින් ගෙවිය යුතු ඇස්තමේන්තුගත බද්ද, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් තක්සේරු කරන ලද මුදල් ප්‍රමාණය විය යුතු ය.

IV වන කාණ්ඩය: තක්සේරුව මත ගෙවිය යුතු බද්ද

ආදායම් සහ ප්‍රාග්ධන ලාභ වාර්තාව.

93. (1) 94 වන වගන්තියට සහ (2) වන උපවගන්තියට යටත්ව, සෑම තැනැත්තෙක් ම සෑම තක්සේරු වර්ෂයක් ම අවසාන වීමෙන් පසුව මාස අටකට නොවැඩි කාලයක් තුළ, එම තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ආදායම් වාර්තාවක් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත ගොනු කළ යුතු ය.

(2) තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා තැනැත්තකුගේ ආදායම් වාර්තාව, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ යම් උපදෙස්වලට යටත්ව -

(අ) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලබන ආකාරයෙන් සහ ආකෘතියෙන් විය යුතු අතර, එහි පහත සඳහන් විස්තර අන්තර්ගත විය යුතු ය:-

(i) එම වර්ෂය සඳහා එක් එක් සේවා නියුක්තියෙන්, ව්‍යාපාරයෙන් සහ ආයෝජනයෙන් ලැබුණු එම තැනැත්තාගේ තක්සේරු කළ හැකි ආදායම සහ එම ආදායමේ ප්‍රභවය;

(ii) එම වර්ෂය සඳහා එම තැනැත්තාගේ බදු අය කළ හැකි ආදායම සහ 2 වන වගන්තියේ (1) වන

උපවගන්තියේ (අ) ඡේදය යටතේ එම ආදායමට අදාළව ගෙවිය යුතු බදු මුදල;

- (iii) 89 වන හෝ 90 වන වගන්තිය යටතේ බදු බැර මුදලක් සහිත එම වර්ෂය සඳහා එම තැනැත්තා විසින් රඳවා ගැනීමෙන්, වාරිකවලින් හෝ තක්සේරුවක් මත ගෙවන ලද බදු මුදල;
- (iv) (ii) වන අනුඡේදයේ සඳහන් බදු මුදල ලෙස ගණනය කරනු ලැබුවා වූ, එම වර්ෂය සඳහා ගෙවීමට ඉතිරිව ඇති බදු මුදල් ප්‍රමාණයෙන්, දැනටමත් ගෙවා ඇති, (iii) වන අනුඡේදයේ සඳහන් බදු මුදල අඩු කළ පසු ලැබෙන මුදල; සහ
- (v) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලැබිය හැකි වෙනත් යම් තොරතුරු;

(ආ) එම වාර්තාවට-

- (i) වර්ෂය තුළ දී එම තැනැත්තා විසින් උපයන ලද ගෙවීම්වලට අදාළව, 87 වන වගන්තිය යටතේ එම තැනැත්තා වෙත සපයන ලද යම් රඳවා ගැනීමේ සහතිකයක්; සහ
- (ii) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලැබිය හැකි වෙනත් යම් තොරතුරු,

අමුණනු ලැබිය යුතු ය.

(3) ආයෝජන වත්කමක් උපලබ්ධි කිරීමෙන් ලබන ලැබීමක් ඇතුළත් බදු අය කළ හැකි ආදායමක් සහිත සෑම තැනැත්තකු ම, එම උපලබ්ධි කිරීමෙන් මාසයකට නොඅඩු කාලයක් ඇතුළත, ප්‍රාග්ධන ලාභ බදු වාර්තාවක් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත ගොනු කළ යුතු ය.

(4) තැනැත්තකුගේ ප්‍රාග්ධන ලාභ බදු වාර්තාව, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් පටහැනිව ලබා දෙනු ලැබිය හැකි යම් උපදෙස්වලට යටත්ව, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චිතව

සඳහන් කරනු ලබන ආකාරයෙන් සහ ආකෘතියෙන් විය යුතු අතර, එහි පහත කරුණු අන්තර්ගත විය යුතු ය:-

- (i) ආයෝජන වත්කම උපලබ්ධි කිරීමෙන් ලැබුණු ලැබීම ද අන්තර්ගත වන එම තැනැත්තාගේ තක්සේරු කළ හැකි ආදායම සහ එම ලැබීම ගණනය කළ ආකාරය;
- (ii) එම ලැබීමට අදාළ එම තැනැත්තාගේ බදු අය කළ හැකි ආදායම සහ 2 වන වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තියේ (අ) ඡේදය යටතේ ඒ මත ගෙවිය යුතු බදු මුදල;
- (iii) එම ලැබීමට ආරෝපණය කළ හැකි වූ ද, 90 වන වගන්තිය යටතේ යම් බදු බැර මුදලක් හිමි වන්නා වූ ද, වාරික මගින් වර්ෂය සඳහා එම තැනැත්තා විසින් ගෙවන ලද යම් බදු මුදලක් වෙතොත් එම මුදල; සහ
- (iv) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලැබිය හැකි වෙනත් යම් තොරතුරු.

ආදායම් වාර්තාව අවශ්‍ය නොවන බව.

94. (1) (2) වන උපවගන්තියට යටත්ව, 93 වන වගන්තිය යටතේ තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා වූ ආදායම් වාර්තාවක් -

- (අ) (i) 2 වන වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තියේ (අ) ඡේදය යටතේ වර්ෂය සඳහා බදු ගෙවීමට නොමැති; හෝ
- (ii) 2 වන වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තියේ (අ) ඡේදය යටතේ වර්ෂය සඳහා තමා විසින් ගෙවීමට ඇති බද්ද, 83 වන වගන්තිය යටතේ රඳවා ගැනීමට යටත් සේවා නියුක්තියකින් ලැබෙන ආදායමට පමණක් අදාළ වන,

වාසික පුද්ගලයකු; හෝ

(ආ) 2 වන වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තියේ (අ) ඡේදය යටතේ වර්ෂය සඳහා බදු ගෙවීමට නොමැති, නිර්වාසික තැනැත්තකු,

විසින් ඉදිරිපත් කිරීම අවශ්‍ය නො විය යුතු ය.

(2) (1) වන උපවගන්තියෙහි කුමක් සඳහන් වුව ද, වාර්තාවක් ගොනු කරන ලෙස යම් තැනැත්තකුට නියම කරමින් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ඒ තැනැත්තා වෙත ලිඛිත දැන්වීමක් භාර දිය හැකි ය.

(3) (1) වන උපවගන්තියෙහි කුමක් සඳහන් වුව ද, යම් තැනැත්තකු විසින් වර්ෂය තුළ යම් සේවා නියුක්තියක් නතර කරන ලද අවස්ථාවක දී එම තැනැත්තා විසින් වාර්තාවක් ගොනු කිරීම අවශ්‍ය නොවුව ද, වාර්තාවක් ගොනු කිරීමට මනාපය පළ කළ හැකි ය.

95. 93 වගන්තිය යටතේ ගොනු කරනු ලබන ආදායම් වාර්තාවක් හෝ ප්‍රාග්ධන ලාභ බදු වාර්තාවක්, ස්වයං තක්සේරුවක් වන්නේ ය.

තක්සේරු කිරීම.

96. (1) භාරයක ආයෝජන වත්කමක් උපලබ්ධි විමෝචන ලැබුණු ලැබීම් මත බදු ගෙවීම ද ඇතුළත්ව, ආයෝජන වත්කමක් උපලබ්ධි විමෝචන ලැබුණු ලැබීම්වලින් සමන්විත එහි බදු අය කළ හැකි ආදායමට අදාළව, මෙම පනත මගින් භාරයක් මත පනවා ඇති යම් යුතුකම් හෝ බැඳීම් ඉටු කිරීම සම්බන්ධයෙන් භාරයක සෑම භාරකරුවකු ම වගකිව යුතු ය.

හවුල් ව්‍යාපාර සහ භාර මගින් ආයෝජන වත්කම් උපලබ්ධි විම මත බද්ද ගෙවීම.

(2) හවුල් ව්‍යාපාරයක ආයෝජන වත්කමක් උපලබ්ධි විමෝචන ලැබුණු ලැබීම් මත බදු ගෙවීම ද ඇතුළත්ව, ආයෝජන වත්කමක් උපලබ්ධි විමෝචන ලැබුණු ලැබීම්වලින් සමන්විත එහි බදු අය කළ හැකි ආදායමට අදාළව, මෙම පනත මගින් හවුල් ව්‍යාපාරයක් මත පනවා ඇති යම් යුතුකම් හෝ බැඳීම් ඉටු කිරීම සම්බන්ධයෙන් හවුල් ව්‍යාපාරයක සෑම හවුල්කරුවකු ම වගකිව යුතු ය.

(3) භාරයක, එක් භාරකරුවකුට වඩා වැඩි භාරකරුවන් සංඛ්‍යාවක් සිටින අවස්ථාවක දී, භාරයේ භාරකරු මත මෙම වගන්තිය යටතේ පනවා ඇති යුතුකම් සහ බැඳීම්, භාරකරුවන්ට එක්ව සහ වෙන් වෙන් ව අදාළ විය යුතු නමුත්, ඔවුන්ගෙන් යම් අයකු විසින් ඒවා ඉටු කරනු ලැබිය හැකි ය.

(4) මෙම වගන්තිය යටතේ හවුල් ව්‍යාපාරයක හවුල්කරුවන් මත පනවා ඇති යුතුකම් සහ බැඳීම්, හවුල්කරුවන්ට එක්ව හෝ වෙන්

වෙන්ව අදාළ විය යුතු නමුත්, ඔවුන්ගෙන් යම් අයකු විසින් ඒවා ඉටු කරනු ලැබිය හැකි ය.

(5) මියගිය තැනැත්තකුගේ යම් ආයෝජන වත්කමක් උපලබ්ධි විමෙන් ලැබුණු ලැබීම් ද ඇතුළත් ව, ආයෝජන වත්කමක් උපලබ්ධි විමෙන් ලැබුණු ලැබීම්වලින් සමන්විත ඒ තැනැත්තාගේ බදු අය කළ හැකි ආදායමට අදාළව, මෙම පනත මගින් පනවා ඇති යම් යුතුකම් හෝ බැඳීම් ඉටු කිරීම සම්බන්ධයෙන් පොල්මාකරු වගකිව යුතු ය.

II වන කොටස

IX වන පරිච්ඡේදය

පරිපාලන විධිවිධාන

I වන කාණ්ඩය: බදු නීති පරිපාලනය

නිලධරයෝ.

97. (1) මේ පනතේ කාර්ය සඳහා, දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයකු සහ අවශ්‍ය වනු ලැබිය හැකි පරිදි දේශීය ආදායම් නියෝජ්‍ය කොමසාරිස් ජනරාල්වරයන්, දේශීය ආදායම් ජ්‍යෙෂ්ඨ කොමසාරිස්වරයන්, දේශීය ආදායම් කොමසාරිස්වරයන්, දේශීය ආදායම් ජ්‍යෙෂ්ඨ නියෝජ්‍ය කොමසාරිස්වරයන්, දේශීය ආදායම් නියෝජ්‍ය කොමසාරිස්වරයන් සහ දේශීය ආදායම් සහකාර කොමසාරිස්වරයන් සංඛ්‍යාවක් ද පත් කරනු ලැබිය යුතු ය.

(2) මේ පනතේ යම් විධිවිධාන මගින් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත පවරා ඇති, නියම කොට ඇති හෝ භාර කොට ඇති යම් බලයක් ක්‍රියාත්මක කරන, යම් කාර්යයක් හෝ කර්තව්‍යයක් ඉටු කරන බදු නිලධරයකු පටහැනිව කරුණු ඔප්පු කරනු ලබන තෙක්, සියලු කාර්ය සඳහා, ඒ බලය ක්‍රියාත්මක කිරීමට හෝ ඒ කාර්යය හෝ කර්තව්‍යය ඉටු කිරීමට එම බදු නිලධරයාට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් බලය දෙනු ලැබූ ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(3) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා හෝ මේ පනත යටතේ යම් කර්තව්‍ය ඉටු කිරීමට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් බලය පවරන ලද දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධරයෙක් එම කර්තව්‍ය ඉටු කිරීමේ දී ඔහු විසින් සඳහා වූයෙන් කරන ලද කවර හෝ ක්‍රියාවක් සම්බන්ධයෙන් සිවිල් නඩු කටයුත්තක දී පුද්ගලිකව වගකීමකට යටත් නොවිය යුතු ය.

(4) මේ පනතේ කාර්ය සඳහා සුදුසු යයි කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සලකන යම් ආකෘති කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලැබිය හැකි ය.

98. (1) මේ පනතින් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත පවරා ඇති හෝ නියම කරනු ලැබ ඇති බලතල හෝ කාර්ය, ඔහු විසින් දෙපාර්තමේන්තුවේ බදු නිලධාරයකු වෙත පවරනු ලැබිය හැකි ය. බලතල පැවරීම.

(2) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් යම් බලතල හෝ කාර්ය දෙපාර්තමේන්තුවේ යම් නිශ්චිත බදු නිලධාරයකු වෙත පවරනු ලැබිය හැකි ය.

(3) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත සැපයිය යුතු වූ යම් තොරතුරක්, ප්‍රකාශනයක් හෝ ලේඛනයක් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චිතව දක්වනු ලබන යම් කොන්දේසිවලට යටත්ව, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නම් කරනු ලැබිය හැකි යම් බදු නිලධාරයකු වෙත සපයනු ලැබීම සඳහා කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් විධිවිධාන සලස්වනු ලැබිය හැකි ය.

(4) යම් පවරන ලද බලයක්, කාර්යයක් හෝ කර්තව්‍යයක් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ඉටුකිරීම මේ වගන්තිය යටතේ වූ පැවරීමකින් වළක්වනු නොලැබිය යුතු ය.

(5) බදු නිලධාරයකු විසින්-

(අ) පෞද්ගලික, පවුල්, ව්‍යාපාරික, වෘත්තීයමය, සේවා නියුක්තිකමය හෝ මූල්‍යමය සබඳතාවක් ඔහු සතුව පවතින හෝ පැවතුණු තැනැත්තකු සම්බන්ධයෙන්; හෝ

(ආ) එසේ නැතහොත් පටහැනි සම්බන්ධතා පවතින විට දී,

මේ පනත යටතේ යම් බලයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම හෝ කාර්යයක් හෝ කර්තව්‍යයක් ඉටු කිරීම කරනු නොලැබිය යුතු ය.

(6) මේ පනතේ යම් විධිවිධානයක් මගින් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත භාර කොට ඇති හෝ පනවා ඇති හෝ පවරා ඇති යම් බලතල, කාර්ය හෝ කර්තව්‍ය ක්‍රියාත්මක කරන හෝ ඉටු කරන බදු නිලධාරයකු, පටහැනිතාවයක් ඔප්පු කරනු ලබන තෙක්, සියලු කාර්ය සඳහා එම බලතල, කාර්ය හෝ කර්තව්‍ය ක්‍රියාත්මක කිරීමට හෝ ඉටු කිරීමට බලය පවරනු ලැබ ඇති ලෙසට සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(7) කොමසාරිස්වරයකු විසින් හෝ ජ්‍යෙෂ්ඨ නියෝජ්‍ය කොමසාරිස්වරයකු විසින්, මේ පනතේ යම් විධිවිධානයක් මගින්

යම් නියෝජ්‍ය කොමසාරිස්වරයකු හෝ සහකාර කොමසාරිස්වරයකු වෙත පවරනු ලැබ ඇති යම් බලතල ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබිය හැකි ය.

දේශීය ආදායම් දිරිගැන්වීමේ අරමුදල.

99. (1) මෙහි මින් මතු "අරමුදල" යනුවෙන් සඳහන් කරනු ලබන) දේශීය ආදායම් දිරිගැන්වීමේ අරමුදල මුදල් විෂයය භාර අමාත්‍යවරයා විසින් පිහිටුවනු ලැබිය යුතු ය.

(2) අරමුදලේ කාර්යය සඳහා එක් එක් වර්ෂය වෙනුවෙන් පාර්ලිමේන්තුව විසින් වාර්ෂිකව විසර්ජනය කරනු ලබන යම් මුදල් අරමුදලට ගෙවනු ලැබිය යුතු ය.

(3) (අ) අමාත්‍යවරයා විසින් අනුමත කරනු ලබන යම් යෝජනා ක්‍රමයකට අනුකූලව දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන්ගේ සුභසාධනය සඳහා අවශ්‍ය සියලු මුදල් ; සහ

(ආ) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් පරිපාලනය කරනු ලබන යම් පනතක් ක්‍රියාත්මක කිරීමෙහි ලා කාර්යක්ෂමතාව සහතික කරනු පිණිස, අමාත්‍යවරයා විසින් අනුමත කරනු ලැබිය හැකි යෝජනා ක්‍රමයකට අනුකූලව, දෙපාර්තමේන්තුවේ යම් පන්තියකට හෝ කාණ්ඩයකට අයත් නිලධාරීන්ට සමූහ දිරිගැන්වීමේ දීමනා,

අරමුදලින් ගෙවනු ලැබිය යුතු ය.

(4) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් හෝ ඔහු විසින් තත්කාර්ය සඳහා විශේෂයෙන් බලය දෙන ලද යම් බදු නිලධාරියකු විසින්, නියෝග මගින් නියම කරන ලද කාර්ය පටිපාටියට අනුකූලව අරමුදල පරිපාලනය කරනු ලැබිය යුතු ය.

රහස්‍යතාවය.

100. (1) මෙහි (3), (4), (5) හෝ (7) වන උපවගන්තියේ විධිවිධාන සලසා ඇති පරිදි හැර, මේ පනත යටතේ කාර්යයක් ඉටුකරන හෝ මේ පනතේ පරිපාලනයෙහි සේවයේ නියුක්තව සිටින සෑම තැනැත්තකුම, යම් නිශ්චිත බදු ගෙවන්නකු පිළිබඳව රාජකාරි මට්ටමෙන් එකී තැනැත්තා වෙත ලැබෙන සියලු තොරතුරු සහ ලේඛන රහස්‍ය සහ විශ්වාසය තොරතුරු හා ලේඛන වශයෙන් සලකනු ලැබිය යුතු අතර, පහත සඳහන් තැනැත්තන්ට පමණක් එම තොරතුරු අනාවරණය කළ හැකි ය:-

(අ) ස්වකීය කාර්ය ඉටු කිරීමේ ක්‍රියාවලියෙහි දී සහ එකී කාර්ය ඉටු කිරීමේ කාර්ය සඳහා, දෙපාර්තමේන්තුවේ සහ රේගු දෙපාර්තමේන්තුවේ සේවා නියුක්තයන්ට;

- (ආ) දෙපාර්තමේන්තුවේ අධීක්ෂණය සිදු කිරීමේ ක්‍රියාවලියක දී සහ එකී අධීක්ෂණය සිදු කරගෙන යාමේ කාර්යය සඳහා, මුදල් විෂයය භාර අමාත්‍යවරයාට;
- (ඇ) රාජකාරිමය කටයුතු කිරීමේ කාර්ය සඳහා එකී අනාවරණය කිරීම අවශ්‍ය වීම මත පමණක් විගණකාධිපතිවරයාට හෝ විගණකාධිපතිවරයා විසින් බලය පවරන ලද යම් තැනැත්තකුට;
- (ඈ) යම් නිශ්චිත අධිකාරියක් සමඟ ඇතුළත් වූ ජාත්‍යන්තර ගිවිසුමකට අනුකූලව විදේශ රටක බදු අධිකාරීන්ට;
- (ඉ) රජය විසින් හෝ රජයට එරෙහිව පවරනු ලබන අපරාධ නඩු කටයුතුවල හෝ සිවිල් නඩු කටයුතුවල කාර්යය සඳහා හෝ දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ලිඛිතව නීතිපතිවරයාගේ මතය හෝ උපදෙස් ඉල්ලා ඇති අවස්ථාවක නීතිපතිවරයාට;
- (ඊ) වරදක් සඳහා බදු ගෙවන්නාගේ බැඳීම හෝ වගකීම ස්ථාපනය කිරීම සඳහා වන නඩු කටයුත්තක දී, අධිකරණයකට;
- (උ) රාජකාරි කටයුතුවල කාර්ය සඳහා, එකී අනාවරණය කිරීම අවශ්‍ය වීම මත පමණක්, ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ කොමිෂන් සභාව වෙත;
- (ඌ) විනිමය පාලන පනත උල්ලංඝනය කිරීම් සම්බන්ධයෙන් නඩු පැවරීමේ කාර්යය සඳහා විනිමය පාලකවරයාට;
- (එ) යම් තැනැත්තකුගේ හෝ යම් තැනැත්තකුගේ කලත්‍රයාගේ හෝ දරුවාගේ කටයුතු පිළිබඳ විමර්ශනයක දී විමර්ශන කොමිසම් සභා පනත යටතේ පත් කරන ලද කොමිසමකට; සහ
- (ඵ) 1994 අංක 19 දරන අල්ලස් හෝ දූෂණ චෝදනා විමර්ශන කොමිෂන් සභා පනත යටතේ ස්ථාපිත අල්ලස් හෝ දූෂණ චෝදනා විමර්ශන කොමිෂන් සභාවට.

(2) මෙහි (1) වන උපවගන්තියේ තොරතුරු අනාවරණය කිරීමට අවසර ලැබූ තැනැත්තන්, එම අනාවරණය සඳහා අවසර ලබා දුන් අරමුණ ඉටුකර ගැනීමට අවශ්‍ය වන අවම ප්‍රමාණය හැර, තොරතුරු අනාවරණය සම්බන්ධයෙන් රහස්‍යභාවය පවත්වාගත යුතු ය.

(3) (1) වන උපවගන්තිය යටතේ තොරතුරු ලද යම් තැනැත්තකු විසින් තොරතුරු ලැබුණු අරමුණ ඉටුකර ගැනීමට අවශ්‍ය වන අවම ප්‍රමාණය හැර, රහස්‍යතාවය පවත්වාගත යුතු ය.

(4) තත් හිමිකම් පෑමේ සත්‍යතාවය පිළිබඳ යුක්තිසහගත සහතිකයක් ලබා ගැනීමෙන් පසුව පමණක් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් බදු ගෙවන්නකුගේ කටයුතුවලට අදාළ තොරතුරු, එකී බදු ගෙවන්නා බවට හිමිකම් පාත්‍ර ලබන තැනැත්තා වෙත හෝ බදු ගෙවන්නාගේ බලයලත් නියෝජනයා බවට හිමිකම් පාත්‍ර ලබන තැනැත්තා වෙත අනාවරණය කරනු ලැබිය හැකි ය.

(5) බදු ගෙවන්නකුට අදාළ තොරතුරු, බදු ගෙවන්නාගේ ලිඛිත අවසරය ඇතිව වෙනත් තැනැත්තකුට අනාවරණය කරනු ලැබිය හැකි ය.

(6) මේ වගන්තිය මගින් පනවා ඇති රහස්‍යතාවය පිළිබඳ බැඳීම යම් තැනැත්තකු මේ පනතේ විධිවිධාන ක්‍රියාත්මක කිරීමේ කාර්යය සඳහා පත් කරනු ලැබීම හෝ සේවයේ නියුක්ත කිරීම අවසන් වීම නොතකා එකී තැනැත්තා සම්බන්ධයෙන් අඛණ්ඩව අදාළ විය යුතු ය.

(7) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් -

- (අ) 152 වගන්තිය යටතේ බදු ගෙවීම පැහැර හැර ඇති;
- (ආ) නියම කර ඇති පරිදි වාර්තාවක් ගොනු කිරීමට අපොහොසත්ව ඇති; හෝ
- (ඇ) XVII වන පරිච්ඡේදය යටතේ උභ්‍ය ප්‍රකාශන දණ්ඩනයක් පනවනු ලැබ ඇති,

බදු ගෙවන්නන්ගේ නම් ලැයිස්තුවක් පළ කරනු ලැබිය හැකි ය.

තොරතුරු සපයන්නන්.

101. වෙනත් යම් තැනැත්තකු විසින් එළිදරවු කරනු නොලැබුවා වූ යම් ආදායමක් තක්සේරු කිරීම සහ බදු රැස්කර ගැනීම ප්‍රතිඵලය වන තොරතුරක් සපයන්නා වූ කවර හෝ තැනැත්තකුට අවස්ථානුගත කරුණු අනුව යුක්තිසහගත යයි සලකනු ලබන යම් මුදල් ප්‍රමාණයක් පාර්ලිමේන්තුව විසින් තත්කාර්යය සඳහා විසර්ජනය කොට ඇති මුදල්වලින් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ගෙවිය හැකි ය.

II වන කාණ්ඩය : බදු ගෙවන්නන් ලියාපදිංචිය සහ බදු ගෙවන්නා හඳුනාගැනීමේ අංකය

102. (1) දැනටමත් ලියාපදිංචි නොවූ, එහෙත් තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ආදායම් වාර්තාවක් සැපයීමේ වගකීමක් පැවරෙන සෑම තැනැත්තකුම එම වර්ෂය සඳහා වන පදනම් කාලපරිච්ඡේදය අවසන් වීමෙන් පසු දින තිහකට නොවැඩි කාලයක් තුළ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත ලියාපදිංචි විය යුතු ය.

ලියාපදිංචිය.

(2) මේ වගන්තිය යටතේ ලියාපදිංචි වන තැනැත්තකු ඒ සඳහා කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලැබ ඇති ආකෘතියෙන් සහ ආකාරයෙන් යුතු අයදුම්පතක් ඉදිරිපත් කළ යුතු අතර කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් මේ පනත යටතේ නියම කරනු ලැබිය හැකි ආකාරයට වූ තොරතුරු ඔහු වෙත සපයනු ලැබිය යුතු ය.

(3) අමාත්‍යවරයා විසින්, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ කැමැත්ත ඇතිව, මේ වගන්තිය යටතේ ලියාපදිංචි වීම සඳහා අතිරේක තැනැත්තන් පත්කිරීමේ නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලැබිය හැකි ය.

(4) ලියාපදිංචිය සඳහා වන අවශ්‍යතාවයන් සපුරා ඇති බවට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් සලකනු ලබන යම් තැනැත්තකු කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ලියාපදිංචි කරනු ලැබිය යුතු අතර, එකී තැනැත්තා වෙත (මෙහි මින්මතු "TIN" යනුවෙන් සඳහන් කරනු ලබන) බදු ගෙවන්නා හඳුනාගැනීමේ අංකයක් දෙනු ලැබිය යුතු ය.

(5) ලියාපදිංචිය සඳහා ඉල්ලුම් කරන ලද යම් තැනැත්තකු ලියාපදිංචි කිරීම කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලබන අවස්ථාවක දී, එකී තීරණය ගැනීමෙන් දින දහතරක් ඇතුළත ප්‍රතික්ෂේප කිරීමේ ලිඛිත දැන්වීම හේතු සහිතව, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් එම තැනැත්තා වෙත යවනු ලැබිය යුතු ය.

103. (1) මේ පනත පරිපාලනය සම්බන්ධයෙන් අදාළ වන සියලු ලිපි ගනුදෙනු වලදී භාවිත කළ යුතු, අනන්‍ය වූ TIN අංකයක් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් සෑම බදු ගෙවන්නකු වෙතම දෙනු ලැබිය යුතු ය.

බදු ගෙවන්නා හඳුනාගැනීමේ අංකය.

(2) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් TIN අංකයක් බදු ගෙවන්නකු නොවන, එහෙත් -

- (අ) ලබන්නා සතුව පවතිද්දී බදු ගෙවීමට යටත් වන ගෙවීම් සිදු කරන්නා වූ;
- (ආ) බදු වාර්තාවක් ගොනුකිරීම සිදු කළ යුතු වන්නා වූ හෝ සිදු කළ යුතු විය හැකි වන්නා වූ;
- (ඇ) මේ පනත හෝ මේ පනත යටතේ සාදන ලද නියෝග යටතේ වෙනත් යම් තැනැත්තකුට TIN අංකයක් සැපයිය යුතු වන්නා වූ; හෝ
- (ඈ) 102 වන වගන්තියේ (3) වන උපවගන්තිය යටතේ ලියාපදිංචි විය යුතු වන්නා වූ,

තැනැත්තකුට වෙන් කොට දෙනු ලැබිය හැකි ය.

(3) නිශ්චිතව සඳහන් කරන ලද ප්‍රමාණයට තැනැත්තකු විසින් -

- (අ) මේ පනත අදාළ වන බද්දකට සම්බන්ධිත ලේඛන මත එකී තැනැත්තාගේ TIN අංකය සටහන් කිරීම ; සහ
- (ආ) TIN අංකය සපයන තැනැත්තා සම්බන්ධයෙන් බදු තොරතුරු සැපයීමට නියමිත වූ තැනැත්තකු ලෙස නියෝග මගින් නම් කරන ලද වෙනත් යම් තැනැත්තකුට TIN අංකය සැපයීම,

සිදු කරනු ලැබිය යුතු ය.

(4) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් බදු ගෙවන්නාගේ බදු වගකීමට අදාළව බදු ගෙවන්නා වෙත යවන්නා වූ සියලු ලිපි ගනුදෙනුවල TIN අංකය ඇතුළත් කරනු ලැබිය යුතු අතර, බදු ගෙවන්නා විසින් වාර්තාවල සහ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සමඟ කරනු ලබන ලිපි ගනුදෙනුවල එම TIN අංකය සටහන් කරනු ලැබිය යුතු ය.

(5) ව්‍යාපාර නාමය හෝ අනෙකුත් වෙළඳ නාමය ඇතුළත්ව) නාමය, ලිපිනය, ව්‍යාපාරික ස්ථානය හෝ සිදු කර ගෙන යනු ලබන බදු අය කළ හැකි කටයුත්තේ ස්වභාවය ආදියෙහි වෙනසක් සිදු වුවහොත්, බදු ගෙවන්නා විසින් වෙනස සිදු කළ දිනයට පසු

දින තිහක් නොඉක්මවන කාලයක් ඇතුළත කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත ඒ බව දැනුම් දිය යුතු ය.

III වන කාණ්ඩය: පොදු රීති නියමයන්

104. (1) මේ පනත පරිපාලනයේ දී අනුකූලතාව සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා සහ පොදු මහජනතාව සහ දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන් සඳහා මාර්ගෝපදේශ සැපයීම ද සඳහා, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් මේ පනත අදාළ වීම පිළිබඳ ස්වකීය අර්ථ නිරූපණය දක්වමින් පොදු රීති නියමයන් නිකුත් කරනු ලැබිය හැකි ය.

අනුගමන පොදු රීති නියමයන්.

(2) ඉවත් කර ගනු ලබන තෙක්, යම් පොදු රීති නියමයක් මගින් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා බැඳී සිටිය යුතු ය.

(3) පොදු රීති නියමයක් බදු ගෙවන්නන් කෙරෙහි බැඳීම් ඇති නොකරන්නේ ය.

105. (1) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ගැසට් පත්‍රයෙහි සහ දෙපාර්තමේන්තු වෙබ් අඩවියෙහි පොදු රීති නියමය පිළිබඳ දැන්වීමක් ප්‍රසිද්ධ කිරීම මගින් පොදු රීති නියමයක් සාදනු ලැබිය හැකි ය.

පොදු රීති නියමයක් සෑදීම.

(2) යම් පොදු රීති නියමයක්, එම රීතිය පොදු රීති නියමයක් බවට සහ එම රීති නියමය හඳුනාගනු ලැබිය හැකි පරිදි විෂය කරුණ නිශ්චිතව දක්වනු ලබන ශීර්ෂයක් සහ හඳුනාගැනීමේ අංකයක් සහිත වූවක් විය යුතු ය.

(3) යම් පොදු රීති නියමයක්, එම පොදු රීති නියමයේ නිශ්චිතව දක්වා ඇති දින සිට බලපැවැත්විය යුතු අතර, එවැනි දිනයක් නිශ්චිතව දක්වා නොමැති අවස්ථාවක දී, එම රීති නියමය ගැසට් පත්‍රයෙහි සහ දෙපාර්තමේන්තු වෙබ් අඩවියේ පළ කරනු ලැබූ දින සිට බලාත්මක විය යුතු ය.

(4) පොදු රීති නියමයේ නිශ්චිතව දක්වා ඇති අවස්ථානුගත තත්ත්වයන් හි දී මේ පනතේ විධිවිධාන අදාළ වීම පිළිබඳව කොමසාරිස්

ජනරාල්වරයාගේ මතය යම් පොදු රීති නියමයක නිශ්චිතව දක්වනු ලබන අතර, එය මේ පනතේ හෝ වෙනත් යම් නීතියක කාර්ය සඳහා කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ තීරණයක් නොවිය යුතු ය.

පොදු රීති නියමයක් ඉවත් කර ගැනීම.

106. (1) ගැසට් පත්‍රයෙහි සහ දෙපාර්තමේන්තු වෙබ් අඩවියේ ඉවත් කිරීම පිළිබඳ දැන්වීමක් පළ කිරීම මගින් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් යම් පොදු රීති නියමයක් සම්පූර්ණයෙන් හෝ එහි යම් කොටසක් ඉවත්කර ගනු ලැබිය හැකි ය.

(2) යම් පොදු රීති නියමයක් සම්පූර්ණයෙන් හෝ එහි කොටසක් හෝ යම් ලිඛිත නීතියක් හා අනනුකූල බව පසුව සොයාගත් විටෙක, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් එකී රීති නියමය, සම්පූර්ණයෙන් හෝ එහි කොටසක්, එකී අනනුකූලතාවයේ ප්‍රමාණයට, ඉවත්කර ගනු ලැබිය යුතු ය.

(3) යම් පොදු රීති නියමයක් සම්පූර්ණයෙන් ම හෝ එහි යම් කොටසක් ඉවත් කර ගැනීම, ඉවත් කර ගැනීමේ දැන්වීමේ නිශ්චිතව දක්වා ඇති දින සිට බලාත්මක විය යුතු ය.

IV වන කාණ්ඩය: පෞද්ගලික රීති නියමයන්

පෞද්ගලික රීති නියමයන්.

107. (1) බඳු ගෙවන්නා විසින් ඇතුළත් වී ඇති හෝ ඇතුළත් වීමට යෝජනා යම් ගනුදෙනුවකට මේ පනත අදාළ වීම සම්බන්ධයෙන් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ ස්ථාවරය දක්වමින් යම් පෞද්ගලික රීති නියමයක් නිකුත් කරන ලෙස බඳු ගෙවන්නකු විසින් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත ඉල්ලීමක් කරනු ලැබිය හැකි ය.

(2) පෞද්ගලික රීති නියමයක් සමාලෝචනය කිරීම සඳහා සහ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙනුවෙන් උචිත පරිදි පෞද්ගලික රීති නියමයන් නිකුත් කිරීම සඳහා, අර්ථ නිරූපණ කමිටුව යනුවෙන්

හඳුන්වනු ලබන දෙපාර්තමේන්තුවේ ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන්ගේ කමිටුවක් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් පත් කරනු ලැබිය යුතු ය.

(3) මේ වගන්තිය යටතේ වූ යම් ඉල්ලීමක් ලිඛිත විය යුතු අතර; සහ

(අ) ගනුදෙනුවට අදාළ සියලු ලේඛන සමඟ ඉල්ලීමට අදාළ වන ගනුදෙනුව පිළිබඳ සම්පූර්ණ විස්තර ඇතුළත් විය යුතු ය;

(ආ) රීති නියමය අවශ්‍ය වන්නේ යම් ගැටලුවක් සම්බන්ධයෙන් ද එකී ගැටලුව සංකීර්ණව දක්වනු ලැබිය යුතු ය; සහ

(ඇ) මේ පනත ගනුදෙනුවට අදාළ වීම සම්බන්ධයෙන් ඉල්ලුම්කරුගේ මතය දක්වමින් සම්පූර්ණ ප්‍රකාශයක් ලබා දිය යුතු ය.

(4) 108 වන වගන්තියට යටත්ව, මේ වගන්තිය යටතේ ඉල්ලීමක් ලැබීමේ දින සිට දින අනුවක් ඇතුළත, ගැටලුව පිළිබඳව ඉල්ලුම්කරු වෙත පෞද්ගලික රීති නියමයක් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිකුත් කරනු ලැබිය යුතු ය.

(5) පෞද්ගලික රීති නියමයක් සෑදීමට අදාළ ගනුදෙනුවේ සියලු පැතිකඩ පිළිබඳව බදු ගෙවන්නා විසින් පූර්ණ සහ සත්‍ය හෙළිදරව් කිරීමක් සිදුකර ඇත්නම් සහ පෞද්ගලික රීති නියමය සඳහා වූ බදු ගෙවන්නාගේ ඉල්ලීමේ විස්තර කර ඇති පරිදි වූ සියලු වැදගත් කරුණු සම්බන්ධව ගනුදෙනුව ඉදිරියට ක්‍රියාත්මකව ඇත්නම්, හඳුනාගත් බදු ගෙවන්නාට එරෙහිව කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා එම පෞද්ගලික රීති නියමය මගින් බැඳෙන නමුත් වෙනත් යම් බදු ගෙවන්නකුට එරෙහිව කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා එම රීති නියමයෙන් නොබැඳෙන්නේ ය.

(6) යම් බදු ගෙවන්නකු පෞද්ගලික රීති නියමයක් මගින් නොබැඳෙන්නේ ය.

(7) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින්, යම් පෞද්ගලික රීති නියමයක් සඳහා වූ යම් ඉල්ලීමකට අදාළව අය කරනු ලබන්නා වූ සාධාරණ ගාස්තු නිශ්චිතව දක්වනු ලැබිය හැකි ය.

යම් පෞද්ගලික රීති නියමයක් සඳහා වූ ඉල්ලීමක් ප්‍රතික්ෂේප කිරීම.

108. (1) පහත සඳහන් අවස්ථාවල දී පෞද්ගලික රීති නියමයක් සඳහා වූ යම් ඉල්ලීමක්, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලැබිය හැකි ය; එනම්-

- (අ) (i) ඉල්ලුම්කරුට භාරදෙන ලද බදු තක්සේරුවක් පිළිබඳ දැන්වීමක්;
- (ii) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිකුත් කරන ලද, බලාත්මකව පවතින්නා වූ දැන්වීමක් හෝ වෙනත් මඟපෙන්වීම්; හෝ
- (iii) 111 වන වගන්තිය යටතේ පළ කරන ලද, බලාත්මකව පවතින්නා වූ රීති නියමයක්,

යම් ඉල්ලීමක විෂය වස්තුව වන ගැටලුව බව කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් දැනටමත් තීරණය කර ඇත්නම්;

- (ආ) ඉල්ලුම්කරුට හෝ ඉල්ලුම්කරු විසින් ගොනුකරන ලද විරෝධතාවකට අදාළ බදු විගණනයක් විෂයය වන ප්‍රශ්නයකට, ඉල්ලීම අදාළ වන විට;
- (ඇ) ඉල්ලීම හරයක් නැති හෝ ගැටලු සහගත වන විට;
- (ඈ) ඉල්ලීම අදාළ වන ගනුදෙනුව ක්‍රියාත්මක කර නොමැති අතර ගනුදෙනුව ක්‍රියාත්මක නොවිය හැකි බව විශ්වාස කිරීමට සාධාරණ හේතු පවතින විට;
- (ඉ) පෞද්ගලික රීති නියමයක් සෑදීමට ප්‍රමාණවත් තොරතුරු ඉල්ලුම්කරු විසින් බදු නිලධරයා වෙත සපයා නොමැති විට;
- (ඊ) ඉල්ලීමට එකඟවීම සඳහා අවශ්‍ය සම්පත් සහ බදු නිලධරයා අදාළ යයි සලකන යම් වෙනත් කරුණු සැලකිල්ලට ගැනීමේ දී, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ මතය අනුව, ඉල්ලීමට එකඟවීම සාධාරණ නොවිය හැකි විට; හෝ
- (උ) රීති නියමය සෑදීම, බදු මඟහැරීමේ විධිවිධානයක් අදාළ කර ගැනීම හා සම්බන්ධ වන විට.

(2) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින්, මේ වගන්තිය යටතේ පෞද්ගලික රීති නියමයක් සෑදීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට ගත් තීරණයක් පිළිබඳ ලිඛිත දැන්වීමක් ඉල්ලුම්කරුට භාර දිය යුතු ය.

109. (1) පෞද්ගලික රීති නියමයේ ලැබුම්කරු වෙත පෞද්ගලික රීති නියමය පිළිබඳ ලිඛිත දැන්වීම භාරදීම මගින් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් පෞද්ගලික රීති නියමයක් සාදනු ලැබිය හැකි ය.

පෞද්ගලික රීති නියමයක් සෑදීම.

(2) අනාගත සිදුවීමක් හෝ උචිත බවට සලකනු ලබන වෙනත් යම් කාරණා පිළිබඳ උපකල්පන මත පදනම්ව කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් යම් පෞද්ගලික රීති නියමයක් සාදනු ලැබිය හැකි ය.

(3) පෞද්ගලික රීති නියමයක්, එම රීති නියමයෙහි ප්‍රශ්නගත කරුණ දක්වමින් එය පෞද්ගලික රීති නියමයක් බවට ප්‍රකාශ කළ යුතු අතර, එහි පහත දැක්වෙන දේ සඳහන් විය යුතු ය; එනම්:-

- (අ) බදු ගෙවන්නා;
- (ආ) රීති නියමය අදාළ වන බදු කාල සීමාව;
- (ඇ) රීති නියමය අදාළ වන ගනුදෙනුව; සහ
- (ඈ) රීති නියමය පදනම් වනුයේ යම් උපකල්පන මත ද, එම උපකල්පන.

(4) පෞද්ගලික රීති නියමය පිළිබඳ ලිඛිත දැන්වීම ඉල්ලුම්කරුට භාරදෙන අවස්ථාවේ දී පෞද්ගලික රීති නියමයක් සාදනු ලබන අතර, 110 වන වගන්තිය යටතේ රීති නියමය ඉවත් කර ගන්නා තෙක් එම රීති නියමය බලාත්මකව පැවතිය යුතු ය.

(5) පෞද්ගලික රීති නියමය ඉල්ලීමේ දී මතු කරන ලද ප්‍රශ්නය පිළිබඳ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ මතය, පෞද්ගලික රීති නියමයේ දැක්විය යුතු අතර, එය මේ පනතේ හෝ යම් වෙනත් නීතියක කාර්ය සඳහා විධිමත්ව සමාලෝචනය කරනු ලැබිය හැකි, අභියාචනය කරනු ලැබිය හැකි හෝ වෙනත් යම් ආකාරයකින් විරුද්ධ විය හැකි කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ තීරණයක් නොවිය

යුතු ය. සෑක දුරු කිරීමේ කාර්යය සඳහා, මේ උපවගන්තිය, රීති නියමය අදාළ වන බදු ගෙවන්නාට භාරදෙන ලද යම් බදු තක්සේරුවක් හා සම්බන්ධ එම බදු ගෙවන්නාගේ අයිතිවාසිකම් කිසිදු ආකාරයකින් සීමා නො කළ යුතු ය.

පෞද්ගලික රීති නියමයක් ඉවත්කර ගැනීම.

110. (1) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින්, ඉල්ලුම්කරුට භාරදෙනු ලබන ලිඛිත දැන්වීමක් මගින්, සාධාරණ හේතුවක් මත පෞද්ගලික රීති නියමයක් සම්පූර්ණයෙන් ම හෝ එහි යම් කොටසක් ඉවත්කර ගැනීම කළ හැකි ය.

(2) යම් පෞද්ගලික රීති නියමයක් සම්පූර්ණයෙන් ම හෝ එහි කොටසක් හෝ යම් නීතියක් හා අනනුකූල වන බව පසුව සොයාගත් විටෙක, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් එකී රීති නියමය සම්පූර්ණයෙන් ම හෝ එහි කොටසක්, එම අනනුකූලතාවයේ ප්‍රමාණයට, ඉවත් කර ගනු ලැබිය යුතු ය.

(3) යම් පෞද්ගලික රීති නියමයක් සම්පූර්ණයෙන් ම හෝ එහි කොටසක් ඉවත් කර ගැනීම, ඉවත් කර ගැනීමේ දැන්වීමේ නිශ්චිතව දක්වා ඇති දිනයේ සිට බලපැවැත්විය යුතු ය.

පෞද්ගලික රීති නියමයන් පළ කිරීම.

111. (1) රීති නියමය අදාළ වන ඉල්ලුම්කරුගේ අනන්‍යතාව තත් පළ කිරීමේ නොදැක්විය යුතු අවස්ථාවක හැර, 109 වන වගන්තිය යටතේ සාදනු ලැබූ රීති නියමයක් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් දෙපාර්තමේන්තු වෙබ් අඩවියේ පළ කළ යුතු ය.

(2) 110 වන වගන්තියට අනුකූලව රීති නියමයක් ඉවත් කර ගනු ලැබූ විට, 110 වන වගන්තියේ (3) වන උපවගන්තිය යටතේ නිශ්චය කරන ලද දින සිට බලපවත්වන පරිදි රීති නියමයේ බැඳීම අවසන් වන බව දක්වමින් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් දෙපාර්තමේන්තු වෙබ් අඩවියේ ඉවත් කර ගැනීමේ දැන්වීමක් වහාම පළ කළ යුතු ය.

V වන කාණ්ඩය - සන්නිවේදන, ආකෘති සහ දැන්වීම්

112. (1) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් හෝ බදු නිලධරයකු විසින් බදු ගෙවන්නකු හෝ වෙනත් තැනැත්තකු වෙත නිකුත් කරනු ලබන දැන්වීමක් හෝ ප්‍රකාශයක් හෝ එළඹෙන ලද එකඟතාවක්, එය නීතිය මගින් බලය ලබා දී ඇත්නම් සහ ලිඛිත වන්නේ නම් සහ බදු නිලධරයකු විසින් අත්සන් කර ඇත්නම් බලාත්මක විය යුතු ය.

බදු වෛනන් සහ අනෙකුත් තැනැත්තන් සමඟ සන්නිවේදන.

(2) මෙම පනතේ හෝ වෙනත් යම් නීතියක අන්‍යාකාරයෙන් විධිවිධාන සලසා ඇත්නම් හැර, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් යම් තැනැත්තකු වෙත භාරදිය යුතු දැන්වීමක් හෝ වෙනත් ලේඛනයක් පහත ආකාරයෙන් භාර දිය හැකි ය:-

(අ) තැනැත්තාට හෝ තැනැත්තා විසින් නම් කරන ලද නිලධරයාට එය පුද්ගලිකව භාරදීම;

(ආ) තැනැත්තාගේ ශ්‍රී ලංකාව තුළ සාමාන්‍ය හෝ අවසාන වරට දැන සිටි ව්‍යාපාරික ස්ථානයට හෝ පදිංචි ස්ථානයට එය භාරදීම;

(ඇ) තැනැත්තාගේ ශ්‍රී ලංකාව තුළ සාමාන්‍ය හෝ අවසාන වරට දැන සිටි ව්‍යාපාරික ස්ථානයට හෝ පදිංචි ස්ථානයට එය ලියාපදිංචි තැපෑලෙන් යැවීම; හෝ

(ඈ) 113 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව ඉලෙක්ට්‍රොනිකව එය සම්ප්‍රේෂණය කිරීම.

(3) තැනැත්තකු-

(අ) එම තැනැත්තා අමතා යවන ලද ලිපියක් භාර ගැනීම ප්‍රතික්ෂේප කරන අවස්ථාවක දී; හෝ

(ආ) ලිපියක්, ලබා ගැනීම සඳහා තැපැල් කාර්යාලයක තබා ඇති බව දැනුම් දෙනු ලැබීමෙන් පසුව, ලිපිය ලබා ගැනීමට අපොහොසත් වන අවස්ථාවක දී,

එම තැනැත්තා ලිපිය භාරගැනීම ප්‍රතික්ෂේප කරන ලද දිනයේ දී හෝ ලිපිය තැපැල් කාර්යාලයේ ඇති බවට තැනැත්තාට දැනුම් දෙන ලද දිනයේ දී, ලිපිය එම තැනැත්තාට භාරදුන් බවට සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(4) ලියාපදිංචි තැපැලෙන් යවනු ලැබූ දැන්වීමක් හෝ වෙනත් ලේඛනයක්, ලිපිනය ශ්‍රී ලංකාව තුළ වන අවස්ථාවක දී තැපැල් කරන ලද දිනයේ සිට දින හතරකට ඉක්බිතිව ම එළඹෙන දිනයෙහි භාරගනු ලැබූ ලෙස සහ, ලිපිනය ශ්‍රී ලංකාව තුළ නොවන අවස්ථාවක දී තැපැල් කරන ලද දිනයේ සිට දින විස්සකට ඉක්බිතිව ම එළඹෙන දිනයෙහි භාරදෙනු ලැබූ ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(5) දැන්වීමක, ප්‍රකාශයක, ගිවිසුමක, වාර්තාවක, අකෘතියක, වගුවක, සහතිකයක හෝ වෙනත් ලේඛනයක ලියා ඇති සහ බදු නිලධාරියකුගේ බවට සලකනු ලබන අත්සනක්, පටහැනිභාවය සනාථ කරනු ලබන්නේ නම් මිස, එම තැනැත්තාගේ අත්සන බවට සලකනු ලැබිය යුතු ය.

ඉලෙක්ට්‍රොනික බදු පද්ධතිය අදාළ කර ගැනීම.

113. (1) මේ පනතේ වෙනත් යම් විධිවිධාන නොතකා, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් පහත දේ ලිඛිතව හෝ පරිගණක පද්ධතියක් මගින් හෝ ජංගම ඉලෙක්ට්‍රොනික උපාංගයක් මගින් ඉලෙක්ට්‍රොනිකව සිදු කරනු ලැබීමට අවසර ලබා දෙනු ලැබිය හැකි ය:-

- (අ) මේ පනත යටතේ ලියාපදිංචිය සඳහා අයදුම් පත්‍රයක් ඉදිරිපත් කිරීම;
- (ආ) පනත යටතේ බදු වාර්තාවක් හෝ වෙනත් ලේඛනයක් ගොනුකිරීම;
- (ඇ) මේ පනත යටතේ බදු ගෙවීම;
- (ඈ) පනත යටතේ ආපසු ගෙවීමක් සිදු කිරීම;
- (ඉ) යම් ලේඛනයක් ඉලෙක්ට්‍රොනිකව සම්ප්‍රේෂණය කරන ලද දිනයේ දී ම එම ලේඛන භාරදුන් බවට සලකනු ලැබේ ද එවැනි ලේඛන කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් භාර දෙනු ලැබීම; හෝ
- (ඊ) පනත යටතේ සිදු කිරීමට නියම වූ හෝ අවසර දෙනු ලැබූ යම් වෙනත් ක්‍රියාවක් හෝ දෙයක් කිරීම.

(2) (1) වන උපවගන්තියේ සඳහන් යම් දෙයක් පරිගණක පද්ධතියක් මගින් හෝ ජංගම ඉලෙක්ට්‍රොනික උපාංගයක් මගින් ඉලෙක්ට්‍රොනිකව කිරීම සඳහා කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් පුද්ගලයකුට නියම කළ හැකි ය.

(3) ආදායම් පරිපාලන කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතියේ කාර්යක්ෂම භාවිතය සඳහා කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින්, අතිරේක කොන්දේසි ද ඇතුළත්ව, කොන්දේසි නිශ්චිතව සඳහන් කළ හැකි ය.

(4) මෙම පනත මගින් අන්‍යාකාරයෙන් නියම කරනු ලැබ හෝ අවසර දෙනු ලැබ ඇත්නම් මිස හෝ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් අවසර දෙනු ලැබ ඇත්නම් මිස, මේ වගන්තිය යටතේ ඉලෙක්ට්‍රොනිකව බදු වාර්තාවක් ගොනු කරන්නා වූ සහ බදු ගෙවන්නා වූ තැනැත්තකු විසින් ඒ ආකාරයෙන්ම අඛණ්ඩව බදු වාර්තා ගොනුකිරීම සහ බදු ගෙවීම සිදු කරනු ලැබිය යුතු ය.

114. (1) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ආකෘති, දැන්වීම්, ප්‍රකාශන, වාර්තා, ප්‍රකාශ, වගු සහ අනෙකුත් ලේඛන නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලැබිය යුතු අතර, මේ පනතේ කාර්යක්ෂම පරිපාලනය සඳහා ඒවා පළ කළ යුතු ය.

ආකෘති සහ දැන්වීම්.

(2) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චය කරනු ලැබිය හැකි පරිදි, (1) වන උපවගන්තියේ සඳහන් ලේඛන, දෙපාර්තමේන්තුවේ වෙබ් අඩවියේ හෝ එහි ප්‍රධාන කාර්යාලයේ සහ වෙනත් ස්ථානවල, හෝ තැපැල් මගින් හෝ ඉලෙක්ට්‍රොනිකව මහජනතාවගේ ප්‍රයෝජනය සඳහා තබනු ලැබිය යුතු ය.

115. බදු ගෙවන්නකු විසින් බදු ගෙවන්නා වෙනුවෙන් දෙපාර්තමේන්තුව සමග සන්නිවේදනය කිරීම සඳහා බලයලත් නියෝජිතයකු නම් කරනු ලැබිය හැක්කේ කවර අවස්ථාවෝචිත කරුණු යටතේ ද යන්න කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලැබිය හැකි අතර, එකී අවස්ථාවෝචිත කරුණු අනුව කරනු ලැබූ නම් කිරීමක් පිළිගනු ලැබිය යුතු ය.

බලයලත් නියෝජිතයෝ.

දෝෂයක්,
වලංගුභාවයට
බල නොපාන බව.

116. (1) මේ පනතේ විධිවිධානවලට අනුකූල යයි උද්දේශිත දැන්වීමක්, තක්සේරුවක්, ආකෘතියක්, සහතිකයක් හෝ වෙනත් කටයුත්තක් එහි සාරය හා බලපෑම අනුව මේ පනතේ අධ්‍යායයට හා අර්ථයට අනුකූල වේ නම් සහ තක්සේරු කරනු ලැබූ හෝ තක්සේරු කිරීමට අදහස් කරනු ලැබූ හෝ තක්සේරුව බලපාන හෝ තැනැත්තා හේතු සහගත අයුරින් ඒ දැන්වීමෙහි, තක්සේරුවෙහි, අකෘතියෙහි, සහතිකයෙහි හෝ වෙනත් කටයුත්තෙහි විස්තර කොට හෝ හඳුන්වනු ලැබ තිබේ නම්, එහි ආකෘතියේ දෝෂයක් හේතුවෙන් නිෂ්ප්‍රභ කරනු නො ලැබිය යුතු ය; නැතහොත් ශුන්‍ය ලෙස හෝ ශුන්‍ය කළ හැකි ලෙස හෝ සලකනු නො ලැබිය යුතු ය. එසේම යම් වරදක් හෝ දෝෂයක් හෝ අඩුපාඩුවක් එය කෙරෙහි බල නොපෑ යුතු ය.

(2) යම් තක්සේරුවක් පිළිබඳ දැන්වීම ආදායම් බදු ගෙවීමට යටත් තැනැත්තා වෙත යථා පරිදි භාර දී ඇත්නම්, සියලු අදාළ විස්තර, සාරය සහ බලපෑම අනුව ඒ දැන්වීමේ අඩංගුව ඇත්නම්,
(1) වන උපවගන්තියේ ව්‍යාප්තියට භානියක් නොමැතිව -

(අ) ආදායම් බදු අය කරනු ලැබීමට යටත් තැනැත්තාගේ නම හෝ පෙළපත් නාමය පිළිබඳව හෝ තක්සේරු කරනු ලැබූ ආදායමේ ප්‍රමාණය පිළිබඳව හෝ අය කරනු ලැබූ බදුවල ප්‍රමාණය පිළිබඳව හෝ වරදක්, ඒ තක්සේරුවෙහි තිබීම; හෝ

(ආ) තක්සේරුව හා ඒ පිළිබඳ දැන්වීම අතර යම් වෙනසක් තිබීම,

ඒ තක්සේරුව කෙරෙහි බල නොපෑ යුතු අතර, එකී හේතුවක් මත ඒ තක්සේරුව අභියෝගයට ලක් නොවිය යුතු ය.

(3) (1) වන සහ (2) වන උපවගන්තිවල ව්‍යාප්තියට අගති විරහිතව, මේ පනතේ විධිවිධානවලට අනුකූල යයි උද්දේශිත දැන්වීමක්, තක්සේරුවක්, ආකෘතියක්, සහතිකයක් හෝ වෙනත් කටයුත්තක්, අවස්ථාවෝචිත පරිදි, එකී දැන්වීම, තක්සේරුව, ආකෘතිය, සහතිකය හෝ වෙනත් කටයුත්ත අත්සන් තැබූ හෝ ක්‍රියාත්මක කරන ලද බදු නිලධරයා නම් කිරීමේ යම් පරස්පරතාවක් පැවතීමේ හේතුව මත, නිෂ්ප්‍රභ කරනු නො ලැබිය යුතු ය. නැතහොත් ශුන්‍ය ලෙස හෝ ශුන්‍ය කළ හැකි ලෙස හෝ සලකනු නො ලැබිය යුතු ය.

117. මේ පනත යටතේ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් භාරදෙනු ලැබූ බදු තක්සේරු දැන්වීමක හෝ අනෙකුත් ලේඛනයක වාර්තාවෙන් පැහැදිලිව පෙනී යන වැරදීමක් අඩංගු වන විට දී සහ ඒ වැරදීම නීතියේ අර්ථ නිරූපණයට හෝ සිද්ධියේ කරුණු පිළිබඳ ගැටලුවක් මතු නොකරන විටෙක දී, එකී වැරදීම නිවැරදි කිරීමේ කාර්ය සඳහා කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් බදු තක්සේරු දැන්වීම හෝ අනෙකුත් ලේඛනය භාරදුන් දින සිට අවුරුදු හතරක් ඉකුත් වීමට පෙර කවර අවස්ථාවක දී වුව ද තක්සේරු දැන්වීම හෝ අනෙකුත් ලේඛනය සංශෝධනය කරනු ලැබිය හැකි ය.

වැරදි නිවැරදි කිරීම.

118. බදු ගෙවන්නකුගේ ඉල්ලීම මත, දෙපාර්තමේන්තුවේ බලයලත් නිලධාරියකු විසින් -

බදු ගෙවන්නා සතු, තොරතුරු සඳහා වන අයිතිය.

- (අ) බදු සම්බන්ධව බදු ගෙවන්නාගේ ගිණුමේ තත්ත්වය පිළිබඳ බදු ගෙවන්නාට දැනුම් දීම;
- (ආ) බදු ගෙවන්නා විසින් ගොනු කරන ලද බදු වාර්තාවේ පිටපතක් සැපයීම; සහ
- (ඇ) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සමඟ එළඹෙන ලද යම් ලිඛිත ගිවිසුමක පිටපතක් සැපයීම,

කරනු ලැබිය යුතු ය.

119. (1) මේ පනත යටතේ යම් ක්‍රියාවක් ඉටු කිරීම සඳහා නිශ්චිතව දක්වා ඇති අවසාන දිනය, ව්‍යාපාර කටයුතු සඳහා දෙපාර්තමේන්තුව මහජනතාවට විවෘත කරනු නොලබන දිනයක් වන අවස්ථාවක, දෙපාර්තමේන්තුව ව්‍යාපාර කටයුතු සඳහා නැවත විවෘත කරනු ලබන දිනයේ දී එය ඉටු කළහොත් ඒ ක්‍රියාව නියමිත කාලය තුළ සිදු කළ ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

නියමිත දින.

(2) ගෙවීමක් හැර ප්‍රකාශනයක්, අභියාචනයක් හෝ වෙනත් ලේඛනයක්, දෙපාර්තමේන්තුවට එය ලැබුණු දින ලෙස මුද්‍රාව යොදන ලද දිනයේ දී හෝ තැපැල් මගින් සිදු කරන ගොනු කිරීමක දී තැපැල් සළකුණෙහි දිනයෙන් දින හතරක් ඇතුළත ගොනුකිරීම සිදු කරනු ලැබූ බවට සලකනු ලැබිය යුතු ය.

X වන පරිච්ඡේදය

වාර්තා තබා ගැනීම සහ තොරතුරු රැස්කිරීම

ගිණුම් සහ වාර්තා.

120. (1) ව්‍යාපාරයක හෝ ආයෝජන කටයුත්තක නියැලී සිටින හෝ මේ පනත යටතේ වාර්තාවක් සැපයීම අවශ්‍ය වන්නා වූ බදු ගෙවන්නකු විසින්, සියලු ගනුදෙනු වාර්තා කිරීම සහ එම ගනුදෙනු සම්බන්ධයෙන් ඇති වූ ලැබීම් සහ ලාභ ද උපවිත වූ පාඩු ද නිශ්චය කර ගැනීම සඳහා ප්‍රමාණවත් වාර්තා සහ ගිණුම් ශ්‍රී ලංකාව තුළ පවත්වාගෙන යනු ලැබිය යුතු ය.

(2) ව්‍යාපාරයක හෝ ආයෝජන කටයුත්තක නියැලී සිටින තැනැත්තකු විසින්, අනුමත ගණකාධිකාරීවරයකු වෙතින් ගිණුම් පිළියෙල කර ගත යුත්තේ කවර අවස්ථාවෝචිත කරුණු යටතේ ද යන්න සහ අනුමත ගණකාධිකාරීවරයා විසින් පිළියෙල කරන ගිණුම්වල නිරවද්‍යතාවය සහ සම්පූර්ණ බව සහතික කළ යුතු ආකෘතිය ද නියෝග මගින් නියම කරනු ලැබිය යුතු ය.

(3) ව්‍යාපාරයක් කරගෙන යන්නා වූ යම් තැනැත්තකු විසින් (1) වන හෝ (2) වන උපවගන්තියට අනුව නිසි වාර්තා හෝ ගිණුම් පොත් තබා නොමැති බවට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ මතය වන විට දී හෝ, වාර්තා හෝ ගිණුම් පොත් තබා නොමැති විට දී, වරදකට නඩු පැවරීමට අමතරව, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලැබිය හැකි පරිදි එකී වාර්තා හෝ ගිණුම් පොත් තබා ගන්නා ලෙසට, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් එකී තැනැත්තා වෙත නියම කරනු ලැබිය හැකි ය.

(4) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් වෙනත් ස්ථානයක තැබීම අනුමත කරනු ලැබුවේ නම් මීස, මේ වගන්තියෙන් නියම කරනු ලබන වාර්තා හෝ ගිණුම් පොත්, තැනැත්තාගේ ව්‍යාපාරික හෝ ආයෝජන කටයුතු සිදු කරන ස්ථානයේ තැබිය යුතු ය.

(5) (1) වන සහ (2) වන උපවගන්තිවල සඳහන් වාර්තා සහ ගිණුම්වලට අතිරේකව, වාර්තා සහ ගිණුම් සෑදීමේ දී ප්‍රයෝජනයට ගන්නා ලද මූලාශ්‍ර ලේඛන සහ පාදක වූ ප්‍රලේඛන, බදු ගෙවන්නකු විසින් තබා ගනු ලැබිය යුතු ය.

(6) මේ පනත යටතේ ගනුදෙනුවක වාර්තා පිළියෙල කිරීමට හෝ තබා ගැනීමට නියම කරනු ලැබූ තැනැත්තකු විසින්-

(අ) ගනුදෙනුව සිදු වූ දින සිට අවුරුදු පහක කාල පරිච්ඡේදයක් සඳහා; හෝ

(ආ) වාර්තා අදාළ වන්නේ යම් බදු කාල පරිච්ඡේදයකට ද එකී කාල පරිච්ඡේදය සඳහා බදු තක්සේරුවක් කිරීමට ඇති කාල සීමාව ඉකුත් වන තෙක් සහ යම් සම්බන්ධිත කටයුත්තක් සම්පූර්ණ වන තෙක්, අවුරුදු පහක් ඉක්මවන කාල පරිච්ඡේදයක් සඳහා,

එම ලේඛන තබා ගනු ලැබිය යුතු ය.

(7) වෙනත් යම් නීතියක කුමක් සඳහන් වුව ද, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් කුඩා ව්‍යාපාර සඳහා වාර්තා තැබීමේ සරල ක්‍රමයක් නියම කරනු ලැබිය හැකි ය.

(8) යම් තැනැත්තකු විසින්, මේ වගන්තිය යටතේ නියම කරනු ලබන වාර්තා සිංහල, දෙමළ හෝ ඉංග්‍රීසි නොවන වෙනත් භාෂාවකින් සකස් කර තිබෙන අවස්ථාවක දී, ඉල්ලීමක් මත, එම තැනැත්තා විසින්, එම තැනැත්තාගේ වියදමින්, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට පිළිගත හැකි පරිවර්තනයක් සැපයිය යුතු ය.

(9) මූල්‍ය ප්‍රකාශන, ඉන්වොයිසි, මූලික සටහන් පොත් සහ දෙපාර්තමේන්තුව සහ බදු ගෙවන්නා අතර සෑම ලිඛිත සන්නිවේදනයක්ම, ප්‍රමාණයන් හා වටිනාකම් ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යවහාර මුදලින් ද දක්වමින් සිංහලෙන්, දෙමළෙන් හෝ ඉංග්‍රීසියෙන් විය යුතු ය.

(10) මේ වගන්තියේ කාර්ය සඳහා මූලාශ්‍ර ලේඛන යන්නට විකුණුම් හා මිලදී ගැනුම් ඉන්වොයිසි, පිරිවැයකරණ ලේඛන, ගිණුම් පොත්, දින සටහන් පොත්, මිලදී ගැනීම් ඇණවුම්, භාර දීමේ සටහන්, බැංකු ප්‍රකාශන, ගිවිසුම් සහ ගනුදෙනුවක මූලයකට සම්බන්ධ වෙනත් ලේඛන ද ඇතුළත් විය යුතු ය.

121. බැංකුවක් හෝ මූල්‍ය ආයතනයක් විසින් ගනුදෙනුකරුගේ අනන්‍යතාවය ද ඇතුළුව, ගනුදෙනුකරු සමඟ සිදු කරන සියලු ගනුදෙනුවල වාර්තා තබාගත යුතු ය.

මූල්‍ය ආයතනවල බැඳීම්.

122. (1) බලයලත් නිලධරයකුට, පූර්ව දැනුම්දීමකින් තොරව, බලයලත් කාර්යයක් සඳහා-

තොරතුරු, වත්කම් හා ඉඩම් වෙත ප්‍රවේශය.

(අ) සාමාන්‍ය ව්‍යාපාරික වේලාවල් අතර දී; හෝ

(ආ) ඒ අවස්ථාවේ ඇතුළුවීමට ඇති අවශ්‍යතාවය පෙන්වා දීමෙන්, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ ඉල්ලීම මත මහේස්ත්‍රාත්වරයකු විසින් ලිඛිතව බලය දුන් යම් වේලාවක,

ව්‍යාපාර පරිශ්‍රයකට හෝ මහජනයාට විවෘත වෙනත් පරිශ්‍රයකට ඇතුළු විය හැකි ය.

(2) බලයලත් නිලධරයකුට, බලයලත් කාර්යයක් සඳහා (1) වන උපවගන්තියේ සඳහන් නොවන, ආදායම් බදු ගෙවන්නකුගේ වාසස්ථානයකට හෝ වෙනත් පරිශ්‍රයකට -

(අ) ආදායම් බදු ගෙවන්නාගේ කැමැත්ත සහිතව; හෝ

(ආ) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ ඉල්ලීම මත මහේස්ත්‍රාත්වරයකු විසින් ලිඛිතව බලය දෙන ලද කවර හෝ වේලාවක සහ ලිඛිතව බලය දෙන ලද ආකාරයෙන් සහ ඒ වේලාවේ දී ඇතුළුවීමට ඇති අවශ්‍යතාවය පෙන්වා දීමෙන්,

ඇතුළු විය හැකි ය.

(3) බලයලත් නිලධරයකුට -

(අ) ආදායම් බදු ගෙවන්නාගේ කැමැත්ත සහිතව; හෝ

(ආ) පැය විසිහතරකට නොඅඩු ලිඛිත දැනුම් දීමක් ලබා දීමෙන් පසු,

යම් දේපළකට, මැතිමේ සහ එහි අගය ගණනය කිරීමේ කාර්යය සඳහා ඇතුළු විය හැකි ය.

(4) (1) වන, (2) වන හෝ (3) වන උපවගන්තිය යටතේ යම් පරිශ්‍රයකට හෝ වාසස්ථානයකට නීත්‍යානුකූලව ඇතුළු වන බලයලත් නිලධරයකුට-

- (අ) වාර්තාවක පිටපතක් සැකසීම;
- (ආ) බලයලත් කාර්යයකට අදාළ විය හැකි යයි පෙනී යන වාර්තාවක් හෝ වෙනත් අයිතමයක් තහනමට ගැනීම;
- (ඇ) වාර්තා හෝ වෙනත් අයිතමයන් මුද්‍රා තැබීම;
- (ඈ) මේ පනත යටතේ පැන නගින්නා වූ යම් කාරණයක් සම්බන්ධව පරිශ්‍රය තුළ හෝ වාසස්ථානය තුළ වූ යම් තැනැත්තකුගෙන් ප්‍රශ්න කිරීම;
- (ඉ) යම් ගිණුම් පොතක්, රෙජිස්ටරයක්, වාර්තාවක් හෝ වෙනත් යම් ලේඛනයක් සොයා ගත හැකි යම් බඳුනක් විවෘත කොට පරීක්ෂා කිරීම සහ එයින් සොයාගනු ලැබූ යම් ද්‍රව්‍ය සම්බන්ධයෙන් ඉන්වෙන්ටරියක් සෑදීම;
- (ඊ) යම් පරිගණකයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ එහි ගබඩා කර ඇති යම් දත්තවල වාර්තාවක් ගැනීම; හෝ
- (උ) හමු වූ යම් මුදලක් ගණන් කිරීම සහ එහි වාර්තාවක් සකස් කිරීම,

කරනු ලැබිය හැකි ය.

(5) මේ වගන්තිය යටතේ ලබා දී ඇති බලය ප්‍රකාරව බලයලත් නිලධාරියකු වාර්තාවක් හෝ වෙනත් අයිතමයක් තහනමට ගනු ලබන අවස්ථාවක, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් එම වාර්තාවේ හෝ වෙනත් අයිතමයේ පිටපතක් සකසා ගත හැකි අතර, ප්‍රායෝගිකව හැකි කෙටිම කාලය තුළ එම තැනැත්තාට මුල් පිටපත නැවත භාර දිය යුතු ය.

(6) මේ වගන්තිය මගින් පවරන ලද බලය ප්‍රකාරව සැකසූ යම් ලේඛනයක පිටපතක් අධිකරණයට ඉදිරිපත් කළ හැකි අතර, එය මුල් පිටපත වූයේ නම් එයට තිබෙන්නා වූ සාක්ෂිමය වටිනාකම එයට ද තිබිය යුතු ය.

(7) ජාත්‍යන්තර නීතිය යටතේ විමර්ශනයන්ගෙන් මුක්තිය භුක්ති විඳින තානාපති, රාජ්‍ය නියෝජිත හෝ විදේශීය රටවල සහ ජාත්‍යන්තර සංවිධානවල වෙනත් දූත පිරිස්වල පරිශ්‍රවලට ප්‍රවේශ වීමට මේ වගන්තිය මගින් බලය ලබා නොදිය යුතු ය.

(8) මේ වගන්තිය යටතේ හෝ 123 වන වගන්තිය යටතේ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නියම කරන ලද යම් ලේඛනයක් බදු ගෙවන්නා හෝ වෙනත් නිශ්චිත ලෙස සඳහන් කරනු ලබන තැනැත්තකු විසින් සැපයීමට අපොහොසත් වූ අවස්ථාවක දී, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ එකඟත්වයෙන් හැර, බදු ගෙවන්නා හෝ වෙනත් තැනැත්තා විසින් එම ලේඛනය, තක්සේරු කිරීම අභියෝගයට ලක් කරනු ලබන අධිකරණ ක්‍රියාවලියක දී භාවිතා නො කළ යුතු ය.

(9) මේ වගන්තිය යටතේ බලතල ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන, පරිශ්‍රවල හෝ ස්ථානවල හිමිකරු හෝ නීත්‍යනුකූල පදිංචිකරු, බලයලත් නිලධාරියාට සියලු සාධාරණ පහසුකම් සහ සහාය සැපයිය යුතු ය.

(10) මේ වගන්තිය යටතේ පොත්, වාර්තා හෝ වෙනත් අයිතමයන් තහනමට ගනු ලැබ ඇත්තේ යම් තැනැත්තකුගේ ද එකී තැනැත්තාට රාජකාරී වේලාව තුළ ඒවා පරීක්ෂා කළ හැකි අතර, එම තැනැත්තාගේ වියදමින් පිටපත් සකස් කර ගත හැකි ය.

(11) මේ පනත යටතේ ඉවත් කර සහ රඳවා තබාගත් සියලු වාර්තා, පොත් හෝ වෙනත් අයිතම බලයලත් නිලධාරියකු විසින් අත්සන් කළ යුතු අතර, විමර්ශනය හෝ සම්බන්ධිත ක්‍රියාවලි අවසාන වීමෙන් දින දහහතරක් ඇතුළත ඒවා අයිතිකරුට නැවත භාර දිය යුතු ය.

(12) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් යම් ඉඩමක් බැලීම, පරීක්ෂා කිරීම හෝ මැනීම සිදු කරවිය හැකි අතර, එම ඉඩම සම්බන්ධ යම් තැනැත්තකු භාරයේ හෝ පාලනය යටතේ පවතින යම් සිතියමක්, සැලැස්මක්, හිමිකම් ඔප්පු, හිමිකම් ලේඛන හෝ වෙනත් ලේඛන පරීක්ෂා කිරීම සඳහා ඒවා සැපයීමට එම තැනැත්තාට නියම කළ හැකි ය.

(13) තත් අවස්ථානුගත තත්ත්වයන්හි දී සාම නිලධරයකුගේ පැමිණීම අවශ්‍ය නොවිය යුතු බව කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ අදහස වන්නේ නම් මිස, මේ වගන්තිය යටතේ බලතල ක්‍රියාත්මක කිරීමේ කාර්ය සඳහා, සාම නිලධරයකු පැමිණිය යුතු බවට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නියම කරනු ලැබිය යුතු ය.

(14) මේ වගන්තියෙහි -

“බලයලත් කාර්යය” යන්නෙන් -

- (i) බදු ගෙවීම සඳහා තැනැත්තකුගේ වගකීම නිශ්චය කිරීමේ කාර්යය සඳහා තොරතුරු එක්රැස්කිරීම;
- (ii) නිශ්චිත තැනැත්තකුගෙන් බදු එකතු කිරීමේ කාර්යය සඳහා තොරතුරු රැස්කිරීම; හෝ
- (iii) මේ පනත යටතේ නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලැබූ වරදක් සඳහා යම් නිශ්චිත තැනැත්තකු විමර්ශනය කිරීමට හෝ ඔහුට එරෙහිව නඩු පැවරීමට අදාළ තොරතුරු එක්රැස් කිරීම අදහස් වේ; සහ

“ව්‍යාපාර පරිශ්‍රය” යන්නට යම් ව්‍යාපාරයක් පවත්වාගෙන යන ස්ථානයක්, ව්‍යාපාරයක් සම්බන්ධව යම් දෙයක් සිදු කරන ස්ථානයක්, කොටස් පවත්වාගෙන යාම, වාර්තා තැබීම, ගිවිසුම් හෝ එකඟතා අත්සන් කිරීම සහ ඔප්පු සහතික කිරීම සඳහා යොදා ගන්නා වාසස්ථානයක් සහ සේවාදායකයන් හමුවීම සඳහා යොදා ගන්නා යම් ස්ථානයක් ඇතුළත් වේ.

123. (1) මේ පනතේ කාර්යය සඳහා, සාධාරණ ලිඛිත දැන්වීමක් ලබා දීම මගින්, සහකාර කොමසාරිස්වරයා විසින් ආදායම් බදු ගෙවන්නාට හෝ කොමසාරිස්වරයා විසින් වෙනත් යම් තැනැත්තකුට-

තොරතුරු ලබා ගැනීම සඳහා දැන්වීම.

(අ) වෙනත් තැනැත්තකු සම්බන්ධව වන තොරතුරු ද ඇතුළත්ව, දැන්වීම මගින් නියම කරනු ලබන යම් තොරතුරු සැපයීමට;

(ආ) දැන්වීමේ සඳහන් කර ඇති එම තැනැත්තාගේ පාලනයේ පවතින ලේඛන හෝ වෙනත් සාක්ෂි පරීක්ෂා කිරීමේ හෝ ඉදිරිපත් කිරීමේ කාර්යය සඳහා දැන්වීමෙන් නියම කළ වේලාවේ දී හා ස්ථානයේ දී පෙනී සිටීමට; හෝ

(ඇ) දැන්වීමේ නිශ්චිතව සඳහන් පරිදි, එම තැනැත්තාගේ හෝ වෙනත් යම් තැනැත්තකුගේ බදු සබඳතා හා සම්බන්ධ එම තැනැත්තාගේ පාලනය යටතේ හෝ එම තැනැත්තාගේ භාරයේ පවතින සියලු ලේඛන දැන්වීමේ නිශ්චිතව සඳහන් වේලාව තුළ ඉදිරිපත් කිරීමට,

නියම කළ හැකි ය.

(2) (1) වන උපවගන්තියේ සාමාන්‍ය ව්‍යාප්තියට අගති රහිතව කොමසාරිස්වරයා විසින් යම් බැංකුවකට -

(අ) යම් තැනැත්තකු වෙනුවෙන් පවත්වා ගෙන යනු ලැබිය හැකි යම් බැංකු ගිණුම් හෝ වෙනත් වත්කම් පිළිබඳ තොරතුරු සැපයීමට හෝ එවැනි යම් බැංකු ගිණුමක බැංකු ප්‍රකාශවල පිටපත් කොමසාරිස්වරයා වෙත සැපයීමට;

(ආ) යම් තැනැත්තකුගේ බැංකු ගිණුමකට අදාළව බැංකු වාර්තා පරීක්ෂා කිරීමට කොමසාරිස්වරයාට හෝ සහකාර කොමසාරිස්වරයාට අවසර දීමට; හෝ

(ඇ) පොලී උපවිත වූ තැනැත්තන්ගේ නම් සහ ලිපිනයන් ද සමඟ තැන්පතු සඳහා ගෙවන ලද පොලී ප්‍රමාණය පෙන්වන උපලේඛනයක් වාර්ෂිකව සැපයීමට හෝ යම් තැනැත්තකු වෙනුවෙන් බැංකුව විසින් දරනු ලැබිය හැකි යම් බැංකු ගිණුමක් හෝ වෙනත් වත්කම් සම්බන්ධව සාක්ෂි ලබා දීමට කොමසාරිස්වරයා වෙත යම් බැංකු නිලධාරියකුට පැමිණීමට නියම කිරීමට,

නියම කළ හැකි ය.

(3) (1) වන උපවගන්තියේ විධිවිධාන-

(අ) යම් තැනැත්තකු විසින් නිර්වාසික තැනැත්තකුට ආදායම් ගෙවීම; හෝ

(ආ) සේව්‍යෝජකයකු විසින් සේවා නියුක්තයකුට පාරිතෝෂික ගෙවීම, එයින් ආදායම් බදු අඩු කිරීම සහ එසේ අඩු කළ යම් ආදායම් බද්දක් සඳහා හේතු දැක්වීම,

සම්බන්ධව කොමසාරිස්වරයා හෝ සහකාර කොමසාරිස්වරයා වෙත තොරතුරු සැපයීම, සාක්ෂි ලබා දීම, ලේඛන ඉදිරිපත් කිරීම සහ සාක්ෂි ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් ද ව්‍යාජතා කරනු ලැබිය යුතු ය.

(4) කොමසාරිස්වරයා හෝ සහකාර කොමසාරිස්වරයා හෝ විසින් මේ වගන්තියේ කාර්යය සඳහා ඉදිරිපත් කරනු ලබන ගිණුම් පොත් හෝ වෙනත් ලේඛනවල පිටපත් ලබා ගැනීම හෝ ඒවා රඳවා ගැනීම යම් නඩු පැවරීමක් හෝ යම් තක්සේරු කිරීමක් සනාථ කිරීම සඳහා අවශ්‍ය විය හැකි බවට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට පෙනී යන අවස්ථාවක දී ඒවා රඳවා තබා ගැනීම කළ හැකි ය.

(5) 122 වන වගන්තියේ (8) වන උපවගන්තියට යටත්ව, මේ වගන්තිය, බැංකු රහස්‍යතාවය සහ විශ්වාසභාවය පිළිබඳ යම් ගිවිසුම්ගත වගකීම සම්බන්ධ නීතියක් ඇතුළුව ලේඛන හෝ වෙනත් සාක්ෂි ඉදිරිපත් කිරීම හෝ ඒවා කෙරෙහි ප්‍රවේශය සම්බන්ධ විශ්වාසභාවය, වරප්‍රසාද, හෝ මහජන සුභසිද්ධියට අදාළව යම් ලිඛිත නීතියක පටහැනිව කුමක් සඳහන් වුව ද, බල පැවැත්විය යුතු ය.

124. (1) මේ පනතේ යම් විධිවිධාන යම් තැනැත්තකු විසින් උල්ලංඝනය කර තිබේ ද යන්න නිශ්චය කිරීමේ කාර්යය සඳහා කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා හෝ බලයලත් නිලධරයකු විසින් සෝදිසි කිරීමේ සහ තහනමට ගැනීමේ වරෙන්තුවක් සඳහා මහේස්ත්‍රාත්වරයකු වෙත ඒකපාර්ශ්විකව ඉල්ලීමක් ඉදිරිපත් කරනු ලැබිය හැකි ය.

වරෙන්තුවක් සහිතව සෝදිසි කිරීම සහ තහනමට ගැනීම.

(2) (1) වන උපවගන්තිය යටතේ වන ඉල්ලීමක පහත කරුණු ඉදිරිපත් කළ යුතු ය:-

(අ) උල්ලංඝනය කරනු ලැබූ බවට චෝදනා කරනු ලබන මේ පනතේ විධිවිධාන;

(ආ) මේ පනතේ විධිවිධාන උල්ලංඝනය කළ බවට චෝදනා ලද තැනැත්තාගේ නම;

(ඇ) සෝදිසි කළ යුතු පරිශ්‍රය; සහ

(ඈ) ඉල්ලා සිටින ලේඛන.

(3) (1) වන උපවගන්තිය යටතේ ඉල්ලීමක් ඉදිරිපත් කළ විට මහෙස්ත්‍රාත්වරයා විසින් -

(අ) යම් තැනැත්තකු විසින් මේ පනතේ යම් විධිවිධානයක් උල්ලංඝනය කර තිබෙන බව හෝ මේ පනත යටතේ වරදක් සිදු කර ඇති බව නිශ්චය කිරීම සඳහා සෝදිසි කිරීම සහ තහනමට ගැනීම අවශ්‍ය බව; හෝ

(ආ) ස්ථානයෙන් සොයා ගත හැකි වනු ඇති (ඉලෙක්ට්‍රොනික ආකාරයෙන් වන්නා වූ ලේඛන ඇතුළු) ලේඛන කිසිවකට (අ) ඡේදයේ නිශ්චිතව සඳහන් කරන ලද කාරණා පිළිබඳ සාක්ෂි සැපයිය හැකි බව,

විශ්වාස කළ හැකි සාධාරණ හේතු ඇති බවට ඔහු සැහීමට පත්වන අවස්ථාවක දී සෝදිසි කිරීමේ සහ තහනමට ගැනීමේ වරෙන්තුවක් නිකුත් කළ හැකි ය.

(4) (3) වන වගන්තිය යටතේ නිකුත් කරනු ලබන වරෙන්තුවක ප්‍රායෝගිකව හැකිතාක් දුරට පහත දැක්වෙන තොරතුරු ඇතුළත් විය යුතු ය:-

(අ) ඉල්ලීමට පදනම් වූ, සිදු කරන ලදැයි චෝදිත උල්ලංඝනය කිරීම මේ පනත යටතේ වන වරද;

(ආ) මේ පනතේ යම් විධිවිධානයක් උල්ලංඝනය කරනු ලැබුවේ යයි හෝ මේ පනත යටතේ වරදක් සිදු කරනු ලැබුවේ යයි චෝදනා ලැබූ තැනැත්තා;

(ඇ) සෝදිසි කළ යුතු, පරිශ්‍රය; සහ

(ඈ) සෝදිසියට විෂයය වන ලේඛන.

125. (1) සෝදිසි කිරීමේ හෝ තහනමට ගැනීමේ වරෙන්තුවක් යටතේ ප්‍රවේශය අපේක්ෂා කරන පරිශ්‍රයෙහි හිමිකරු හෝ නීත්‍යනුකූල පදිංචිකරු විසින්, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා හෝ බලයලත් නිලධරයා වරෙන්තුව ඉදිරිපත් කිරීමට අපොහොසත් වන අවස්ථාවක දී එම පරිශ්‍රය වෙත ප්‍රවේශය ප්‍රතික්ෂේප කළ හැකි ය.

වරෙන්තුවක් සහිතව සෝදිසි කිරීමක් සහ තහනමට ගැනීමක් ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ වරෙන්තුවක් රහිතව සෝදිසි කිරීම.

(2) හිමිකරු හෝ නීත්‍යනුකූල පදිංචිකරු ඉල්ලා සිටි විට, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් වරෙන්තුව යටතේ බලතල ක්‍රියාත්මක කිරීමට බලයලත් නිලධරයාට දෙන ලද ලිඛිත අවසරයක් ඉදිරිපත් කිරීමට එම නිලධරයාට නොහැකි වන්නේ නම්, සෝදිසි කිරීමේ සහ තහනමට ගැනීමේ වරෙන්තුවට විෂයය වන යම් පරිශ්‍රයකට ඇතුළු වීම හෝ එහි රැඳී සිටීම බලයලත් නිලධරයකු විසින් සිදු නොකළ යුතු ය.

(3) සෝදිසි කිරීමේ සහ තහනමට ගැනීමේ වරෙන්තුවක් යටතේ බලය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා හෝ බලයලත් නිලධරයාට-

- (අ) ඕනෑම චේලාවක සහ දැනුම් දීමකින් තොරව -
  - (i) වරෙන්තුවේ නිශ්චිතව සඳහන් පරිශ්‍රයට;
  - (ii) පරිශ්‍රය තුළ පිහිටා ඇති ඉලෙක්ට්‍රොනික ආකාරයෙන් ඇති ද්‍රව්‍ය ඇතුළුව අදාළ යම් ද්‍රව්‍යයන්ට; සහ
  - (iii) පරිශ්‍රය තුළ පිහිටා ඇති අදාළ ද්‍රව්‍ය අඩංගු යම් දත්ත ගබඩා කිරීමේ උපාංගයන්ට,

පූර්ණ සහ නිදහස් ප්‍රවේශයක් හිමි විය යුතු ය;

- (ආ) වරෙන්තුවේ නිශ්චිතව සඳහන් ස්ථානය සෝදිසි කිරීමක දී අදාළ ද්‍රව්‍ය අඩංගු බවට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා හෝ බලයලත් නිලධරයා විසින් සාධාරණ ලෙස සැක කරන ඕනෑම දෙයක් විවෘත කිරීම, විවෘත කිරීමට සැලැස්වීම හෝ ඉවත් කිරීම සිදු කළ හැකි ය;
- (ඇ) දත්ත ගබඩා කිරීමේ උපාංගයක් ඇතුළුව යම් අදාළ ද්‍රව්‍යයක උදාහරයක්, කඩදාසි හෝ ඉලෙක්ට්‍රොනික පිටපත් සකස් කළ හැකි ය;

(ඇ) යම් අදාළ ද්‍රව්‍යයක් තහනමට ගැනීමට හැකි ය;

(ඉ) දත්ත ගබඩා කිරීමේ උපාංගයක් මත ඇති අදාළ ද්‍රව්‍යයක කඩදාසි හෝ ඉලෙක්ට්‍රොනික පිටපතක් නොසැපයුවහොත් අවශ්‍ය තොරතුරු පිටපත් කිරීමට අවශ්‍ය කරන තාක් කල් , එම උපාංගය තහනමට ගැනීම සහ රඳවා තබා ගැනීම කළ හැකි ය; සහ

(ඊ) වරෙන්තුවේ නිශ්චිතව සඳහන් පරිශ්‍රයෙහි සිටින ඕනෑම තැනැත්තකු සෝදිසි කිරීමට හැකි ය.

(4) සෝදිසි කිරීමේ සහ තහනමට ගැනීමේ වරෙන්තුව ක්‍රියාත්මක කිරීම අදාළ වන පරිශ්‍රයෙහි හිමිකරු හෝ නීත්‍යනුකූල පදිංචිකරු පහත දෑ ද ඇතුළත්ව සියලු සාධාරණ පහසුකම් සහ සහාය කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට හෝ බලයලත් නිලධරයාට සැපයිය යුතු ය:-

(අ) මේ පනතේ යම් විධිවිධාන තැනැත්තකු විසින් උල්ලංඝනය කර තිබේ ද යන්න පිළිබඳ අදාළ ප්‍රශ්නවලට වාචික හෝ ලිඛිතව පිළිතුරු දීම; හෝ

(ආ) සෝදිසි කිරීමේ හෝ තහනමට ගැනීමේ වරෙන්තුවක් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී ප්‍රවේශය බලාපොරොත්තු වන දත්ත නිරවුල් කර ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය තොරතුරුවලට ප්‍රවේශය සැපයීම.

(5) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා හෝ බලයලත් නිලධරයා විසින්-

(අ) තහනමට ගත් අදාළ ද්‍රව්‍යවල ලිඛිත ඉන්වෙන්ටරියක් සැකසීම සහ එම ද්‍රව්‍යවල අයිතිකරුට එයින් පිටපතක් සැපයීම; සහ

(ආ) මේ වගන්තිය යටතේ ඉවත් කර රඳවාගත් යම් අදාළ ද්‍රව්‍යයක් හෝ දත්ත ගබඩා උපාංගයක් වෙනුවෙන් අත්සන් කිරීම,

කරනු ලැබිය යුතු ය.

(6) බලයලත් නිලධරයකුට, තැනැත්තෙක් සෝදිසි කිරීම කළ හැක්කේ සෝදිසි කිරීමට ලක්වන තැනැත්තා සහ එම නිලධරයා ස්ත්‍රී පුරුෂභාවයෙන් සමාන වන්නේ නම් පමණි.

(7) මේ වගන්තිය යටතේ බලතල ක්‍රියාත්මක කිරීමේ කාර්ය සඳහා, මේ වගන්තිය යටතේ වරෙන්තුවක් ක්‍රියාත්මක කරන විට පොලීස් නිලධරයකු පැමිණ සිටින ලෙසට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් හෝ බලයලත් නිලධරයකු විසින් නියම කරනු ලැබිය හැකි ය.

(8) මේ පනත යටතේ හෝ වෙනත් යම් ලිඛිත නීතියක යම් නීති කෘත්‍යවල කාර්ය සඳහා ලේඛනයක් අවශ්‍ය වන්නේ නම් මිස, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා හෝ බලයලත් නිලධරයා විසින් මේ වගන්තිය යටතේ තහනමට ගනු ලැබූ යම් ලේඛනයක් තහනමට ගැනීමේ දින සිට මාස හයකට වැඩි කාලයක් සඳහා රඳවා තබා නොගත යුතු ය.

XI වන පරිච්ඡේදය

බදු වාර්තා

126. (1) මේ පනත යටතේ ආදායම් බදු ගෙවීමට යටත් සෑම තැනැත්තකුම විසින් (2) වන උපවගන්තියට අනුකූලව කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චිතව නියම කරනු ලැබිය හැකි යම් ආකෘතියකට අනුව එසේ නියමිත තොරතුරු ඇතුළත් බදු වාර්තාවක් ලිඛිතව හෝ ඉලෙක්ට්‍රොනික මාධ්‍ය මගින් නියමිත කාලය තුළ සහකාර කොමසාරිස්වරයා වෙත සැපයිය යුතු ය.

බදු වාර්තා.

(2) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් -

- (අ) බදු වාර්තාව සඳහා ආකෘතිය;
- (ආ) වාර්තාව මගින් ඉදිරිපත් කළ යුතු තොරතුරු සහ තිබේ නම්, වාර්තාව සමග ගොනු කළ යුතු ඇමුණුම්; සහ
- (ඇ) ගොනු කළ යුතු ආකාරය,

නිශ්චිතව දක්වනු ලැබිය හැකි ය.

(3) බදු ගෙවන්නා විසින් හෝ බදු ගෙවන්නා වෙනුවෙන් සැපයූ තොරතුරු හෝ බදු වාර්තාවක් මගින් සහකාර කොමසාරිස්වරයකු නොබැඳිය යුතු අතර, සහකාර කොමසාරිස්වරයාට ලබා ගත හැකි යම් තොරතුරු මූලාශ්‍ර මත පදනම්ව බදු ගෙවන්නාගේ බදු වගකීම සහකාර කොමසාරිස්වරයා විසින් නිශ්චය කරනු ලැබිය හැකි ය.

(4) බදු ගෙවන්නා හෝ බදු ගෙවන්නාගේ නිසි බලය ලද අනුයෝජිතයා, බදු වාර්තාව එහි නිරවද්‍යතාවය සහ සම්පූර්ණත්වය තහවුරු කරමින් අත්සන් කළ යුතු ය.

(5) බදු ගෙවන්නාගේ පූර්ණකාලීන සේවා නියුක්තයකු හැර අනුමත ගණකාධිකාරීවරයකු ඇතුළු වෙනත් යම් තැනැත්තකු විසින් ප්‍රදානයක් වෙනුවෙන් බදු වාර්තාවක් හෝ බදු වාර්තාවක කොටසක් සකස් කර ඇති අවස්ථාවක දී එම වෙනත් තැනැත්තා ද වාර්තාව අත්සන් කළ යුතු ය.

(6) බදු ගෙවන්නා විසින් බදු කාලසීමාවක් සඳහා බදු වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කර නොමැති වුව ද, සහකාර කොමසාරිස්වරයා නියම කරනු ලබන යම් බදු කාලසීමාවක් සඳහා යම් තැනැත්තකු ට තමා වෙනුවෙන් හෝ වෙනත් තැනැත්තකු වෙනුවෙන් අනුයෝජිතයකු හෝ භාරකරුවකු වශයෙන් වඩා සම්පූර්ණ හෝ අතිරේක බදු වාර්තා ගොනු කිරීමට සහකාර කොමසාරිස්වරයා විසින් ලිඛිත දැන්වීමක් මගින් නියම කළ හැකි අතර, එම තැනැත්තාට, වඩා සම්පූර්ණ හෝ අතිරේක බදු වාර්තා ගොනු කිරීමට දින හතකට නො අඩු කාලසීමාවක් ලබා දිය යුතු ය.

ගොනු කිරීම නියම කරනු ලබන දැන්වීම.

127. (1) බදු වාර්තාවක් සැපයීමට යටත් යම් තැනැත්තකු එසේ කර නොමැති බව කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට පෙනී යන අවස්ථාවක දී, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින්, දැන්වීම භාර දුන් දිනයේ සිට දින දාහතරකට නොඅඩු කාලයක් විය යුතු, දැන්වීමේ නිශ්චිතව සඳහන් කාලයක් තුළ, වාර්තාවක් සැපයීමට එම තැනැත්තාට ලිඛිත දැන්වීමක් මගින් නියම කළ හැකි ය.

(2) මේ වගන්තියේ කිසිවක් මගින් මේ පනත යටතේ වාර්තාවක් සැපයීම සඳහා විධිවිධාන සලසා ඇති කාලසීමා, දීර්ඝ කිරීමක් සිදු නොවේ.

වාර්තා නිසි අධිකාරියක් විසින් සපයන ලද බව සැලකීම.

128. මේ පනත යටතේ යම් තැනැත්තකු හෝ ඔහු වෙනුවෙන් සපයනු ලැබූ ලෙස සැලකෙන සෑම වාර්තාවක්ම, ප්‍රකාශයක්ම හෝ ආකෘතියක්ම පටහැනිව යමක් ඔප්පු කරනු ලැබුවේ නම් මිස, අවස්ථාවෝචිත පරිදි, එම තැනැත්තා විසින් හෝ එම තැනැත්තාගේ බලය පිට සපයනු ලැබූ ලෙස සැලකිය යුතු අතර, එම වාර්තා, ප්‍රකාශ හෝ ආකෘති අත්සන් කරන යම් තැනැත්තකු එහි අඩංගු සියලු කරුණු දන්නා ලෙස සැලකිය යුතු ය.

129. මේ පනතේ වාර්තා සම්බන්ධයෙන් වන විධිවිධාන මේ පනත යටතේ තමාගේ බදු බැඳීම පිළිබඳව හැර වෙනත් කාරණා පිළිබඳව තොරතුරු වාර්තා ගොනු කිරීමට නියම කරනු ලැබ ඇති පුද්ගලයකුට ද අදාළ වේ.

තොරතුරු වාර්තා.

130. (1) ආදායම් බදු වාර්තා ගොනුකිරීමට නියම කරන ලද බදු ගෙවන්නා හෝ වෙනත් තැනැත්තකු නියමිත දිනයට පෙර කාලය දීර්ඝ කිරීමට අයදුම් කරන අවස්ථාවක, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින්, බදු වාර්තා ගොනුකිරීම සඳහා නියම කරන ලද කාලසීමාව දීර්ඝ කළ හැකි ය.

වාර්තා ගොනු කිරීම සඳහා වන කාලය දීර්ඝ කිරීම.

(2) (1) වන උපවගන්තිය යටතේ කාලය දීර්ඝ කිරීමක් ලබා දීම, බදු ගෙවීම සඳහා වූ කාලය දීර්ඝ කිරීම සඳහා ද ප්‍රකාශිතව ලබා දෙන්නේ නම් මිස, බදු ගෙවීම සඳහා නියමිත දිනයට බලපෑමක් නො කළ යුතු ය.

131. බදු ගෙවන්නා විසින් හෝ බදු ගෙවන්නා වෙනුවෙන් ගොනු කළ බවට අදහස් කෙරෙන බදු වාර්තාවක්, පටහැනිව යමක් ඔප්පු කරන්නේ නම් මිස, බදු ගෙවන්නා විසින් හෝ බදු ගෙවන්නාගේ බලය මත ගොනුකර ඇති බවට සැලකිය යුතු ය.

නිසි ලෙස ගොනු කළ බදු වාර්තා.

XII වන පරිච්ඡේදය

තක්සේරු කිරීම්

132. (1) යම් බදු කාලසීමාවක් සඳහා අනුමත ආකෘතියෙන් බදු වාර්තාවක් ගොනුකර ඇති ස්වයං තක්සේරු බදු ගෙවන්නකු, මේ පනතේ සියලු කාර්ය සඳහා බදු වාර්තාව අදාළ වන කාලසීමාව වෙනුවෙන් (ගුණ ප්‍රමාණයක් ද ඇතුළුව) වාර්තාවේ සඳහන් පරිදි ගෙවිය යුතු බදු ප්‍රමාණය සම්බන්ධයෙන් තක්සේරුවක් සිදු කර ඇති බවට සැලකිය යුතු ය.

ස්වයං තක්සේරු.

(2) ආදායම් බදු ගෙවීමට බැඳී ඇති ස්වයං තක්සේරු බදු ගෙවන්නකු විසින් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා, අනුමත ආකෘතියෙන් ස්වයං තක්සේරු වාර්තාවක් ගොනු කර ඇත්නම් සහ වර්ෂය සඳහා බදු ගෙවන්නාට අලාභයක් ඇත්නම්, මේ පනතේ සියලු කාර්ය සඳහා බදු ගෙවන්නා විසින් වාර්තාවේ සඳහන් අලාභ ප්‍රමාණයක තක්සේරුවක් සාදා ඇති බවට සැලකිය යුතු ය.

(3) බදු ගෙවන්නකු විසින් ලිඛිතව හෝ ඉලෙක්ට්‍රොනිකව සම්පූර්ණ කර ගොනු කළ අනුමත ආකෘතියෙන් වන බදු වාර්තාවක්, පහත සඳහන් කරුණු නොතකා ස්වයං තක්සේරු වාර්තාවක් විය යුතු ය:-

(අ) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් සපයන ලද පෙර පුරවන ලද තොරතුරු ආකෘතියේ ඇතුළත් වීම; හෝ

(ආ) ආකෘතිය තුළට තොරතුරු ඇතුළත් කරන විට අයවිය යුතු බදු ඉලෙක්ට්‍රොනිකව ගණනය වීම.

පැහැර හරින ලද තක්සේරු.

133. (1) මේ පනත යටතේ නියම කරනු ලැබූ බදු කාලසීමාවක් සඳහා බදු වාර්තාවක් ගොනු කිරීමට බදු ගෙවන්නකු අපොහොසත් වී ඇති අවස්ථාවක දී, සහකාර කොමසාරිස්වරයා විසින් ලබාගත හැකි සාක්ෂි මත සහ ඔහුගේ හෝ ඇයගේ උපරිම විනිශ්චය මත පදනම්ව, එම කාලසීමාව සඳහා බදු ගෙවන්නා විසින් ගෙවිය යුතු (ශුන්‍ය මුදලක් ද ඇතුළුව) බදුවල (මෙහි මින්මතු "පැහැර හරින ලද තක්සේරුව" වශයෙන් හඳුන්වනු ලබන) තක්සේරුවක් සැකසිය යුතු ය.

(2) සහකාර කොමසාරිස්වරයා විසින්, (1) වන උපවගන්තිය යටතේ තක්සේරු කරන ලද බදු ගෙවන්නකුට පහත සඳහන් කරුණු නිශ්චිතව සඳහන් කරමින්, ලිඛිත දැන්වීමක් සහිතව, පැහැර හරින ලද තක්සේරුවක් භාරදිය යුතු ය:-

(අ) තක්සේරු කළ බදු ප්‍රමාණය;

(ආ) තක්සේරු කළ බදු ප්‍රමාණය සම්බන්ධයෙන් දඩයක් වශයෙන් (ඇත්නම්) ගෙවිය යුතු ලෙස තක්සේරු කළ ප්‍රමාණය;

(ඇ) තක්සේරු කරන ලද බදු සම්බන්ධයෙන් ගෙවිය යුතු ප්‍රමාද ගාස්තු පොලී ප්‍රමාණය (ඇත්නම්);

(ඇ) තක්සේරු කිරීම අදාළ වන බදු කාල සීමාව;

(ඉ) දැන්වීම භාර දුන් දින සිට දින තිහකට නොඅඩු කාලයක් වන, බදු, දඩ සහ පොලී ගෙවීම සඳහා නියමිත දිනය; සහ

(ඊ) තක්සේරු කිරීමට විරෝධය පෑ හැකි ආකාරය.

(3) මේ වගන්තිය යටතේ පැහැර හරින ලද තක්සේරුවක් භාරදීමේ දැන්වීමක් (මෙහි මින්මතු "මුල් නියමිත දිනය" යනුවෙන් සඳහන් කරනු ලබන) තක්සේරු කිරීම යටතේ ගෙවිය යුතු බදු ගෙවීම සඳහා නියමිත වූ දිනය වෙනස් නොකළ යුතු අතර, ප්‍රමාද වූ ගෙවීම් සඳහා වූ දඩය සහ පොලිය ගෙවීම මුල් නියමිත දිනය මත පදනම්ව පැවතිය යුතු ය.

(4) මේ වගන්තිය, තක්සේරු මත එකතු කරන්නා වූ බදු සඳහා වන කාර්ය සඳහා පමණක් අදාළ වේ.

(5) පැහැර හරින ලද තක්සේරුවක් ඕනෑම කාලයක දී සිදු කළ හැකි ය.

(6) මේ වගන්තියේ කිසිවක් මගින් මේ වගන්තිය යටතේ භාර දෙන ලද පැහැර හරින ලද තක්සේරුව සම්බන්ධයෙන් වූ බදු වාර්තාව ගොනුකිරීමට නියම කිරීමෙන් බදු ගෙවන්නකු නිදහස් නො කළ යුතු ය.

(7) යම් කාල පරිච්ඡේදයක් සඳහා පැහැර හරින ලද තක්සේරුවක් භාරදෙනු ලැබූ පසු බදු ගෙවන්නකු විසින් එම කාලපරිච්ඡේදය සඳහා ගොනු කරන ලද බදු වාර්තාවක්, ස්වයං තක්සේරු වාර්තාවක් නො විය යුතු ය.

134. (1) සහකාර කොමසාරිස්වරයා විසින් (2) වන උපවගන්තියට යටත් ව, ලබා ගත හැකි යම් සාක්ෂි සහ ඔහුට පෙනීයන සුදුසුම ආකාරයට (මෙහි මින්මතු "පෙර තක්සේරුව" යනුවෙන් සඳහන් කරනු ලබන) බදු ගෙවන්නකු විසින් බදු කාල සීමාවක් සඳහා ගෙවිය යුතු බද්ද පිළිබඳ ව තක්සේරුවක් සකසනු ලැබිය හැකි ය. පෙර තක්සේරු.

(2) (1) වන උපවගන්තිය -

(අ) බදු ගෙවන්නා විසින් බදු කාල සීමාව සඳහා බදු වාර්තාවක් ගොනු කොට නොමැති වීම; සහ

(ආ) තක්සේරු කිරීම මගින් බදු එකතු කරනු ලබන වීම,

පමණක් අදාළ විය යුතු ය.

(3) පෙර තක්සේරුවක් -

(අ) බදු කාලසීමාව සඳහා වූ බදු ගෙවන්නාගේ බදු වාර්තාව ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා නියමිත වූ දිනට පෙර සකස් කළ හැකි ය; සහ

(ආ) පෙර තක්සේරුව සාදනු ලැබූ දිනට බල පවත්නා නීතියට අනුකූලව සකස් කරනු ලැබිය යුතු ය.

(4) සහකාර කොමසාරිස්වරයා විසින්, (1) වන උපවගන්තිය යටතේ තක්සේරු කරන ලද බදු ගෙවන්නකුට, පහත සඳහන් කරුණු නිශ්චිතව සඳහන් කරමින්, ලිඛිත දැන්වීමක් සහිතව, පෙර තක්සේරුව භාරදිය යුතු ය:-

(අ) තක්සේරු කළ බදු ප්‍රමාණය;

(ආ) තක්සේරු කළ බදු සම්බන්ධයෙන් දඩයක් වශයෙන් (ඇත්නම්) ගෙවිය යුතු ලෙස තක්සේරු කළ ප්‍රමාණය;

(ඇ) තක්සේරු කිරීම අදාළ වන බදු කාල සීමාව;

(ඈ) බදු කාල සීමාව සඳහා බදු ගෙවිය යුතු දිනයට පෙර දිනයක් විය හැකි බදු සහ දඩ ගෙවීම සඳහා නියමිත දිනය; සහ

(ඉ) තක්සේරු කිරීමට විරෝධය පෑ හැකි ආකාරය.

(5) සහකාර කොමසාරිස්වරයා විසින්, පෙර තක්සේරුව පිළිබඳ දැන්වීමකින්, ගෙවිය යුතු බදු සහ දඩය වහාම ගෙවිය යුතු බව නියම කළ හැකි ය.

(6) පෙර තක්සේරුව අදාළ වන සමස්ත බදු කාල සීමාව සම්බන්ධයෙන් බදු ගෙවන්නා තක්සේරු කරනු ලැබිය හැකි ආකාරයට පෙර තක්සේරුව, සංශෝධිත තක්සේරුවක විෂයය විය හැකි ය.

(7) මේ වගන්තියේ ඇති කිසිවකින්, මේ වගන්තිය යටතේ භාර දෙනු ලබන පෙර තක්සේරුවට අදාළ වන බදු වාර්තාව ගොනු කිරීමේ අවශ්‍යතාවයෙන් බදු ගෙවන්නකු නිදහස් කරනු නොලැබිය යුතු ය.

(8) බදු කාලසීමාවක් සඳහා, බදු ගෙවන්නකුට පෙර තක්සේරුවක් භාර දුන් පසු එම බදු කාලසීමාව සඳහා බදු ගෙවන්නා විසින් ගොනු කරනු ලබන බදු වාර්තාවක් ස්වයං තක්සේරු වාර්තාවක් නො වන්නේ ය.

135. (1) මේ වගන්තියට යටත්ව, සහකාර කොමසාරිස්වරයා විසින්- සංශෝධිත හෝ අතිරේක තක්සේරු.

(අ) මේ පනත යටතේ ඉදිරියට ගෙන ආ අලාභයක දී, බදු කාලසීමාව සඳහා ඉදිරියට ගෙන ආ නිවැරදි අලාභ ප්‍රමාණය සම්බන්ධයෙන් බදු ගෙවන්නා තක්සේරු කිරීම; හෝ

(ආ) වෙනත් යම් අවස්ථාවක දී, මුල් තක්සේරුව අදාළ වන බදු කාල සීමාව සම්බන්ධයෙන්, ගෙවිය යුතු නිවැරදි බදු ප්‍රමාණය (ශුන්‍ය මුදලක් ද ඇතුළුව) සඳහා බදු ගෙවන්නා යටත් වීම,

සහතික කර ගැනීම සඳහා, බදු කාල සීමාවක් සඳහා වූ බදු ගෙවන්නාගේ මුල් තක්සේරුවට, ලබා ගත හැකි යම් සාක්ෂි මත

සහ ඔහුට පෙනී යන සුදුසුම ආකාරයට වෙනස් කිරීම් හෝ එකතු කිරීම් සිදු කිරීම මගින් (මේ වගන්තියේ "මුල් තක්සේරුව" යනුවෙන් සඳහන් කරනු ලබන) බදු තක්සේරුවක් සංශෝධනය කළ හැකි ය.

(2) සහකාර කොමසාරිස්වරයා විසින් (3) වන උපවගන්තියට යටත් ව -

(අ) බදු ගෙවන්නා විසින් හෝ බදු ගෙවන්නා වෙනුවෙන් කළ වංචාව හෝ බරපතළ හෝ චේතනික නොසලකා හැරීම යන අවස්ථාවල දී, ඕනෑම වේලාවක; හෝ

(ආ) වෙනත් යම් අවස්ථාවක දී -

(i) ස්වයං තක්සේරුවක් සම්බන්ධයෙන්, ස්වයං තක්සේරුවට අදාළ ස්වයං තක්සේරු වාර්තාව ස්වයං තක්සේරු බදු ගෙවන්නා විසින් ගොනුකළ දිනයෙන්; හෝ

(ii) වෙනත් යම් තක්සේරුවක් සම්බන්ධයෙන්, සහකාර කොමසාරිස්වරයා විසින් බදු ගෙවන්නාට තක්සේරු දැන්වීම භාරදුන් දිනයෙන්,

මාස තිහක් ඇතුළත,

(1) වන උපවගන්තිය යටතේ බදු තක්සේරුවක් සංශෝධනය කළ හැකි ය.

(3) (4) වන උපවගන්තියට යටත් ව සහකාර කොමසාරිස්වරයා විසින් (1) වන උපවගන්තිය යටතේ සංශෝධිත තක්සේරුවක් පිළිබඳ දැන්වීමක් බදු ගෙවන්නාට භාර දී ඇති අවස්ථාවක, සහකාර කොමසාරිස්වරයා විසින් -

(අ) (i) ස්වයං තක්සේරුවක් සම්බන්ධයෙන්, ස්වයං තක්සේරුවට අදාළ ස්වයං තක්සේරු වාර්තාව බදු ගෙවන්නා විසින් ගොනු කළ දිනයෙන්; හෝ

(ii) වෙනත් යම් තක්සේරුවක් සම්බන්ධයෙන්, සහකාර කොමසාරිස්වරයා විසින් බදු ගෙවන්නාට මුල් තක්සේරු දැන්වීම භාර දුන් දිනයෙන්,

වසර හතරකට පසු; හෝ

(ආ) සහකාර කොමසාරිස්වරයා විසින් බදු ගෙවන්නාට සංශෝධිත තක්සේරු දැන්වීම භාර දීමෙන් වසරකට පසු,

යන දිනයන්ගෙන් පසුව එළැඹෙන කාලය ඇතුළත,

සංශෝධිත තක්සේරුව හා සම්බන්ධ මුල් තක්සේරුව තවදුරටත් සංශෝධනය කළ හැකි ය.

(4) (3) වන උපවගන්තියේ (ආ) ඡේදය අදාළ වන අවස්ථාවක, සහකාර කොමසාරිස්වරයා මුල් තක්සේරුවේ සංශෝධිත තක්සේරුවට සිදු කළ වෙනස්කම් හෝ එකතු කිරීම් පමණක් සංශෝධනය කිරීමට සීමා විය යුතු ය.

(5) සහකාර කොමසාරිස්වරයා විසින් මේ වගන්තිය යටතේ සංශෝධිත හෝ අතිරේක තක්සේරුවක් සකසා තිබෙන අවස්ථාවක දී ඔහු විසින් පහත සඳහන් කරුණු නිශ්චිතව සඳහන් කරමින් සංශෝධිත තක්සේරුව පිළිබඳව දැන්වීමක්, ලිඛිතව, බදු ගෙවන්නාට භාර දිය යුතු ය:-

(අ) සංශෝධිත තක්සේරුව අදාළ වන මුල් තක්සේරුව;

(ආ) තක්සේරු කළ බදු ප්‍රමාණය සහ සංශෝධිත හෝ අතිරේක තක්සේරුව සකස් කරන ලද පදනම;

(ඇ) තක්සේරු කළ බදු සම්බන්ධයෙන් දඩයක් වශයෙන් (ඇත්නම්) තක්සේරු කළ ප්‍රමාණය;

(ඇ) තක්සේරු කළ බදු සම්බන්ධයෙන් ගෙවිය යුතු ප්‍රමාද ගෙවුම් පොලී ප්‍රමාණය (ඇත්නම්);

(ඉ) තක්සේරු කිරීම අදාළ වන බදු කාල සීමාව;

(ඊ) දැන්වීම භාරදීමේ දින සිට දින තිහකට නොඅඩු දිනයක් විය යුතු, බදු, දඩ සහ පොලී ගෙවීම සඳහා නියමිත දිනය;

(උ) තක්සේරු කිරීමට විරෝධය පෑ හැකි ආකාරය.

(6) මේ වගන්තිය යටතේ සංශෝධිත තක්සේරු දැන්වීමක් භාරදීම මගින්, මේ පනත යටතේ නිශ්චය කරන ලද පරිදි වූ තක්සේරුවක් යටතේ ගෙවිය යුතු බදු ගෙවීම සඳහා වන (“මුල් නියමිත දිනය” වශයෙන් සඳහන් කරනු ලබන) මුල් නියමිත දිනය වෙනස් නොකෙරෙන අතර, ප්‍රමාද ගෙවුම් දඩ සහ ප්‍රමාද ගෙවුම් පොලී මුල් නියමිත දිනය මත පදනම්ව ගෙවිය යුතු ය.

ස්වයං තක්සේරුවකට සංශෝධනයක් කිරීම සඳහා අයදුම් කිරීම.

136. (1) ස්වයං තක්සේරු වාර්තාවක් ගොනු කර ඇති බදු ගෙවන්නකුට ස්වයං තක්සේරුව සඳහා සංශෝධනයක් කිරීමට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත අයදුම් කළ හැකි ය.

(2) (1) වන උපවගන්තිය යටතේ වූ අයදුම් පත්‍රය -

(අ) එහි බදු ගෙවන්නා විසින් ස්වයං තක්සේරුව නිවැරදි කිරීම සඳහා කළ යුතු බවට විශ්වාස කරන සංශෝධන සහ එම සංශෝධන සඳහා හේතු සඳහන් කළ යුතු ය; සහ

(ආ) 135 වන වගන්තියේ (2) වන උපවගන්තියේ (ආ) ඡේදයේ (i) අනුඡේදයේ නිශ්චිතව දක්වා ඇති කාල සීමාව තුළ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත ගොනු කළ යුතු ය.

(3) (1) වන උපවගන්තිය යටතේ අයදුම්පත්‍රයක් ඉදිරිපත් කර ඇති අවස්ථාවක දී කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ස්වයං තක්සේරුව සංශෝධනය කිරීමට හෝ අයදුම් පත්‍රය ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට තීරණය කරනු ලැබිය හැකි ය.

(4) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ස්වයං තක්සේරුව සංශෝධනය කිරීමට තීරණය කළ විට -

(අ) සංශෝධිත තක්සේරුව 135 වන වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තියට අනුව සිදු කළ යුතු ය; සහ

(ආ) සංශෝධිත තක්සේරුව පිළිබඳ දැන්වීම 135 වන වගන්තියේ (5) වන උපවගන්තියට අනුකූලව බදු ගෙවන්නාට භාර දිය යුතු ය.

(5) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් (1) වන උපවගන්තිය යටතේ අයදුම්පත්‍රයක් ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට තීරණය කරනු ලබන අවස්ථාවක දී ඔහු විසින් තීරණය සඳහා හේතු සහිතව තීරණය පිළිබඳ ලිඛිත දැන්වීමක් බදු ගෙවන්නාට භාරදිය යුතු ය.

(6) (1) වන උපවගන්තිය යටතේ ඉදිරිපත් කරන ලද අයදුම්පත්‍රයක් ගොනුකර දින අනුවක් ඇතුළත කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් එම අයදුම්පත්‍රය පිළිබඳ තීරණයක් ගෙන නොමැති අවස්ථාවක කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් -

(අ) අයදුම්පත්‍රයට අවසර නොදීමට තීරණයක් ගෙන ඇති ලෙස; සහ

(ආ) අයදුම්පත්‍රය ගොනු කිරීමෙන් පසු අනුවන දිනයේ දී තීරණය පිළිබඳ දැන්වීමක් බදු ගෙවන්නාට භාර දී ඇති ලෙස,

සැලකිය යුතු ය.

XIII වන පරිච්ඡේදය

විරෝධතා සහ අභියාචනා

137. මේ පරිච්ඡේදයෙන් විධිවිධාන සලසා ඇති පරිදි හැර- විරෝධතා.

(අ) මේ පනත යටතේ බදු ගෙවීම පිළිබඳ කිසිදු තීරණයක් බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභාවේ දී, යම් අධිකරණයක දී හෝ විනිශ්චයාධිකාරයක දී හෝ වෙනත් යම් හේතුවක් මත වෙනත් කටයුත්තක දී විවාදයට භාජන නොකළ යුතු ය; සහ

(ආ) බදු ගෙවන්නකු සම්බන්ධයෙන් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් කරනු ලැබූ සෑම තක්සේරුවකම ප්‍රමාණයන් සහ විස්තර නිවැරදි බව සැලකිය යුතු අතර, ඒ අනුව බදු ගෙවන්නාගේ බැඳීම නිශ්චය කළ යුතු ය.

පටහැනිතාවක දී හෝ අනනුකූලතාවක දී මේ පනත බලපැවැත්විය යුතු බව.

138. මේ පනතේ විධිවිධාන සහ වෙනත් යම් ලිඛිත නීතියක විධිවිධාන අතර පටහැනිතාවක් හෝ අනනුකූලතාවක් ඇති විට දී මේ පනතේ විධිවිධාන බලපැවැත්විය යුතු ය.

පරිපාලන සමාලෝචනය.

139. (1) තක්සේරු කිරීමකින් හෝ වෙනත් තීරණයකින් අතෘප්තියට පත් බදු ගෙවන්නකු විසින් එම තීරණය සමාලෝචනය කිරීම සඳහා කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට ඉල්ලීමක් කළ හැකි ය.

(2) තීරණය පිළිබඳව බදු ගෙවන්නාට දැනුම් දීමෙන් දින තිහකට පසු නොවන දිනයක් තුළ සමාලෝචනය සඳහා වූ ඉල්ලීමක් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට ලිඛිතව කළ යුතු අතර, එය සිදු කිරීමට පදනම් වූ හේතු සවිස්තරව එහි නිශ්චිතව දැක්විය යුතු ය.

(3) එම ඉල්ලීම, නියම කරන ලද වාර්තාවක් නොමැතිව සාදනු ලැබූ තක්සේරුවකට එරෙහි විරෝධතාවක් වන අවස්ථාවක දී විරෝධතාවයට සම්බන්ධ ඉල්ලීම පිළිබඳ දැන්වීම නිසි ලෙස සැකසූ වාර්තාවක් ද සමග යැවිය යුතු ය.

(4) සෑම ඉල්ලීමක් ම එම ඉල්ලීම ලැබීමෙන් දින තිහක් ඇතුළත, ලද බවට දැනුම් දිය යුතු අතර, එසේ දැනුම් දුන් අවස්ථාවක දී, මේ වගන්තියේ කාර්යය සඳහා, දැනුම් දීමේ ලිපියේ දිනය එම ඉල්ලීම ලද දිනය ලෙස සැලකිය යුතු ය.

(5) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් බදු ගෙවන්නාගේ ඉල්ලීම සලකා බැලිය යුතු අතර, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ තීරණය හා එම තීරණය ගැනීමට හේතු, බදු ගෙවන්නාට ලිඛිතව දැනුම් දිය යුතු ය. තක්සේරු කිරීම හෝ වෙනත් තීරණය කරන ලද නිලධරයා නොවන වෙනත් යම් නිලධරයකු විසින් බදු ගෙවන්නාගේ ඉල්ලීම සලකා බැලිය යුතු ය.

(6) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් මේ පනත අනුව, පවතින තක්සේරුවක් තහවුරු කරමින් හෝ සංශෝධිත තක්සේරු කිරීමක් (ශුන්‍ය වටිනාකමක් ද ඇතුළත්ව) කිරීම මගින් හෝ අතිරේක තක්සේරු කිරීමක් මගින් හෝ එම තීරණය බලාත්මක කිරීමේ වෙනත් යම් අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමක් මගින් (5) වන උපවගන්තියේ සඳහන් තීරණය බලාත්මක කරනු ලැබිය යුතු ය.

(7) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ඉල්ලීම සම්බන්ධව බදු ගෙවන්නකුගෙන් හෝ වෙනත් යම් තැනැත්තකුගෙන් සාක්ෂි අසන අවස්ථාවක දී එම සාක්ෂි පිළිබඳව වාර්තාවක් පවත්වා ගැනීම හෝ පවත්වා ගැනීමට කටයුතු සැලැස්වීම කරනු ලැබිය යුතු ය.

(8) (2) වන උපවගන්තියේ කුමක් සඳහන් වුව ද, ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැරව සිටීම, රෝගාතුර වීම හෝ වෙනත් සාධාරණ හේතුවක් මත (2) වන උපවගන්තිය මගින් විස්තර කරනු ලබන සිදුවීමේ සිට දින තිහක් ඇතුළත ඉල්ලීම කිරීමෙන් බදු ගෙවන්නා වළක්වනු ලැබූ බවට සහ බදු ගෙවන්නාගේ පාර්ශ්වයෙන් අසාධාරණ ප්‍රමාදයක් සිදුව නොතිබෙන බවට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සෑහීමට පත්කිරීමෙන් පසු පරිපාලන සමාලෝචනයක් සඳහා ඉල්ලීමක් කිරීමට බදු ගෙවන්නාට හැකි වන්නේ ය.

140. (1) 139 වන වගන්තිය යටතේ පරිපාලන සමාලෝචන තීරණයකින් අතෘප්තියට පත් තැනැත්තකුට එම තීරණයට විරුද්ධව බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභාවට අභියාචනය කළ හැකි ය.

පරිපාලන සමාලෝචනයකින් අභියාචනය කිරීම.

(2) ප්‍රථමයෙන් පරිපාලන සමාලෝචනයක් සඳහා ඉල්ලීමක් සිදු කරනු ලැබ ඇත්නම්, සහ -

(අ) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගෙන් තීරණයක් ලැබී ඇත්නම්; හෝ

(ආ) පරිපාලන සමාලෝචනයට ඉල්ලීමක් සිදුකර දින අනුවක් ඉක්ම ගොස් ඇත්නම්,

මිස බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභාවට අභියාචනය නොකළ යුතු ය.

(3) අභියාචක අධි අය කිරීමකට යටත් කොට ඇති බවට බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභාව සෑහීමකට පත් වන අවස්ථාවක දී, එම අධි අයකර ඇති ප්‍රමාණය තක්සේරු ප්‍රමාණයෙන් අඩු කළ හැකි අතර, අභියාචකගෙන් අඩු අයකිරීමක් කර ඇති බවට, සෑහීමට පත්වන අවස්ථාවේ දී අඩු අයකර ඇති ප්‍රමාණයෙන් තක්සේරු ප්‍රමාණය වැඩි කිරීම හෝ තක්සේරුව සහතික කිරීම හෝ තක්සේරුව ශුන්‍ය කිරීම කළ හැකි ය.

(4) XVI වන පරිච්ඡේදයේ කුමක් සඳහන් වුව ද, අභියාචනයක් මත තම තීරණයට අනුව වන බදු අයකර ගත නොහැකි වන බවට බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභාව සෑහීමට පත්වන අවස්ථාවක දී බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභාවට සුදුසු යයි පෙනී යන පරිදි අභියාචක විසින් ගෙවිය යුතු බවට පත් වූ යම් බදු ඇත්නම් එම බදු ගෙවීම සඳහා සුරැකුමක් සැපයීමට බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභාව විසින් අභියාචකට නියම කරනු ලැබිය හැකි ය.

(5) 139 වන වගන්තිය යටතේ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ තීරණයෙන් දින තිහක් ඇතුළත කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට ද පිටපතක් සහිතව මේ වගන්තිය යටතේ වන අභියාචනා දැන්වීම, බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභාව වෙත ලිඛිතව ලබා දිය යුතු ය.

(6) ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැරව සිටීම, රෝගාතුර වීම හෝ වෙනත් සාධාරණ හේතුවක් නිසා (2) වන උපවගන්තිය යටතේ නියම කර ඇති ආකාරයට දින තිහක් ඇතුළත අභියාචනා දැන්වීමක් ලබාදීමෙන් අභියාචක වළක්වනු ලැබූ බවට සහ අභියාචකගේ පාර්ශ්වයෙන්

අසාධාරණ ප්‍රමාදයක් සිදු වී නොමැති බවට බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභාව සෑහීමට පත් කිරීමෙන් පසුව, (5) වන උපවගන්තියේ විධිවිධානවල කුමක් සඳහන් වුව ද අභියාචකට තක්සේරුවකට හෝ වෙනත් තීරණයකට එරෙහිව අභියාචනා කළ හැකි ය.

141. තක්සේරුව වැරදි යයි ඔප්පු කිරීමේ භාරය බදු ගෙවන්නා මත හෝ තක්සේරුවකට විරෝධතාවයක් පාත්තා වූ තැනැත්තකු මත තිබිය යුතු ය.

ඔප්පු කිරීමේ භාරය.

142. තක්සේරුවක් පිළිබඳව පරිපාලන සමාලෝචනයක් සඳහා වන ඉල්ලීමක් ගොනු කර තිබීම හෝ තක්සේරුවකට විරුද්ධව බදු ගෙවන්නකු විසින් බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභාවට අභියාචනා කරනු ලැබීම හෝ නොසලකා කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් 151 වන වගන්තිය යටතේ කාලය දීර්ඝ කිරීමක් පිරිනමන්නේ නම් මිස, තක්සේරුව යටතේ ගෙවිය යුතු බදු, ගෙවීමට නියමිතව පවතින සහ ගෙවිය යුතු වන අතර සමාලෝචනයක් හෝ අභියාචනයක් හෝ සඳහා වන ඉල්ලීම නොසලකා අයකරවා ගත හැකි ය.

අභියාචනයක්, බදු මුදල් එකතු කිරීම අත්හිටුවනු නොලබන බව.

143. (1) 135 වන වගන්තිය යටතේ නව හෝ සංශෝධිත තක්සේරුවක් නිකුත් කිරීමට සහකාර කොමසාරිස්වරයාට ඇති අයිතියට යටත්ව සහ (2) වන උපවගන්තියට යටත්ව, 139 වන වගන්තිය යටතේ අවසර දී ඇති කාලය ඇතුළත සමාලෝචනය සඳහා ඉල්ලීමක් සිදු කරනු ලැබ නොමැති නම් තක්සේරුවක් අවසානාත්මක ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

තක්සේරුවේ අවසානාත්මක බව.

(2) (1) වන උපවගන්තිය යටතේ තක්සේරුවක් අවසානාත්මක ලෙස සලකනු ලැබුවේ නම් සහ බදු ගෙවන්නා කාලානුරූපීව 136 වන වගන්තිය යටතේ සංශෝධිත වාර්තාවක් ගොනු කරයි නම්, සංශෝධිත වාර්තාවේ දැක්වෙන බදු තක්සේරුගත බදු ඉක්ම වන්නේ නම් පමණක්, සංශෝධිත වාර්තාව ගොනුකිරීම මගින් තක්සේරුව සංශෝධනය කිරීමේ බලපෑමක් ඇති කරන්නේ ය.

බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභාවේ තීරණයකින් අභියාචනය කිරීම.

144. (1) බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභාවේ තීරණයක් පිළිබඳව අතෘප්තියට පත් වූ බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභාව ඉදිරියේ වන නීති කෘත්‍යයක කවර හෝ පාර්ශ්වයක් විසින්, එම තීරණය දැනුම් දීමෙන් පසු, එක් මාසයක කාල සීමාවක් ඇතුළත අභියාචනාධිකරණය වෙත අභියාචනා දැන්වීමක් ගොනු කළ යුතු අතර, එසේ අභියාචනය කරන පාර්ශ්වය විසින් බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභාව ඉදිරියේ වන නීති කෘත්‍යයේ අනෙක් පාර්ශ්වයට අභියාචනා දැන්වීමේ පිටපතක් ලබා දිය යුතු ය.

(2) ප්‍රථමයෙන් බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභාව වෙත අභියාචනා ඉල්ලීමක් සිදු කර ඇත්නම්, සහ -

(අ) බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභාවෙන් තීරණයක් ලැබී ඇත්නම්; හෝ

(ආ) බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභාවට අභියාචනය සඳහා ඉල්ලීමක් සිදු කළ දින සිට දින අනුවක් ඉක්මවා ඇත්නම් සහ අභියාචනය සඳහා වන ඉල්ලීමට බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභාවෙන් ප්‍රතිචාරයක් ලැබී නැත්නම්,

මිස, අභියාචනාධිකරණයට අභියාචනයක් නොකළ යුතු ය.

(3) බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභාවේ තීරණයකින් අභියාචනාධිකරණයට අභියාචනා කිරීම නීතිමය ප්‍රශ්නයක් මත පමණක් විය යුතු ය.

(4) බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභාවේ තීරණයකින් අභියාචනයක් සිදු කර ඇති අවස්ථාවක දී බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභාව විසින් සාක්ෂි සාරාංශයක් ද ඇතුළත්ව තීරණය පිළිබඳ ලිඛිත ප්‍රකාශයක්, කරුණු සම්බන්ධව කොමිෂන් සභාවේ සොයා ගැනීම් සහ නීතිමය කරුණු පිළිබඳ ඔවුන්ගේ නිගමන ඇතුළත් ලිඛිත ප්‍රකාශයක් සැපයිය යුතු ය.

XIV වන පරිච්ඡේදය

බදු සඳහා බැඳීම සහ බදු ගෙවීම

145. (1) මේ පනත යටතේ සඳහන් කොට ඇති වේලාවේ දී බදු ගෙවීමට නියමිත අතර, එය එම වේලාවේ දී ගෙවිය යුතු ය.

බදු ගෙවන්නාගේ බැඳීම සහ නියමිත දිනය.

(2) (1) වන උපවගන්තියට යටත් ව -

(අ) ගෙවිය යුතු බවට තක්සේරු දැන්වීමේ දක්වා ඇති; හෝ

(ආ) XII වන පරිච්ඡේදය යටතේ තක්සේරු කර ඇති ලෙස සලකනු ලබන,

බදු ප්‍රමාණය, දැන්වීමේ දක්වා ඇති දිනයේ දී හෝ (ආ) ඡේදයේ විස්තර කරන ලද අවස්ථාව සම්බන්ධයෙන් වන විට, ප්‍රශ්නගත වාර්තාව සඳහා නියමිත දිනයේ දී ගෙවීමට නියමිත අතර, එය එම දිනයේ දී ගෙවිය යුතු ය.

(3) බදු, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චිතව දක්වා ඇති ආකාරයට සහ ස්ථානයේ දී ගෙවිය යුතු ය.

(4) යම් බදු ගෙවන්නකු, මේ පනත යටතේ ගෙවීමට නියමිත වන්නා වූ යම් මුදල් ප්‍රමාණයක් ගෙවිය යුතු වූ නියමිත දිනට ප්‍රථමයෙන් ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැර විය හැකි බව විශ්වාස කිරීමට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට සාධාරණ හේතු තිබෙන අවස්ථාවක දී, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින්, ලිඛිත දැන්වීමක් මගින් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චිතව දක්වා ඇති දිනයේ දී බද්ද ගෙවීමට නියමිත බව එම තැනැත්තාට දැන්විය යුතු ය.

(5) බදු ගෙවන්නෙක් නියමිත දිනයේ දී බදු ගෙවීමට අසමත් වන අවස්ථාවක දී, නොගෙවන ලද බදු අයකර ගැනීමට කටයුතු කිරීමේ දී කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා හට උපචිත වූ සියලු විශදම්වලට බදු ගෙවන්නා යටත් විය යුතු ය.

146. (1) මේ පනතේ කාර්ය සඳහා, (2) වන උපවගන්තියට යටත්ව, යම් තැනැත්තකු සම්බන්ධයෙන් "නියෝජිතයා" යන්නෙන් -

නියෝජිතයන්ගේ බැඳීම සහ වගකීම්.

- (අ) එම තැනැත්තා නීතිමය දුබලතාවකට යටත් පුද්ගලයකු වන අවස්ථාවක දී, එම පුද්ගලයා වෙනුවෙන් හෝ එම පුද්ගලයාගේ සුභසිද්ධිය වෙනුවෙන් ආදායම් ලබන හෝ ආදායම් ලැබීමට හිමිකමක් ඇත්තා වූ භාරකරු හෝ කළමනාකරු;
- (ආ) තැනැත්තා සමාගමක් වන අවස්ථාවක දී සමාගමේ අධ්‍යක්ෂවරයක් හෝ ප්‍රධාන නිලධරයා හෝ (4) වන උපවගන්තියේ සඳහන් කර ඇති අනුයෝජනයක;
- (ඇ) තැනැත්තා හවුල් ව්‍යාපාරයක් වන අවස්ථාවක දී, හවුල්කරුවෙක්;
- (ඈ) තැනැත්තා භාරයක් වන අවස්ථාවක දී, භාරකරුවෙක්;
- (ඉ) තැනැත්තා හවුල් ව්‍යාපාරයක් හෝ සමාගමක් නොවන පුද්ගල මණ්ඩලයක් වන අවස්ථාවක දී, එම මණ්ඩලය වෙනුවෙන් මුදල් හෝ අරමුදල් ලැබීම සහ ගෙවීම පිළිබඳ හේතු දැක්වීම සඳහා වගකිවයුතු වූ පුද්ගලයෙක්;
- (ඊ) තැනැත්තා ශ්‍රී ලංකා රජය වන අවස්ථාවක දී, රජය වෙනුවෙන් මුදල් හෝ අරමුදල් ලැබීම සහ ගෙවීම පිළිබඳ හේතු දැක්වීම සඳහා වගකිවයුතු වූ පුද්ගලයෙක්;
- (උ) තැනැත්තා ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය සංස්ථාවක් හෝ පළාත් පාලන ආයතනයක් වන අවස්ථාවක දී, එම රාජ්‍ය සංස්ථාව හෝ පළාත් පාලන ආයතනය වෙනුවෙන් මුදල් හෝ අරමුදල් ලැබීම සහ ගෙවීම පිළිබඳ හේතු දැක්වීම සඳහා වගකිව යුතු වූ පුද්ගලයෙක්;
- (ඌ) තැනැත්තා විදේශීය ආණ්ඩුවක් හෝ විදේශීය ආණ්ඩුවක දේශපාලන අනු කොටසක් වන අවස්ථාවක දී, එම ආණ්ඩුව හෝ එම ආණ්ඩුවේ දේශපාලන අනුකොටස වෙනුවෙන් මුදල් හෝ අරමුදල් ශ්‍රී ලංකාවේ දී ලැබීම සහ ගෙවීම පිළිබඳව හේතු දැක්වීම සඳහා වගකිව යුතු වූ පුද්ගලයෙක් ; හෝ

(එ) තැනැත්තා වාසිකයකු නොවන අවස්ථාවක දී, එම තැනැත්තාගේ ශ්‍රී ලංකාව තුළ ව්‍යාපාරයක කළමනාකරුවකු ඇතුළත්ව, ශ්‍රී ලංකාව තුළ එම තැනැත්තාගේ කාර්යයන් පාලනය කරන්නා වූ තැනැත්තෙක්,

අදහස් වන්නේ ය.

(2) තැනැත්තකු සම්බන්ධයෙන් (1) වන උපවගන්තියේ විස්තර කර ඇති එක් නියෝජිතයකුට වැඩි ප්‍රමාණයක් සිටින අවස්ථාවක දී, එම තැනැත්තා විසින් ඔවුන් අතරින් කවුරුන් නියෝජිතයා වශයෙන් සේවය කළ යුතු දැයි නම් කළ යුතු නමුත්, නම් කිරීමක් නොමැති විට දී නම් කරන තුරු සියල්ලන්ම නියෝජිතයන් ලෙස සේවය කළ යුතු ය.

(3) (2) වන උපවගන්තිය යටතේ වන නම් කිරීම, එම තැනැත්තා සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ වාසය කරනු ලබන කිසිවෙක් නොමැත්තේ නම් හැර, ශ්‍රී ලංකාවේ වාසය කරනු ලබන තැනැත්තකු විය යුතු ය.

(4) ශ්‍රී ලංකාව තුළ ව්‍යාපාර පවත්වන සියලුම සමාගම්, මේ පනතේ කාර්ය සඳහා, ශ්‍රී ලංකාව තුළ වාසය කරන ප්‍රධාන නිලධාරියකු මගින් නියෝජනය කරනු ලැබිය යුතු අතර, කිසිවකු නොමැති අවස්ථාවක දී ශ්‍රී ලංකාව තුළ වෙසෙන බලයලත් අනුයෝජිතයෙක් මගින් නියෝජනය කරනු ලැබිය යුතු අතර, එසේ පත්කරන ලද නියෝජිතයා පිළිබඳව, ශ්‍රී ලංකාව තුළ ව්‍යාපාරය පවත්වාගෙන යාම ආරම්භ කිරීමෙන් පසු මාසයක් ඇතුළත හෝ එම නියෝජිතයා එසේ සුදුසුකම ලැබීම අවසන් වී මාසයකට පසු කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට දැන්විය යුතු ය.

(5) (1) වන උපවගන්තිය යටතේ නම් කරන ලද තැනැත්තකුගේ නියෝජිතයෙක් රාජකාරි ඉටු කිරීමට අපොහොසත් වන අවස්ථාවක දී කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ලිඛිත දැන්වීමක් මගින්, මේ පනතේ කාර්ය සඳහා වෙනත් පුද්ගලයකු එම තැනැත්තාගේ නියෝජිතයකු වන බවට ප්‍රකාශ කළ හැකි ය.

(6) තැනැත්තකුගේ සෑම නියෝජිතයෙක් ම මේ පනත මගින් එම තැනැත්තා මත පනවා ඇති, වාර්තා පවත්වාගෙන යාම සහ වාර්තා සහ අනෙකුත් ලියකියවිලි ගොනු කිරීම සහ බදු ගෙවීම ඇතුළු කාර්ය සහ වගකීම් ඉටුකිරීමට බැඳී සිටිය යුතු ය.

(7) (9) වන උපවගන්තියට යටත්ව, (6) වන උපවගන්තිය ප්‍රකාරව තැනැත්තකුගේ නියෝජිතයකු විසින් ගෙවිය යුතු බදු, නියෝජිතයාගේ සත්කයේ ඇති සහ පාලනය යටතේ ඇති එම තැනැත්තාගේ වත්කම්වල ප්‍රමාණයට පමණක් නියෝජිතයාගෙන් අයකර ගත යුතු ය.

(8) තැනැත්තකුගෙන් අයවිය යුතු බදු ගෙවනු ලබන එම තැනැත්තාගේ නියෝජිතයාට එසේ ගෙවන ලද ප්‍රමාණය තැනැත්තාගෙන් අයකර ගැනීමට හෝ නියෝජිතයාගේ සත්කයේ ඇති හෝ නියෝජිතයාගේ පාලනය යටතේ ඇති තැනැත්තාගේ යම් මුදලකින් එසේ ගෙවන ලද ප්‍රමාණය රඳවා තබා ගැනීමට හෝ හිමිකම තිබිය යුතු ය.

(9) බදු ප්‍රමාණය නොගෙවා පවතින විට දී, බදු ගෙවන්නකුගේ නියෝජිතයා -

(අ) බදු ගෙවිය යුතු කටයුත්තකට අදාළව ලැබූ හෝ උපවික වූ මුදල් අත්සතු කරන්නේ නම්, බැඳීමකට යටත් කරන්නේ නම් හෝ බැහැර කරන්නේ නම්; හෝ

(ආ) මුදල්වලින් හෝ අරමුදල්වලින් බදු ගෙවනු ලැබීමට නෛතිකව හැකියාව තිබිය දී, නියෝජිතයාගේ සත්කයේ ඇති හෝ බදු ගෙවිය යුතු වීමෙන් පසු නියෝජිතයා වෙත ලැබුණු බදුගෙවන්නාට අයත් මුදල් හෝ අරමුදල් බැහැර කරන්නේ නම් හෝ ඒවායින් වෙන් වන්නේ නම්,

බදු ගෙවන්නා විසින් ගෙවිය යුතු බදු ගෙවීමට නියෝජිතයා පෞද්ගලිකව බැඳී සිටිය යුතු ය.

(10) (අ) බදු ගෙවන්නා වෙනුවෙන් නියෝජිතයා විසින් මුදල් ගෙවන ලද්දේ නම් සහ බදු ගෙවන්නා විසින් ගෙවිය යුතු බදු අහිභවා නීතියෙන් හෝ සාධාරණත්වයෙන් ගෙවන ලද ප්‍රමාණයට ප්‍රමුඛතාවයක් ඇත්නම් ; හෝ

(ආ) මුදල් ගෙවන ලද වේලාවේ දී නියෝජිතයාට බදු ගෙවන්නාගේ බදු බැඳීම පිළිබඳව දැනුමක් නොමැතිවී නම් සහ දැනගත යුතු බවට සාධාරණව බලාපොරොත්තු විය නොහැකි වේ නම්,

බදු ගෙවන්නකුගේ නියෝජිතයකු (9) වන උපවගන්තිය යටතේ බදු සඳහා පෞද්ගලිකව වගකීමෙන් නොබැඳෙන්නේ ය.

(11) මේ පනත යටතේ යම් තැනැත්තකු මත ඉටු කිරීමට පනවා ඇති කාර්ය එම තැනැත්තාගේ නියෝජිතයා විසින් ඉටු කිරීමට අපොහොසත් වුව ද මේ වගන්තියේ ඇති කිසිවක් එම කාර්ය ඉටුකිරීමෙන් ඒ තැනැත්තා නිදහස් නොකරන්නේ ය.

(12) තැනැත්තකු ට නියෝජිතයන් දෙදෙනකු හෝ ඊට වැඩි ප්‍රමාණයක් සිටින අවස්ථාවක දී මේ වගන්තියේ සඳහන් කාර්ය සහ වගකීම් එම නියෝජිතයන්ට හවුලේ සහ වෙන් වෙන් වශයෙන් අදාළ විය යුතු නමුත් ඔවුන් අතරින් යම් කෙනකු විසින් ඉටු කළ හැකි ය.

(13) (අ) යම් හවුල් ව්‍යාපාරයක්, හෝ වෙනත් සංස්ථාගත නොකළ සංගමයක් හෝ මණ්ඩලයක්, හවුල්කරුවන් හෝ සාමාජිකයන් හෝ සියල්ලන්ම නොව එක් අයකු හෝ ඊට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් විශ්‍රාම ගැනීම හෝ ඉල්ලා අස්වීම හේතුවෙන් හෝ නව හවුල්කරුවකුගේ හෝ සාමාජිකයකුගේ ඇතුළත්වීම හේතුවෙන් හෝ විසුරුවා හරින ලද හෝ අන්‍යාකාරයකින් පැවැත්ම අවසන් කරන ලද අවස්ථාවක දී;

(ආ) මේ පනතේ විධිවිධානයන් හැර දැමුව ද, ඉතිරි සාමාජිකයන්ගෙන් සමන්විත වූ හෝ එවකට සිටින්නා වූ සාමාජිකයන් හෝ ඉතිරි සාමාජිකයන් සහ නව සාමාජිකයන් එක් අයෙක් හෝ වැඩි සංඛ්‍යාවකින් සමන්විත වූ නව හවුල් ව්‍යාපාරයක්, සංගමයක් හෝ මණ්ඩලයක් එමඟින් ඇති වන්නා වූ අවස්ථාවක දී; සහ

(ඇ) විසුරුවා හරින ලද හවුල් ව්‍යාපාරය, සංගමය හෝ මණ්ඩලය විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද ක්‍රියාකාරකම, නව හවුල් ව්‍යාපාරය, සංගමය හෝ මණ්ඩලය විසින් නොකඩවා ක්‍රියාත්මක කරන අවස්ථාවක දී,

විසුරුවා හරින ලද හවුල් ව්‍යාපාරය, සංගමය හෝ මණ්ඩලය සහ නව හවුල් ව්‍යාපාරය, සංගමය හෝ මණ්ඩලය මේ පනතේ කාර්ය සඳහා එක සමාන ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(14) බදු අය කළ හැකි තැනැත්තකුගේ මරණයෙන් හෝ බදු අය කළ හැකි තැනැත්තකුගේ බුදලය තහනම් කිරීමෙන් හෝ පසු, බදු අය කළ හැකි තැනැත්තා විසින් පෙර ක්‍රියාත්මක කරන ලද බදු

අය කළ හැකි කාර්යයක් එම තැනැත්තාගේ බුදුලයෙහි පොල්මෙකරු හෝ භාරකරු විසින් හෝ වෙනුවෙන් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන අවස්ථාවක හෝ බදු අය කළ හැකි කාර්යයක් අවසාන කිරීම සම්බන්ධයෙන් කවර හෝ දෙයක් කරන අවස්ථාවක දී, බදු අය කළ හැකි තැනැත්තාගේ බුදුලය එම පොල්මෙකරු හෝ භාරකරු විසින් නියෝජනය කරන පරිදි මේ පනතේ කාර්ය සඳහා බදු අය කළ හැකි කාර්යය සම්බන්ධයෙන්, බදු අය කළ හැකි තැනැත්තා ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(15) බදු අය කළ හැකි තැනැත්තකු වූ උකස්කරුවකු විසින් පෙර උකස් කරන ලද ඉඩමක් හෝ වෙනත් දේපළක් උකස්ලාභියා සන්තකව පවතින අවස්ථාවක දී සහ උකස්ලාභියා විසින් එම ඉඩමට හෝ වෙනත් දේපළට අදාළව බදු අය කළ හැකි කාර්යයක් ක්‍රියාත්මක කරන අවස්ථාවක දී, උකස්ලාභියා, ඔහු එම ඉඩමේ හෝ දේපළේ සන්තකය ලබාගත් දිනයේ සිට ඉඩමේ හෝ දේපළේ සන්තකය දැරීම ඔහු අවසන් කරන්නා වූ දිනය දක්වා, බදු අය කළ හැකි කාර්ය කර ගෙන යනු ලබන බදු අය කළ හැකි තැනැත්තා ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(16) මේ පනතේ කාර්ය සඳහා, තැනැත්තෙක් එක් තත්ත්වයකට වැඩියෙන් භාරකරුවකුව සිටින අවස්ථාවක දී එම එක් එක් තත්ත්වයන්ට අදාළව එම තැනැත්තා වෙන් වෙන් වූ තැනැත්තකු ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

සංස්ථාගත
නොකළ
මණ්ඩලයන් හි
නිලධරයන්.

147. (1) සංස්ථාගත නොකළ මණ්ඩලයක් මත මේ පනත මගින් පනවා ඇති බැඳීමක් හෝ වගකීමක්, එම මණ්ඩලය මත සහ එම බැඳීම හෝ වගකීම පනවනු ලබන අවස්ථාවේ දී මණ්ඩලයේ නිලධරයෙක් වන යම් තැනැත්තකු මත පැනවිය යුතු අතර මණ්ඩලය සහ එම එක් එක් නිලධරයා එම බැඳීම සහ වගකීම සඳහා සාමූහිකව සහ වෙන් වෙන් වශයෙන් වගකීමට යටත් විය යුතු ය.

(2) මේ පනතේ කාර්ය සඳහා, සංස්ථාගත නොකළ මණ්ඩලයක පැවැත්ම සහ එම සංස්ථාගත නොකළ මණ්ඩලය විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද යම් බදු අය කළ හැකි කාර්යයක් එහි සාමාජිකයන්ගේ හෝ නිලධරයන්ගේ යම් වෙනසක් හේතුවෙන් බලපෑමට යටත් වන ලෙස සලකනු නොලැබිය යුතු ය.

(3) මේ පනත යටතේ සංස්ථාගත නොකළ මණ්ඩලයක් වෙත භාර දීමට අවශ්‍ය වන ලේඛනයක්, මණ්ඩලයේ නිලධරයකු වෙත භාරදෙනු ලැබිය හැකි ය.

(4) සංස්ථාගත නොකළ මණ්ඩලයක් විසින් මේ පනත යටතේ වරදක් සිදුකරනු ලබන අවස්ථාවක දී, එම වරද සංස්ථාගත නොකළ මණ්ඩලයේ නිලධරයන් විසින් සිදුකරන ලද බවට සැලකිය යුතු ය.

148. (1) මේ වගන්තිය, බදු රඳවා තබා ගැනීම සහ ප්‍රේෂණය කිරීම පිළිබඳ යම් වගකීම් ඇතුළුව තම බදු වගකීම් තෘප්ත කිරීමෙන් තොරව ගණන් බේරා වසා දමන ලද සමාගමකට අදාළ විය යුතු ය.

ගණන් බේරා වසා දැමීමට පසුව බදු වගකීම.

(2) සමාගමක් ගණන් බේරා වසා දමන වේලාවේ දී හෝ පූර්ව වර්ෂය අතරතුර දී සමාගමේ කොටස්කරුවකු වූ තැනැත්තකු, එම සමාගම ගණන් බේරා වසා දැමීමට පෙර වසර ඇතුළත, කොටස්කරුවකු ලෙස සමාගමෙන් ලත් මුදල් සහ දේපළ බෙදාහැරීමේ ප්‍රමාණයට, නොගෙවූ බදු ගෙවීමට සාමූහිකව සහ වෙන් වෙන් වශයෙන් යටත් විය යුතු ය.

(3) මේ වගන්තිය යටතේ සමාගමක බදු සඳහා බද්දට යටත් වන තැනැත්තකුට දෙපාර්තමේන්තුවට එරෙහිව අයැදීමට සමාගමට තිබිය හැකි වූ යම් අයිතියක් අයැදීමට හැකි ය.

149. (1) යම් අස්ථිත්වයක් නියමිත කාලයේ දී බදු ගෙවීමට අසමත් වන අවස්ථාවක දී, අදාළ කාලයේ සිට කවර කාලයක දී හෝ අස්ථිත්වයේ කළමනාකරුවකු වන හෝ කළමනාකරුවකු වූ සෑම තැනැත්තෙක් ම, බදු ගෙවීම සඳහා අස්ථිත්වය සහ අනෙකුත් එවැනි සියලු තැනැත්තන් සමඟ සාමූහිකව සහ වෙන් වෙන් වශයෙන් යටත් විය යුතු ය.

අස්ථිත්වයන්හි කළමනාකරුවන්.

(2) අස්ථිත්වයේ පැවැත්ම අවසන් වුව ද නොවුව ද යන්න නොසලකා (1) වන උපවගන්තිය අදාළ විය යුතු ය.

(3) මුල් අවස්ථාවේ දී සහ අඛණ්ඩව බදු ගෙවීම පැහැර හැරීම වැළැක්වීම සඳහා කළමනාකරුවකුගේ තත්වයෙහි සාධාරණ ලෙස දුරදර්ශී තැනැත්තකු විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබිය හැකි සැලකිල්ලේ ප්‍රමාණය, උද්‍යෝගය සහ කුසලතාව ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබූ කළමනාකරුවකු සඳහා (1) වන උපවගන්තියේ විධිවිධාන අදාළ නොවිය යුතු ය.

(4) මේ වගන්තිය යටතේ කළමනාකරුවකු විසින් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට ගෙවිය යුතු මුදල් ප්‍රමාණය කළමනාකරුගේ පෞද්ගලික බදු බැඳීමක් විය යුතු ය.

(5) (1) වන උපවගන්තිය යටතේ වන බැඳීමක් හේතුවෙන්, කළමනාකරු බදු ගෙවන අවස්ථාවක, කළමනාකරු විසින් කරන ලද ගෙවීම්, අස්ථිත්වයෙන් ගෙවිය යුතු ණයක් ලෙස යළි අයකර ගත හැකි ය.

(6) යම් අස්ථිත්වයකින් අදාළ බදු එකතු කර ගැනීමේ සීමා කාලපරිච්ඡේදය ඉකුත් වීමෙන් පසු, මේ වගන්තිය යටතේ වන මුදල් ප්‍රමාණයක් සඳහා අස්ථිත්වයක කළමනාකරුවකු තක්සේරු කරනු ලැබිය නොහැකි ය.

(7) මේ වගන්තියේ -

“අස්ථිත්වය” යන්නෙන් හවුල් ව්‍යාපාරයක්, සංස්ථාගත නොකළ මණ්ඩලයක් හෝ පුද්ගලයකු හැර වෙනත් යම් බදු ගෙවන්නකු අදහස් වේ;

“කළමනාකරු” යන්නට අස්ථිත්වයක කළමනාකරුවකු ලෙස උද්දේශිත යම් තැනැත්තකු සහ සමාගමක් වන විට සමාගමේ අධ්‍යක්ෂවරයකු, ප්‍රධාන විධායක නිලධරයා සහ ප්‍රධාන මූල්‍ය නිලධරයා ඇතුළත් වන්නේ ය;

“අදාළ කාලය” යන්නෙන් අස්ථිත්වයේ බදු බැඳීම ඇති කීරීමට හේතු වූ සිදුවීම්වලට මාස හයකට ප්‍රථම කාලය අදහස් වේ.

ආපසු ගෙවිය හැකි ප්‍රමාණයන්.

150. (1) බදු ගෙවන්නකු විසින් ගෙවනු ලැබූ බදු ප්‍රමාණය, තක්සේරු කරන ලද බදු ප්‍රමාණය හෝ ගෙවනු ලැබිය යුතු යයි සොයා ගනු ලැබූ මුදල් ප්‍රමාණය ඉක්මවන අවස්ථාවක, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් -

(අ) මේ පනත යටතේ බදු, පොලී, ප්‍රමාද ගාස්තු හෝ දඩ ගෙවීම සඳහා වූ බදු ගෙවන්නාගේ තක්සේරුගත බැඳීමට එරෙහිව එම ඉක්ම වූ ප්‍රමාණය ආපසු ගෙවිය යුතු ය; සහ

(ආ) බදු ගෙවන්නා විරෝධතා දක්වන්නේ නම් මිස, බදු ගෙවන්නාගේ බැඳීමට එරෙහිව ශේෂ වූ ප්‍රමාණය ඉදිරි මාස හය ඇතුළත ගෙවිය යුතු වන බදු පෙර ගෙවීම් කිරීම සඳහා අදාළ කර ගත යුතු ය.

(2) (1) වන උපවගන්තියට යටත් ව, ආපසු ගෙවනු ලැබිය හැකි මුදල් ප්‍රමාණයන් බදු ගෙවන්නාට ගෙවිය යුතු ය.

(3) බදු ගෙවන්නා අයදුම්කරන්නේ නම්, ගෙවීමේ දිනයේ සිට වසර හතරක් ඇතුළත හෝ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ මුල පිරීමෙන් සිදු කරන ලද්දේ නම් නිශ්චිතව සඳහන් කාල සීමාව ඇතුළත පමණක් මේ වගන්තිය යටතේ ආපසු ගෙවීම් හෝ බැර කිරීම් සිදු කළ හැකි ය.

151. (1) බදු ගෙවන්නකු විසින් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා නිශ්චිතව දක්වනු ලබන ආකෘතියකින්, මේ පනතේ 145 වන වගන්තිය යටතේ බදු ගෙවිය යුතු වන දිනය ඉක්මවා බදු ගෙවීම් කිරීම සඳහා, කාලය දීර්ඝ කිරීමක් ලබා ගැනීමට අයදුම් කළ හැකි ය.

ගෙවීම සඳහා කාලය දීර්ඝ කිරීම.

(2) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් (1) වන උපවගන්තිය යටතේ ඉල්ලා ඇති පරිදි, ගෙවීමේ කාලය මනා හේතුවක් වේ නම් දීර්ඝ කළ හැකි අතර සහ බදු ගෙවන්නා ඉල්ලා ඇති කාලපරිච්ඡේදයට වඩා වෙනස් වූ කාලය දීර්ඝ කිරීමක්, අභියාචනයක තීන්දුව දීමට පෙර ලබාදිය හැකි අතර, ගෙවිය යුතු මුදල් ප්‍රමාණය වාරික වශයෙන් ගෙවීමට පිළිවෙළ කිරීම හෝ සුරැකුමක් නියම කිරීම හෝ ඇතුළත්ව බදු ගෙවීම සහතික කිරීම සඳහා වෙනත් වැඩපිළිවෙළක් යෙදීම කළ හැකි ය.

(3) (1) වන උපවගන්තිය යටතේ ඉල්ලීමක් සිදු කරන ලද තැනැත්තකුට, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් දින තිහක් ඇතුළත තීරණය ලිඛිතව දැනුම් නොදෙන්නා වූ අවස්ථාවක දී, එම ඉල්ලීම ප්‍රදානය කළා සේ සැලකිය යුතු ය.

(4) (1) වන උපවගන්තිය යටතේ බදු ගෙවන්නකුට කාලය දීර්ඝ කිරීමක් ප්‍රදානය කරනු ලැබූ අවස්ථාවක දී, කාලය දීර්ඝ කිරීම නොසලකා පොලිය ගෙවිය යුතු ය.

(5) වාරික මගින් බදු ගෙවීමට බදු ගෙවන්නකුට අවසර ලබා දෙමින් කාලය දීර්ඝ කිරීමක් ප්‍රදානය කළේ නම් සහ බදු ගෙවන්නා වාරික ගෙවීමේ දී යම් වාරිකයක් ගෙවීම පැහැර හරි නම්, නොගෙවූ බදු ප්‍රමාණය අප්‍රමාදව ගෙවිය යුතු බවට පත් විය යුතු ය.

ගෙවීම පැහැර හැරීම.

152. (1) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින්, බදු අයවිය යුතු සහ ගෙවීමට නියමිත දිනයේ දී බදු නොගෙවා ඇති විට දී ගෙවීම කරන ලෙස ඉල්ලා සිටිමින් බදු ගෙවන්නා වෙත දැන්වීමක් යැවිය හැකි ය.

(2) දැන්වීමෙහි -

(අ) බදු ගෙවන්නාගේ නම;

(ආ) බදු ගෙවන්නා වෙත එවැනි අංකයක් නිකුත් කර තිබේ නම්, බදු ගෙවන්නා හඳුනා ගැනීමේ අංකය (TIN);

(ඇ) දැන්වීම නිකුත් කළ දිනය;

(ඈ) ගෙවිය යුතු බදු ප්‍රමාණය, පොලිය සහ දඩ මුදල සහ ඒවා අදාළ වන බදු කාල පරිච්ඡේදය හෝ කාලපරිච්ඡේද;

(ඉ) එම ප්‍රමාණයන් ගෙවීමට කරනු ලබන ඉල්ලීමක්;

(ඊ) ගෙවීම සිදුකළ යුතු වන ස්ථානය; සහ

(උ) තත් දැන්වීම ලැබී දින විසි එකක් ඇතුළත ගෙවීම සිදු නොකළේ නම්, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට දැන්වීමේ නිශ්චිතව සඳහන් ප්‍රමාණයන් එකතු කර ගැනීමට නීති කෘත්‍යයක් ඇරඹීමට අයිතිය පවතින බවට බදු ගෙවන්නාට දැනුම් දීමක් කරන බව,

සඳහන් කළ යුතු ය.

(3) දැන්වීම ලැබීමෙන් දින විසි එකකට පසු එදිනට නොගෙවා ඉතිරිව ඇති යම් ප්‍රමාණයන් සම්බන්ධයෙන් බදු ගෙවන්නා බදු පැහැර හැරීමක් සිදු කරන්නේ ය.

(4) බදු ගෙවන්නා විසින් -

(අ) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සමඟ ගෙවීමේ වැඩපිළිවෙළකට එළඹ ඇති විටෙක දී; හෝ

(ආ) 151 වන වගන්තියට අනුව ගෙවීම සඳහා කාල දීර්ඝ කිරීමක් ලැබී ඇති අවස්ථාවක දී සහ එම වැඩපිළිවෙළේ නියමයන් සමග අනුකූලව කටයුතු කර ඇති විටෙක,

(3) වන උපවගන්තිය අදාළ නොවිය යුතු ය.

153. (1) මේ වගන්තිය පහත දක්වා ඇති ප්‍රමාණයන්ට අදාළ බදුවල ප්‍රමුඛත්වය විය යුතු ය:-

(අ) රඳවා ගන්නා බදු;

(ආ) ගෙවන්නෙක් විසින්, 170 වන වගන්තිය යටතේ නිකුත් කරන ලද දැන්වීමක් යටතේ, ගෙවීමට අවශ්‍ය වන ප්‍රමාණයක්.

(2) මේ වගන්තිය අදාළ වන්නා වූ මුදල් ප්‍රමාණයක් ගෙවීමට බැඳී සිටින, දරනු ලබන, ලබන හෝ රඳවා තබා ගන්නා තැනැත්තෙක්, ශ්‍රී ලංකා ජනරජයට භාරයක් ලෙස එම මුදල් ප්‍රමාණය දැරිය යුතු අතර, එම තැනැත්තාගේ බුන්වත්තාවයේ දී හෝ ගණන් බේරා වසා දැමීමේ දී, එම මුදල් ප්‍රමාණය -

(අ) එම තැනැත්තාගේ බුදලයේ කොටසක් නොවිය යුතු ය; සහ

(ආ) දේපළ බෙදා හැරීම සිදු කිරීමට ප්‍රථම, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට ගෙවිය යුතු ය.

(3) වෙනත් යම් ලිඛිත නීතියක ක්‍රමක් සඳහන් වුව ද, යම් තැනැත්තෙක් විසින් රඳවා ගනු ලැබූ, රඳවා ගන්නා බදු -

(අ) එම තැනැත්තාගේ ණය හෝ බැරකම් සම්බන්ධයෙන් තහනමට ගනු ලැබීමට යටත් නොවිය යුතු ය;

(ආ) ගෙවීම හෝ බද්ද රඳවා ගනු ලබන මුදල් ප්‍රමාණය මත වන ප්‍රථම අයකිරීමක් විය යුතු ය; සහ

(ඇ) යම් අධිකරණයක නියෝගයක් හෝ යම් නීතියක් යටතේ ගෙවීමකින් හෝ මුදල් ප්‍රමාණයකින් එම තැනැත්තාට නියම කරනු ලැබිය හැකි වෙනත් අඩුකර ගැනීම්වලට පෙර රඳවා ගත යුතු ය.

බදු ණය ගෙවීමේ අනුපිළිවෙළ.

154. (1) යම් නිශ්චිත බද්දක් ගෙවීම බදු ගෙවන්නාගේ වගකීමට එරෙහිව පහත දැක්වෙන අනුපිළිවෙලට අදාළ කර ගත යුතු ය :-

(අ) බද්දට අදාළ පොලිය;

(ආ) බද්දට අදාළ දඩ; සහ

(ඇ) මුල් බදු මුදල් ප්‍රමාණය.

(2) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් -

(අ) තත් ගෙවීම අදාළ කරගත යුත්තේ කවර නිශ්චිත බද්දකට ද හෝ බදු කාල පරිච්ඡේදයකට ද යන්න දැක්වීමට බදු ගෙවන්නා අපොහොසත් වන අවස්ථාවක දී; හෝ

(ආ) තත් ගෙවීම, අනුගාමීව එකතු කරගනු ලැබූ අවස්ථාවක දී,

තක්සේරු කරන ලද සහ ලැබීමට නියමිත කවර හෝ බද්දකට, බදු ගෙවීමක් අදාළ කරගනු ලැබිය හැකි ය.

ව්‍යවහාර මුදල.

155. මේ පනතෙහි වෙනත් ආකාරයකින් දක්වන්නේ නම් මිස, ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යවහාර මුදලින් බදු ගෙවිය යුතු ය.

XV වන පරිච්ඡේදය

පොලිය

සාමාන්‍ය.

156. (1) බදු ගෙවීම් කිරීම, බදු එකතු කිරීම සහ බදු සම්බන්ධ ආරාමුල්වලට අදාළ ක්‍රියාපටිපාටි බදු සම්බන්ධ පොලිය වෙනුවෙන් ද සමානව අදාළ විය යුතු ය.

(2) මේ පනත යටතේ පොලිය සඳහා වන බැඳීම වෙන්ව ගණනය කළ යුතු අතර, එය නීතිය මගින් පනවා ඇති දඩවලට අමතරව විය යුතු ය.

(3) තැනැත්තෙක් පොලියක් ගෙවනු ලැබුවේ නම් සහ පොලිය අදාළ වන්නා වූ මුදල් ප්‍රමාණය නොගෙවිය යුතු වන්නා වූ බවට සොයා ගන්නා ලද්දේ නම්, එම මුදල් ප්‍රමාණය මත ගෙවන ලද පොලිය එම තැනැත්තාට ආපසු ගෙවිය යුතු ය.

157. (1) (151 වන වගන්තිය යටතේ දීර්ඝ කරන ලද කාලය සැලකිල්ලට නොගනිමින් නිශ්චය කරන ලද, නියමිත දිනයට, අදාළ බදු ප්‍රමාණය නොගෙවා ඇත්තේ නම්, බදු ගෙවන්නා, නියමිත දිනයේ සිට බදු ගෙවන දිනය දක්වා වූ කාලපරිච්ඡේදය සඳහා එම ප්‍රමාණය මත පොලියක් ගෙවීමට යටත් විය යුතු ය.

උහන ගෙවීම් මත පොලිය.

(2) සංශෝධිත තක්සේරුවක් යටතේ බදු ගෙවිය යුතු වන විටක දී, පොලිය ගණනය කිරීම සඳහා බද්ද ගෙවිය යුතු දිනය, බද්ද ගෙවීමට නියමිත මුල් දිනය විය යුතු ය.

158. (1) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින්, පොලී ප්‍රමාණයක් ආපසු ගෙවීමට නියමිත වූ අවස්ථාවක දී, එය-

ආපසු ගෙවිය යුතු මුදල් ප්‍රමාණය මත වූ පොලිය.

(අ) බදු ගෙවිය යුතු දිනය; හෝ

(ආ) බදු ගෙවන ලද දිනය,

යන දින දෙකෙන් පසුව එළඹෙන දිනයේ සිට, එසේ ආපසු ගෙවීමට නියමිත ප්‍රමාණය ගෙවනු ලබන දිනය තෙක් වූ කාල පරිච්ඡේදය සඳහා බදු ගෙවන්නාට ගෙවිය යුතු ය.

(2) (1) වන උපවගන්තියේ විධිවිධාන නොතකා, ආපසු ගෙවීම සඳහා හිමිකම් පෑමක් මත පදනම් වූ ද ආපසු ගෙවීම සඳහා වූ හිමිකම් පෑම ගොනු කර දින හැටක් ඇතුළත බදු ගෙවන්නාට ආපසු ගෙවන ලද්දා වූ ද ආපසු ගෙවීමක් සම්බන්ධයෙන් කිසිදු පොලියක් නොගෙවිය යුතු ය.

(3) 150 වන වගන්තිය යටතේ, වෙනත් බදු බැඳීමකට එරෙහිව අදාළ කරගනු ලබන ආපසු ගෙවීම් ප්‍රමාණයක්, එම ආපසු ගෙවීම් ප්‍රමාණය අදාළ කරගනු ලැබුවේ යම් බැඳීමකට එරෙහිව ද එම බැඳීම ගෙවිය යුතු නියමිත දිනයේ දී බදු ගෙවන්නාට ගෙවන ලද ලෙස සැලකිය යුතු ය.

159. (1) 157 වන වගන්තියට අනුගාමීව කරනු ලබන ගෙවීම් සඳහා පොලී අනුපාතය, මාසිකව ගණනය කරනු ලබන, මසකට හෝ මසකින් කොටසකට සියයට එකහමාරක් විය යුතු ය.

පොලී අනුපාතය.

(2) 158 වන වගන්තියට අනුගාමීව කරනු ලබන ගෙවීම් සඳහා වන පොලී අනුපාතය, මාසිකව ගණනය කරනු ලබන, මසකට හෝ මසකින් කොටසකට සියයට දශම පහක් විය යුතු ය.

(3) (1) වන සහ (2) වන උපවගන්තිවල විධිවිධානයන්හි කුමක් සඳහන් වුව ද, අමාත්‍යවරයා විසින් ගැසට් පත්‍රයේ පළකරනු ලබන නියමයක් මගින් පොලී අනුපාතය වෙනස් කළ හැකි ය.

XVI වන පරිච්ඡේදය

බදු අයකර ගැනීම

සාමාන්‍ය.

160. 152 වන වගන්තියට අනුගාමීව කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින්, බදු ගෙවන්නෙක් බදු ගෙවීම පැහැර හැරියේ යයි නිශ්චය කරනු ලැබූ විටක දී, මේ පරිච්ඡේදය යටතේ වන කවර හෝ ප්‍රතිකර්මයක් කරගෙන යනු ලැබිය හැකි ය.

එකතු කිරීම සඳහා වන කාල සීමාව.

161. මේ පරිච්ඡේදය යටතේ නීති කෘත්‍යයක් ඇරඹීම, බදු ගෙවන්නා බදු පැහැර හැරියේ යයි නිශ්චය කරනු ලැබූ දිනයේ සිට අවුරුදු පහක් ඇතුළත ආරම්භ කළ යුතු ය.

එකතු කළ නොහැකි ප්‍රමාණයන් නිර්වාපණය කිරීම.

162. (1) මේ පනත යටතේ යම් තැනැත්තකුගෙන් අයවිය යුතු සහ ඒ තැනැත්තා විසින් ගෙවිය යුතු බදු, පොලී හෝ දඩ ප්‍රමාණයක් අයකර ගැනීමට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා අසමත්වන අවස්ථාවක දී, අමාත්‍යවරයා විසින් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ නිර්දේශය මත සහ අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අනුමතය මත, රජයට අයවිය යුතු ණයක් සේ සලකා එම බැඳීම ශුන්‍ය කිරීම සඳහා නියෝග කළ හැකි ය.

(2) (1) වන උපවගන්තිය යටතේ ණය ශුන්‍ය කරනු ලැබූ තැනැත්තකුට, නොගෙවන ලද මුදල් ප්‍රමාණයන් සියල්ල හෝ ඉන් කොටසක් අයකර ගැනීමට තහනමට ගත හැකි වත්කම් පවතින බවට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා නිශ්චය කරන අවස්ථාවක දී, (1) වන උපවගන්තිය යටතේ කරන ලද නියමයක් අවලංගු කරමින්, කැබිනට් මණ්ඩලයේ අනුමතය ලත් අමාත්‍යවරයාගේ නියමයක් මගින්, ණය සඳහා බැඳීම නැවත ස්ථාපනය කළ හැකි ය.

නඩු කටයුතු.

163. (1) අයවීමට නියමිත සහ ගෙවිය යුතු බද්ද ආණ්ඩුවට ගෙවිය යුතු ණයක් විය යුතු අතර, එය කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට ගෙවිය යුතු ය.

(2) යම් තැනැත්තෙක්, බදු ගෙවිය යුතු වීට එය ගෙවීමට අසමත් වන අවස්ථාවක දී, එසේ ගෙවිය යුතු ප්‍රමාණය සම්බන්ධයෙන් නොගෙවූ ණය අයකර ගැනීමට, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිසි බලය ඇති අධිකරණයක දී නඩු කටයුතු ඇරඹිය හැකි ය.

(3) මේ වගන්තිය යටතේ වන යම් නඩු කටයුත්තක දී විත්තිකරුගේ නම හා අයවිය යුතු බදු ප්‍රමාණය දක්වමින්, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් අත්සන් තබන ලද සහතිකයක් එම නඩු කටයුත්ත සඳහා ඉදිරිපත් කිරීම, එම ප්‍රමාණය ලැබිය යුතු බවට ප්‍රමාණවත් සාක්ෂියක් වන අතර, එම ප්‍රමාණය සම්බන්ධයෙන් තීන්දුවක් දීම සඳහා අධිකරණයට ප්‍රමාණවත් සාක්ෂියක් වේ.

(4) බදු අයකර ගැනීම සඳහා වන යම් නඩු කටයුත්තක දී -

(අ) බද්ද, බද්දට යටත් ආදායම හෝ වෙනත් බදු පදනමක් වැරදි සහගත වීම;

(ආ) ගෙවිය යුතු බවට නියමිත බද්ද අධික වීම; හෝ

(ඇ) විරෝධතාවේ හෝ අභියාචනයේ විෂයය තක්සේරුව වීම,

විත්තිකරුට විත්තිවාචකයක් නොවිය යුතු ය.

164. (1) නියමිත දිනයේ දී බදු ගෙවීමට බදු ගෙවන්නකු අපොහොසත් වන අවස්ථාවක දී, බදු ගෙවන්නාට අයිති දේපළ සියල්ල මත එසේ අය විය යුතු ප්‍රමාණයට, (පොලිය, දඩය සහ උපවින විය හැකි එකතු කිරීමේ ගාස්තු ද සමග) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට පක්ෂව ලියමක් ඇති කළ යුතු අතර, මේ වගන්තියෙහි වෙනත් ආකාරයකට විධිවිධාන සලසා ඇති පරිදි හැර, අනෙකුත් සියලු අයිතිවාසිකම්වලට එරෙහිව ප්‍රමුඛතාවයක් දරන්නේ ය.

(2) (1) වන උපවගන්තියේ සඳහන් ලියම, පැහැර හැරීම ආරම්භ වූ දිනයේ මැදියම් රැයෙහි ආරම්භ විය යුතු අතර එතැන් සිට බැඳීම සපුරාලන තුරු හෝ කාලය ඉකුත් වීමේ හේතුවෙන් බලාත්මක කළ නොහැකි තත්ත්වයට පත්වන තුරු අඛණ්ඩව පැවතිය යුතු ය.

(3) (අ) ලියම පිළිබඳව යම් තැනැත්තකු විසින් සත්‍ය වශයෙන් දැන ගැනීමට පෙර ; හෝ

(අ) ලියම පිළිබඳ දැන්වීම මහාධිකරණ රෙජිස්ට්‍රාර්වරයා සහ ඉඩම් රෙජිස්ට්‍රාර්වරයා විසින් නිසි පරිදි ලියාපදිංචි කිරීමට පෙර,

යන අවස්ථාවන් දෙකෙන් කවර කාරණයක් කලින් සිදු වුව ද එමගින් පැන නගින්නා වූ, බදු ගෙවන්නාගෙන් මිල දී ගත් තැනැත්තකුගේ හෝ බදු ගෙවන්නා විසින් ප්‍රදානය කරන ලද ඇප සම්බන්ධතාවක් දරන්නකුගේ හෝ නියෝගවල නිශ්චිතව දක්වා ඇති වෙනත් ලියම දරන්නකුගේ හෝ යම් සම්බන්ධතාවකට එරෙහිව මෙම වගන්තිය යටතේ පනවන ලද ලියම ක්‍රියාත්මක නොවිය යුතු ය.

(4) 152 වන වගන්තියට අනුගාමීව බදු ගෙවන්නකු විසින් බදු පැහැර හැරියේ යයි නිශ්චය කිරීමෙන් පසු ඕනෑම විටක දී, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ලියම සම්බන්ධයෙන් වූ දැන්වීම ගොනු කළ හැකි ය.

(5) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ලියම සම්බන්ධයෙන් වූ දැන්වීම ගොනුකිරීමේ ක්‍රියාපටිපාටිය නිශ්චිතව දැක්විය හැකි අතර ලියම සම්බන්ධයෙන් වූ දැන්වීම ගොනු කරනු ලැබුව ද, ලියම වලංගු නොවන්නේ යම් සම්බන්ධතාවකට එරෙහිව ද එම සම්බන්ධතා කාණ්ඩ නිශ්චිතව දැක්විය හැකි ය.

(6) මහාධිකරණ රෙජිස්ට්‍රාර්වරයා හා ඉඩම් රෙජිස්ට්‍රාර්වරයා හමුවේ ලියම ලියාපදිංචි කිරීමට අවම වශයෙන් දින පහළොවකට පෙර, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ලියම ලියාපදිංචි කිරීම සඳහා වූ තම අදහස සම්බන්ධයෙන් වූ දැන්වීම බදු ගෙවන්නාට යැවිය යුතු ය.

(7) බදු එකතු කර ගැනීම සඳහා ඇති හැකියාව සැක සහිත යයි කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ මතය වන අවස්ථාවක, (6) වන උපවගන්තිය අදාළ කර නොගත යුතු ය.

(8) මේ වගන්තිය යටතේ ඇති කරන ලද ලියම බලාත්මක කිරීම සඳහා කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් මහාධිකරණයේ දී නඩුවක් ගොනු කරනු ලැබිය හැකි ය.

(9) බලපෑමට ලක් වූ තැනැත්තකුට තමාගේ දේපළ මත ඇති ලියම නිදහස් කර ගැනීම සඳහා කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත අයදුම් කළ හැකි අතර, එම ලියම නිදහස් නොකිරීමට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා ගනු ලබන තීරණයකට එරෙහිව මහාධිකරණය වෙත අභියාචනය කළ හැකි ය.

165. (1) බදු ගෙවන්නා තම බදු ගෙවීම පැහැර හරින අවස්ථාවක දී, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට, බදු ගෙවන්නාගේ දේපළ මත ඇස්කීසි පැනවීමට සැලැස්විය හැකි නමුත්, 164 වන වගන්තියේ (7) වන උපවගන්තිය යටතේ නිශ්චය කිරීමක් කරනු ලැබූ විටක දී හැර, ඇස්කීසිය පැනවීමේ අදහස පිළිබඳ දැන්වීම භාර දීමෙන් පසු දින තිහක් ඇතුළත බදු ගෙවන්නා බදු ගෙවීමට අසමත් වූයේ නම් පමණක්, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට ඇස්කීසිය ක්‍රියාත්මක කිරීම ආරම්භ කළ හැකි ය.

බදු ගෙවන්නාගේ දේපළට එරෙහිව ඇස්කීසි කිරීම.

(2) බදු එකතු කිරීම සඳහා ඇති හැකියාව සැකසහිත බව විශ්වාස කිරීමට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට සාධාරණ හේතු ඇති අවස්ථාවක දී, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් එම බදු වහා ගෙවන ලෙස බදු ගෙවන්නාගෙන් ඉල්ලීම් කිරීමට හැකි අතර, එම ඉල්ලීමේ සඳහන් කාලපරිච්ඡේදය ඇතුළත බදු ගෙවන්නා බදු ගෙවීමට අසමත් වීමේ දී, 152 වන වගන්තියේ (3) වන උපවගන්තියේ කුමක් සඳහන් වුව ද, බදු ගෙවන්නාගේ දේපළ මත වහාම ඇස්කීසියක් පැනවීමට කටයුතු කළ හැකි ය.

(3) බද්දක් පනවා ඇති දේපළක් සන්තකව සිටින හෝ එම දේපළ මත සුරැකුමක් දරන තැනැත්තකු (බැංකුවක් හෝ වෙනත් මූල්‍ය ආයතනයක් ඇතුළුව) විසින්, ඉල්ලීමක් මත, අධිකරණ ක්‍රියාවලියක් යටතේ ඒ වන විටත් තහනමට භාජනය වූ හෝ ඇස්කීසියට යටත් වූ හෝ දේපළෙහි කොටස හැර, දේපළ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට භාරකිරීම හෝ සුරැකුම මුදාහැරීම කළ යුතු ය.

(4) ඉල්ලීම සමග අනුකූල වීමට අසමත් වන තැනැත්තෙක්, දරන්නා වූ දේපළේ හෝ සුරැකුමේ වටිනාකමේ ප්‍රමාණයට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට වගකිව යුතු නමුත් බදු අයකර ගැනීම සිදු කරන ලද, යම් මුදල් ප්‍රමාණයක් එකතු කිරීම සඳහා බද්ද පැනවූයේ ද ඒ ප්‍රමාණය නො ඉක්මවිය යුතු ය.

(5) මේ වගන්තියේ හෝ 170 වන වගන්තියේ නියමයන් සමග අනුකූලවන්නා වූ තැනැත්තෙක්, එසේ අනුකූල වූ කාලයේ සිට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට අයිතිය භාරකරන ලද දේපළේ හෝ මුදාහරින ලද සුරැකුමේ වටිනාකමේ ප්‍රමාණයට, බදු ගෙවන්නාට හෝ වෙනත් තැනැත්තකුට ඇති වගකීමකින් නිදහස් විය යුතු අතර, එසේ අනුකූලවීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සිදු වූ අලාභ හෝ හානි සඳහා පෞද්ගලිකව වග කියනු නොලැබිය යුතු ය.

(6) මේ වගන්තිය යටතේ බදු අයකර ගැනීම, බදු ගෙවන්නෙක්, බදු ගෙවීම පැහැර හැරියේ යයි නිශ්චය කරන ලද දිනයේ සිට අවුරුදු පහක් ඇතුළත ඇරඹිය යුතු ය.

(7) බදු ගෙවන්නාගේ ප්‍රමාණවත් වටිනාකමක් රහිත පුද්ගලික බඩුමුට්ටු සහ ගෘහස්ත භාණ්ඩ බදු අය කර ගැනීමෙන් නිදහස් විය යුතු ය.

තහනමට ගත් දේපළ විකිණීම.

166. (1) තහනම් කරන ලද දේපළ නිදහස් කිරීමට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට මනා හේතුවක් ඇත්නම් මිස, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් බදු අයකර ගැනීමට අනුගාමිව තහනම් කරන ලද දේපළ විකිණිය යුතු ය.

(2) විකිණීමෙන් ලත් මුදල ප්‍රථමයෙන් බදු අයකර ගැනීමේ සහ විකිණීමේ වියදම් සඳහා ද, ඉන් අනතුරුව දඩ, පොලී සහ බදු සඳහා වූ බැඳීමිච්චට ද යෙදිය යුතු අතර, අතිරික්තය බදු ගෙවන්නාට ආපසු ලබා දිය යුතු ය.

(3) මේ පනත මගින් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට පිරිනමා ඇති විකිණීමේ බලය යටතේ, ප්‍රසිද්ධ වෙන්දේසියක් මගින් විකිණීමේ පටිපාටිය සම්බන්ධයෙන් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් කොන්දේසි සෑදීම කළ හැකි ය; සහ -

- (අ) ඉහළම ලංසු තබන්නා විසින් කළ යුතු තැන්පතුවක ප්‍රමාණය නියම කිරීම;
- (ආ) මිලක් නියම කිරීම;
- (ඇ) තැන්පතුව කළ යුතු වන කාලය නිශ්චය කිරීම සහ එය අහිමි විය හැකි අවස්ථා දැක්වීම; සහ
- (ඈ) ඉහළම ලංසු තබන්නා, අවශ්‍ය තැන්පතුව කිරීමට හෝ නියම කරනු ලබන කාලය ඇතුළත මිලදී ගැනීම සම්පූර්ණ කිරීමට අපොහොසත් වන අවස්ථාවල දී, ඊළඟ වැඩිම ලංසු තබන්නා, ඉහළම ලංසු තබන්නා සහ දේපළ ගැනුම්කරු වන බවට ප්‍රකාශ කිරීම,

කළ හැකි ය.

(4) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විධාන කරන ආකාරයට වූ වේලාවක දී සහ ස්ථානයක දී, ප්‍රසිද්ධ වෙන්දේසියක දී තහනම් කරන ලද භාණ්ඩ හෝ දේපළ විකිණිය යුතු නමුත්, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ මතය අනුව තහනම් කරන ලද භාණ්ඩ නරක් වන සුලු ස්වභාවයෙන් යුක්ත වන්නේ නම් හෝ භාණ්ඩවල හිමිකරු ඒවා කලින් විකුණන ලෙස ඉල්ලා සිටින්නේ නම් මිස, භාණ්ඩ හෝ දේපළ තහනම් කිරීමේ දින සිට දින දාහතරක් ඇතුළත විකිණීම සිදු නො කළ යුතු ය.

(5) මේ පනත යටතේ තහනම් කරන ලද භාණ්ඩ, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් තීරණය කරනු ලබන ආකාරයට, සුදුසු ස්ථානයක තැන්පත් කිරීම හෝ සුදුසු තැනැත්තකුගේ සන්තකයේ තැබීම කළ යුතු ය.

(6) මේ පනත යටතේ තහනම් කරන ලද සියලු භාණ්ඩ විකිණීම සිදු කරන්නා වූ දිනය, වේලාව සහ ස්ථානය ගැසට් පත්‍රයේ පළ කළ යුතු අතර, එම භාණ්ඩ (4) වන උපවගන්තිය යටතේ දින දාහතරක කාලය ඉක්මවීමට පෙර විකුණන්නේ නම් මිස, බදු ගෙවන්නාට එම දැන්වීම විකුණුම් දිනට පෙර ලබා දිය යුතු ය.

(7) භාණ්ඩ තහනම් කිරීමේ සහ විකිණීමේ කාර්යය සඳහා, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ප්‍රකාශිතව, ලිඛිතව අවසර ලබා දෙන ලද්දේ නම්, තැනැත්තකු විසින් පීඩාවේ වරෙන්තුවක් ක්‍රියාත්මක කළ හැකි අතර, අවශ්‍ය වන්නේ නම් එම පීඩාව පැනවීම සඳහා දිවා කාලයේ දී ගොඩනැගිල්ලක් කඩා විවෘත කළ හැකි අතර, පීඩාවේ වරෙන්තුවක් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී සහ පීඩාව පැනවීමේ දී සහය වීම සඳහා, අවශ්‍ය වන විට දී, පොලිස් නිලධාරියකුගෙන් සහය ලබාගත හැකි ය.

(8) භාණ්ඩයක් හෝ වෙනත් දේපළක් විකිණීමේ දී, විධිමත් ලෙස නම් කරන ලද රජයේ නිලධාරියකුට ශ්‍රී ලංකා ජනරජය වෙනුවෙන් භාණ්ඩ හෝ වෙනත් දේපළ සඳහා ලංසු තැබීම සහ මිලදී ගැනීම කළ හැකි ය.

(9) විකිණීම සඳහා ප්‍රචාරණය කරන ලද භාණ්ඩ හෝ දේපළ විකිණීම සඳහා නියමිත දිනයේ දී විකුණනු නොලබන අවස්ථාවක දී, දේපළ නැවත විකිණීම සඳහා යොමු කළ හැකි ය.

(10) විකිණීම හසුරුවන නිලධාරියා හෝ වෙනත් තැනැත්තා විසින් විකිණීමේ ප්‍රතිඵලය කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා හට වාර්තා කළ

හැකි අතර, ගැනුම් මුදල ගෙවීම මත ගැනුම්කරුට දේපළ පැවරීමට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නියම කරනු ලැබිය හැකි ය.

(11) (10) වන උපවගන්තියට අනුගාමීව සපයන ලද වාර්තාව සමාලෝචනය කිරීමෙන් පසුව, වාර්තාවේ සඳහන් වන්නා වූ දේපළ විකිණීමට අදාළව වංචාවක් හෝ අනිසි ක්‍රියාවක් සිදු වූ බවට හෝ විකිණීම සිදු කළ දිනයට පෙර අදාළ බද්ද ගෙවන ලද බවට හෝ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සෑහීමට පත්වන අවස්ථාවේ දී, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් විකුණුම ශුන්‍ය හා අවලංගු වන බවට ප්‍රකාශ කළ හැකි ය.

(12) මේ වගන්තියට අනුව කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් පැවරීමේ ඔප්පුවක් හෝ අත්සන කිරීමේ ඔප්පුවක් ගැනුම්කරුට සකස් කර දීම මත, භාණ්ඩ හෝ දේපළ ගැනුම්කරුට අත්විය යුතු අතර, ඒවා මේ පනත යටතේ පැන නගින සියලු පිළිබඳවලින් මුක්ත සහ නිදහස් විය යුතු ය.

(13) බදු අයකර ගැනීම සඳහා යම් දේපළක් විකිණීමට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත බලය පවරනු ලබන මේ පනතේ අන්තර්ගත කිසිවක කුමක් සඳහන් වුව ද, විකිණීම බලාත්මක කිරීම සඳහා ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන ඉදිරිපත් කිරීම හෝ පැවරීම, දේපළ කෙරෙහි වන ශ්‍රී ලංකා ජනරජයේ යම් සම්බන්ධතාවක් හෝ අයිතියක් සඳහා බල නොපෑ යුතු ය.

අපගමන තහනම් නියෝග.

167. (1) ගෙවීම පැහැර හැර ඇති යම් තැනැත්තකු සම්බන්ධයෙන් තක්සේරු කරනු ලැබ ඇති පරිදි හෝ අන්‍යාකාරයකට එම තැනැත්තා විසින් ගෙවීම පැහැර හැර ඇති-

- (අ) එම තැනැත්තා විසින් ගෙවිය යුතු බද්ද; හෝ
- (ආ) එම තැනැත්තා පාලක සාමාජිකයකු වන සමාගමක් විසින් ගෙවිය යුතු බද්ද,

ගෙවීමකින් තොරව එම තැනැත්තා ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැරව යාමට ආසන්න බව හෝ බැහැරව යාමට ඉඩ ඇති බව කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ මතය වන අවස්ථාවක, ඔහු විසින්, එම බද්ද පිළිබඳ විස්තර සහ එම තැනැත්තාගේ නම ඇතුළත් සහතිකයක් මහෙස්ත්‍රාත්වරයකු වෙත නිකුත් කළ හැකි අතර, එම සහතිකය ලැබීමෙන් පසුව, එම බද්ද ගෙවීමකින් තොරව හෝ එම මුදල් ගෙවීම සඳහා කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සෑහීමට පත්වන පරිදි ඇප ඉදිරිපත් කිරීමකින් තොරව එම තැනැත්තා ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැරව යාම වැළැක්වීම සඳහා අවශ්‍ය පියවර ගන්නා ලෙස මහෙස්ත්‍රාත්වරයා විසින් ආගමන හා විගමන පාලක ජනරාල්වරයා වෙත විධානයක් නිකුත් කළ යුතු ය.

(2) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් මහෙස්ත්‍රාත්වරයා වෙත එම සහතිකය නිකුත් කරන අවස්ථාවේ දී, ඒ පිළිබඳ නිවේදනයක් ගෙවීම පැහැර හැර ඇති තැනැත්තා වෙත ලියපදිංචි තැපෑලෙන් යවනු ලැබිය යුතු නමුත්, එම තැනැත්තාට එම නිවේදනය නොලැබීමේ හේතුවෙන් මේ වගන්තිය යටතේ වූ නඩු කටයුතු නිර්බල නොවිය යුතු ය.

(3) (1) වන උපවගන්තියේ සඳහන් ගෙවීම පැහැර හැර ඇති යම් තැනැත්තකු ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැරව යාමට අත්‍යාවශ්‍ය බව සහ (1) වන උපවගන්තිය ප්‍රකාරව ක්‍රියා කිරීමට ප්‍රමාණවත් කාලයක් නොමැති බව විශ්වාස කිරීමට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට සාධාරණ හේතු ඇති අවස්ථාවක දී -

- (i) එම තැනැත්තාගේ නම සහ ලිපිනය සඳහන් කරමින්;
- (ii) එම තැනැත්තා විසින් හෝ එම තැනැත්තා පාලක සාමාජිකයකු වන සමාගම විසින් ගෙවිය යුතු හෝ ගෙවීමට සිදුවිය හැකි බදු ප්‍රමාණය සඳහන් කරමින්,

කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ආගමන හා විගමන පාලක ජනරාල්වරයා වෙත, අපගමන තහනම් නියෝගයක් නිකුත් කරනු ලැබිය හැකි අතර, එම බදු මුදල ගෙවීමෙන් තොරව හෝ එම බදු මුදල ගෙවීම සඳහා කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සෑහීමට පත්වන පරිදි ඇප තැබීමකින් තොරව එම තැනැත්තා ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැරව යාම වැළැක්වීම පිණිස අවශ්‍ය පියවර ආගමන හා විගමන පාලක ජනරාල්වරයා විසින් ගනු ලැබිය යුතු ය:

එසේ වුව ද, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින්, ප්‍රායෝගිකව හැකි තාක් ඉක්මනින් සහ කවර තත්ත්වයක් යටතේ වුව එම අපගමන තහනම් නියෝගය නිකුත් කිරීමේ සිට පැය හත්තැ දෙකක් ඇතුළත, එම නියෝගය ස්ථිර කර ගැනීම සඳහා මහෙස්ත්‍රාත්වරයා වෙත ඉල්ලීමක් ඉදිරිපත් කළ යුතු ය. එම කාලසීමාව තුළ මහෙස්ත්‍රාත්වරයා වෙත ඉල්ලීමක් ඉදිරිපත් කරනු නොලැබුවහොත් එම අපගමන තහනම් නියෝගය අවලංගු වන්නේ ය.

(4) බද්ද ගෙවනු ලැබ ඇති බව හෝ බද්ද ගෙවීම සඳහා ඇප ඉදිරිපත් කොට ඇති බව සඳහන් කරමින් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් හෝ නියෝජ්‍ය කොමසාරිස්වරයකු විසින් අත්සන් කරන ලද සහතිකයක් ඉදිරිපත් කිරීම හෝ පොලිස් ස්ථානයක් භාර පොලිස් නිලධාරියකු වෙත බද්ද ගෙවීම, එම තැනැත්තාට ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැරව යාම සඳහා ඉඩදීමට ප්‍රමාණවත් අධිකාරී බලයක් විය යුතු ය.

යම් බදු මුදලක් ගෙවනු ලැබුවේ යම් පොලිස් නිලධරයකු වෙත ද, එම පොලිස් නිලධරයා විසින් එම බදු මුදල වහාම කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත ගෙවනු ලැබිය යුතු ය.

බුන්වත්භාවයේ දී ප්‍රමුඛත්වය.

168. වෙනත් යම් ලිඛිත නීතියක කුමක් සඳහන් වුව ද -

(අ) යම් පුද්ගලයකුගේ බුන්වත්භාවේ භාරකරු; හෝ

(ආ) ගණන් බේරා වසා දමනු ලබන සමාගමක ඇවරකරු,

විසින් අවස්ථාවෝචිත පරිදි බුන්වත් වූ තැනැත්තාගේ හෝ සමාගමේ වත්කම් මේ පනත යටතේ ගෙවීමට ඇති බදු ගෙවීමේ දී (තක්සේරුව කරන ලද්දේ බුන්වත්භාවයට පත් වූ දිනය හෝ ගණන් බේරා වසා දැමීම ආරම්භ කරන ලද දිනය යන දිනවලට පෙර හෝ පසුව වුව ද) වරප්‍රසාද ණයක් ලෙස ඒ පුද්ගලයාගේ හෝ සමාගමේ අන් සියලු ණය අභිබවා අදාළ කොට ගත යුතු ය.

ගෙවීම්වලට එරෙහිව හිලවූ කිරීම.

169. යම් ආණ්ඩුවේ දෙපාර්තමේන්තුවක්, ආයතනයක් හෝ අමාත්‍යාංශයක් විසින් යම් පුද්ගලයකුගේ වේතන හෝ වැටුප් සම්බන්ධයෙන් නොවන්නා වූ යම් ගෙවීමක් එම පුද්ගලයාට ගෙවීමට අත්‍යවශ්‍යත්ව නිබිය දී, එම දෙපාර්තමේන්තුව, ආයතනය හෝ අමාත්‍යාංශය විසින් එම ගෙවීම සම්පූර්ණයෙන්ම හෝ ඉන් කොටසක්, එම පුද්ගලයා 152 වන වගන්තිය යටතේ පැහැර හැර ඇති යම් මුදල් ප්‍රමාණයක් සම්පූර්ණයෙන් ම හෝ එහි කොටසක් පියවීම සඳහා අදාළ කොට ගත හැකි අතර, ඒ බව ඒ අනුව එම පුද්ගලයාට දැනුම් දිය යුතු ය.

තුන්වන පාර්ශ්වයේ ණයකරුවෝ.

170. (1) යම් බදු ගෙවන්නෙක් ගෙවීමක් පැහැර හරින්නේ නම්, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් තුන්වන පාර්ශ්වයේ ණයකරුවකුට ලිඛිතව දැන්වීමක් භාරදිය හැකි ය.

(2) දැන්වීමක් ලැබීමෙන් පසු, තුන්වන පාර්ශ්වයේ ණයකරු විසින් පහත දැක්වෙන මුදල් ප්‍රමාණ තුනෙන් අඩුම ප්‍රමාණය (බදු ගෙවන්නා වෙනුවෙන් සහ දැන්වීමේ නිශ්චිතව සඳහන් කර ඇති දිනය වන විට) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට ගෙවිය යුතු වේ :-

(අ) බදු ගෙවන්නා ගෙවීම පැහැර හැර ඇති මුදල් ප්‍රමාණය;

(ආ) තුන්වන පාර්ශ්වයේ ණයකරු බදු ගෙවන්නාට ගෙවීමට ඇති මුදල් ප්‍රමාණය; සහ

(ඇ) දැන්වීමේ නිශ්චිතව සඳහන් කර ඇති මුදල් ප්‍රමාණය.

(3) (අ) බද්ධ ගිණුමක සියලුම ගිණුම් හිමියන්හට ගෙවා නොමැති බදු බැඳීම් ඇති විට; හෝ

(ආ) අනෙකුත් ගිණුම් හිමියන්ගේ අත්සන හෝ අවසරයක් නොමැතිව (හවුල් ව්‍යාපාර ගිණුමක් හැර) බදු ගෙවන්නාට ගිණුමෙන් මුදල් ආපසු ගත හැකි විට,

පමණක් එම බද්ධ ගිණුමේ ඇති මුදල් ප්‍රමාණය සම්බන්ධයෙන් තුන්වන පාර්ශ්වයේ ණයකරුවකු වෙත දැන්වීමක් භාරදිය හැකි වේ.

(4) දැන්වීමේ නිශ්චිතව සඳහන් ගෙවීම් කිරීම සඳහා වූ දිනය, තුන්වන පාර්ශ්වයේ ණයකරු වෙත දැන්වීම භාර දුන් දිනයට පසුව දින පහළොවකට පෙර නොවිය යුතු ය.

(5) (1) වන උපවගන්තිය යටතේ වූ දැන්වීමක් ලැබීමෙන් පසු, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් දැන්වීම අස්කර ගන්නා තෙක් තුන්වන පාර්ශ්වයේ ණයකරු බදු ගෙවන්නාට කිසිදු මුදලක් නොගෙවිය යුතු ය.

(6) තුන්වන පාර්ශ්වයේ ණයකරු වෙත දැන්වීම භාරදීමෙන් පසු හැකි තාක් ප්‍රායෝගික ඉක්මණින්, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් බදු ගෙවන්නාට දැන්වීමේ පිටපතක් භාරදිය යුතු ය.

(7) මේ වගන්තිය යටතේ තුන්වන පාර්ශ්වයේ ණයකරුවකු විසින් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට ගෙවිය යුතු මුදල් ප්‍රමාණ, බදු මුදලක් අයකර ගන්නා ආකාරයටම අයකර ගත හැකි තුන්වන පාර්ශ්වයේ ණයකරුගේ පෞද්ගලික බැඳීමක් විය යුතු වන්නේ ය.

(8) බදු ගෙවන්නකුට ණය වශයෙන් ලැබිය යුතු මුදල් ලෙස -

- (අ) බදු ගෙවන්නකුට දැනට ණය වශයෙන් පවත්නා මුදල් හෝ පසුව ණය බවට පත් විය හැකි මුදල් ප්‍රමාණ;
- (ආ) බදු ගෙවන්නකු සඳහා හෝ ඔහු වෙනුවෙන් දැනට දරන්නා වූ හෝ පසුව දරනු ලැබිය හැකි මුදල් ප්‍රමාණ;
- (ඇ) බදු ගෙවන්නකුට ගෙවීම පිණිස තුන්වන පාර්ශ්වයක් වෙනුවෙන් දැනට දරන්නා වූ හෝ පසුව දරනු ලැබිය හැකි මුදල් ප්‍රමාණ;

(ඇ) බදු ගෙවන්නකුට ගෙවීම සඳහා, තුන්වන පාර්ශ්වයකින් අවසරය ඇති තැනැත්තකු විසින් දරන මුදල් ප්‍රමාණ; සහ

(ඉ) මූල්‍ය ආයතනයක් වන තුන්වන පාර්ශ්වයේ ණයකරුවකු සම්බන්ධයෙන් වන විට, අදාළ බදු ගෙවන්නා එම ආයතනයේ ගිණුමක දරන මුදල්,

ඇතුළත් විය යුතු ය.

(9) බදු ගෙවන්නාට ගෙවිය යුතු බවට පත් වන්නා වූ අනාගත චේතන හෝ වැටුප්වල කිසියම් ප්‍රමාණයක් රඳවා තබාගෙන යම් නිශ්චිතව සඳහන් කාලසීමාවක් සඳහා දෙපාර්තමේන්තුවට ගෙවන ලෙස නියම කරමින් බදු ගෙවන්නාගේ සේවායෝජකයා වෙත දැන්වීමක් මේ වගන්තිය යටතේ භාරදිය හැකි ය.

(10) (9) වන උපවගන්තියේ සඳහන් කරන ලද දැන්වීමක් යටතේ මාසික චේතනයේ පළමු රුපියල් හත්තැපන්දහස රඳවා ගැනීමට භාජනය නො කළ යුතු ය.

(11) මේ වගන්තිය යටතේ වූ දැන්වීමේ නිශ්චිතව සඳහන් කර ඇති කාලය තුළ නිශ්චිතව සඳහන් මුදල් ප්‍රමාණය ගෙවීමට තුන්වන පාර්ශ්වයේ ණයකරු අපොහොසත් වූ විට, එම මුදල තුන්වන පාර්ශ්වයේ ණයකරු විසින් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට ගෙවීම සිදු කිරීමට නියම කර ඇති දිනයේ දී තුන්වන පාර්ශ්වයේ ණයකරු විසින් ගෙවීමට ඇති සහ ගෙවිය යුතු බද්දක් ලෙසට මේ පනතේ විධිවිධාන අදාළ විය යුතු ය.

(12) මේ වගන්තියේ -

“මුදල” යන්නට මුදල්වලින් නම් කරන ලද හෝ මුදල්වලින් ගෙවිය යුතු ණය වගකීමක් ඇතුළත් වේ;

“තුන්වන පාර්ශ්වයේ ණයකරු” යන්නෙන් බදු ගෙවන්නකු සම්බන්ධයෙන් වන විට, එම බදු ගෙවන්නාට යම් මුදලක් ණයව සිටින යම් තැනැත්තෙක් අදහස් වේ.

දැන්වීම හා එකඟ වීම.

171. (1) 170 වන වගන්තියට අනුගාමීව කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට යම් ගෙවීමක් කරනු ලබන තුන්වන පාර්ශ්වයක් බදු ගෙවන්නාගේ හා ඊට අදාළ අනෙකුත් සියලුම තැනැත්තන්ගේ අවසරය මත ක්‍රියා කර ඇති බවට සැලකිය යුතු ය.

(2) වෙනත් යම් ලිඛිත නීතියක, කොන්ත්‍රාත්තුවක හෝ ගිවිසුමක පටහැනිව ඇති විධිවිධානයක් නොසලකා, (1) වන උපවගන්තිය අදාළ විය යුතු ය.

(3) 170 වන වගන්තිය යටතේ නිකුත් කරන ලද දැන්වීමක්, එහි විස්තර කොට ඇති බදු මුදල හෝ බැඳීම ගෙවා ඇති විට හෝ වෙනත් අන්‍යාකාරයකින් තෘප්ත කොට ඇති විට එහි බලපෑම අවසන් විය යුතු ය.

(4) 170 වන වගන්තිය යටතේ වූ දැන්වීමක් භාර දෙනු ලැබූ තුන්වන පාර්ශ්වයකට, ඔහු විසින් බදු ගෙවන්නාට ණයව ඇති හෝ බදු ගෙවන්නා වෙනුවෙන් දරනු ලබන මුදල නොමැති වීම හේතුවෙන් එම දැන්වීමට අනුකූලව කටයුතු කළ නොහැකි නම්, ඕනෑම තුන්වන පාර්ශ්වයේ දැන්වීම යනුවෙන් සඳහන් කරන දැන්වීමකින් ඒ පිළිබඳව එම තැනැත්තා විසින් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට දැනුම් දිය යුතු ය.

(5) තුන්වන පාර්ශ්වයේ දැන්වීමක් -

(අ) ලිඛිත විය යුතු ය;

(ආ) නොහැකියාව සඳහා හේතු එහි සඳහන් විය යුතු ය; සහ

(ඇ) නොහැකියාව පිළිබඳව තුන්වන පාර්ශ්වය දැනුවත් බවට පත්වීමෙන් පසු සහ කෙසේ වුව ද 170 වන වගන්තියට අනුව වූ දැන්වීමේ නිශ්චිතව සඳහන් කර ඇති ගෙවීම සඳහා වන දිනයට පෙර ප්‍රායෝගිකව හැකි ඉක්මණින් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත ගොනු කළ යුතු ය.

(6) තුන්වන පාර්ශ්වයේ දැන්වීමක් ලද පසු, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් තුන්වන පාර්ශ්වයට භාරදෙනු ලබන ලිඛිත දැන්වීමක් මගින්-

(අ) තුන්වන පාර්ශ්වය විසින් එවන ලද දැන්වීම පිළිගැනීම සහ දැන්වීම අවලංගු කිරීම හෝ එය සංශෝධනය කිරීම; හෝ

(ආ) තුන්වන පාර්ශ්වයේ දැන්වීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීම,

කරනු ලැබිය හැකි ය.

(7) 170 වන වගන්තිය යටතේ වූ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ තත් දැන්වීම අවලංගු හෝ සංශෝධනය කරන්නේ නම් මිස හා එසේ කරන තෙක්, මුදල් ප්‍රමාණයක් සඳහා තුන්වන පාර්ශ්වයේ පෞද්ගලික බැඳීම් කෙරෙහි තුන්වන පාර්ශ්වයේ දැන්වීමක් ගොනුකිරීම, කිසිදු බලපෑමක් ඇති නොකළ යුතු ය.

(8) මේ වගන්තියේ, "තුන්වන පාර්ශ්වය" යන්නෙන් පූර්ව වගන්තිය යටතේ දැන්වීමක් භාරදෙනු ලැබූ තුන්වන පාර්ශ්වයේ ණයකරුවෙක් අදහස් වන්නේ ය.

වත්කම් සුරක්ෂිත කිරීම.

172. (1) (අ) බදු ගෙවන්නකු විසින් ගෙවීමට ඇති මුළු බදු මුදල් ප්‍රමාණය, එය ගෙවිය යුතු විට නොගෙවා සිටිනු ඇති බව; සහ

(ආ) බදු ගෙවන්නාගේ වත්කම් විසුරුවා හැරීම ඇතුළුව බදු අයකර ගැනීම වාර්ථ කිරීම සඳහා බදු ගෙවන්නා විසින් පියවර ගනු ඇති බව,

විශ්වාස කිරීමට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට සාධාරණ හේතු තිබෙන අවස්ථාවක, මේ වගන්තිය අදාළ විය යුතු ය.

(2) බදු ගෙවන්නාගේ වත්කම් සුරක්ෂිත කිරීමට ද බදු ගෙවන්නාට අයත් වත්කම් දරන්නා වූ, පාලනය කරන්නා වූ හෝ කළමනාකරණය කරන්නා වූ යම් තැනැත්තකු විසින් එම වත්කම් පවරාදීම, ආපසු ගැනීම, බැහැර කිරීම හෝ වෙනත් යම් ආකාරයකින් වත්කම් සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීම තහනම් කිරීමට ද ඉල්ලුම්න් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ඒ පිළිබඳ අධිකරණ බලය ඇති දිසා අධිකරණයක් වෙත (මෙහි මින් මතු "වත්කම් සුරක්ෂිත කිරීමේ නියෝගය" යනුවෙන් හඳුන්වනු ලබන) නියෝගයක් සඳහා ඒක පාර්ශ්වික ඉල්ලීමක් කළ හැකි ය.

(3) (2) වන උපවගන්තිය යටතේ නියෝගයක් ලබා ගැනීම සඳහා වූ ඉල්ලීමක් කරන තෙක් බදු ගෙවන්නාගේ වත්කම් තහනමට ගැනීම ඇතුළුව බදු ගෙවන්නාගේ වත්කම් සුරක්ෂිත කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පියවර කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ගනු ලැබිය හැකි අතර එම නියෝගය සඳහා වූ ඉල්ලීම, බදු ගෙවන්නාගේ වත්කම් සුරක්ෂිත කිරීමට පියවර ගැනීමෙන් පැය විසිහතරක් ඇතුළත ඉදිරිපත් කළ යුතු ය.

(4) (1) වන උපවගන්තියේ ඇති අවශ්‍යතා තෘප්ත කොට ඇති බවට සැහීමකට පත් වූ විට දිසා අධිකරණය විසින් වත්කම් සුරක්ෂිත කිරීමේ නියෝගයක් නිකුත් කළ යුතු අතර, එම නියෝගය, බදු ගෙවන්නාට ද බදු ගෙවන්නාගේ වත්කම්වල භාරකාරත්වය දරන, පාලනය කරන හෝ කළමනාකරණය කරන යම් පුද්ගලයකුට ද භාරදිය යුතු ය.

(5) වත්කම් සුරක්ෂිත කිරීමේ නියෝගයක් දින අනුවකට වලංගු විය යුතු වන අතර, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ ඉල්ලීම මත එය දීර්ඝ කිරීම දිසා අධිකරණය විසින් කළ හැකි ය.

(6) වත්කම් සුරක්ෂිත කිරීමේ නියෝගයක් තම අරමුදල්වල විෂයය වන්නා වූ බදු ගෙවන්නකු විසින් එම නියෝගය භාරදීමෙන් දින පහළොවක් ඇතුළත නියෝගය ඉවත් කිරීම හෝ වෙනස් කිරීම සඳහා දිසා අධිකරණයට ඉල්ලීමක් කළ හැකි ය.

(7) වත්කම් සුරක්ෂිත කිරීමේ නියෝගයක් දිසා අධිකරණය විසින් නිකුත් කර ඇති විට, නියෝගය පිළිබඳ දැන්වීම භාර දී දින තිහක් ඇතුළත, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින්, නියෝගය අදාළ වන බදු ගෙවන්නා විසින් ගෙවිය යුතු බදු ප්‍රමාණය තීරණය කර බදු තක්සේරුවක් පිළිබඳ දැන්වීමක් බදු ගෙවන්නාට භාරදිය යුතු අතර, මේ පනතේ විධිවිධානවලට අනුකූලව, තක්සේරු ගත බදු අයකර ගැනීම ආරම්භ කළ යුතු වේ.

(8) (5) වන උපවගන්තිය යටතේ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ ඉල්ලීම මත දිස්ත්‍රික් අධිකරණය විසින් තත් නියෝගය දීර්ඝ කරයි නම් මිස, (7) වන උපවගන්තිය යටතේ තක්සේරුව පිළිබඳ දැන්වීමක් භාරදීමේ දී වත්කම් සුරක්ෂිත කිරීමේ නියෝගයක් ස්වයංක්‍රීයව කල් ඉකුත්විය යුතු වේ.

(9) වත්කම් සුරක්ෂිත කිරීමේ නියෝගයකට අනුගාමීව, අරමුදල් සුරක්ෂිත කරනු ලබන යම් තැනැත්තකු, සියලු කාර්ය සඳහා එහි අධිකාරය තුළ ක්‍රියාකර ඇති ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු අතර, වෙනත් යම් ලිඛිත නීතියක, ගිවිසුමක හෝ එකඟතාවක ඇති විධිවිධානවල පටහැනිව කුමක් සඳහන් වුව ද එය නොතකා එම තැනැත්තා සහ අදාළ වෙනත් සියලු තැනැත්තන්, නියෝගයට අදාළව සිදු කරන ලද ක්‍රියා සම්බන්ධයෙන්, සියලු සිවිල් හෝ අපරාධ නඩු කටයුතුවලට සහ අධිකරණමය හෝ බාහිර අධිකරණමය සියලු ක්‍රියාපටිපාටිවලට අදාළව හානිසුරණය කරනු ලැබිය යුතු ය.

(10) යම් තැනැත්තකු, සාධාරණ හේතුවක් නොමැතිව, තමා වෙත භාරදෙන ලද වත්කම් සුරක්ෂිත කිරීමේ නියෝගයකට අනුකූලව කටයුතු කිරීම පැහැර හරින්නේ නම්, ඔහු නියෝගයේ නිශ්චිතව දැක්වෙන මුදලට පුද්ගලිකව යටත් විය යුතු ය.

අසම්බන්ධ නොවන පැවරුම්ලාභීන්.

173. (1) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා දන්නා වූ දේපළක් මත තහනමට ගැනීමක් ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් පසු බදු ගෙවන්නකුගේ බැඳීම් තෘප්ත නොකෙරෙන අවස්ථාවක දී, තහනමට ගැනීමේ දිනට පෙර අවුරුද්දක කාලයක් තුළ අසම්බන්ධ නොවන ගනුදෙනුවක දී බදු ගෙවන්නාගේ වත්කම් ලබාගෙන ඇති යම් තැනැත්තකු, ලබාගත් වත්කම්වල වටිනාකමේ ප්‍රමාණයට, ද්විතීයික වශයෙන් බද්ද සඳහා වගකීමට යටත් විය යුතු ය.

(2) 148 වන වගන්තිය යටතේ යම් පුද්ගලයකු බැඳීමකට යටත්වන මුදල් ප්‍රමාණයක් සඳහා (1) වන උපවගන්තියේ විධිවිධාන අදාළ නොවිය යුතු ය.

පැවරුම් කළ බදු බැඳීම.

174. (1) තමා විසින් පවත්වා ගෙන යනු ලබන ව්‍යාපාරයකට අදාළව බදු බැඳීමක් සහිත (මින්මතු "පැවරුම්කරු" යනුවෙන් සඳහන් කරනු ලබන) බදු ගෙවන්නකු විසින් ව්‍යාපාරයේ සියලුම හෝ යම් වත්කම් (මින්මතු "පැවරුම්ලාභියා" යනුවෙන් සඳහන් කරනු ලබන) ආශ්‍රිතයකු වෙත පවරනු ලැබ ඇති විට දී, පැවරුම්ලාභියා, පැවරුම්කරුගේ ව්‍යාපාරයට අදාළව (මින්මතු "පැවරුම් කළ බැඳීම" යනුවෙන් සඳහන් කරනු ලබන) ගෙවා නොමැති බදු බැඳීම සඳහා පෞද්ගලිකව බැඳෙනු ලැබිය යුතු ය.

(2) (1) වන උපවගන්තියේ විධිවිධාන මගින් පැවරුම් කළ බැඳීම්වල මුළු ප්‍රමාණය ම හෝ කොටසක් පැවරුම්කරුගෙන් අයකර ගැනීමෙන් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වලක්වනු නොලැබිය යුතු ය.

භාරගැනුම් කරුවෝ.

175. (1) භාරගැනුම්කරුවකු ලෙස පත්වීමෙන් පසු දින දහහතරක් ඇතුළත පත්වීම පිළිබඳව කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට දැනුම් දීමට භාරගැනුම්කරුවකුට නියම කළ යුතු ය.

(2) තම වත්කම් භාරගැනුම්කරු සන්නකයේ පවත්නා හෝ ඔහුගේ ආරක්ෂාවේ ඇති තැනැත්තකුගෙන් අයවිය යුතු හෝ අයවිය යුතු වන්නා වූ බදු ගෙවීම සඳහා සැපයීමට ප්‍රමාණවත් වන මුදල් ප්‍රමාණ, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් භාරගැනුම්කරුට දැනුම් දිය හැකි ය.

(3) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ පූර්ව අවසරය නොමැතිව, භාරගැනුම්කරුවකුගේ තත්වයෙන් එම භාරගැනුම්කරු විසින් දරනු ලබන ශ්‍රී ලංකාව තුළ තිබෙන වත්කමක්, ඔහු විසින් බැහැර කළ නොහැකි වන්නේ ය.

(4) යම් වත්කමක් විකිණීමෙන් ලබන මුදල් අතුරින් (2) උපවගන්තිය යටතේ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් දැනුම් දෙනු ලබන මුදල හෝ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සමග එකඟ වීමෙන් ඊට අඩු මුදලක්, භාරගැනුම්කරුවකු විසින් අවහරණය කළ යුතු ය.

(5) භාරගැනුම්කරුවකු විසින් මේ වගන්තියේ නියමයන්ට අනුකූල වීමට අපොහොසත් වන්නේ නම්, (4) වන උපවගන්තිය යටතේ අවහරණය කිරීමට නියම කරන ලද මුදලේ ප්‍රමාණයට, (2) වන උපවගන්තියේ දැනුම් දී ඇති බදු මුදල සඳහා එම භාරගැනුම්කරු පොද්ගලිකව යටත් විය යුතු ය.

(6) මේ වගන්තියේ “භාරගැනුම්කරු” යනුවෙන්, ශ්‍රී ලංකාවේ තිබෙන වත්කමකට අදාළව -

- (අ) සමාගමක හෝ වෙනත් අස්ථිත්වයක ඇවරකරුවකු;
- (ආ) අධිකරණයෙන් පිටත හෝ අධිකරණයක් විසින් පත්කරන ලද භාරගැනුම්කරුවකු;
- (ඇ) බුන්වත්බවේ භාරකරුවකු;
- (ඈ) සන්නකයේ සිටින උකස් හිමියකු;
- (ඉ) මියගිය පුද්ගලයකුගේ බුදලයේ පොල්ම:කරුවකු, අද්මිනිස්ත්‍රාසිකරුවකු හෝ උරුමකරුවකු;
- (ඊ) අගක්නුකෘත යම් පුද්ගලයකුගේ කටයුතු මෙහෙයවනු ලබන තැනැත්තකු; හෝ
- (උ) සංස්ථාපිත ප්‍රතිසංවිධානයක අනුප්‍රාප්තිකයකු.

වන තැනැත්තකු අදහස් වේ.

XVII වන පරිච්ඡේදය

දණ්ඩන

දණ්ඩන.

176. (1) මෙම වගන්තිය, මේ පනත යටතේ වූ දණ්ඩනවලට අදාළ වේ.

(2) යම් බද්දකට අදාළ දණ්ඩනවලට බදු තක්සේරු කිරීම, බදු ගෙවීම, බදු එකතු කිරීම සහ බද්දකට අදාළ ආරාමුල් සඳහා වන ක්‍රියාපටිපාටීන්, එක සමානව අදාළ වේ.

(3) මේ පරිච්ඡේදයෙහි ඇති වගන්තියක් යටතේ, දණ්ඩනයක් සඳහා තැනැත්තකුට ඇති වගකීම, මේ පනතේ වෙනත් යම් වගන්තියක් හෝ වෙනත් නීතියක් යටතේ දණ්ඩනයකට වගකීමක් තිබේ නම් එවැනි වගකීමකින් වෙන්ව පවත්නා වූ හෝ ඊට අසමාන වූ වගකීමක් විය යුතු අතර, එය XV වන පරිච්ඡේදය යටතේ අය කරනු ලබන බදු පොලියකට සහ XVIII වන පරිච්ඡේදය යටතේ පනවනු ලබන අපරාධමය දණ්ඩනයකට අමතරව විය යුතු ය.

(4) දණ්ඩනයක් පැනවීම සම්බන්ධයෙන්, මේ පනතේ විධිවිධාන පිළිනොපැදීම ඔප්පු කිරීමේ භාරය, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත තිබිය යුතු ය.

(5) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින්, නියම කරනු ලැබූ දණ්ඩනයක් සඳහා එම දණ්ඩනය මේ පනත යටතේ ගෙවිය යුතු බද්දක් වුවා සේ, තක්සේරුවක් සකස් කළ හැකි අතර, එම දණ්ඩනය ගෙවිය යුතු දිනය නිශ්චිතව දැක්විය හැකි ය.

(6) දණ්ඩනයක තක්සේරු දැන්වීමක් එම දණ්ඩනයට යටත් වන තැනැත්තාට භාරදිය යුතු වන අතර, එහි ගෙවිය යුතු දණ්ඩනයේ ප්‍රමාණය, එය ගෙවිය යුතු වන්නේ කුමන විධිවිධානයක් යටතේ ද යන්න සහ ගෙවීම කළ යුතු නියමිත දිනය සඳහන් විය යුතු අතර, දැන්වීම භාරදීමේ දී -

(අ) එම දැන්වීම සහ තක්සේරුව මෙම පනත යටතේ ගෙවිය යුතු බද්දේ දැන්වීම සහ තක්සේරුව ලෙස සැලකිය යුතු ය;

(ආ) දැන්වීමේ නිශ්චිතව සඳහන් කර ඇති දණ්ඩනයේ ප්‍රමාණය, මෙම පනත යටතේ ගෙවිය යුතු බද්ද ලෙස සැලකිය යුතු ය;

(ඇ) දැන්වීමේ නිශ්චිතව සඳහන් කර ඇති දිනය ගෙවීම කළ යුතු නියමිත දිනය වේ.

(7) දණ්ඩනයක් ගෙවීමට යම් තැනැත්තකුට උද්ගත වන වගකීම කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් (6) වන උපවගන්තිය යටතේ සකස් කරන තක්සේරුව මත ඇතිවිය යුතු ය.

(8) දණ්ඩනයක් තක්සේරු කිරීමේ කාලසීමාව හා එම දණ්ඩනයට අදාළ වූ බද්ද තක්සේරු කිරීමේ කාලසීමාව එක හා සමාන වූ 180 වන වගන්තිය යටතේ වූ උල්ලංඝනයක දී හැර, දණ්ඩනයක් තක්සේරු කිරීමේ කාලසීමාව එම දණ්ඩනයට හේතු වූ උල්ලංඝනයෙන් පසු අවුරුදු පහක් විය යුතු ය.

(9) දණ්ඩනයක් සඳහා වගකීමකට යටත් වන යම් තැනැත්තකු සාධාරණ හේතුවක් පෙන්වන්නේ නම්, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් -

(අ) දණ්ඩනය, සම්පූර්ණයෙන් හෝ කොටසක් තක්සේරු කිරීමෙන් වැළකී සිටිය හැකි ය; හෝ

(ආ) තක්සේරු කොට ඇති දණ්ඩනයක සමස්තය හෝ කොටසක් අඩු කිරීම හෝ අත්හැරීම කළ හැකි ය.

(10) යම් විශේෂ කටයුතු පවතින හෝ පවත්වාගෙන යන සෑම දිනයක්, මාසයක් හෝ වෙනත් කාලපරිච්ඡේදයක් සඳහා ගෙවිය යුතු දණ්ඩනයක්, එම කටයුතු ආරම්භ වන, පවත්වාගෙන යන හෝ අවසන් වන්නා වූ දවසේ, මාසයේ හෝ වෙනත් කාලපරිච්ඡේදයේ කොටසක් සඳහා ද සම්පූර්ණයෙන් ගෙවිය යුතු ය.

177. මෙම පනතේ 102 වන වගන්තියෙන් නියම කොට ඇති පරිදි ලියාපදිංචි වීමට හෝ මෙම පනතේ 103 වන වගන්තියේ (5) වන උපවගන්තිය හෝ 146 වන වගන්තියේ (4) වන උපවගන්තිය මගින් නියම කොට ඇති පරිදි කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට දැනුම් දීමට හෝ අපොහොසත් වන තැනැත්තකු රුපියල් පනස් දහසක් නොඉක්මවන දණ්ඩනයකට යටත් විය යුතු ය.

බදු වෛත්තාගේ තොරතුරුවල වෙනස්වීම් ලේඛනගත කිරීමට හෝ දැනුම් දීමට අපොහොසත් වීම.

බදු වාර්තා ප්‍රමාද වී ගොනු කිරීම.

178. (1) බදු වාර්තාවක් ගොනුකිරීමට නියම කොට ඇති දිනයේ දී හෝ එදිනට පෙර බදු වාර්තාවක් ගොනුකිරීමට අපොහොසත් වන යම් තැනැත්තකු -

(අ) ගෙවීමට ඇති බදු මුදලින් සියයට පහක් සමඟ, ගොනු කිරීමට අපොහොසත් වීම අඛණ්ඩව පවත්නා එක් එක් මාසය හෝ මාසයක කොටසක් සඳහා ගෙවීමට ඇති බදු මුදල් ප්‍රමාණයෙන් සියයට එකක් ද; සහ

(ආ) රුපියල් පනස්දහසක් සහ ගොනු කිරීමට අපොහොසත් වීම අඛණ්ඩව පවත්නා එක් එක් මාසය හෝ මාසයක කොටසක් සඳහා වැඩිදුර රුපියල් දස දහසක්,

යන්නෙන්, වඩා වැඩි මුදලට සමාන දඩයකට යටත් විය යුතු ය.

(2) (1) වන උපවගන්තිය යටතේ, දෙන ලද බදු වාර්තාවක් වෙනුවෙන් වූ දණ්ඩනයේ ප්‍රමාණය, රුපියල් ලක්ෂ හතරකට සීමා විය යුතු ය.

(3) මේ පනත යටතේ වූ දණ්ඩනය, වාර්තාව අදාළ වන බදු කාල පරිච්ඡේදය සඳහා වූ බදු බැඳීමට අමතර වූ වක් ලෙස සැලකිය යුතු අතර, එම කාල පරිච්ඡේදය සඳහා වූ බද්ද තක්සේරු කරන හා එකතු කරන ආකාරයටම එම දණ්ඩනය තක්සේරු කිරීම හා එකතු කිරීම කළ හැකි ය.

ප්‍රමාදව කරන ගෙවීම.

179. (1) යම් බදු කාල පරිච්ඡේදයක් සඳහා ගෙවිය යුතු බදු මුදල හෝ ඉන් කොටසක්, ගෙවිය යුතු දිනයෙන් දින දහ හතරක් ඇතුළත ගෙවීමට හෝ පසුව ගෙවන්නේ නම් තක්සේරු දැන්වීමේ නිශ්චිතව දක්වා ඇති දිනය වන විට ගෙවීමට අපොහොසත් වන තැනැත්තකු, ගෙවිය යුතු එහෙත් ගෙවා නොමැති බදු මුදල් ප්‍රමාණයෙන් සියයට විස්සකට සමාන දණ්ඩනයක් ගෙවීමට යටත් විය යුතු ය.

(2) වාරිකය ගෙවීම සඳහා නියමිත දිනයෙන් දින දහ හතරක් ඇතුළත මේ පනත යටතේ නියම කරන ලද වාරිකයේ සමස්තය හෝ කොටසක් ගෙවීමට අපොහොසත් වන යම් තැනැත්තකු, ගෙවිය යුතු එහෙත් ගෙවා නොමැති බදු මුදලින් සියයට දහයකට සමාන දණ්ඩනයකට යටත් විය යුතු ය.

(3) 151 වන වගන්තිය යටතේ යම් දීර්ඝ කිරීමක් ප්‍රදානය කොට ඇති අවස්ථාවක දී, ගෙවීම සිදු කිරීමෙන් තොරව දීර්ඝ කරන ලද කාල සීමාව අවසන් වන්නේ නම් මිස, (1) වන උපවගන්තිය යටතේ යම් තැනැත්තකු දණ්ඩනයකට යටත් නොවිය යුතු ය.

180. අසත්‍ය වූ ප්‍රකාශයක් හේතුවෙන් හෝ බදු ගෙවන්නකුගේ බදු වාර්තාවක වැදගත් දෙයක් අත්හැර තිබීම හේතුවෙන් බදු මුදලක් අඩුවෙන් ගෙවන ලද විටෙක සහ එම ප්‍රකාශය හෝ අත්හැර තිබීම බදු ගෙවන්නාගේ චේතනාන්විත හැසිරීමක හෝ නොසැලකිලිමත් භාවයේ ප්‍රතිඵලයක් වූ විට, එම බදු ගෙවන්නා -

නොසැලකිලිමත් ලෙස හෝ වංචනිකව අඩුවෙන් කරන ලද ගෙවීම.

(අ) (ආ) ඡේදය අදාළ නොවන්නේ නම්, අඩුවෙන් කරන ලද ගෙවීමෙන් සියයට විසිපහක; හෝ

(ආ) අඩුවෙන් කරන ලද ගෙවීම -

(i) රුපියල් මිලියන දහයකට වඩා වැඩි වන්නේ නම්; හෝ

(ii) අදාළ කාලසීමාව සඳහා එම තැනැත්තාගේ බදු බැඳීමෙන් සියයට විසිපහකට වඩා වැඩි වන්නේ නම්,

එසේ අඩුවෙන් කරන ලද ගෙවීමෙන් සියයට හත්තැපහක, ප්‍රමාණයක දණ්ඩනයකට යටත් විය යුතු ය.

181. (1) යම් වැදගත් කරුණක් සම්බන්ධයෙන් අසත්‍ය හෝ නොමඟ යවන සුලු ප්‍රකාශයක් බදු නිලධාරියකුට සපයන යම් තැනැත්තෙක්, මේ පනත යටතේ ඒ තැනැත්තා විසින් විධිමත් ලෙස ගෙවිය යුතු වූ හෝ ඒ තැනැත්තාට ආපසු දිය යුතු වූ ප්‍රමාණය, එම ප්‍රකාශය සත්‍ය වන්නේ ය යන පදනම මත ඒ තැනැත්තා තක්සේරු කරනු ලැබුවේ නම් ගෙවිය යුතු වූ හෝ ආපසු දිය යුතු වූ ප්‍රමාණය ඉක්මවන්නේ නම් හෝ ඊට වඩා අඩු වන්නේ නම්, ඒ තැනැත්තා දණ්ඩනයකට යටත් විය යුතු ය.

අසත්‍ය හෝ නොමඟ යවන සුලු ප්‍රකාශ.

(2) එම තැනැත්තා දණ්ඩනයට යටත් වනු ලබන ප්‍රමාණය -

(අ) ගෙවිය යුතු මුදල ප්‍රකාශයේ දක්වා ඇති තොරතුරු මත පදනම්ව නිශ්චය කළේ නම් ඒ තැනැත්තා විසින් ගෙවිය යුතු විය හැකි මුදල අඩු විය හැකි අවස්ථාවක ඒ ප්‍රමාණය අඩු වන්නේ යම් ප්‍රමාණයකින් ද, එම මුදල් ප්‍රමාණය; හෝ

(ආ) ඒ තැනැත්තා ආපසු ලැබිය යුතු මුදල ලෙස ඉල්ලා සිටි ප්‍රමාණය, එම මුදල් ප්‍රමාණය ප්‍රකාශයේ දක්වා ඇති තොරතුරු මත පදනම්ව නිශ්චය කළේ නම් වැඩි විය හැකි අවස්ථාවක එසේ වැඩි වන්නේ යම් ප්‍රමාණයකින් ද, එම මුදල් ප්‍රමාණය,

යන මුදල් ප්‍රමාණ වලින් රුපියල් පනස් දහසකට වැඩි මුදල් ප්‍රමාණය වන්නේ ය.

(3) ප්‍රකාශය කරන ලද තැනැත්තා එම ප්‍රකාශය යම් වැදගත් කරුණක් සම්බන්ධයෙන් සාවද්‍ය බව හෝ නොමඟ යවන සුලු බව නොදැන සිටියේ නම් සහ එසේ දැන සිටීම සාධාරණ වශයෙන් බලාපොරොත්තු විය නොහැකි නම් මේ වගන්තිය යටතේ ඔහුට කිසිදු දණ්ඩනයක් නොපැනවිය යුතු ය.

(4) බදු නිලධාරියකුට කරනු ලැබූ ප්‍රකාශයකට මේ වගන්තියෙහි කරනු ලබන සඳහනකට, එම නිලධාරියාට මේ පනත යටතේ නිලධාරියකු වශයෙන් ඉටු කරනු ලබන කාර්ය ඉටු කරන අතරතුර වාචිකව, ලිඛිතව හෝ වෙනත් ආකාරයකින් කරනු ලබන ප්‍රකාශයකට කරනු ලබන සඳහනක් ද ඇතුළත් විය යුතු අතර -

- (අ) මේ පනත යටතේ ඉදිරිපත් කරනු ලැබූ යම් ඉල්ලීමක, සහතිකයක, ප්‍රකාශනයක, නිවේදනයක, වාර්තාවක, විරෝධතාවක හෝ මේ පනත යටතේ සාදන ලද, සකස් කරන ලද, දෙන ලද, ගොනු කරන ලද, ඉදිරිපත් කරන ලද හෝ සපයන ලද වෙනත් ලියවිල්ලක;
- (ආ) මේ පනත යටතේ සැපයීමට නියම කරන ලද යම් තොරතුරක;
- (ඇ) මේ පනතට අනුගාමී නොවූ අන්‍යාකාරයකින් බදු නිලධාරියකුට සපයන ලද ලියවිල්ලක;
- (ඈ) බදු නිලධාරියකු පුද්ගලයකුගෙන් නගන ලද ප්‍රශ්නයකට ලබා දෙන පිළිතුරක; හෝ
- (ඉ) එම ප්‍රකාශය බදු නිලධාරියකුට දන්වනු ඇත යන දැනුම ඇතිව හෝ සාධාරණ අපේක්ෂාවෙන් වෙනත් තැනැත්තකුට කරන ලද ප්‍රකාශයක,

සපයා ඇති ප්‍රකාශයක් ද ඊට ඇතුළත් විය යුතු ය.

(5) විශේෂ කරුණක ඇති නොමග යවන සුලු ප්‍රකාශයක් පිළිබඳ මෙම වගන්තියේ ඇති සඳහනකට, ප්‍රකාශයෙන් යම් කරුණක් හෝ දෙයක බැහැර කිරීමක් ඇතුළත් වන ප්‍රකාශයකට කරනු ලබන සඳහනක් ද ඇතුළත් විය යුතු ය.

(6) 180 වන වගන්තිය යටතේ දණ්ඩනයකට යටත් වන්නා වූ ක්‍රියාවන් සම්බන්ධයෙන්, මෙම වගන්තිය අදාළ නොවිය යුතු ය.

182. (1) මේ පනත මගින් නියම කර ඇති පරිදි නිසි ලියවිලි පවත්වාගෙන යාමට අපොහොසත් වන යම් තැනැත්තකු එම අපොහොසත් වීම අඛණ්ඩව සිදු වන එක් එක් මාසය හෝ මාසයක යම් කොටසක් සඳහා දණ්ඩනයකට යටත් විය යුතු ය.

ලේඛන පවත්වාගෙන යාමට හෝ පහසුකම් සැලසීමට අපොහොසත් වීම.

(2) එම අපොහොසත් වීම අඛණ්ඩව සිදුවන සෑම දිනයක් සඳහා දණ්ඩනය දිනකට රුපියල් දහසක් විය යුතු ය.

(3) මෙම වගන්තිය යටතේ දණ්ඩනයක් තක්සේරු කිරීමට පෙර කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් අවවාදාත්මක දැන්වීමක් නිකුත් කළ යුතු අතර, එම දැන්වීමේ නිශ්චිතව සඳහන් කරන ලද කාලය ඇතුළත බදු ගෙවන්නා එම අවවාදාත්මක දැන්වීමට අනුකූලව කටයුතු කරන්නේ නම්, මේ වගන්තිය යටතේ ඔහුට කිසිදු දණ්ඩනයක් නොමැති විය යුතු ය.

(4) මේ පනත මගින් හෝ මේ පනත යටතේ නියම කර ඇති පරිදි බදු නිලධරයකුට සාධාරණ පහසුකම් සහ සහය සැපයීමට අපොහොසත් වන යම් තැනැත්තකු රුපියල් දස දහසක් නොඉක්මවන මුදලක දණ්ඩනයකට යටත් විය යුතු ය.

183. 170 වන වගන්තිය යටතේ තුන්වන පාර්ශ්වකට අදාළව නිකුත් කරනු ලැබූ දැන්වීමකට අනුකූල වීමට අපොහොසත් වන යම් තැනැත්තකු, තුන්වන පාර්ශ්වය විසින් ගෙවිය යුතු මුදලේ සහ 170 වන වගන්තියට අදාළ දැන්වීමේ නිශ්චිතව සඳහන් කර ඇති නියමිත දින වන විට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට ගෙවන ලද මුදලේ වෙනසින් සියයට විසි පහක ප්‍රමාණයක දණ්ඩනයකට යටත් විය යුතු ය.

තුන්වන පාර්ශ්වයේ දැන්වීමකට අනුකූලව ක්‍රියා කිරීමට අපොහොසත් වීම.

184. යම් තැනැත්තකු විසින්, ආශ්‍රිත ව්‍යවසායන් සමග සිදු කරනු ලබන ගනුදෙනුවලට අදාළව 76 වන වගන්තියේ හෝ 77 වන වගන්තියේ නියමයන්ට අනුකූලව ක්‍රියා කිරීම පැහැර හරිනු ලබන අවස්ථාවක දී, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් එම තැනැත්තාට -

පැවරුම් මිලකිරීමේ දණ්ඩන.

(අ) නියම කරන ලද ලේඛන පවත්වා ගෙන ගොස් නොමැති අවස්ථාවක දී, ආශ්‍රිත ව්‍යවසායන් සමග කරන ගනුදෙනුවල සමස්ත වටිනාකමෙන් සියයට එකක් නොඉක්මවනු ලබන දණ්ඩනයක්;

(ආ) නියම කරන ලද ලේඛන ඉදිරිපත් කර නොමැති අවස්ථාවක දී, රුපියල් දෙලක්ෂ පනස් දහසක් නොඉක්මවනු ලබන දණ්ඩනයක්;

(ඇ) නියම කරන ලද යම් තොරතුරක් හෙළි නොකිරීමේ දී, එහි ආශ්‍රිත ව්‍යවසායන් සමග කරන ගනුදෙනුවල සමස්ත වටිනාකමෙන් සියයට දෙකක් නොඉක්මවනු ලබන දණ්ඩනයක්;

(ඈ) නිශ්චිත දිනයේ දී නියම කරන ලද ලේඛන ඉදිරිපත් කර නොමැති අවස්ථාවක දී, රුපියල් ලක්ෂයක් නොඉක්මවනු ලබන දණ්ඩනයක්; හෝ

(ඉ) එම තැනැත්තා -

(i) ඔහුගේ ආදායම පිළිබඳ විස්තර සඟවා ඇති විට හෝ එම ආදායම පිළිබඳව නිරවද්‍ය නොවූ තොරතුරු සපයා ඇති විට; සහ

(ii) ඔහුගේ ආදායම පිළිබඳ විස්තර සැඟවීම හෝ එම ආදායම පිළිබඳව නිරවද්‍ය නොවූ තොරතුරු සැපයීම යන හේතු මගින් ගෙවීම මඟහැරීමට උත්සාහ කර ඇතිවිට,

අමතර බද්දේ වටිනාකමෙන් සියයට දෙසියක දණ්ඩනයක්, පනවනු ලැබිය හැකි අතර, එම ආශ්‍රිත ව්‍යවසාය වෙත ලිඛිත දැන්වීමක් මගින් එම දැන්වීමේ නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලැබිය හැකි යම් කාලසීමාවක් තුළ එම දණ්ඩනය ගෙවන ලෙස නියම කරනු ලැබිය හැකි ය.

තොරතුරු ලබාදීම සඳහා වන දැන්වීමට අනුකූලව ක්‍රියා කිරීම පැහැර හැරීම.

185. (1) නිශ්චිත කාලසීමාව තුළ, මේ පනත යටතේ තොරතුරු ලබාදීම සඳහා නිසියාකාරව ඉදිරිපත් කරනු ලබන යම් ඉල්ලීමකට අනුකූලව ක්‍රියා කිරීම පැහැර හරිනු ලබන යම් තැනැත්තකු රුපියල් මිලියනයක් නො ඉක්මවනු ලබන දණ්ඩනයකට යටත් විය යුතු ය.

(2) දණ්ඩනයක් තක්සේරු කිරීමට පෙර, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් අවවාදාත්මක දැන්වීමක් නිකුත් කළ යුතු අතර, එම දැන්වීම භාර දී දින තිහක් ඇතුළත බදු ගෙවන්නා විසින් අවවාදාත්මක දැන්වීමට අනුකූලව ක්‍රියා කරනු ලබන අවස්ථාවක දී, මේ වගන්තිය යටතේ කිසිදු දණ්ඩනයක් අය නොකළ යුතු ය.

XVIII වන පරිච්ඡේදය

අපරාධ නඩු කටයුතු

186. (1) මේ පනත යටතේ වූ යම් වරදක් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් විමර්ශනය කළ හැකි ය.

අපරාධ නඩු කටයුතු.

(2) මේ පනත යටතේ වරදක් සිදු කරනු ලබන යම් තැනැත්තකුට විරුද්ධව අපරාධ නඩු පවරා පවත්වාගෙන යාම නීතිපතිවරයා හෝ නීතිපතිවරයා විසින් බලය පවරන ලද අභිනියෝජිතයකු හෝ විසින් කරනු ලැබිය යුතු ය. එම අපරාධ නඩු කටයුතු කොමසාරිස්-ජනරාල්වරයා නමින් ආරම්භ කළ යුතු ය.

(3) මේ පනත යටතේ වන නඩු කටයුතු, වෙනත් යම් නීතියක් යටතේ පවරනු ලැබිය හැකි අපරාධ නඩු කටයුතුවලට බලපෑමක් ඇති නොකළ යුතු ය.

(4) යම් තනි ක්‍රියාවක්, නොකර හැරීමක් හෝ හැසිරීම් වර්ගාවක් සම්බන්ධයෙන් යම් තැනැත්තකු මේ පරිච්ඡේදය යටතේ එක් වරදකට වඩා වැඩි වැරදි සංඛ්‍යාවකට වරදකරු කරනු ලබන අවස්ථාව දී -

(අ) වැරදි සඳහා පනවනු ලබන බන්ධනාගාරගත කිරීමේ උපරිම කාලසීමාව අවුරුදු පහ නොඉක්මවිය යුතු ය; සහ

(ආ) එකම ක්‍රියාවක්, නොකර හැරීමක් හෝ හැසිරීම් වර්ගාවක් සම්බන්ධයෙන් අමතර වැරදි සඳහා ඊට පසුව එම තැනැත්තාට එරෙහිව නඩු පැවරීම නොකළ යුතු ය.

(5) (අ) මෙම පරිච්ඡේදය යටතේ තත් ක්‍රියාව, නොකර හැරීම හෝ හැසිරීම් වර්ගාව සම්බන්ධයෙන් යම් වරදක් සඳහා යම් තැනැත්තකු වරදකරු කරනු ලැබ ඇති අවස්ථාවක; හෝ

(ආ) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ එකඟතාවය ඇතිව අධිකරණය විසින් වරද සමථයකට පත් කරනු ලැබ ඇති අවස්ථාවක,

එම තැනැත්තා විසින් කරන ලද යම් ක්‍රියාවක්, නොකර හැරීමක් හෝ හැසිරීම් වර්ගයක් සම්බන්ධයෙන් එම තැනැත්තා XVII වන පරිච්ඡේදය යටතේ කිසිදු දණ්ඩනයක් නොගෙවිය යුතු ය.

ආධාර දීම සහ අනුබල දීම.

187. මේ පරිච්ඡේදය යටතේ අපරාධමය වරදක් සිදු කිරීමට වෙනත් තැනැත්තකුට චේතනාන්විතව ආධාර දෙන්නා වූ, අනුබල දෙන්නා වූ, සහාය වන්නා වූ, උපදෙස් දෙන්නා වූ, උනන්දු කරන්නා වූ හෝ පොළඹවන්නා වූ යම් තැනැත්තකු වරදකරු කරනු ලැබූ විට, ඔහු විසින් එම වරද සිදු කර ඇති පරිද්දෙන් එම දණ්ඩනයට ම යටත් විය යුතු ය.

සීමා කිරීමේ කාලසීමාවන්.

188. (අ) ක්‍රියාව සිදුකිරීමෙන් පසු වසර දොළහක් ඇතුළත යම් ක්‍රියාවක් සිදුකිරීම;

(ආ) ක්‍රියාවක් සිදු කිරීමට අපොහොසත්වීමෙන් පසු අවුරුදු දොළහක් ඇතුළත යම් ක්‍රියාවක් සිදුකිරීමට අපොහොසත් වීම හෝ ඉන්පසුව නම්, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් එකී අපොහොසත්වීම පිළිබඳ දැන ගැනීමෙන් පසු අවුරුදු තුනක් ඇතුළත යම් ක්‍රියාවක් සිදු කිරීමට අපොහොසත්වීම; හෝ

(ඇ) බදු කාලසීමාව සඳහා වන යම් තැනැත්තකුගේ නිවැරදි බදු වගකීම අවසාන වශයෙන් තීරණය කිරීමෙන් පසු අවුරුදු තුනක කාලසීමාවක් ඇතුළත, බදු ගෙවීම සඳහා වන එම තැනැත්තාගේ බැඳීම සම්බන්ධයෙන් වන තොරතුරු එම තැනැත්තා විසින් හෙළිදරව් කරනු නොලැබීම හෝ වැරදි සහගත ලෙස හෙළිදරව් කරනු ලැබීම,

යන වරදවල් චෝදනා කරනු ලබන වරද හා සම්බන්ධව ඇති විට, මෙම පරිච්ඡේදය යටතේ නඩු කටයුතු ආරම්භ කළ හැකි ය.

බදු ගෙවීම මග හැරීම.

189. බදු තක්සේරු කිරීම, ගෙවීම හෝ එකතු කිරීම චේතනාන්විතව මගහරිනු ලබන හෝ මගහැරීමට තැත් කරනු ලබන හෝ ගෙවන ලද බදු ආපසු ලබා ගැනීම සඳහා හිමිකම් නොමැතිව චේතනාන්විතව සහ වංචනික ලෙස හිමිකම් කියාපාන යම්

තැනැත්තකු, වරදකට වරදකරු විය යුතු අතර, වරදකරු කරනු ලැබූ විට රුපියල් මිලියන දහයක් නොඉක්මවනු ලබන දඩයකට හෝ අවුරුදු දෙකක් නොඉක්මවනු ලබන කාලයකට බන්ධනාගාරගත කරනු ලැබීමකට හෝ ඒ දඩය හා බන්ධනාගාරගත කිරීම යන දඬුවම් දෙකටම හෝ ඔහු යටත් විය යුතු ය.

190. (1) මේ පනත පරිපාලනය කිරීමේ දී දෙපාර්තමේන්තුවට චේතනාන්විතව බාධා කරනු ලබන හෝ බාධා කිරීමට තැත් කරනු ලබන යම් තැනැත්තකු, වරදකට වරදකරු විය යුතු අතර, වරදකරු කරනු ලැබූ විට, රුපියල් මිලියනයක් නොඉක්මවනු ලබන දඩයකට, හෝ එක් අවුරුද්දක් නොඉක්මවනු ලබන කාලයකට බන්ධනාගාර ගත කරනු ලැබීමකට හෝ ඒ දඩය හා බන්ධනාගාරගත කරනු ලැබීම යන දඬුවම් දෙකටම හෝ ඔහු යටත් විය යුතු ය.

බදු පරිපාලනයට බාධා කිරීම.

(2) යම් තැනැත්තකු විසින් -

- (අ) ඔහුගේ පාලනය තුළ පවතින ලේඛන, වාර්තා හෝ දත්ත පරීක්ෂා කිරීම සඳහා දෙපාර්තමේන්තුවේ බදු නිලධාරියකු විසින් කරනු ලබන නීත්‍යනුකූල ඉල්ලීමකට අනුකූලව ක්‍රියා කිරීම පැහැර හරිනු ලබන විට;
- (ආ) දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන් ඉදිරියේ පෙනී සිටින ලෙස ඔහුට දෙපාර්තමේන්තුවේ බදු නිලධාරියකු විසින් කරනු ලබන නීත්‍යනුකූල ඉල්ලීමකට අනුකූලව ක්‍රියා කිරීම පැහැර හරිනු ලබන විට;
- (ඇ) පරිශ්‍රයන්ට ඇතුළුවීමට දෙපාර්තමේන්තුවේ බදු නිලධාරියකු සතු නීත්‍යනුකූල අයිතියට බාධා කරනු ලබන විට;
- (ඈ) වාර්තාවක් ගොනුකිරීම පැහැර හරිනු ලබන විට;
- (ඉ) සාවද්‍ය වූ, බදු ගෙවන්නා හඳුනා ගැනීමේ අංකයක් හෝ එම තැනැත්තාට අදාළ නොවන බදු ගෙවන්නා හඳුනා ගැනීමේ අංකයක් භාවිත කරනු ලබන විට;
- (ඊ) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට හෝ බලයලත් නිලධාරියකුට ඉඩම පරීක්ෂා කිරීමට හෝ මැනීමට ඉඩ ලබා දීම ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලබන විට හෝ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා

යම් සිතියමක්, සැලැස්මක්, හිමිකම් ඔප්පුවක්, හිමිකම් පිළිබඳ සාධන පත්‍රයක් හෝ වෙනත් ලේඛනයක් ලබාදීම ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලබන විට;

- (උ) යම් වැදගත් කරුණක් සම්බන්ධයෙන් සාවද්‍ය හෝ නොමඟ යවන සුළු ප්‍රකාශයක් බදු නිලධරයකු වෙත කරනු ලබන විට;
- (ඌ) 170 වන වගන්තිය යටතේ නිකුත් කරන ලද දැන්වීමකට අනුකූලව ක්‍රියා කිරීම පැහැර හරිනු ලබන විට;
- (එ) නියම කරන ලද වාර්තා පවත්වා ගෙන යාම පැහැර හරිනු ලබන විට; හෝ
- (ඒ) අන්‍යාකාරයෙන් බදු නිශ්චය කිරීමට, තක්සේරු කිරීමට හෝ එකතු කිරීමට බාධා කරනු ලබන විට,

එම තැනැත්තා මේ වගන්තියේ කාර්ය සඳහා මේ පනත පරිපාලනය කිරීමෙහි ලා බාධා කරන ලද බවට සලකනු ලැබිය යුතු ය.

රහස්‍යතාවය ආරක්ෂා කිරීමට අපොහොසත් වීම.

191. 100 වන වගන්තියේ (2) වන හෝ (3) වන උපවගන්තිය උල්ලංඝනය කරනු ලබන යම් තැනැත්තකු, වරදකට වරදකරු විය යුතු අතර, වරදකරු කරනු ලැබීමේ දී රුපියල් මිලියනයක් නොඉක්මවනු ලබන දඩයකට හෝ අවුරුද්දක් නොඉක්මවනු ලබන කාලයකට බන්ධනාගාරගත කිරීමකට හෝ ඒ දඩය හා බන්ධනාගාරගත කිරීම යන දඬුවම් දෙකටම හෝ ඔහු යටත් විය යුතු ය.

බදු නිලධරයන් විසින් සිදු කරනු ලබන වැරදි.

192. මේ පනතේ විධිවිධාන ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී -

- (අ) තම කාර්යයන් හා සම්බන්ධයෙන් තමන් නීත්‍යානුකූලව ලබාගැනීමට හිමිකම් ලබන යම් ගෙවීමක් හෝ ත්‍යාගයක් නොවන යම් ගෙවීමක් හෝ ත්‍යාගයක් සඳහා යම් පොරොන්දුවක් හෝ ඇපයක් හෝ මූල්‍යමය හෝ වෙනත් ආකාරයක යම් ගෙවීමක් හෝ ත්‍යාගයක් සෘජුව හෝ වක්‍රව ඉල්ලා සිටිනු ලබන හෝ ලබාගනු ලබන; හෝ
- (ආ) මේ පනතේ විධිවිධානවලට හෝ තම කාර්යය නිසි පරිදි ඉටුකිරීමේ දී පටහැනි වන්නා වූ හෝ බදු ආදායම වංචා කරනු ලබන හෝ වංචා කිරීමට ඉඩ ඇති බලපෑමක්

ඇතිකරනු ලබන යම් ක්‍රියාවක් හෝ දෙයක් සිදු කිරීම, අවසර ලබාදීම, සැඟවීම හෝ ඊට අනුබල දීම සඳහා යම් එකඟතාවයකට එළඹෙන්නා වූ හෝ එකඟතාවයක් මගින් අනුමත කරන්නා වූ,

යම් බදු නිලධරයකු වරදක් සිදු කරනු ලබන අතර, වරදකරු කරනු ලැබීමේ දී රුපියල් මිලියනයක් නොඉක්මවනු ලබන දඩයකට හෝ අවුරුද්දක් නොඉක්මවනු ලබන කාලයක් සඳහා බන්ධනාගාරගත කිරීමකට හෝ එම දඩය හා බන්ධනාගාරගත කිරීම යන දඬුවම් දෙකටම හෝ ඔහු යටත් විය යුතු අතර, අධිකරණය විසින් දඩයක් පැනවීමට අමතරව, බදු ගෙවීමට යටත් තැනැත්තාගෙන් සාධාරණව නැවත අයකර ගත නොහැකි සහ එම නිලධරයාගේ වැරදි ක්‍රියාව හේතුවෙන් නොගෙවන ලද බදු මුදල් ප්‍රමාණය, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත ගෙවන ලෙස වරදකරු කරනු ලැබූ තැනැත්තාට නියම කළ හැකි ය.

193. (1) 191 වන වගන්තිය හෝ 192 වන වගන්තිය යටතේ ඇති යම් වරදක් හැර, මේ පරිච්ඡේදය යටතේ වන වරදක් යම් තැනැත්තකු සිදුකර ඇති අවස්ථාවක, අධිකරණය විසින් ඊට අදාළ නඩු කටයුතු විභාග කිරීම ආරම්භ කිරීමට පෙරාතුව ඕනෑම වෙලාවක කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් වරද සමථයකට පත් කරනු ලැබිය හැකි අතර, එම වරද සඳහා නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලැබ ඇති උපරිම දඩ මුදල නොඉක්මවනු ලබන නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලබන යම් මුදලක් ගෙවන ලෙස කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් එම තැනැත්තාට නියම කළ හැකි ය.

වැරදි සමථයකට පත් කිරීම.

(2) වරදට සම්බන්ධ පුද්ගලයා වරද සමථයකට පත් කරන ලෙස කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගෙන් ලිඛිතව ඉල්ලීමක් කරනු ලබන්නේ නම් පමණක් මෙම වගන්තිය යටතේ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් වරදක් සමථයකට පත් කරනු ලැබිය හැකි ය.

(3) මෙම වගන්තිය යටතේ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් යම් වරදක් සමථයකට පත් කරනු ලබන අවස්ථාවක, (1) වන උපවගන්තියේ සඳහන් කර ඇති නියමය -

(අ) ලිඛිතව විය යුතු අතර, (2) වන උපවගන්තියේ දැක්වෙන ලිඛිත ඉල්ලීම ඊට අමුණා තිබිය යුතු ය;

(ආ) (i) කරන ලද වරද;

(ii) ගෙවීමට ඇති මුදල් ප්‍රමාණය; සහ

(iii) ගෙවීම සඳහා නියමිත දිනය;

එහි නිශ්චිතව සඳහන් කළ යුතු ය; සහ

(ඇ) වරද සිදු කළ තැනැත්තාට එම නියමය භාරදිය යුතු ය.

(4) (3) වන උපවගන්තිය යටතේ වන යම් නියමයක් අවසානාත්මක විය යුතු අතර අභියාචනයට යටත් නොවිය යුතු ය.

(5) මෙම වගන්තිය යටතේ යම් වරදක් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් සමථයකට පත් කරනු ලබන අවස්ථාවක දී, එම වරද සම්බන්ධයෙන් නඩු පවරනු ලැබීමට හෝ දණ්ඩනයකට එම වරදකරු යටත් නොවිය යුතු ය.

(6) මෙම වගන්තිය යටතේ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ බලය, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව යටතේ නීතිපතිවරයාගේ බලතලවලට සහ 1979 අංක 15 දරන අපරාධ නඩු විධාන සංග්‍රහය පනතට යටත් විය යුතු අතර, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් (3) වන උපවගන්තියේ සඳහන්ව ඇති නියමය බදු ගෙවන්නාට භාරදෙනු ලබන අවස්ථාවේ දී, එහි පිටපතක් නීතිපතිවරයාට ද ලබාදිය යුතු ය.

(7) (1) වන උපවගන්තිය යටතේ ගෙවීමට නියම කරන ලද මුදල් ප්‍රමාණය, මේ පනත යටතේ අය විය යුතු හා ගෙවිය යුතු බද්දක් මෙන් අයකර ගත යුතු ය.

XIX වන පරිච්ඡේදය

නියෝග

නියෝග.

194. (1) අමාත්‍යවරයා විසින් මේ පනතේ ප්‍රතිපත්ති සහ විධිවිධාන ක්‍රියාත්මක කිරීමේ හෝ බලාත්මක කිරීමේ කාර්යය සඳහා සහ මේ පනත යටතේ සාදනු ලැබීමට හෝ නියම කරනු ලැබීමට බලය දී ඇති කාරණා සඳහා නියෝග සෑදිය හැකි ය.

(2) මේ වගන්තිය යටතේ සාදනු ලැබූ නියෝගයක් උල්ලංඝනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් හෝ ඒ අනුව ක්‍රියා කිරීම පැහැර හැරීම සම්බන්ධයෙන් -

(අ) දණ්ඩනයන් නියම කිරීමේ; හෝ

(ආ) නියම කරන ලද දණ්ඩනයන් වැඩි කිරීමේ,

නියෝගයක් හැර, මේ වගන්තිය යටතේ සාදනු ලැබූ යම් නියෝගයක් එය ගැසට් පත්‍රයෙහි පළ කරනු ලැබූ දිනයට වඩා කලින් වූ යම් දිනයක සිට බලපැවැත්වෙන බවට ප්‍රකාශ කරනු ලැබිය හැකිය.

(3) යම් නියෝගයක් උල්ලංඝනය කිරීම හෝ ඒ අනුව ක්‍රියා කිරීම පැහැර හැරීම සඳහා දණ්ඩනයක් නියම කරනු ලබන නියෝගයක්, පාර්ලිමේන්තුව විසින් එය අනුමත කරනු ලබන තෙක් සහ ඒ අනුමතය පිළිබඳ දැන්වීම ගැසට් පත්‍රයෙහි පළ කරනු ලබන තෙක් ක්‍රියාත්මක නොවිය යුතු ය.

(4) (2) වන උපවගන්තියේ සඳහන් කරනු ලැබූ යම් නියෝගයක් නොවන, අමාත්‍යවරයා විසින් සාදනු ලැබූ සෑම නියෝගයක්ම ගැසට් පත්‍රයෙහි එය පළ කරනු ලැබූ දින සිට හෝ එම නියෝගයෙහි නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලැබිය හැකි වෙනත් යම් දිනයක සිට ක්‍රියාත්මක විය යුතු ය.

(5) (2) වන උපවගන්තියෙහි සඳහන් කරනු ලැබූ සෑම නියෝගයක්ම ගැසට් පත්‍රයෙහි පළ කරනු ලැබීමෙන් පසු හැකි පහසු ඉක්මනින් අනුමතය සඳහා පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කරනු ලැබිය යුතු ය. එසේ අනුමත නොකරනු ලබන සෑම නියෝගයක්ම ඒ අනුමතයේ දින සිට, එහෙත් එය යටතේ ඊට කලින් කරන ලද කිසිවකට අගතියක් නොවන පරිදි, පරිච්ඡින්න වූ ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය. යම් නියෝගයක් පරිච්ඡින්න වූ ලෙස සලකනු ලබන දිනය පිළිබඳ නිවේදනය ගැසට් පත්‍රයේ පළ කරනු ලැබිය යුතු ය.

XX වන පරිච්ඡේදය

අර්ථ නිරූපණය

195. (1) පද සම්බන්ධයෙන් අන්‍යාර්ථයක් අවශ්‍ය වුවහොත් මිස, අර්ථ නිරූපණය. මේ පනතෙහි -

“කෘෂිකාර්මික ව්‍යාපාරය” යන්නෙන්, කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන, උද්‍යාන විද්‍යාත්මක නිෂ්පාදන හෝ යම් සත්ත්ව නිෂ්පාදන නිෂ්පාදනය කිරීමේ ව්‍යාපාරයක් අදහස් වන අතර, පශු සම්පත් හෝ කුකුළන් ඇති කිරීමේ කාර්යය සඳහා වූ යම් ව්‍යවසායක් ද ඊට ඇතුළත් වේ;

“අනුමත ගණකාධිකාරීවරයා” යන්නෙන් -

(අ) ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරීවරුන්ගේ ආයතනයේ සාමාජිකයකු වන ගණකාධිකාරීවරයකු ; හෝ

(ආ) යම් තැනැත්තකුගේ හෝ හවුල් ව්‍යාපාරයක ව්‍යාපාරයේ අදාළ වර්ෂය සඳහා පිරිවැටුම රුපියල් මිලියන සියයක් නොඉක්මවනු ලබන්නා වූ ද, සමාගමක් නොවන්නා වූ ද යම් තැනැත්තකු හෝ හවුල් ව්‍යාපාරයක් සම්බන්ධයෙන්, 2007 අංක 07 දරන සමාගම් පනත යටතේ සංස්ථාපිත ශ්‍රී ලංකා ගණකාධිකරණ ශිල්පීය ආයතනයේ අධි සාමාජිකයකු වන යම් ගණකාධිකාරීවරයකු,

අදහස් වේ;

“වැඩපිළිවෙළ” යන්නෙන් -

(අ) ප්‍රකාශිත හෝ ව්‍යංගික වූ ද නීති කෘත්‍ය මගින් බලාත්මක කළ හැකි වූ හෝ නොහැකි වූ ද ඒක පාර්ශ්වික හෝ එක් තැනැත්තකුට වැඩි තැනැත්තන් සම්බන්ධ වී ඇත්තා වූ ද යම් ක්‍රියාවක්, එකඟතාවක්, හැසිරීම් වර්ගවක්, වෙළෙඳාමක්, පොරොන්දුවක්, ගනුදෙනුවක්, අවබෝධතාවක් හෝ වෙළඳ ව්‍යාපාරයක් අදහස් වේ; හෝ

(ආ) (අ) ඡේදයේ විස්තර කරන ලද යම් අයිතමයක කොටසක් අදහස් වේ;

“වත්කම” යන්නට, ස්පර්ශනීය හෝ අස්පර්ශනීය වත්කමක්, ව්‍යවහාර මුදල්, කීර්ති නාමය, දැනුම් හැකියාව, දේපළ, ආදායම් ලැබීමට හෝ අනාගතයේ ආදායම් ලබා ගැනීමට ඇති යම් අයිතිවාසිකමක්, මාස දොළහකට වැඩි කාලයක් පවතින යම් ප්‍රතිලාභයක් සහ යම් වත්කමක කොටසක් ඇතුළත් වන්නේ ය;

“සහකාර කොමසාරිස්වරයා” යන්නට, මෙම පනත යටතේ පත් කරනු ලබන නියෝජ්‍ය කොමසාරිස්වරයකු ද ඇතුළත් වේ.

යම් කර්තව්‍යයක් සම්බන්ධයෙන් “බලයලත් නිලධරයා” යන්නෙන්, දෙපාර්තමේන්තුවෙහි සේවයෙහි නියුක්ත වූ සහ එම කර්තව්‍ය ඉටු කිරීම සඳහා කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ලිඛිතව බලය පවරන ලද බඳු නිලධරයා අදහස් වේ;

“බලයලත් නියෝජ්‍යයා” යන්නෙන්, මේ පනතේ කාර්ය සඳහා කලින් කලට යම් තැනැත්තකු වෙනුවෙන් ක්‍රියා කිරීමට ඒ තැනැත්තා විසින් ලියවිල්ලකින් බලය දෙනු ලැබූවා වූ ද -

(අ) කවර හෝ විටෙක දී -

- (i) ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරීන්ගේ ආයතනයේ සාමාජිකයකු;
- (ii) නීතිඥවරයකු;
- (iii) ඒ තැනැත්තා විසින් නීතිපතා සේවයෙහි නියුක්ත කරගනු ලැබූ සේවා නියුක්තයකු;
- (iv) 2000 අංක 21 දරන ශ්‍රී ලංකා බදුකරණ කාර්යායතන පනත යටතේ පිහිටුවන ලද ශ්‍රී ලංකා බදුකරණ කාර්යායතනයේ සාමාජිකයකු;
- (v) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් අනුමත කරනු ලැබූ සහ සමාගම් (විගණකවරයන්ගේ) නියෝග යටතේ විගණකවරයකු ලෙස ලියාපදිංචිව සිටින පුද්ගලයකු;
- (vi) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලබන වෙනත් යම් ආකාරයක පුද්ගලයකු,

අදහස් වන අතර -

(ආ) පුද්ගලයකු සම්බන්ධයෙන් වන විට, ඔහුගේ ඥාතියකු;

(ඇ) සමාගමක් සම්බන්ධයෙන් වන විට, ඒ සමාගමේ අධ්‍යක්ෂවරයකු හෝ ලේකම්වරයා;

(ඈ) හවුල් ව්‍යාපාරයක් සම්බන්ධයෙන් වන විට, ඒ හවුල් ව්‍යාපාරයේ හවුල්කරුවකු;

(ඉ) පුද්ගල මණ්ඩලයක් සම්බන්ධයෙන් වන විට, ඒ පුද්ගල මණ්ඩලයේ සාමාජිකයකු,

අදහස් වේ;

“මණ්ඩලය” යන්නෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ හෝ වෙනත් යම් ස්ථානයක පිහිටුවන ලද යම් සමාගමක්, හවුල් ව්‍යාපාරයක්, භාරයක් හෝ වෙනත් පුද්ගල මණ්ඩලයක් අදහස් වේ;

“ව්‍යාපාරය” යන්නට,

(අ) (i) වැඩපිළිවෙලෙහි කාල සීමාව කෙතරම් කෙටි වුව ද, යම් වෙළෙඳාමක්, ව්‍යව්‍යාපාරයක්, රක්ෂාවක් හෝ ව්‍යාපාරික ස්වරූපයක් සහිත තනි වැඩපිළිවෙලක්; සහ

(ii) අතීත, වර්තමාන හෝ අනාගත යම් ව්‍යාපාරයක්,

ඇතුළත් වන නමුත්,

(ආ) යම් සේවා නියුක්තියක් ඊට ඇතුළත් නොවේ;

“ප්‍රාග්ධන වත්කම” යන්නෙන් -

(අ) පහත දැක්වෙන එක් එක් වත්කම් අදහස් වේ:-

(i) ඉඩම් හෝ ගොඩනැගිලි;

(ii) යම් සමාගමක්, හවුල් ව්‍යාපාරයක් හෝ භාරයක් පිළිබඳ යම් සාමාජිකත්ව සම්බන්ධතාවයක්;

(iii) යම් සුරැකුම්පතක් හෝ වෙනත් යම් මූල්‍ය වත්කමක්;

(iv) ඉහතින් වූ ඡේදයන්හි සඳහන් කරනු ලැබූ යම් වත්කමක් පිළිබඳ යම් වරණයක්, අයිතිවාසිකමක් හෝ වෙනත් සම්බන්ධතාවයක්;

(ආ) එහෙත් වෙළඳ තොගය හෝ ක්ෂය විය හැකි වත්කම් ඊට ඇතුළත් නොවේ;

“පුණ්‍ය ආයතනය” යන්නෙන්, පුණ්‍ය කාර්යයක් සඳහා පමණක් පිහිටුවනු ලැබූ හෝ හුදෙක් පුණ්‍ය කාර්යයක් කරගෙන යාමෙහි ලා යෙදී සිටින යම් භාරයක භාරකරුවකු හෝ භාරකරුවන් හෝ සංස්ථාවක් හෝ සංස්ථාගත නොකරන ලද පුද්ගල මණ්ඩලයක් හෝ අදහස් වේ;

“පුණ්‍ය කාර්යය” යන්නෙන් පහත දැක්වෙන යම් කාර්ය වර්ගයක, ශ්‍රී ලංකාවේ හෝ ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත මහජනතාවගේ හෝ මහජනතාවගෙන් යම් කොටසක යහපත සඳහා වූ කාර්යයක් අදහස් වේ:-

(අ) දරිද්‍රතාව පිළිබඳ සහන සැලසීම;

(ආ) ව්‍යාපාරික අරමුණු සඳහා පිහිටුවන ලද යම් ආයතනයක් මගින් හෝ සමාගම් පනත යටතේ පිහිටුවන ලද යම් ආයතනයක් මගින් හැර අධ්‍යාපනය හෝ දැනුම දියුණු කිරීම;

(ඇ) පරිසරය ආරක්ෂා කිරීම සඳහා වූ ක්‍රියාකාරකම් හෝ පරිසර හිතකාමී ක්‍රියාකාරකම්;

(ඈ) ආගම දියුණු කිරීම හෝ ආගමික චාරිත්‍ර හා පිළිවෙත් පවත්වාගෙන යාම හෝ පොදු පුජනීය ස්ථානයක් පරිපාලනය කිරීම;

(ඉ) ඉහතින් වූ වර්ග අතුරින් කිසිවකට අයත් නොවන්නා වූ ද ජනතාවට ප්‍රයෝජනවත් වන්නා වූ ද වෙනත් යම් කාර්යයක්;

“කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා” යන්නෙන්, 97 වන වගන්තිය යටතේ පත් කරනු ලැබූ දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා අදහස් වන අතර, ඊට පොදුවේ හෝ යම් නිශ්චිත කාර්යයක් සඳහා කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙනුවෙන් වැඩ බැලීමට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් විශේෂයෙන් ම බලය දෙනු ලැබූ නියෝජ්‍ය කොමසාරිස් ජනරාල්වරයකු, ජ්‍යෙෂ්ඨ කොමසාරිස්වරයකු, කොමසාරිස්වරයකු හෝ ජ්‍යෙෂ්ඨ නියෝජ්‍ය කොමසාරිස්වරයකු ඇතුළත් වේ;

“සමාගම” යන්නෙන් -

(අ) යම් සංස්ථාවක්, සංස්ථාගත නො කළ සංගමයක් හෝ වෙනත් පුද්ගල මණ්ඩලයක් අදහස් වන අතර;

(ආ) ඊට -

(i) යම් මිත්‍රශීලී සමිතියක්, ගොඩනැගිලි සමිතියක්, විශ්‍රාම වැටුප් අරමුදලක්, අර්ථ සාධක අරමුදලක්, විශ්‍රාම අරමුදලක්, විශ්‍රාම පාරිතෝෂික අරමුදලක් හෝ ඒ හා සමාන අරමුදලක් හෝ සමිතියක්; සහ

(ii) ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුව ඇතුළත් නොවන යම් ආණ්ඩුවක්, ආණ්ඩුවක යම් දේශපාලනික අනුබෙදුමක් හෝ පොදු ජාත්‍යන්තර සංවිධානයක්,

ඇතුළත් වන නමුත්,

(ඇ) යම් හවුල් ව්‍යාපාරයක් හෝ භාරයක් ඊට ඇතුළත් නොවන අතර;

(ඈ) (i) අවම වශයෙන් හවුල්කරුවන් විසිදෙනකුවත් අදාළ හවුල් ව්‍යාපාරයෙහි ණය සඳහා සීමිත වගකීමක් දරනු ලබන හවුල් ව්‍යාපාරයක්; සහ

(ii) 59 වන වගන්තිය අදාළ වන යම් ඒකක භාරයක් හෝ අන්‍යෝන්‍ය අරමුදලක්,

සමාගමක් වශයෙන් සලකනු ලැබිය යුතු ය;

“දෙපාර්තමේන්තුව” යන්නෙන්, දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව අදහස් වේ;

“ක්ෂය විය හැකි වත්කම” යන්නෙන් -

- (අ) යම් ව්‍යාපාරයකින් ආදායම් උපදවීමෙහි ලා සේවා නියුක්ත කරනු ලැබ සිටින ප්‍රමාණයක් දක්වා පමණක් වන්නා වූ ද වැහැරීම සහ ගෙවියාම, අභාවිතය හෝ කාලය පසුවී යාම හේතුවෙන් එහි වෙළෙඳ අගය අඩු විය හැකි වන්නා වූ ද යම් වත්කමක් අදහස් වේ; නමුත් ඊට
- (ආ) කීර්ති නාමය, යම් ඉඩමක් හා ඇති සම්බන්ධතාවක්, යම් අස්ථිත්වයක සාමාජිකත්ව සම්බන්ධතාවක් සහ වෙළෙඳ නොගය ඇතුළත් නොවේ;

“ලංභාංශ” යන්නෙන් -

- (අ) ලාභය බෙදීමක දී හෝ විකුණූ කොටස් ආපසු ගැනීමක දී හෝ ඇවර කිරීමක් හෝ ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමක් සිදු කිරීමේ දී හෝ ප්‍රාග්ධන අවකරණයක දී හෝ අන්‍යාකාරයකින් ලාභ බෙදීමක් ලෙස ලැබූවා වූ ද, යම් සාමාජිකයකු විසින් යම් සමාගමකින් ලබාගනු ලබන යම් ගෙවීමක් අදහස් වේ;

(ආ) ඊට -

- (i) ප්‍රසාද කොටස් නිකුත් කිරීමක් වශයෙන්, කොටස් මත ගෙවා නිමි ප්‍රමාණය වැඩි කිරීමක් වශයෙන් හෝ අන්‍යාකාරයකින් ලාභ, ප්‍රාග්ධනය බවට හැරවීම; සහ
- (ii) යම් ප්‍රමාණයක් බෙදා දෙනු ලැබූව ද නොලැබූව ද ලාභ, ප්‍රාග්ධනය බවට හැරවීම;

ඇතුළත් වන අතර,

- (ඇ) (i) සාමාජිකයකු විසින් සමාගම වෙත කරන ලද ගෙවීමක් මගින් ගළපනු ලබන;
- (ii) ප්‍රාග්ධන ගිණුමකට, කොටස් අධිමිල ගිණුමකට හෝ ඒ හා සමාන ගිණුමකට හර කරන ලද; හෝ

(iii) අන්‍යාකාරයකින් අවසන් රඳවා ගැනීමේ ගෙවීමක් සංස්ථාපනය කරන හෝ එම සාමාජිකයාගේ ආදායම ගණනය කිරීමේ දී ඊට ඇතුළත් කරනු ලබන,

ප්‍රමාණයක් දක්වා වූ ගෙවීමක් ඊට ඇතුළත් නොවේ;

“දේශීය වත්කමක්” යන්නෙන් -

(අ) (යම් තැනැත්තකුගේ විදේශීය ඉඩම් හෝ ගොඩනැගිලි හෝ එම තැනැත්තාගේ විදේශීය ස්ථීර ආයතනයක් මගින් දරනු ලබන යම් වත්කමක් හැර) යම් වාසික තැනැත්තකුට අයත් හෝ ශ්‍රී ලාංකික ස්ථීර ආයතනයක් විසින් දරනු ලබන හෝ යම් වත්කමක්;

(ආ) ශ්‍රී ලංකාවේ පිහිටා ඇති යම් ඉඩමකට හෝ ගොඩනැගිල්ලකට ඇති යම් සම්බන්ධතාවක් ; සහ

(ඇ) යම් වාසික සමාගමක කොටස්;

(ඈ) යම් මණ්ඩලයක සාමාජිකත්ව සම්බන්ධතාවයේ වටිනාකමින් සියයට පනහකට වැඩි ප්‍රමාණයක් ශ්‍රී ලංකාවේ පිහිටි ඉඩම් හෝ ගොඩනැගිලිවලින් අතරමැදි මණ්ඩල එකක් හෝ වැඩි ගණනක් තුළින් සෘජුව හෝ වක්‍රව ව්‍යුත්පන්න වන්නේ නම් එම මණ්ඩලයේ සාමාජිකත්ව සම්බන්ධතාව,

අදහස් වේ;

“සුදුසුකම් ලබන ආයෝජන ව්‍යාපාරය” යන්නෙන් -

(අ) ප්‍රාග්ධන වත්කම්වල;

(ආ) මූල්‍ය සාධන පත්‍රවල; හෝ

(ඇ) වෙනත් යම් සමාන වත්කම්වල,

හිමිකාරත්වය දැරීම, ආයෝජනය කිරීම හෝ වෙළඳාම් කිරීම යන කාරණාවලින් මූලිකවම සමන්විත වන්නා වූ යම් ව්‍යාපාරයක් හෝ ආයෝජනයක් අදහස් වේ;

“සේවා නියුක්තියා” යන්නෙන්, යම් සේවා නියුක්තියක නිරත යම් පුද්ගලයකු අදහස් වේ;

“සේවයෝජකයා” යන්නෙන්, යම් සේවා නියුක්තියක සේවා නියුක්තියෙහි නිරත කරවන හෝ ඔහු වෙත වැටුප් ගෙවනු ලබන හෝ කලින් සේවා නියුක්තියකුට සිටි සේවා නියුක්තියකුට හෝ වෙනත් යම් තැනැත්තකුට එම සේවා නියුක්තියාගේ පූර්ව සේවා සඳහා යම් විශ්‍රාම වැටුපක් හෝ වෙනත් යම් පාරිශ්‍රමිකයක් ගෙවනු ලබන, යම් තැනැත්තකු අදහස් වන අතර, ඊට මෙහි පහත I වන තීරයේ නිශ්චිතව දක්වා ඇති අස්ථිත්වයක් සම්බන්ධයෙන් වන විට II වන තීරයේ අනුරූප සටහනෙහි නිශ්චිතව දක්වා ඇති තැනැත්තා ඇතුළත් වේ.

I වන තීරය	II වන තීරය
සමාගමක් හෝ සංස්ථාගත කළ හෝ නොකළ පුද්ගල මණ්ඩලයක්	ඒ සමාගමේ හෝ පුද්ගල මණ්ඩලයේ අධ්‍යක්ෂවරයා, ලේකම්වරයා, කළමනාකරු හෝ වෙනත් ප්‍රධාන නිලධරයා
හවුල් ව්‍යාපාරයක්	ප්‍රමුඛ හවුල්කරු හෝ ශ්‍රී ලංකාව තුළ වාසිකව සිටින යම් ක්‍රියාකාරී හවුල්කරුවකු, සහ කිසිදු ක්‍රියාකාරී හවුල්කරුවකු ශ්‍රී ලංකාව තුළ වාසිකව නොසිටින හවුල් ව්‍යාපාරයක් සම්බන්ධයෙන් වන විට, ඒ හවුල් ව්‍යාපාරයේ ශ්‍රී ලංකාවේ සිටින අනුයෝජිතයා

I වන තීරය	II වන තීරය
භාරයක්	භාරයේ භාරකරු හෝ භාරකරුවන්
නිර්වාසිත තැනැත්තකු	ඒ තැනැත්තාගේ ශ්‍රී ලංකාවේ සිටින අනුයෝජිතයා හෝ ඇටෝරිති බලකරු
රජයේ ආයතනයක්	ගණකාධිකාරීවරයා හෝ මූල්‍ය අධ්‍යක්ෂවරයා හෝ පරිපාලන නිලධරයා හෝ දෙපාර්තමේන්තු හෝ ආයතන ප්‍රධානියා හෝ අමාත්‍යාංශ ලේකම්වරයා හෝ කොමිෂන් සභාවේ හෝ කමිටුවේ සභාපතිවරයා හෝ පාරිශ්‍රමිකය ගෙවන වෙනත් යම් තැනැත්තකු;

"සේවා නියුක්තිය" යන්නෙන් -

- (අ) (i) වෙනත් යම් තැනැත්තකුගේ සේවයෙහි යෙදී සිටින පුද්ගලයකුගේ තත්ත්වය;
- (ii) යම් අස්ථිත්වයක කළමනාකරු ලෙස යම් පුද්ගලයකුගේ තත්ත්වය;
- (iii) ඉටු කරනු ලබන සේවාවන් සම්බන්ධයෙන් යම් ස්ථාවර හෝ නිශ්චය කරනු ලැබිය හැකි පාරිශ්‍රමික සඳහා හිමිකම් ලබාදෙන, යම් පුද්ගලයකුගේ තත්ත්වය;

(iv) යම් පුද්ගලයකු විසින් දරන යම් රජයේ ධුරයක්;

(v) සේව්‍යෝජකයකුගෙන් හෝ සේව්‍යෝජකයකු වෙතින් යම් ගෙවීම්කිලි ලබන හෝ ලැබීමට ඇති හෝ සේවා නියුක්තියකු ලෙස හෝ ඒ හා සමාන තත්ත්වයකින් වෙනත් යම් ප්‍රතිලාභ ලබන යම් පුද්ගලයකුගේ තත්ත්වය;

(vi) යම් සංස්ථාවක හෝ සමාගමක අධ්‍යක්ෂවරයකු ලෙස ඇති තත්ත්වය,

අදහස් වන අතර,

(ආ) ඊට යම් අතීත, වර්තමාන හෝ අනාගත සේවා නියුක්තියක් ද ඇතුළත් වේ;

“සංග්‍රහ” යන්නෙන්, යම් තැනැත්තකුට ආහාර, පාන, දුම්කොළ, නවාතැන් පහසුකම්, විනෝදාත්මක ක්‍රියාකාරකම්, විනෝද ක්‍රීඩා හෝ ඕනෑම ආකාරයක සත්කාර ලබා දීම අදහස් වේ;

“අස්ථිත්වය” යන්නෙන්, යම් සමාගමක්, හවුල් ව්‍යාපාරයක් හෝ භාරයක් අදහස් වන නමුත් යම් පුද්ගලයකු ඊට ඇතුළත් නොවේ;

“වැය කිරීම” හෝ “වියදම” යන්නෙන්, ගෙවීම් සිදු කරනු ලබන තැනැත්තාගේ වත්කම් අඩු කරනු ලබන යම් ගෙවීම්කිලි අදහස් වේ;

“අපනයන” යන්නට නිශ්චිත ව්‍යවසායක් ද ඇතුළත් වේ;

“මූල්‍ය ආයතනය” යන්නෙන් -

(අ) 1988 අංක 30 දරන බැංකු පනතේ අර්ථනුකූලව බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවක් ද ඇතුළත් වන බැංකු ව්‍යාපාර කටයුතු කරගෙන යනු ලබන යම් සමාගමක් හෝ පුද්ගල මණ්ඩලයක්;

(ආ) (අ) ඡේදයේ සඳහන් බැංකුවක් ලෙස ඒ ආකාරයෙන් නියාමනය කරනු ලබන, බැංකු කටයුතු සිදු කරනු නොලබන යම් මූල්‍ය ආයතනයක් ; හෝ

(ඇ) නියම කරනු ලැබිය හැකි වෙනත් යම් වර්ගයක තැනැත්තකු,

අදහස් වේ;

“විදේශීය ස්ථිර ආයතනය” යන්නෙන්, අවම වශයෙන් මාස හයක කාලයක් සඳහා වත් නොකඩවා ව්‍යාපාරය පවත්වාගෙන යනු ලබන යම් විදේශීය රටක පිහිටා තිබෙන, යම් වාසික තැනැත්තකුට අයත් ස්ථිර ව්‍යාපාර ස්ථානයක් අදහස් වන අතර, ඊට ප්‍රාරම්භක හෝ උපයෝගී ස්වභාවයේ ක්‍රියාකාරකම් පමණක් සිදු කර ගෙන යනු ලබන යම් ස්ථානයක් ඇතුළත් නොවේ;

“පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ මූලධර්ම” යන්නෙන් -

(i) (ශ්‍රී ලංකා) වරලත් ගණකාධිකාරීවරුන්ගේ ආයතනය විසින් කලින් කල අදාළ කර ගනු ලබන ගිණුම්කරණ මූලධර්ම; සහ

(ii) ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිති,

අදහස් වේ;

“තෘගු” යන්නෙන්, ප්‍රතිෂ්ඨාව රහිත පැවරීමක් හෝ ප්‍රතිෂ්ඨාව සහිත පැවරීමක දී දේපලෙහි වෙළඳපළ වටිනාකම ප්‍රතිෂ්ඨාවෙහි වෙළඳපළ වටිනාකම ඉක්මවනු ලබන තාක් දුරට සිදු කරනු ලබන පැවරීමක් අදහස් වේ;

“පොලිය” යන්නට -

(අ) ප්‍රාග්ධනය ආපසු ගෙවීමක් නොවන ණය වගකීමක් යටතේ කරන ලද, යම් වට්ටමක් හෝ වාරිකයක් ද ඇතුළුව යම් ගෙවීමක්;

(ආ) පොලියට ක්‍රියාකාරීත්වයෙන් සමාන වූ යම් හුවමාරුවක් හෝ වෙනත් ගෙවීමක්;

(ඇ) ණය වගකීමක් හෝ හුවමාරු ගිවිසුමක් සම්බන්ධයෙන් යම් පොරොන්දුවක්, ඇපයක් හෝ ගෙවන ලද සේවා ගාස්තුවක්; සහ

(ඇ) ගොඩනැගිලි සමිතියක් මගින් සිදු කරනු ලබන යම් බෙදා හැරීමක්,

ඇතුළත් වේ ;

“ආයෝජනය” යන්නෙන්-

(අ) සමාන ස්වභාවයෙන් යුතු හෝ ඒකීයකරණය කරන ලද ආකාරයකින් භාවිත කරනු ලබන වත්කම් එකක් හෝ වැඩි ගණනක් ඇතුළුව, වත්කම් එකක් හෝ වැඩි ප්‍රමාණයක් අයිතිව සිටීම අදහස් වන අතර, ඊට -

(i) යම් අතීත, වර්තමාන හෝ අනාගත ආයෝජනයක් ඇතුළත් වන නමුත්;

(ii) ඊට යම් ව්‍යාපාරයක් හෝ සේවා නියුක්තියක් ඇතුළත් නොවේ; හෝ

(ආ) ලොතරැයි, ඔට්ටු ඇල්ලීම හෝ සුදු ඇතුළු අවදානමක් ගනු ලබන ක්‍රීඩාවක් ද අදහස් වේ;

“ආයෝජන වත්කම”-

(අ) යන්නෙන් යම් ආයෝජනයක කොටසක් වශයෙන් දරනු ලබන ප්‍රාග්ධන වත්කමක් අදහස් වන නමුත්-

(ආ) ඊට යම් පුද්ගලයකු ප්‍රධාන වශයෙන් පදිංචි ස්ථානය, එම පුද්ගලයා විසින් බැහැර කිරීමට පෙර අවුරුදු තුනක කාලයක් නොකඩවා හිමිකාරිත්වය දරන ලද්දේ නම් සහ එම අවුරුදු තුනෙන් අවම වශයෙන් අවුරුදු දෙකක්වත් (දෛනික පදනම මත ගණනය කරන ලද) එහි පදිංචිව සිටියේ නම්, එය ඇතුළත් නොවේ;

“ඉඩම් හෝ ගොඩනැගිලි” යන්නට ඉඩම් හෝ ගොඩනැගිලිවලට සිදු කරනු ලබන යම් ව්‍යුහාත්මක වැඩි දියුණු කිරීමක්, ඉඩම් හෝ ගොඩනැගිලිවලට ඇති යම් සම්බන්ධතාවක් හෝ ඉඩම් හෝ ගොඩනැගිලිවලට සිදු කරනු ලබන ව්‍යුහාත්මක වැඩි දියුණු කිරීමක යම් සම්බන්ධතාවක් ඇතුළත් වන අතර පහත දැක්වෙන ඒවා ද ඊට ඇතුළත් වේ:-

(අ) යම් ඉඩම් හෝ ගොඩනැගිලිවල කල්බද්දක්;

(ආ) ඉඩම් හෝ ගොඩනැගිලිවලට කරන ලද යම් ව්‍යුහාත්මක වැඩි දියුණු කිරීමක කල්බද්දක්; හෝ

(ඇ) ඉඩම් හෝ ගොඩනැගිලිවලට සම්බන්ධ යම් ගවේෂණයක්, සාක්ෂාත් කළ හැකි සංවර්ධනයක් හෝ සමාන අයිතිවාසිකමක්; සහ

(ඈ) (ඇ) ඡේදයෙහි සඳහන් කරනු ලැබූ යම් අයිතිවාසිකමකට අදාළ වන තොරතුරු;

“කල්බද්ද” යන්නෙන්, යම් තැනැත්තකුට වෙනත් තැනැත්තකුගේ මුදල් හැර වෙනත් යම් වත්කමකට අදාළව තාවකාලික අයිතිවාසිකමක් සලසා දෙනු ලබන යම් වැඩපිළිවෙළක් අදහස් වන අතර, ඊට බලපත්‍රයක්, පරවගනාවක්, චරණයක්, කුලී ගිවිසුමක්, රාජ්‍යභාග ගිවිසුමක් හෝ බදුකරයක් ඇතුළත් වේ;

“පළාත් පාලන ආයතනය” යන්නෙන්, යම් මහ නගර සභාවක්, නගර සභාවක් හෝ ප්‍රාදේශීය සභාවක් අදහස් වන අතර, එවැනි යම් සභාවක් විසින් ක්‍රියාත්මක කරන හා ඉටු කරන යම් බලතල, කාර්ය හා කර්තව්‍යවලට අනුරූප වන්නා වූ හෝ සමාන වන්නා වූ බලතල, කාර්ය හා කර්තව්‍ය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා ඉටු කිරීම සඳහා යම් නීතියකින් හෝ නීතියක් යටතේ පිහිටුවන ලද කවර හෝ අධිකාරියක් ඊට ඇතුළත් වේ;

“කළමනාකරු” යන්න යම් අස්ථිත්වයකට අදාළව යොදනු ලැබූ විට -

(අ) අස්ථිත්වය වෙනුවෙන් ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකරණ තීරණ ගැනීමේ දී තනිව හෝ අනෙකුත් තැනැත්තන් සමඟ සහභාගී වන හෝ සහභාගී විය හැකි, යම් සහිකයකු, අධ්‍යක්ෂවරයකු, කළමනාකරුවකු, සාමාජිකයකු, නිලධාරියකු හෝ වෙනත් තැනැත්තකු අදහස් වන අතර;

- (ආ) (i) හවුල් ව්‍යාපාරයක යම් ක්‍රියාකාරී හවුල්කරුවකු සහ භාරයක යම් භාරකරුවකු;
- (ii) යම් නීතියක් මගින් යම් අස්ථිත්වයක කළමනාකරුවකු වශයෙන් සලකනු ලබන තැනැත්තකු; සහ
- (iii) වාසික නොවන තැනැත්තකු විසින් අයිතිය දරන ශ්‍රී ලාංකාවේ ස්ථීර ආයතනයක් සම්බන්ධව, යම් වාසික නොවන තැනැත්තකු,

ඊට ඇතුළත් වේ;

“සාමාජිකයා” යන්න යම් අස්ථිත්වයක් සම්බන්ධයෙන් යොදනු ලැබූ විට, එම අස්ථිත්වයෙහි සාමාජිකත්ව සම්බන්ධතාවක් හිමි යම් තැනැත්තකු අදහස් වේ;

යම් අස්ථිත්වයක “සාමාජිකත්ව සම්බන්ධතාව” යන්නෙන්, අස්ථිත්වයේ ආදායම හෝ ප්‍රාග්ධනය සඳහා සහභාගි වීම සඳහා ඇති අනිශ්චිත අයිතිවාසිකමක් ද ඇතුළුව නීත්‍යානුකූල හෝ සාධාරණ ස්වභාවයකින් යුතු යම් අයිතිවාසිකමක් අදහස් වන අතර, ඊට යම් හවුල් ව්‍යාපාරයක හවුල්කරුවකුගේ අයිතිය, යම් භාරයක ප්‍රතිලාභියකුගේ අයිතිය සහ සමාගමක කොටස් ඇතුළත් වේ;

“අමාත්‍යවරයා” යන්නෙන්, මුදල් විෂයය පවරා ඇති අමාත්‍යවරයා අදහස් වේ;

“ස්වභාවික සම්පත්” යන්නෙන්, බනිජ්ඳව්‍ය, බනිජ් තෙල්, ජලය හෝ ගොඩබිමෙන් හෝ මුහුදෙන් ලබාගත හැකි වෙනත් යම් ජීවී හෝ අජීවී සම්පතක් අදහස් වේ;

“ස්වභාවික සම්පත් ගෙවුම්” යන්නෙන්, ගොඩබිමෙන් හෝ මුහුදෙන් ලබා ගන්නා ලද ස්වභාවික සම්පත්වල ප්‍රමාණය හෝ වටිනාකම සම්බන්ධයෙන් සමස්ත ලෙස හෝ කොටසක් ලෙස ගණනය කරනු ලැබූ, ගොඩබිමෙන් හෝ මුහුදෙන් ස්වභාවික සම්පත් ලබා ගැනීමේ අයිතිය සඳහා වූ වාරිකයක් හෝ සමාන මුදල් ප්‍රමාණයක් ඇතුළුව, යම් ගෙවීමක් අදහස් වේ;

නිශ්චිත කාලයක දී වත්කමක් හෝ බැරකමක් සඳහා වන “ශුද්ධ පිරිවැය” යන්න -

(අ) ක්ෂය විය හැකි වත්කමක් සම්බන්ධයෙන් වූ විට, සංචිතයෙහි සියලු වත්කම්වල වෙළෙඳපල වටිනාකමට අනුව බෙදා වෙන් කරනු ලබන අවස්ථාවේ දී එය අයත් වන සංචිතයෙහි කපා හරින වටිනාකමෙහි එම ක්ෂය විය හැකි වත්කමෙහි කොටසට (හතරවන උපලේඛනයේ 4 වන ඡේදය); සහ

(ආ) වෙනත් යම් වත්කමක් හෝ බැරකමක් සම්බන්ධයෙන් වූ විට, එම වත්කමෙහි හෝ බැරකමෙහි සමුච්චිත පිරිවැය, එම වත්කම හෝ බැරකම සඳහා ඒ කාලයට ලැබී ඇති සමුච්චිත ප්‍රතිෂ්ඨාව ඉක්මවා යන ප්‍රමාණයට,

සමාන වේ;

“රාජ්‍ය නොවන සංවිධානය” යන්නෙන්, සංස්ථාගත කළ හෝ සංස්ථාගත නො කළ, රාජ්‍ය නොවන ස්වභාවයෙන් යුත්, ස්වේච්ඡා පදනමක් මත එක් තැනැත්තෙක් හෝ තැනැත්තන් කණ්ඩායමක් විසින් පිහිටුවනු ලැබූවා වූ ද-

(අ) දුප්පත් හා අසරණ අයට ද, රෝගී තැනැත්තන්ට, අනාථ දරුවන්ට, වැන්දඹුවන්ට, යෞවනයන්ට සහ ළමයින්ට ද මානුෂීය ස්වභාවයෙන් වූ සහන හා සේවා සැලසීම සඳහා; හෝ

(ආ) සාමාන්‍යයෙන් අවශ්‍යතා ඇති පුද්ගලයන්ට සහන සැලසීම සඳහා,

ස්ථාපිත කරනු ලැබූවා වූ සහ පිහිටුවනු ලැබූවා වූ ද සංවිධානයක් හෝ සංගමයක්, එම සංවිධානය හෝ සංගමය රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයක් බවට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා නිශ්චය කළේ නම් මිස, එවැනි සංවිධානයක් හෝ සංගමයක් අදහස් වන අතර, එසේ වුව ද, කිසිදු අවස්ථාවක දී ඊට අනුමත පුණ්‍ය ආයතනයක් ඇතුළත් නොවන්නේ ය;

“සම්ප්‍රදායික නොවන භාණ්ඩ” යන්නෙන්, පැකට්ටු හෝ ඇසුරුම් ස්වරූපයෙන් නොවන සහ එක් පැකට්ටුවක් හෝ ඇසුරුමක් කිලෝ ග්‍රෑම් එකකට වඩා නොවැඩි බරකින් යුක්ත වූ කළු තේ, ක්‍රේප් රබර්, ෂීට් රබර්, ස්කූප් රබර්, රබර් කිරි හෝ

අලුත් පොල් හෝ කෘෂිකාර්මික, උද්‍යාන විද්‍යාත්මක හෝ කිරි ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන නොවන භාණ්ඩ අදහස් වන නමුත් තොග වශයෙන් වූ කාබනික තේ ඊට ඇතුළත් වේ;

“හවුල් ව්‍යාපාරය” යන්නෙන්, ලිඛිතව සටහන් කරනු ලැබ තිබේද යන්න නොතකා, ලාභ ලැබීමේ අරමුණ සඳහා හවුලේ ව්‍යාපාරයක් පවත්වාගෙන යන පුද්ගලයන් හෝ සංස්ථා දෙකක් හෝ ඊට වැඩි ගණනකින් යුත් සංගමයක් අදහස් වේ;

“ගෙවීම” යන්නෙන්, එක් තැනැත්තකු විසින් වෙනත් යම් තැනැත්තකු මත ඕනෑම ආකාරයකින් වටිනාකමක් හෝ ප්‍රතිලාභයක් පවරා දීම අදහස් වන අතර-

(අ) එක් තැනැත්තකු විසින් වෙනත් යම් තැනැත්තකුට වත්කමක් හෝ මුදල් පවරා දීම හෝ වෙනත් යම් තැනැත්තකු විසින් එක් තැනැත්තකුට වගකීමක් පවරා දීම;

(ආ) යම් වත්කමක් ගොඩනැගූ විට වෙනත් තැනැත්තකුට එහි අයිතිය සතු වන අයුරින් යම් තැනැත්තකු විසින් යම් වත්කමක් ගොඩනැගීම හෝ යම් තැනැත්තකු විසින් වෙනත් තැනැත්තකු පියවිය යුතු බැරකමක් අඩු කිරීම; හෝ

(ඇ) යම් තැනැත්තකු විසින් වෙනත් යම් තැනැත්තකුට සේවා සැපයීම;

(ඈ) එක් තැනැත්තකු සතු වත්කමක් හෝ මුදල් වෙනත් යම් තැනැත්තකුගේ භාවිතය සඳහා ලබා දීම හෝ එවැනි වත්කමක් හෝ මුදලක් භාවිත කිරීම සඳහා වෙනත් යම් තැනැත්තකුට ප්‍රදානය කිරීම,

ඊට ඇතුළත් වේ;

“තැනැත්තා” යන්නෙන්, පුද්ගලයකු හෝ අස්ථිත්වයක් අදහස් වන අතර, සංස්ථාගත හෝ සංස්ථාගත නොකළ පුද්ගල මණ්ඩලයක්, පොල්මසකරුවෙක්, රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයක් සහ පුණ්‍යායතනයක් ඊට ඇතුළත් වේ;

“ප්‍රමුඛ හවුල්කරු” යන්නෙන්, ශ්‍රී ලංකාවේ පදිංචිව සිටින සක්‍රීය හවුල්කරුවන් අතුරින්-

(අ) හවුල් ව්‍යාපාර ගිවිසුමේ පළමුවෙන් නම් කොට ඇති;

(ආ) එවැනි ගිවිසුමක් නොමැති නම්, හවුල් ව්‍යාපාරයේ සාමාන්‍ය නාමයෙන් තනිවම හෝ අනික් හවුල්කරුවන්ට ප්‍රමුඛව, නමින් හෝ මූලකරුවලින් සඳහන් කොට ඇති; හෝ

(ඇ) 1987 අංක 7 දරන ව්‍යාපාර නාම පනතේ 4 වන වගන්තිය යටතේ කරනු ලැබූ ප්‍රකාශයෙහි පළමුවෙන් නම සඳහන්ව ඇති,

හවුල්කරු අදහස් වේ;

“රාජ්‍ය සංස්ථාව” යන්නෙන්, 2007 අංක 07 දරන සමාගම් පනත හැර, වෙනත් යම් ලිඛිත නීතියකින් හෝ ලිඛිත නීතියක් යටතේ හෝ පිහිටුවනු ලැබුවා වූ හෝ පිහිටුවනු ලබන්නා වූ ද, ආණ්ඩුව විසින් ප්‍රදානයක් හෝ ණයක් වශයෙන් නැතහොත් වෙනත් ආකාරයකින් මුළු ප්‍රාග්ධනය හෝ ඉන් කොටසක් හෝ සපයනු ලබන්නා වූ ද සංස්ථාවක්, මණ්ඩලයක් හෝ වෙනත් ආයතනයක් අදහස් වේ;

“ලැබුණු” යන්න තැනැත්තකු සම්බන්ධයෙන් යොදනු ලැබූ විට, ඊට -

(අ) එම තැනැත්තාගේ උපදෙස් මත හෝ යම් නීතියක් යටතේ හෝ එම තැනැත්තා වෙනුවෙන් අදාළ කර ගත් බව;

(ආ) එම තැනැත්තාගේ ප්‍රතිලාභය සඳහා නැවත ආයෝජනය කරන ලද, සමුච්චිත කරන ලද හෝ ප්‍රාග්ධනික කරන ලද බව;

(ඇ) එම තැනැත්තාගේ ප්‍රතිලාභය සඳහා ගිණුමකට බැර කරන ලද හෝ යම් සංචිත අරමුදලක් වෙත හෝ නිදන් අරමුදලක් හෝ රක්ෂණ අරමුදලක් වෙත ගෙන යන ලද බව; හෝ

(ඈ) එම තැනැත්තාට ලබා ගත හැකි පරිදි තිබෙන බව,

ඇතුළත් වේ;

“කුලිය”-

(අ) යන්නෙන්, යම් වර්ගයක දේපළක භාවිතය සඳහා හෝ යම් වර්ගයක දේපළක් භාවිත කිරීමට ඇති අයිතිවාසිකම සඳහා, වාරිකයක් හෝ එවැනි ප්‍රමාණයක ගෙවීමක් කිරීම ඇතුළත්ව, යම් ගෙවීමක් අදහස් වේ;

(අ) යන්තම, (අ) ඡේදයේ සඳහන් කරන ලද භාවිත කිරීමකට හෝ අයිතිවාසිකමකට අවශ්‍ය සහාය ලබා දීම සඳහා හෝ සහාය ලබා දීමට භාර ගැනීම සඳහා වූ යම් ගෙවීමක් ඇතුළත් වේ; නමුත්

(ඇ) ඊට ස්වාභාවික සම්පත් ගෙවීමක් හෝ රාජ්‍යභාගයක් ඇතුළත් නොවේ;

“වාසික භාවය” හෝ “වාසික” යන්න තැනැත්තකු සම්බන්ධයෙන් යෙදෙන විට, එය 69 වන වගන්තියට අනුකූලව නිශ්චය කරනු ලැබේ;

“රාජ්‍යභාගය” යන්නෙන් -

(අ) සිතමාරුපිත වික්‍රමය, මෘදුකාංග හෝ දෘශ්‍ය හෝ ශ්‍රව්‍ය පටිගත කිරීම් ද ඇතුළුව, සාහිත්‍යමය, කලාත්මක හෝ විද්‍යාත්මක කෘතියක්, එම කෘතිය ඉලෙක්ට්‍රොනික ආකෘතියකින් හෝ අන්‍යාකාරයකින් වුව ද, එහි ප්‍රකාශන අයිතිය භාවිතය හෝ භාවිත කිරීමට ඇති අයිතිය;

(ආ) පේටන්ට් බලපත්‍රයක්, වෙළෙඳ ලකුණක්, මෝස්තරයක් හෝ අනුරුවක්, සැලැස්මක් හෝ රහස් වට්ටෝරුවක් හෝ ක්‍රියාවලියක් භාවිතය හෝ භාවිත කිරීමට ඇති අයිතිය;

(ඇ) යම් කාර්මික, වාණිජමය හෝ විද්‍යාත්මක උපකරණයක් භාවිතය හෝ භාවිතයට ඇති අයිතිය;

(ඈ) කාර්මික, වාණිජමය හෝ විද්‍යාත්මක අත්දැකීමක් සම්බන්ධයෙන් වූ තොරතුරු භාවිතය හෝ භාවිතයට ඇති අයිතිය;

(ඉ) (අ), (ආ), (ඇ) හෝ (ඈ) ඡේදයේ සඳහන් කරන ලද කාරණයකට අදාළව අවශ්‍ය සහාය ලබා දීම හෝ ලබාදීමට භාර ගැනීම; හෝ

(ඊ) (අ), (ආ), (ඇ), (ඈ) හෝ (ඉ) ඡේදයේ සඳහන් කරන ලද කාරණයක් සම්බන්ධව පූර්ණ හෝ භාගික තිතික්ෂාව,

සඳහා ප්‍රතිෂ්ඨාවක් වශයෙන් ව්‍යුත්පන්න වූ වාරිකයක් හෝ එම ප්‍රමාණයක ගෙවීමක් ද ඇතුළුව ගෙවීමක් අදහස් වේ;

“ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියා” යන්න තක්සේරු වර්ෂයක් සම්බන්ධයෙන් යොදනු ලැබූ විට -

- (අ) තක්සේරු වර්ෂය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ පුරවැසියකු වන;
- (ආ) තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ වාසිකයකු වන; සහ
- (ඇ) තක්සේරු වර්ෂය තුළ කවර හෝ අවස්ථාවක දී වයස අවුරුදු හැටක් හෝ ඊට වැඩි වන,

පුද්ගලයකු අදහස් වේ;

“සේවා ගාස්තුව” යන්නෙන්, වෙළෙඳපළ අගයන් මත පදනම් වූ, තැනැත්තකුගේ ව්‍යාපාරයක් මගින් ලබා දෙන ලද සේවාවන්ට සාධාරණ ලෙස ආරෝපණය කළ හැකි ප්‍රමාණයක් දක්වා වූ, නමුත් පොලියක්, කුලියක් හෝ රාජ්‍ය භාගයක් ඇතුළත් නොවන ගෙවීමක් අදහස් වේ;

“කොටස්කරු” යන්නෙන්, සමාගමක සාමාජිකයකු වන තැනැත්තකු අදහස් වේ;

“සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසාය” යන්නෙන්, පහත දැක්වෙන කොන්දේසි සපුරාලන තැනැත්තකු අදහස් වේ:-

- (අ) වෘත්තීය සුදුසුකමක් සහිත පුද්ගලයකු වන්නා වූ සහ තනිව හෝ හවුල්ව වෘත්තීමය සේවා සැපයීමෙහි නිරතව සිටින්නා වූ පුද්ගලයකු නොවන, ශ්‍රී ලංකාව තුළ පමණක් ව්‍යාපාරයක් කරගෙන යන තැනැත්තකු;
- (ආ) අස්ථිත්වයක් වන ආශ්‍රිතයකු නොමැති තැනැත්තකු; සහ
- (ඇ) එම තැනැත්තාගේ වාර්ෂික දළ පිරිවැටුම රු. 500,000,000 කට අඩු වන තැනැත්තකු;

“නිශ්චිත ව්‍යවසාය” යන්නෙන් -

- (අ) ආනයනය කිරීම, සුලු වශයෙන් පිරිසැකසුම් කිරීම සහ ප්‍රති අපනයනය කිරීම හා සම්බන්ධිත යම් ව්‍යාපාර කේන්ද්‍රීය වෙළඳාමක යෙදී සිටින;
- (ආ) එක් රටකින් භාණ්ඩ ප්‍රසම්පාදනය කර හෝ එක් රටක භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කර එම භාණ්ඩ ශ්‍රී ලංකාවට ගෙන ඒමෙන් තොරව වෙනත් රටකට නැව්ගත කිරීමේ අක් වෙරළ ව්‍යාපාරයක යෙදී සිටින;
- (ඇ) විදේශයන්හි සේවාදායකයන් සඳහා අභිමුඛ සේවා සැපයීමේ යෙදී සිටින;
- (ඈ) මූල්‍ය සැපයුම් ජාලය සහ බිල්පත් මෙහෙයුම් කටයුතු කළමනාකරණය සඳහා ප්‍රධාන පෙළේ ගැනුම්කරුවන්ගේ ප්‍රධාන කාර්යාලයීය මෙහෙයුම් කටයුතුවල යෙදී සිටින;
- (ඉ) ශ්‍රී ලංකාවේ ඇති බන්ධිත ගුදම් හෝ බහු පාර්ශ්වීය ඒකාබද්ධ කිරීම් වැනි කාර්ය සම්පාදන සේවාවල යෙදී සිටින;
- (ඊ) අන්තර් නැව්ගත කිරීම් මෙහෙයුම් කටයුතුවල යෙදී සිටින;
- (උ) භාණ්ඩ මෙහෙයුම් කටයුතුවල යෙදී සිටින;
- (ඌ) නැව් මෙහෙයවන්නකුගේ නියෝජිතයකු විසින් ඒ නියෝජිතයාගේ විදේශීය ප්‍රධානියා වෙත සපයනු ලබන යම් සේවාවක් ද ඇතුළුව, සෘජුවම හෝ යම් අපනයන වෙළඳ මධ්‍යස්ථානයක් හරහා භාණ්ඩ හා සේවා අපනයනය කරනු ලබන යම් අපනයනකරුවකු වෙත, නැතහොත් සෘජුවම ඒ අපනයනකරුගේ විදේශීය ප්‍රධානියකු වෙත, ඒ අපනයනය කරනු ලබන භාණ්ඩ හෝ සේවා නිෂ්පාදනය කිරීම හෝ සැපයීම සමඟ අත්‍යවශ්‍යයෙන් ම සම්බන්ධ වන බවට සලකනු ලැබිය හැකි යම් සේවා සැපයීමෙහි යෙදී සිටින සහ එම අපනයනකරු විසින් හෝ විදේශීය ප්‍රධානියා විසින් එම සේවා සඳහා වූ ගෙවීම් ශ්‍රී ලංකාවේ සිටින ඒ තැනැත්තාට විදේශීය ව්‍යාවහාර මුදලින් ගෙවනු ලබන;

(ඵ) සම්ප්‍රදායික නොවන භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කිරීමේ හෝ සෑදීමේ නිරතව සිටින සහ සම්ප්‍රදායික නොවන භාණ්ඩ අපනයනකරුවකුට එම භාණ්ඩ සැපයීමෙහි යෙදී සිටින; සහ

(ඵ) විදේශීය ව්‍යවහාර මුදලින් වූ ගෙවීම් සඳහා, යම් නැව් අලුත්වැඩියා කිරීමේ සේවාවක යෙදී සිටින, නැව් කඩා අලුත්වැඩියා කිරීමේ සහ නැව්වලට බහාලුම් අලුත්වැඩියා කිරීමේ යෙදී සිටින, පරිගණක මෘදුකාංග, පරිගණක වැඩසටහන් හෝ පරිගණක පද්ධති සැපයීමෙහි හෝ පරිගණක දත්ත වාර්තා කිරීමේ යෙදී සිටින හෝ අමාත්‍යවරයා විසින් ගැසට් පත්‍රයේ පළ කරනු ලබන දැන්වීමක් මගින් නිශ්චිතව දක්වනු ලබන වෙනත් යම් සේවා සැපයීම සිදු කරනු ලබන; සහ

(ඹ) විදේශීය ව්‍යවහාර මුදලින් ගෙවීම් භාර ගැනීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් බලය පවරන ලද යම් තැනැත්තකු විසින් විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් සඳහා ශ්‍රී ලංකාව තුළ දී මැණික් හෝ ස්වර්ණාභරණ අලෙවි කරන,

යම් ව්‍යවසායක් අදහස් වේ;

“ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ථිර ආයතනය” යන්නෙන්, නිර්වාසික තැනැත්තකු ව්‍යාපාර කරගෙන යන්නා වූ හෝ එම කාර්යය සඳහා ඒ තැනැත්තා වෙත බැහැර කරනු ලැබූ ශ්‍රී ලංකාවේ ඇති යම් ස්ථානයක් අදහස් වන අතර, ඒ සම්බන්ධයෙන් යෙදෙන විට -

(අ) යම් තැනැත්තකු හට සෑහෙන ප්‍රමාණයක උපකරණ හෝ යන්ත්‍රෝපකරණ ශ්‍රී ලංකාව තුළ ඇති හෝ භාවිත කරන හෝ සවිකරන ශ්‍රී ලංකාවේ යම් ස්ථානයක්;

(ආ) යම් තැනැත්තකු විසින් ඉදි කිරීමේ, එකලස් කිරීමේ හෝ සවි කිරීමේ ව්‍යාපෘතියක අධීක්ෂණ කටයුතු පවත්වාගෙන යනු ලබන ස්ථානයක් ද ඇතුළුව එම තැනැත්තා විසින් ඉදි කිරීමේ, එකලස් කිරීමේ හෝ සවි කිරීමේ ව්‍යාපෘතියක දින අනුවක් හෝ ඊට වැඩි කාලයක් නිරත වන්නා වූ ශ්‍රී ලංකාවේ යම් ස්ථානයක්;

(ඇ) මාස දොළහක කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ දින එකසිය අසූ තුනක් හෝ ඊට වැඩි දින සංඛ්‍යාවක් සඳහා තත් ස්වභාවයේ ක්‍රියාකාරකම් (එම ව්‍යාපෘතිය හෝ ඊට සම්බන්ධ ව්‍යාපෘතියක් සඳහා) අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යන්නේ නම් පමණක්, ශ්‍රී ලංකාව තුළ සේවා සැපයීම; සහ

(ඈ) (i) යම් රක්ෂණ ව්‍යාපාරයක් සම්බන්ධයෙන් වන විට, වාරික මුදල් රැස්කිරීම හෝ අවදානම් රක්ෂණය ශ්‍රී ලංකාවේ පිහිටා ඇති අවස්ථාවක දී ඒවාද ඇතුළුව; නමුදු,

(ii) එවන් ව්‍යාපාරයක සාමාන්‍ය ව්‍යාපාරික කටයුතු තුළ ස්වාධීන තත්වයේ සාමාන්‍ය අනුයෝජනයක ක්‍රියා කරන අවස්ථාවක් බැහැර කොට,

නිර්වාසිත තැනැත්තකුගේ ව්‍යාපාර කටයුතු වෙනුවෙන් යම් අනුයෝජනයක විසින් යම් කර්තව්‍යයක් සිදු කරන්නා වූ ශ්‍රී ලංකාවේ යම් ස්ථානයක්,

ඇතුළත් වේ;

“බද්ද” යන්නෙන්, තත් ගෙවීම බද්දක්, ගාස්තුවක්, තීරු බද්දක්, අය බද්දක් වශයෙන් හෝ අන්‍යාකාරයෙන් නම් කරනු ලැබීම නොසලකා මේ පනත යටතේ පනවනු ලබන ආණ්ඩුවට කරනු ලබන අනිවාර්ය ගෙවීමක් අදහස් වන අතර, පද සම්බන්ධයෙන් අන්‍යාර්ථයක් අවශ්‍ය වුවහොත් මිස, බද්දක් සම්බන්ධයෙන් වූ රඳවා ගැනීමේ බද්ද, වාරික, පොලිය, ප්‍රමාද ගාස්තු හෝ දණ්ඩන ද ඊට ඇතුළත් වේ;

“බදු නිලධරයා” යන්නෙන් -

(ආ) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා; සහ

(ඇ) නියෝජ්‍ය කොමසාරිස් ජනරාල්වරයන්, ජ්‍යෙෂ්ඨ කොමසාරිස්වරයන්, කොමසාරිස්වරයන්, ජ්‍යෙෂ්ඨ නියෝජ්‍ය කොමසාරිස්වරයන්, නියෝජ්‍ය කොමසාරිස්වරයන් සහ සහකාර කොමසාරිස්වරයන්,

අදහස් වේ;

“බදු වාර්තාව” යන්නෙන්, යම් තැනැත්තකු හට දෙපාර්තමේන්තුවේ ගොනුගත කිරීමට නියම කෙරෙන තොරතුරු වාර්තාවක් ද ඇතුළුව, එම තැනැත්තාගේ හෝ වෙනත් තැනැත්තකුගේ ගෙවීමට නියමිත විය හැකි බදු බැඳීම පිළිබඳ තොරතුරු සපයනු ලබන්නා වූ වාර්තාවක් අදහස් වේ;

“බදු ගෙවන්නා” යන්නෙන් -

(අ) තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා ශුන්‍ය අය කිරීමේ හැකියාවක් ඇති හෝ බදු අය කළ හැකි ආදායමක් ඇති හෝ අලාභයක් ඇති යම් තැනැත්තකු ද ඇතුළුව මෙම පනත යටතේ, බදු ගෙවීමට නියමිත තැනැත්තකු; හෝ

(ආ) බද්ද රඳවා ගෙන එය දෙපාර්තමේන්තුවට ගෙවීමට නියම කරනු ලැබ ඇත්තා වූ යම් තැනැත්තකු,

අදහස් වේ;

“වෙළෙඳ තොගය” යන්නෙන්, යම් තැනැත්තකුගේ ව්‍යාපාරයක සාමාන්‍ය ව්‍යාපාරික කටයුතු තුළ දී විකුණනු ලබන හෝ විකිණීමට අදහස් කරනු ලබන එම තැනැත්තාට අයත් වත්කම්, එම වත්කම් මත කෙරී ගෙන යන කාර්ය, එම වත්කම්වලට අන්තර්ගත කළ හැකි යම් ද්‍රව්‍ය පිළිබඳ ඉන්වෙන්ටරි සහ පරිභෝජනය කළ හැකි ද්‍රව්‍ය ඇති ගබඩා අදහස් වේ;

“පැවරුම් මිල පිළිබඳ නිලධරයා” යන්නෙන්, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් පැවරුම් මිල පිළිබඳ නිලධරයකු වශයෙන් නිශ්චිතව සඳහන් කරන ලද යම් දේශීය ආදායම් නිලධරයකු අදහස් වේ;

“භාරය” යන්නෙන්, යම් භාරකරුවකු විසින් වත්කම් දරනු ලබන්නා වූ යම් වැඩපිළිවෙළක් අදහස් වේ;

“භාරකරු” යන්නෙන්,

(අ) යම් වත්කම් තනිව හෝ වෙනත් පුද්ගලයන් හෝ සංස්ථාපිත මණ්ඩල හෝ සමඟ දරනු ලැබූව ද එසේ දරනු නොලැබූව ද; හෝ

(ආ) පුද්ගලයා හෝ සංස්ථාපිත මණ්ඩලය පෞද්ගලික ක්‍රියා මගින්, අන්තිම කැමති පත්‍රයක් මගින්, අධිකරණයක නියෝගයක් හෝ ප්‍රකාශනයක් මගින් හෝ නීතිය ක්‍රියාත්මක වීම මගින් භාරකරුවකු ලෙස පත් කරනු ලැබුව ද නොලැබුව ද,

හඳුනාගත හැකි තැනැත්තන්ගේ අර්ථලාභය සඳහා හෝ නීතිය මගින් අවසරය දෙනු ලැබූ යම් පරමාර්ථයක් සඳහා භාරකාර තත්ත්වයක් තුළ වත්කම් දරන්නා වූ පුද්ගලයකු හෝ සංස්ථාපිත මණ්ඩලයක් අදහස් වන අතර, ඊට -

- (ඇ) (i) යම් පොල්මංකරුවකු, අද්මිනිස්ත්‍රාසිකරුවකු, උපදේශකයකු හෝ දේපළ ආරක්ෂකයකු;
- (ii) යම් ඇවරකරුවකු, යම් දේපළ භාරගැනුම්කරුවකු, බුන්වත්භාවයට පත් වීමක දී භාරකරුවකු හෝ අධිකරණමය කළමනාකරුවකු;
- (iii) ප්‍රයෝජන ඵලයකට හෝ වෙනත් සීමිත සම්බන්ධතාවයකට යටත්ව, වත්කම්වල පරිපාලනය හෝ පාලනය ඇත්තා වූ තැනැත්තකු;
- (iv) අශක්ෂුභාවට පත් තැනැත්තකුගේ වත්කම් කළමනාකරණය කරන්නා වූ තැනැත්තකු; සහ
- (v) පෞද්ගලික පදනමක් හෝ එවැනි වෙනත් යම් වැඩපිළිවෙළක් යටතේ වත්කම් කළමනාකරණය කරන්නා වූ තැනැත්තකු,

ඇතුළත් වේ;

“පාදක හිමිකාරිත්වය” -

(අ) යන්නෙන්, යම් අස්ථිත්වයක් සම්බන්ධයෙන් වන විට, කෙළින්ම හෝ අන්‍යාකාරයෙන්, අතරමැදි අස්ථිත්වයන් එකක් හෝ කිහිපයක් හරහා, කවර හෝ පුද්ගලයකුට සාමාජිකත්ව සම්බන්ධතාවක් නොමැති පුද්ගලයන් හෝ අස්ථිත්ව විසින් දරනු ලබන අස්ථිත්වයේ සාමාජිකත්ව සම්බන්ධතාව අදහස් වේ; නැතහොත්

(ආ) යම් අස්ථිත්වයක් විසින් හිමිකාරීත්වය දරනු ලබන යම් වත්කමක් සම්බන්ධයෙන් වන විට, එම අස්ථිත්වයේ හිමිකාරීත්වයට සාමාන්‍යපාතිකව අස්ථිත්වයේ පාදක හිමිකාරීත්වය සතු තැනැත්තන් විසින් හිමිකාරීත්වය දරනු ලබන වත්කමක් වශයෙන් නිශ්චය කරනු ලැබිය යුතු ය;

“ඇ.ඩො.” යන්නෙන්, ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපද ඩොලරය අදහස් වේ;

“රඳවා ගනු ලැබීමට යටත්වන්නා” යන්නෙන්, මේ පනත යටතේ, යම් ගෙවීමකින් බද්දක් රඳවා තබා ගැනීමට නියම කරනු ලැබේ ද එම ගෙවීම ලබන්නා වූ හෝ ලැබීමට හිමිකම ඇති තැනැත්තා අදහස් වේ; සහ

“රඳවා ගැනීමේ අනුයෝජිතයා” යන්නෙන්, මෙම පනත යටතේ යම් ගෙවීමකින් බදු රඳවා ගැනීමට නියම කරනු ලැබ ඇති යම් තැනැත්තකු අදහස් වේ.

ආශ්‍රිත තැනැත්තන්.

196. (1) මෙම පනතේ කාර්ය සඳහා තැනැත්තන් දෙදෙනෙකු, එම දෙදෙනාගේ සම්බන්ධතාව -

(අ) තනි පුද්ගලයකු සහ එම පුද්ගලයාගේ ඥාතියකු ද වශයෙන්;

(ආ) එකම හවුල් ව්‍යාපාරයක හවුල්කරුවන් වශයෙන්;

(ඇ) අස්ථිත්වයක් සහ (2) වන උපවගන්තියේ සඳහන් තැනැත්තකු වශයෙන්; හෝ

(ඈ) (අ) සිට (ඇ) දක්වා වූ ඡේදවලින් ආචරණය නොවන අවස්ථාවක දී, සේවා නියුක්තියකු වශයෙන් හැර, යම්කු, වෙනකෙකුගේ විධාන, ඉල්ලීම්, යෝජනා හෝ අභිප්‍රායන්ට අනුකූලව ක්‍රියා කිරීම සාධාරණ ලෙස අපේක්ෂා කළ හැකි තැනැත්තකු වශයෙන්,

වූ විට ඔවුන් දෙදෙනා ආශ්‍රිතයන් හෝ ආශ්‍රිත තැනැත්තන් හෝ වන්නේ ය.

(2) (අ) (i) යම් තැනැත්තකු තනිව හෝ මෙම වගන්තියේ වෙනත් අදාළ කිරීමක් යටතේ එම තැනැත්තා සමඟ ආශ්‍රිත වූ තැනැත්තන් සමඟ එක්ව; සහ

(ii) සෘජුව හෝ අතරමැදි අස්ථිත්වයන් එකක් හෝ කීපයක් හරහා,

එම තැනැත්තා අස්ථිත්වය පාලනය කරන්නා වූ හෝ අස්ථිත්වයේ ආදායම, ප්‍රාග්ධනය හෝ ඡන්දය ලබා දීමේ අයිතීන්ගෙන් සියයට පනහකින් හෝ ඊට වැඩි ප්‍රමාණයකින් අර්ථලාභයක් ලැබිය හැකි වූ විටෙක; හෝ

(ආ) යම් තැනැත්තකු මේ වගන්තියේ වෙනත් අදාළ විමක් යටතේ, (අ) ඡේදයේ සඳහන් තැනැත්තකුගේ ආශ්‍රිතයකු වන විට,

එම තැනැත්තා සහ අස්ථිත්වය ආශ්‍රිත තැනැත්තන් වන්නේ ය.

(3) මේ වගන්තියේ "ඥාතියා" යන්නෙන්, යම් පුද්ගලයකු සම්බන්ධයෙන් වන විට, විවාහය මගින් හෝ දරුකමට හදා ගැනීම මගින් ද ඇතුළුව එම පුද්ගලයාගේ දරුවා, කලත්‍රයා, මව හෝ පියා, සීයා හෝ ආච්චි, මුණුබුරා හෝ මිණිබිරිය, සහෝදරයා, සහෝදරිය, නැන්දා, මාමා, බෑනා, ලේලිය හෝ ඥාති සහෝදරයා හෝ ඥාති සහෝදරිය අදහස් වේ.

197. (1) යම් පුද්ගලයකු තමා සම්බන්ධයෙන් වියදම් දරන අවස්ථාවක දී, එම වියදම් - ගෘහස්ථ වියදම.

(අ) වාසස්ථාන මෙන්ම ආහාරවේලි, පානවර්ග, විනෝදාස්වාදය හෝ වෙනත් විවේක කාල ක්‍රියාකාරකම් සපයා දීම ඇතුළුව එම පුද්ගලයා නඩත්තු කිරීමේ දී;

(ආ) එම පුද්ගලයා ඔහුගේ යාම් ඊම් නිවසේ සිට සිදු කරනු ලබන විට;

(ඇ) රැකියා ස්ථානයෙන් පිටත පැලදීම සඳහා සුදුසු නොවන වස්තු හැරුණු කොට, පාවහන් ද ඇතුළුව එම පුද්ගලයා සඳහා වස්තු අත් කර ගැනීමේ දී;

(ඈ) එම පුද්ගලයා විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන ව්‍යාපාරයක් පවත්වාගෙන යාමට කෙළින්ම අදාළ වන්නා වූ සහ උපාධියක් හෝ ඩිප්ලෝමාවක් කරා මෙහෙයවීමක් නොකරන්නා වූ අධ්‍යාපනය හැරුණු කොට, එම පුද්ගලයාට අධ්‍යාපනය ලබා දීමේ දී; හෝ

(ඉ) එම පුද්ගලයාගේ ණය කාඩ්පත් ණය ඇතුළුව ඔහුගේ පුද්ගලික ණය ගෙවීමේ දී,

දරන ලද තාක් දුරට එම වියදම්, ගෘහස්ථ වියදම විය යුතු ය.

(2) යම් පුද්ගලයකුට ගෙවීමක් කිරීමේ දී හෝ යම් පුද්ගලයකු සඳහා වෙනයම් අර්ථලාභයක් සැපයීමේ දී වෙනත් තැනැත්තකු වියදම් දරන අවස්ථාවක දී -

(අ) එම පුද්ගලයාගේ ආදායම ගණනය කිරීමේ දී එම ගෙවීම හෝ අර්ථලාභය ඇතුළත් කරනු ලබන තාක් දුරට;

(ආ) එම ගෙවීම හෝ අර්ථලාභය සඳහා සමාන වෙළෙඳපළ වටිනාකමක ප්‍රතිස්ථාවක් එම පුද්ගලයා සපයා දෙනු ලබන තාක් දුරට; හෝ

(ඇ) වියදම් කරන මුදල් ප්‍රමාණය, ඒ සඳහා ගිණුම් පෙන්වීම අසාධාරණ හෝ පරිපාලනමය වශයෙන් ප්‍රායෝගික නොවන පමණට ඉතා ස්වල්ප වන තාක් දුරට,

වීම හැරුණු කොට, එම වියදම ගෘහස්ථ වියදමක් විය යුතු ය.

(3) (1) වන සහ (2) වන උපවගන්තිවල සඳහන් වියදම යන්නට, එම උපවගන්තිවල සඳහන් ආකාරයට භාවිත කරනු ලබන ණයට ගත් මුදල්වලට අදාළව දැරිය යුතු පොලිය අන්තර්ගත විය යුතු ය.

මූල්‍ය සාධන පත්‍ර.

198. (1) මේ පනතෙහි කාර්ය සඳහා "මූල්‍ය සාධන පත්‍රය" යන්නෙන් -

- (අ) (i) ණය හිමිකමක් හෝ ණය බැඳීමක්;
- (ii) ව්‍යුත්පන්න සාධන පත්‍රයක් ;
- (iii) විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් සාධන පත්‍රයක්; සහ
- (iv) නියෝගවලින් නියම කරන ලද වෙනත් යම් සාධන පත්‍රයක් හෝ නියෝග නොමැති අවස්ථාවක දී, පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ මූලධර්ම මගින් මූල්‍ය සාධන පත්‍රයක් වශයෙන් සලකනු ලබන, සාධන පත්‍රයක් ද,

අදහස් වන අතර;

එහෙත්-

(ආ) නියෝගවලින් නියම කළ හැකි තාක් දුරට හැර, යම් අස්ථිත්වයක සාමාජිකත්ව සම්බන්ධතාවක් ඊට ඇතුළත් නොවේ.

(2) මෙම පනතෙහි කාර්ය සඳහා -

(අ) "ණය හිමිකම" යන්නෙන්, ණය බැඳීමක් යටතේ යම් ගෙවීමක් භාර ගැනීමට ඇති අයිතියක් අදහස් වේ;

(ආ) "ණය බැඳීම" යන්නෙන්, ගෙවිය යුතු ගිණුම් හා තැන්පතු, ණයකර, ව්‍යාපාර වස්තු භාණ්ඩාගාර බිල්පත්, පොරොන්දු නෝට්ටු, විනිමය බිල්පත් සහ බැඳුම්කර යටතේ පැන නගින්නා වූ බැඳීම්ද ඇතුළුව මුදලින් සම අගය ඇත්තා වූ යම් ගෙවීමක් වෙතත් තැනැත්තකුට සිදු කිරීම සඳහා වන බැඳීමක් අදහස් වේ;

(3) මේ පනතේ කාර්ය සඳහා යම් තැනැත්තකු -

(අ) යම් මූල්‍ය සාධන පත්‍රයක් සම්බන්ධයෙන්, එම තැනැත්තා පොලියක් හෝ ලැබීම් ව්‍යුත්පන්න කිරීමේ දී එම තැනැත්තාට යම් මූල්‍යමය ලැබීමක් ව්‍යුත්පන්න වන්නේ ය; සහ

(ආ) යම් මූල්‍ය සාධන පත්‍රයක් සම්බන්ධයෙන් එම තැනැත්තා පොලියක් හෝ අලාභ දරන විට මූල්‍යමය පිරිවැයක් දරන්නේ ය.

(4) මේ පනතේ කාර්ය සඳහා යම් තැනැත්තකු -

(අ) යම් ව්‍යුත්පන්න හෝ විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් සාධන පත්‍රයක් සම්බන්ධයෙන් මූල්‍යමය ලැබීමක් ව්‍යුත්පන්න වීමේ දී එම තැනැත්තාට මූල්‍යමය ලැබීමක් ව්‍යුත්පන්න වන්නේ ය; සහ

(ආ) ව්‍යුත්පන්න හෝ විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් සාධන පත්‍රයක් සම්බන්ධයෙන් මූල්‍යමය පිරිවැයක් දරන විට එම තැනැත්තාට අදාළ මූල්‍යමය පිරිවැයක් ව්‍යුත්පන්න වන්නේ ය.

(5) අමාත්‍යවරයා විසින් නියෝග මගින් -

(අ) ව්‍යුත්පන්න සාධන පත්‍ර; සහ

(ආ) විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් සාධන පත්‍ර,

නියම කරනු ලැබිය හැකි ය.

XXI වන පරිච්ඡේදය

විශේෂ විධිවිධාන

අන්‍යෝන්‍ය පරිපාලනමය සහය ලබා දීමේ ගිවිසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම.

199. (1) අමාත්‍යවරයා විසින්, රජය වෙනුවෙන්, විදේශීය රාජ්‍යයක් හෝ රාජ්‍යයන් සමග අන්‍යෝන්‍ය පරිපාලනමය සහය ලබා දීමේ ගිවිසුමකට එළඹීම, එය සංශෝධනය කිරීම හෝ අවසන් කිරීම කළ හැකි ය.

(2) පාර්ලිමේන්තුව විසින් අපරානුමත කිරීමේ සාධන පත්‍රයක් නිකුත් කරන ලද අන්‍යෝන්‍ය පරිපාලනමය සහය ලබා දීමේ ගිවිසුමකට, එහි නියමයන් ප්‍රකාරව ශ්‍රී ලංකාව තුළ නීතිය බලපෑමක් ඇත්තේ ය.

(3) (2) වන උපවගන්තිය අදාළ කරගනු ලබන්නා වූ අන්‍යෝන්‍ය පරිපාලනමය සහය ලබා දීමේ ගිවිසුමක නියමයන් සහ වෙනත් නීතියක් අතර යම් පටහැනිතාවක් පවතින විට, අන්‍යෝන්‍ය පරිපාලනමය සහය ලබා දීමේ ගිවිසුම බලපැවැත්විය යුතු ය.

(4) ශ්‍රී ලංකාව තුළ නීතිය බලපෑමක් ඇත්තා වූ යම් බදු ගිවිසුමක් හෝ අන්‍යෝන්‍ය පරිපාලනමය සහය ලබා දීමේ ගිවිසුමක් මගින් බදු ආපසු අයකර ගැනීමේ දී හෝ ඇණවුම්කර භාරදීමේ දී, තොරතුරු හුවමාරුව හෝ අන්‍යෝන්‍ය සහය ලබා දීම සඳහා විධිවිධාන සලසන විට, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් එම ගිවිසුම් යටතේ ශ්‍රී ලංකාවේ බැඳීම් සපුරාලීම සඳහා මේ පනතේ හෝ වෙනත් යම් නීතියක් යටතේ ඇති බලතල පහත සඳහන් පදනම මත, එනම්, මේ පනතේ හෝ ඒ වෙනත් යම් නීතියෙහි සඳහන් -

- (අ) "බද්ද" යන්නට, තොරතුරු හුවමාරුව හෝ අන්‍යෝන්‍ය සහය ලබා දීම සඳහා අදාළ වන්නා වූ විදේශීය බද්දක් ඇතුළත් වන්නේ ය;
- (ආ) "නොගෙවූ බද්ද" (හෝ එම බලපෑම ඇති කිරීම සඳහා වූ වචන) යන්නට, ගෙවිය යුතු දිනය වන විට නොගෙවා ඇත්තා වූ, (අ) ඡේදයේ සඳහන් යම් මුදල් ප්‍රමාණයක් ඇතුළත් වන්නේ ය;
- (ඇ) "බදු ගෙවන්නා" යන්නට, (අ) ඡේදයේ සඳහන් යම් මුදල් ප්‍රමාණයක් සඳහා වගකිව යුතු තැනැත්තකු ද ඇතුළත් වන්නේ ය; සහ

(ඇ) "බදු නීතිය" යන්නට, (අ) ඡේදයේ සඳහන් විදේශීය බද්දක් පනවනු ලබන නීතිය ඇතුළත් වන්නේ ය,

යන පදනම මත භාවිත කළ යුතු ය.

(5) මෙම වගන්තියේ-

"ජාත්‍යන්තර ගිවිසුම" යන්නෙන්, ශ්‍රී ලංකා ජනරජය සහ විදේශීය රාජ්‍යයක් හෝ රාජ්‍යයන් අතර වන ගිවිසුමක් අදහස් වේ;

"අන්‍යෝන්‍ය පරිපාලනමය සහය ලබාදීමේ ගිවිසුම" යන්නෙන්, බදු තොරතුරු හුවමාරු කිරීමේ ගිවිසුමක් හෝ බදුකරණය හා අදාළ වන කරුණු සම්බන්ධයෙන් අන්‍යෝන්‍ය පරිපාලනමය සහය ලබා දීම සඳහා වන වෙනත් යම් ජාත්‍යන්තර ගිවිසුමක් හෝ අදහස් වේ.

200. මේ පනතේ සිංහල සහ දෙමළ භාෂා පාඨ අතර යම් අනනුකූලතාවක් ඇති වුවහොත්, එවිට, සිංහල භාෂා පාඨය බලපැවැත්විය යුතු ය.

අනනුකූලතාවක් ඇති වූ විට සිංහල භාෂා පාඨය බලපැවැත්විය යුතු බව.

XXII වන පරිච්ඡේදය

තාවකාලික විධිවිධාන සහ අන්තර්කාලීන විධිවිධාන

201. (1) මේ පනතේ හයවන උපලේඛනයේ විධිවිධාන තාවකාලික ස්වභාවයේ සහන සලසන අතර, එහි දක්වා ඇති කාලපරිච්ඡේද සඳහා මේ පනත අදාළ වීම මඳ වශයෙන් වෙනස් කිරීම සඳහා අදාළ කොට ගත යුතු ය.

තාවකාලික විධිවිධාන.

(2) පටහැනිව ප්‍රකාශිත ව සඳහන් කර ඇත්තේ නම් මිස, හය වන උපලේඛනයේ විධිවිධාන -

(අ) නිශ්චිතව සහ එහි පැහැදිලි වචන පෙළගැස්මට අනුව පමණක් අදාළ කර ගනු ලැබිය යුතු ය; සහ

(ආ) බලාත්මක වීමෙන් වසර පහකට පසුව කල් ඉකුත් විය යුතු ය.

(3) මේ පනතේ කාර්ය සඳහා, හයවන උපලේඛනයේ විධිවිධානයක් යම් තැනැත්තකුට යම් විශේෂ ව්‍යාපාර වර්ගයක් සම්බන්ධයෙන් සහනයක් ප්‍රදානය කිරීම සඳහා අදාළ වන අවස්ථාවක දී -

(අ) එම ව්‍යාපාරය පුළුල් නොවන ආකාරයට අර්ථ දක්වනු ලැබිය යුතු අතර, එම ව්‍යාපාරය සඳහා සම්පූර්ණයෙන්ම සහ සුවිශේෂීව කැප කරන ලද එම තැනැත්තාගේ ක්‍රියාකාරකම් පමණක් ව්‍යාපාරයේ කොටසක් ලෙස සැලකිය යුතු ය; සහ

(ආ) තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා එම තැනැත්තා ව්‍යාපාරයෙන් ලබන ආදායම හෝ පාඩුව එම තැනැත්තාගේ වෙනත් යම් ක්‍රියාකාරකමකින් වෙන්ව ගණනය කරනු ලැබිය යුතු ය.

ඉවත් කිරීම් සහ ඉතිරි කිරීම්.

202. (1) 2006 අංක 10 දරන දේශීය ආදායම් පනත මෙයින් ඉවත් කරනු ලැබේ.

(2) මේ පනත ක්‍රියාත්මකවීම ආරම්භ වන දිනයට පෙරාතුව වූ සිදුවීම් සම්බන්ධයෙන් ඉවත් කරන ලද පනත තවදුරටත් අදාළ විය යුතු ය.

(3) ඉවත් කරන ලද පනත යටතේ සිදු කරන ලද සහ මේ පනත ආරම්භ වන දිනයට පවතින සියලු පත්වීම් සහ අභිනියෝජන මේ පනත යටතේ සිදු කරන ලද පත්වීම් සහ අභිනියෝජන ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(4) ඉවත් කරන ලද පනතට අදාළව භාවිත කරන ලද සියලු ආකෘති සහ ලේඛන මේ පනත යටතේ තවදුරටත් භාවිත කරනු ලැබිය යුතු අතර, ඉවත් කරන ලද පනතට අදාළ විධිවිධාන සහ යෙදුම් සඳහා එම ආකෘති සහ ලේඛනවල ඇති සියලු සඳහන් කිරීම් මේ පනතේ අනුරූප විධිවිධාන සහ යෙදුම් වෙත කෙරෙන සඳහන් කිරීම් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(5) මේ පනත ආරම්භ වන දිනයට පෙරාතුව ආරම්භ වූ අභියාචනා, නඩු කටයුතු සහ වෙනත් කාර්ය පටිපාටි තවදුරටත් පවත්වාගෙන යා යුතු අතර, මේ පනත බලාත්මකභාවයට පත් නොවූ මෙන් සලකා ඒ පිළිබඳව විභාග කොට අවසන් කළ යුතු ය.

(6) බදු අයකර ගැනීම සඳහා දැනටමත් ගන්නා ලද ක්‍රියාමාර්ගයක් සඳහා අගතියක් නොවන පරිදි, මේ පනත ආරම්භ වන දිනයට පෙර හටගත් බදු වගකීම් මේ පනත යටතේ නව නඩු ක්‍රියාමාර්ග මගින් පියවා ගනු ලැබිය හැකි ය.

(7) මේ පනතේ ආමන්ත්‍රණය කර ඇති කරුණක් සම්බන්ධයෙන් මේ පනත ආරම්භවන දිනයට පෙරාතුව ක්‍රියාත්මකව පවතින බදු පරිපාලනය සහ ක්‍රියාපටිපාටිය සම්බන්ධ නීතිය නිශ්ශබ්ද වන්නේ නම්, සීමා කිරීම් කාලසීමාව යටතේ අවසන් නොකරන ලද කරුණු සඳහා මේ පනතේ අදාළ විධිවිධාන අතීතයට බලපවත්වන ලෙස අදාළ විය යුතු ය.

203. (1) මේ පනත බලාත්මක වන දිනයට පෙරාතුව ආරම්භ වන තක්සේරු වර්ෂ සඳහා ඉවත් කරන ලද පනත තවදුරටත් අදාළ කර ගනු ලැබිය යුතු ය.

අත්තර්කාලීන විධිවිධාන.

(2) මේ පනතේ -

(අ) පෙර තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා ඇති සඳහන් කිරීමකට, පද සම්බන්ධය අනුව අවශ්‍ය වන අවස්ථාවක දී, ඉවත් කරන ලද පනත යටතේ තක්සේරු වර්ෂයකට ඇති සඳහන් කිරීමක් ද ඇතුළත් වේ; හෝ

(ආ) මේ පනතට හෝ මේ පනතේ විධිවිධානයකට ඇති සඳහන් කිරීමකට, පද සම්බන්ධය අනුව අවශ්‍ය වන අවස්ථාවක දී, පිළිවෙළින් ඉවත් කරන ලද පනතට ඇති සඳහන් කිරීමක් හෝ ඉවත් කරන ලද පනතේ අනුරූපී විධිවිධානයකට ඇති සඳහන් කිරීමක් ද ඇතුළත් වේ.

(3) ඉවත් කරන ලද පනත යටතේ තැනැත්තකුගේ තක්සේරු වර්ෂය (ඉවත් කරන ලද පනත බලපැවැත්වීම අවසන් වන අවස්ථාවේ දී) මාර්තු 31 න් අවසන් වන වසර හැර මාස දෙළහක කාලසීමාවක් සඳහා වන අවස්ථාවක දී මෙම උපවගන්තිය අදාළ විය යුතු ය. මේ පනත යටතේ එම තැනැත්තාගේ තක්සේරු වර්ෂය වශයෙන් එම කාලසීමාව භාවිත කිරීමට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් 20(2) වගන්තිය යටතේ එම තැනැත්තාට අනුමැතිය ලබා දී ඇති බවට සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(4) යම් තැනැත්තකු විසින් 2017 සැප්තැම්බර් මස 30 වන දින වන විට දරන ආයෝජන වත්කමක පිරිවැය, එම අවස්ථාවේ දී එම වත්කමේ වෙළෙඳපළ වටිනාකමට සමාන වේ.

(5) 2017 අප්‍රේල් මස 1 වන දින සිට හෝ ඉන්පසු ආරම්භ වන පළමු තක්සේරු වර්ෂය සඳහා 90 වන වගන්තිය යටතේ වාරික ගෙවන්නෙකු විසින් ගෙවනු ලැබිය යුතු එක් එක් බදු වාරික ප්‍රමාණය ගණනය කිරීමේ කාර්යය සඳහා, වාරික ගෙවන්නා විසින් එම තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ගෙවනු ලැබිය යුතු වර්තමාන තක්සේරු කරන ලද බදු මුදල පෙර තක්සේරු වර්ෂය සඳහා වාරික ගෙවන්නා විසින් ගෙවිය යුතු වූ බදු ප්‍රමාණය සියයට පහකින් ඉහළ දැමීමකින් වැඩි කළ ප්‍රමාණයට සමාන බව උපකල්පනය කරනු ලැබිය හැකි ය. පෙර තක්සේරු වර්ෂය තුළ තැනැත්තකු විසින් කිසිදු බදු මුදලක් නොගෙවිය යුතු වූ අවස්ථාවක දී, එම තැනැත්තාට 90 වන වගන්තිය යටතේ කාර්තුමය වාරික මගින් බදු ගෙවීමට නියම කරනු නොලැබිය යුතු ය.

(2 වන වගන්තිය)

පළමුවන උපලේඛනය

බදු අනුප්‍රමාණ

1. වාසික සහ නිර්වාසික පුද්ගලයන් සඳහා වූ බදු අනුප්‍රමාණ.

(1) (2) වන උපඡේදයේ විධිවිධානවලට යටත්ව, යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා වාසික හෝ නිර්වාසික පුද්ගලයකුගේ බදු අය කළ හැකි ආදායම මත පහත අනුප්‍රමාණයන් අනුව බදු පැනවිය යුතු ය:-

බදු අයකළ හැකි ආදායම	ගෙවිය යුතු බද්ද
රු. 600,000 නොඉක්මවන	රු. 0 ට අතිරික්ත වූ මුදලින් 4%
රු. 600,000 ඉක්මවන නමුත්, රු. 1,200,000 නොඉක්මවන	රු. 24,000ක් වූ මුදලක් සහ රු. 600,000 ට අතිරික්ත මුදලින් 8%
රු. 1,200,000 ඉක්මවන නමුත්, රු. 1,800,000 නොඉක්මවන	රු. 72,000ක් වූ මුදලක් සහ රු. 1,200,000 ට අතිරික්ත මුදලින් 12%
රු. 1,800,000 ඉක්මවන නමුත්, රු. 2,400,000 නොඉක්මවන	රු. 144,000ක් වූ මුදලක් සහ රු. 1,800,000 ට අතිරික්ත මුදලින් 16%
රු. 2,400,000 ඉක්මවන නමුත්, රු. 3,000,000 නොඉක්මවන	රු. 240,000ක් වූ මුදලක් සහ රු. 2,400,000 ට අතිරික්ත මුදලින් 20%
රු. 3,000,000 ඉක්මවන	රු. 360,000ක් වූ මුදලක් සහ රු. 3,000,000 ට අතිරික්ත මුදලින් 24%

(2) යම් තනි පුද්ගලයකුගේ බදු අයකළ හැකි ආදායමට, ආයෝජන වත්කම් උපලබ්ධි කිරීමෙන් ලද ලැබීම් හෝ (3) වන හෝ (4) වන උපඡේදවල සඳහන් ආදායම් වර්ග හෝ ඇතුළත් වන විට -

- (අ) ආයෝජන වත්කම් උපලබ්ධි කිරීමෙන් ලද එම ලැබීම් මත 10% ක අනුප්‍රමාණයකින් බදු පැනවිය යුතු ය;
- (ආ) යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා (3) වන උපඡේදයේ සඳහන් සේවා නියුක්තියකින් ලබන ආදායම් වර්ග මත පහත අනුප්‍රමාණවලින් බදු පැනවිය යුතු ය:—
  - (i) දායක කාලසීමාව හෝ සේවා නියුක්ති කාලසීමාව වර්ෂ 20ක් හෝ ඊට අඩු වන අවස්ථාවක දී;

සේවා නියුක්තියෙන් ලබන මුළු ආදායම	ගෙවිය යුතු බද්ද
රු. 2,000,000 නොඉක්මවන	රු. 0 ට අතිරික්ත මුදලින් 0%
රු. 2,000,000 ඉක්මවන නමුත්, රු. 3,000,000 නොඉක්මවන	රු. 2,000,000 ට අතිරික්ත මුදලින් 5%
රු. 3,000,000 ඉක්මවන	රු. 50,000ක් වූ මුදලක් සහ රු. 3,000,000 ට අතිරික්ත මුදලින් 10%

(ii) දායක කාලසීමාව හෝ සේවා නියුක්ති කාලසීමාව, වර්ෂ 20කට වඩා වැඩි වන අවස්ථාවක දී;

සේවා නියුක්තියෙන් ලබන මුළු ආදායම	ගෙවිය යුතු බද්ද
රු. 5,000,000 නොඉක්මවන	රු. 0 ට අතිරික්ත මුදලින් 0%
රු. 5,000,000 ඉක්මවන නමුත්, රු. 6,000,000 නොඉක්මවන	රු. 5,000,000 ට අතිරික්ත මුදලින් 5%
රු. 6,000,000 ඉක්මවන	රු. 50,000ක් වූ මුදලක් සහ රු. 6,000,000 ට අතිරික්ත මුදලින් 10%

(අ) (4) වන උපඡේදයේ සඳහන් ව්‍යාපාර ආදායම් වර්ගය මත 40% කින් බදු පැනවිය යුතු ය; සහ

(අ) තනි පුද්ගලයාගේ බදු අයකළ හැකි ආදායමේ අවශේෂය මත පමණක්,
(1) වන උපඡේදයේ සඳහන් බදු අනුප්‍රමාණයන්ට අනුව බදු පැනවිය යුතු ය.

(3) (2) වන උපඡේදයේ සඳහන් සේවා නියුක්තියෙන් ලබන ආදායම් වර්ග පහත දක්වා ඇති පරිදි විය යුතු ය. එනම් -

(අ) විශ්‍රාම වැටුපක් පරිවර්තන කිරීමේ දී ලැබූ මුදල් ප්‍රමාණ;

(ආ) විශ්‍රාම පාරිතෝෂිකයක් වශයෙන් ලැබූ මුදල් ප්‍රමාණ;

- (ඇ) සේවායෝජකයකු විසින් සේවයේ නියුක්ත කරනු ලැබූ සියලු පුද්ගලයන්ට එක සමානව අදාළ වන බවට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් සලකනු ලබන ක්‍රමයක් යටතේ, ධුරය හෝ සේවා නියුක්තිය අභිමිච්ච සම්බන්ධයෙන්, වන්දි මුදලක් ලෙස ලැබූ මුදල් ප්‍රමාණ;
- (ඈ) සේවා නියුක්තියෙන් විශ්‍රාම ලැබූ වේලාවේ දී හෝ ඉන්පසු, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් අනුමත කරනු ලැබූවා වූ අර්ථසාධක අරමුදලකින් යම් තැනැත්තකුට ගෙවනු ලැබූවා වූ ද එම තැනැත්තා විසින් එම අරමුදලට ගෙවන ලද දයක මුදල් නියෝජනය නොකරන්නා වූ ද යම් මුදල් ප්‍රමාණ;
- (ඉ) යම් සේවායෝජකයකු විසින් 1968 අප්‍රේල් මස 1 වන දිනයට පෙර, තත් අර්ථසාධක අරමුදලට ගෙවන ලද දයක මුදල් නියෝජනය නොකරන්නා වූ නියාමනය කරන ලද අර්ථසාධක අරමුදලකින් යම් තැනැත්තකුට ගෙවන ලද මුදල් ප්‍රමාණය සහ සේවායෝජකයා විසින් ගෙවන ලද එම දයක මුදල සහ ඒ මත උපවිත වූ පොලිය ද මත 15% ක අනුප්‍රමාණයකින් සේවායෝජකයා විසින් බදු ගෙවා ඇත්නම්, එවිට, සේවායෝජකයා විසින් ගෙවන ලද දයක මුදල් මත උපවිත වූ පොලිය; සහ
- (ඊ) යම් තැනැත්තකු සේවා නියුක්තියෙන් විශ්‍රාම ගනු ලැබූ අවස්ථාවේ දී හෝ ඊට පසු, 1980 අංක 46 දරන සේවා නියුක්තියන්ගේ භාර අරමුදල් පනතින් ස්ථාපිත සේවා නියුක්තියන්ගේ භාර අරමුදලින් එම තැනැත්තාට ගෙවනු ලැබූ මුදල් ප්‍රමාණ,

විය යුතු ය.

(4) (2) (ඈ) උපඡේදයේ සඳහන් ආදායම් වර්ගය ඔව්හු ඇල්ලීමේ සහ සුදු, මත්පැන් හෝ දුම්කොළ යන ඒවායින් සමන්විත ව්‍යාපාරයකින් ලැබෙන ආදායම විය යුතු ය.

2. හවුල් ව්‍යාපාර සඳහා බදු අනුප්‍රමාණය.

හවුල් ව්‍යාපාරයක බදු අයකළ හැකි ආදායමට ආයෝජන වත්කම් උපලබ්ධි කිරීම තුළින් ලැබෙන ලැබීම් ඇතුළත් වන අවස්ථාවක දී, එම ලැබීම් මත 10% ක අනුප්‍රමාණයකින් හවුල් ව්‍යාපාරයට බදු පැනවිය යුතු ය.

3. භාර සඳහා බදු අනුප්‍රමාණය.

(1) (2) වන උපඡේදයේ විධිවිධානවලට යටත් ව, 57 වන වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තිය අදාළ වන්නා වූ තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා භාරයක බදු අයකළ හැකි ආදායම 24% ක අනුප්‍රමාණයකින් බද්දට යටත් විය යුතු ය.

(2) භාරයක බදු අය කළ හැකි ආදායමට ආයෝජන වත්කම් උපලබ්ධි කිරීම තුළින් ලැබෙන ලැබීම් ඇතුළත් වන අවස්ථාවක දී -

(අ) එම ලැබීම් මත 10% ක අනුප්‍රමාණයකින් භාරයට බදු පැනවිය යුතු ය ; සහ

(ආ) භාරයේ බදු අය කළ හැකි ආදායමේ ඉතිරිය පමණක් (1) වන උපඡේදයේ සඳහන් අනුප්‍රමාණය අනුව බද්දට යටත් විය යුතු ය.

(3) මෙම ඡේදය මගින් අන්‍යාකාරයකින් ආවරණය වී නොමැති භාරයක බදු අයකළ හැකි ආදායමට ආයෝජන වත්කම් උපලබ්ධි කිරීම තුළින් ලැබෙන ලැබීම් ඇතුළත් වන අවස්ථාවක දී එම ලැබීම් මත, 10% ක අනුප්‍රමාණයකින් භාරයට බදු පැනවිය යුතු ය.

4. සමාගම් සඳහා බදු අනුප්‍රමාණ.

(1) (2) වන සහ (3) වන උපඡේදවලට යටත්ව, යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා සමාගමක බදු අය කළ හැකි ආදායම 28% ක අනුප්‍රමාණයක බද්දට යටත් විය යුතු ය.

(2) යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා යම් සමාගමක බදු අය කළ හැකි ආදායම මත පහත සඳහන් අනුප්‍රමාණ අනුව බදු පැනවිය යුතු ය:—

- (අ) සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායයන් සම්බන්ධයෙන් වන අවස්ථාවක දී - 14%;
- (ආ) මූලිකව ම භාණ්ඩ හා සේවා අපනයනය කිරීමේ ව්‍යාපාරයක් පවත්වා ගෙන යන්නා වූ යම් සමාගමක් සම්බන්ධයෙන් වන අවස්ථාවක දී - 14%;
- (ඇ) මූලිකව ම කෘෂිකාර්මික ව්‍යාපාරයක් පවත්වාගෙන යන්නා වූ යම් සමාගමක් සම්බන්ධයෙන් වන අවස්ථාවක දී - 14%;
- (ඈ) ඔට්ටු ඇල්ලීම හා සුදු ක්‍රීඩාව, මත්පැන් හා/හෝ දුම්කොළ නිෂ්පාදන වලින් සංයුක්ත වන ව්‍යාපාරයක් ලබන ආදායම සහිත යම් සමාගමක් සම්බන්ධයෙන් වන අවස්ථාවක දී (හුදෙක් වෙනත් ව්‍යාපාරයකට ආනුෂංගික වන ආදායම් කොටස හැර) - 40%;
- (ඉ) මූලිකව ම අධ්‍යාපන සේවා සපයන්නා වූ යම් සමාගමක් සම්බන්ධයෙන් වන අවස්ථාවක දී - 14%;
- (ඊ) මූලිකව ම සංචාරක ව්‍යාපාරය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා වූ ව්‍යවසායක නියැලී සිටින සමාගමක් සම්බන්ධයෙන් වන අවස්ථාවක දී - 14%; සහ
- (උ) මූලිකව ම තොරතුරු තාක්ෂණ සේවා සැපයීම කරනු ලබන සමාගමක් සම්බන්ධයෙන් වන අවස්ථාවක දී - 14%.

(3) මේ ඡේදයේ -

(i) තොරතුරු තාක්ෂණය සැපයීම යන්නෙන් -

- (අ) මෘදුකාංග සංවර්ධන සේවා; හෝ
- (ආ) ව්‍යාපාර ක්‍රියාවලි බැහැරින් ලබා ගන්නා වැඩපිළිවෙළක් යටතේ හෝ දැනුම් ක්‍රියාවලි බැහැරින් ලබා ගන්නා වැඩ පිළිවෙළක් යටතේ තොරතුරු තාක්ෂණ සේවා,

සැපයීම අදහස් වේ.

(ii) සංචාරක ව්‍යාපාරය ප්‍රවර්ධනය සඳහා වූ ව්‍යවසායයක් යන්නෙන් -

- (අ) ලංකා සංචාරක මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද යම් හෝටලයක් හෝ අමුත්තන්ගේ ගෘහයක්;
- (ආ) ලංකා සංචාරක මණ්ඩලය විසින් “A” පන්තිය හෝ “B” පන්තිය වශයෙන් ශ්‍රේණිගත කළ ආපන ශාලාවක්;
- (ඇ) ශ්‍රී ලංකාව ඇතුළත දේශීය සංචාරක කළමනාකරණ සේවා සපයනු ලබන සංචාරක අනුයෝජිතයකුගේ ව්‍යාපාරයක්;
- (ඈ) සංචාරකයන්ට පමණක් ගමනාගමන සේවා සලසන ව්‍යාපාරයක්; හෝ
- (ඉ) විනෝදත්මක හෝ ක්‍රීඩා සඳහා පහසුකම් සපයන, ලංකා සංචාරක මණ්ඩලය විසින් අනුමත කළ ව්‍යාපාරයක්,

පවත්වාගෙන යාම සඳහා වූ ව්‍යවසායයක් අදහස් වේ.

(iii) “මූලිකව ම” යන්නෙන් දළ ආදායම මත පදනම් ව ගණනය කරනු ලබන 80% ක් හෝ ඊට වැඩි ප්‍රමාණයක් අදහස් වේ.

(4) යම් සමාගමක බදු අය කළ හැකි ආදායමට, ආයෝජන වත්කම් උපලබ්ධි කිරීමෙන් ලබන ලැබීම් ඇතුළත් වන අවස්ථාවක දී -

- (අ) එම ලැබීම් මත 10%ක අනුප්‍රමාණයකින් සමාගමට බදු පැනවිය යුතු ය; සහ
- (ආ) එම සමාගමේ බදු අය කළ හැකි ආදායමේ අවශේෂය මත පමණක් (1) වන උපචේදයේ සඳහන් අනුප්‍රමාණයට අනුව බදු පැනවිය යුතු ය.

5. ඒකක භාර හෝ අනෙකුත් අරමුදල් සඳහා බදු අනුප්‍රමාණ.

(1) (2) වන උපචේදයේ විධිවිධානවලට යටත්ව, 59 වන වගන්තිය අදාළ කරගනු ලබන්නා වූ යම් ඒකක භාරයක හෝ අනෙකුත් අරමුදලක තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා බදු අය කළ හැකි ආදායම මත 28%ක අනුප්‍රමාණයකින් බදු පැනවිය යුතු ය.

(2) යම් ඒකක භාරයක හෝ අනෙකුත් අරමුදලක බදු අය කළ හැකි ආදායමට, ප්‍රාග්ධන වත්කම් උපලබ්ධි කිරීමෙන් ලබන ලැබීම් ඇතුළත් වන අවස්ථාවක දී -

- (අ) එම ලැබීම් මත 10%ක අනුප්‍රමාණයකින් ඒකක භාරයට හෝ අනෙකුත් අරමුදලට බදු පැනවිය යුතු ය; සහ
- (ආ) එම ඒකක භාරයේ හෝ අනෙකුත් අරමුදලේ බදු අය කළ හැකි ආදායමේ අවශේෂය මත පමණක් (1) වන උපචේදයේ සඳහන් අනුප්‍රමාණයට අනුව බදු පැනවිය යුතු ය.

6. පුණ්‍ය ආයතන සඳහා බදු අනුප්‍රමාණ.

(1) (2) වන උපඡේදයට යටත් ව, යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා යම් පුණ්‍ය ආයතනයක බදු අය කළ හැකි ආදායම මත 14%ක අනුප්‍රමාණයකින් බදු පැනවිය යුතු ය.

(2) යම් පුණ්‍ය ආයතනයක බදු අය කළ හැකි ආදායමට, ආයෝජන වත්කම් උපලබ්ධි කිරීමෙන් ලබන ලැබීම් ද ඇතුළත් වන අවස්ථාවක දී -

(අ) එම ලැබීම් මත 10%ක අනුප්‍රමාණයකින් එම පුණ්‍ය ආයතනය මත බදු පැනවිය යුතු ය; සහ

(ආ) එම පුණ්‍ය ආයතනයේ බදු අය කළ හැකි ආදායමේ අවශේෂය මත පමණක් (1) වන උපඡේදයේ සඳහන් අනුප්‍රමාණයට අනුව බදු පැනවිය යුතු ය.

7. රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සඳහා බදු අනුප්‍රමාණ.

(1) (2) වන උපඡේදයට යටත් ව, යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා යම් රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයක බදු අය කළ හැකි ආදායම මත 28%ක අනුප්‍රමාණයකින් බදු පැනවිය යුතු ය.

(2) යම් රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයක බදු අය කළ හැකි ආදායමට, ආයෝජන වත්කම් උපලබ්ධි කිරීමෙන් ලබන ලැබීම් ද ඇතුළත් වන අවස්ථාවක දී -

(අ) එම ලැබීම් මත 10%ක අනුප්‍රමාණයකින් එම රාජ්‍ය නොවන සංවිධානය වෙත බදු පැනවිය යුතු ය; සහ

(ආ) එම රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයේ බදු අය කළ හැකි ආදායමේ අවශේෂය මත පමණක් (1) වන උපඡේදයේ සඳහන් කරනු ලබන අනුප්‍රමාණයට අනුව බදු පැනවිය යුතු ය.

(3) යම් රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයක් විසින්, 68 වන වගන්තිය යටතේ ප්‍රදානයන්, පරිත්‍යාග හෝ දායක මුදල් හෝ වෙනත් යම් ආකාරයකින් යම් තක්සේරු වර්ෂයක් තුළ ලබාගත් මුදල් ප්‍රමාණ මත ගෙවිය යුතු බදු අනුප්‍රමාණය 28%ක් විය යුතු ය.

8. සේවා නියුක්තයන්ගේ භාර අරමුදල, අර්ථසාධක හෝ විශ්‍රාම වැටුප් සහ සමාජන අරමුදල් සඳහා බදු අනුප්‍රමාණ.

(1) යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා සේවා සේවා නියුක්තයන්ගේ භාර අරමුදල, අනුමත කරනු ලැබූ අර්ථසාධක හෝ විශ්‍රාම වැටුප් අරමුදලක් හෝ අනුමත කරනු ලැබූ සමාජන අරමුදලක බදු අය කළ හැකි ආදායම මත 14%ක අනුප්‍රමාණයකින් බදු පැනවිය යුතු ය.

(2) මෙම ඡේදය සඳහා "අනුමත කරනු ලැබූ සමාජන අරමුදල" යන්නෙන්, සේවා නියුක්තයන් විසින් පමණක් දායක මුදල් ගෙවනු ලබන යම් සකසුරුවම්, ඉතිරි කිරීමේ හෝ ගොඩනැගිලි සමිතියක් හෝ සුභසාධක අරමුදලක් හෝ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් අනුමත කරනු ලැබ, 1983 අංක 12 දරන පාරිතෝෂික ගෙවීමේ පනත යටතේ තම සේවය අවසන් වීම මත සේවා නියුක්තයන්ට පාරිතෝෂික ගෙවීමේ කාර්යය සඳහා පවත්වා ගෙන යනු ලබන යම් පාරිතෝෂික අරමුදලක් අදහස් වේ.

9. ප්‍රේෂණ බදු අනුප්‍රමාණය.

62 වන වගන්තිය යටතේ ලාභ ප්‍රේෂණය කරන ලද යම් නිර්වාසික තැනැත්තකු විසින් ගෙවිය යුතු බදු අනුප්‍රමාණය 14% ක් විය යුතු ය.

10. රඳවා ගැනීමේ බදු අනුප්‍රමාණය.

(1) ගෙවීම්වලින් රඳවා ගනු ලබන බදු අනුප්‍රමාණය -

(අ) 83 වන වගන්තිය අදාළ කරගනු ලබන ගෙවීම් සඳහා -

- (i) වාසික රඳවාගනු ලැබීමට යටත්වන්නකු සම්බන්ධයෙන් වන අවස්ථාවක දී, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලැබ ගැසට් පත්‍රයේ පළ කරන ලද අනුප්‍රමාණවලින්; සහ
- (ii) නිර්වාසික රඳවාගනු ලැබීමට යටත්වන්නකු සම්බන්ධයෙන් වන අවස්ථාවක දී, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලැබ ගැසට් පත්‍රයේ පළ කරන ලද අනුප්‍රමාණවලින්,

විය යුතු ය;

(ආ) 84 (1) (අ) (i) වන වගන්තිය අදාළ කරගනු ලබන ගෙවීම් සඳහා -

- (i) බැංකු තැන්පත් ගිණුමක් සම්බන්ධයෙන් ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියකු වන පුද්ගලයකු හැරුණු කොට, යම් තැනැත්තකුට ගෙවනු ලැබූ පොලියක් හෝ වට්ටමක් සම්බන්ධයෙන් වන අවස්ථාවක දී - 5%;
- (ii) ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියකුට ගෙවනු ලැබූ පොලියක් සම්බන්ධයෙන් වන අවස්ථාවක දී - නියෝගවලින් නියම කරන ලද අනුප්‍රමාණයට හා ආකාරයට;
- (iii) යම් වාසික තැනැත්තකුට ගෙවනු ලබන කුලියක් සම්බන්ධයෙන් වන අවස්ථාවක දී - 10%; සහ
- (iv) වෙනත් සියලු අවස්ථාවල දී - 14%.

විය යුතු ය;

(ඇ) 85 වන වගන්තිය අදාළ කරගනු ලබන ගෙවීම් සඳහා-

- (i) 85 (1) (අ) වගන්තියේ සඳහන් සේවා ගාස්තු සම්බන්ධයෙන් වන අවස්ථාවක දී - මසකට රු. 50,000 ඉක්මවන මුදල් ප්‍රමාණයක් මත 5%;
- (ii) 85 (1) (ආ) වගන්තියේ සඳහන් සේවා ගාස්තු සම්බන්ධයෙන් වන අවස්ථාවක දී - 14%; සහ
- (iii) 85 (1) (ආ) වගන්තියේ සඳහන් රක්ෂණ වාරික සම්බන්ධයෙන් වන අවස්ථාවක දී - 14%.

විය යුතු ය.

(2) 53 (9) වන වගන්තිය සහ 84 (1) (අ) (ii) වන වගන්ති යටතේ යම් හවුල් ව්‍යාපාරයක ආදායමේ එක් එක් හවුල්කරුවකුගේ කොටසින් රඳවා ගත යුතු බදු අනුප්‍රමාණය, එම මුදල් ප්‍රමාණයෙන් 8% ක් විය යුතු ය.

(3) 84 (2) වන වගන්තිය අදාළ කරගනු ලබන ගෙවීම්වලින් රඳවා ගනු ලැබිය යුතු බදු අනුප්‍රමාණය - 2.5%.

දෙවන උපලේඛනය

ආයෝජන දිරිගැන්වීම්

වැඩි කළ ප්‍රාග්ධන දීමනා

1. (1) තක්සේරු වර්ෂයක් තුළ ශ්‍රී ලංකාව තුළ (පවත්නා ව්‍යාපාරයක් පුළුල් කිරීමක් නොවන) ආයෝජනයක් කරන යම් තැනැත්තකු හට හතරවන උපලේඛනය යටතේ ගණනය කරන ලද ප්‍රාග්ධන දීමනාවලට අමතරව මේ ඡේදයට අනුව ගණනය කරනු ලබන වැඩි කළ ප්‍රාග්ධන දීමනා ප්‍රදානය කරනු ලැබිය යුතු ය.

(2) තක්සේරු වර්ෂයක් තුළ දී උතුරු පළාත හැර ශ්‍රී ලංකාවේ කොටසක් තුළ භාවිත කරන ලද ක්ෂය විය හැකි වත්කම් (අස්පාශ්‍ය වත්කම් හැර) මත යම් තැනැත්තකු විසින් දරනු ලබන මුළු වියදම ඇ.ඩො. මිලියන 3ක් ඉක්මවන නමුත් ඇ.ඩො. මිලියන 100 ක් නොඉක්ම වන්නේ නම් එම තක්සේරු වර්ෂය තුළ දී එම තැනැත්තා විසින් අස්පාශ්‍ය වත්කම් හැර ක්ෂය විය හැකි වත්කම් මත දරන ලද වියදම් සඳහා එම තැනැත්තාට එම වර්ෂය සඳහා 100% ක ප්‍රාග්ධන දීමනාවක් ප්‍රදානය කරනු ලැබිය යුතු ය.

(3) තක්සේරු වර්ෂයක් තුළ උතුරු පළාත හැර ශ්‍රී ලංකාවේ කොටසක් තුළ භාවිත කරන ලද ක්ෂය විය හැකි වත්කම් (අස්පාශ්‍ය වත්කම් හැර) මත යම් තැනැත්තකු විසින් දරනු ලබන මුළු වියදම ඇ.ඩො. මිලියන 100ක් ඉක්මවන්නේ නම් එම තක්සේරු වර්ෂය තුළ දී එම තැනැත්තා විසින් අස්පාශ්‍ය වත්කම් හැර ක්ෂය විය හැකි වත්කම් මත දරනු ලබන වියදම් සඳහා එම තැනැත්තාට එම වර්ෂය සඳහා 150% ක ප්‍රාග්ධන දීමනාවක් ප්‍රදානය කරනු ලැබිය යුතු ය.

(4) තක්සේරු වර්ෂයක් තුළ දී උතුරු පළාත තුළ භාවිත කරන ලද ක්ෂය විය හැකි වත්කම් (අස්පාශ්‍ය වත්කම් හැර) මත යම් තැනැත්තකු විසින් දරනු ලබන මුළු වියදම් ඇ.ඩො. මිලියන 3ක් ඉක්මවන්නේ නම් එම තක්සේරු වර්ෂය තුළ දී එම තැනැත්තා විසින් අස්පාශ්‍ය වත්කම් හැර ක්ෂය විය හැකි වත්කම් මත දරනු ලබන වියදම් සඳහා 200% ක ප්‍රාග්ධන දීමනාවක් ප්‍රදානය කරනු ලැබිය යුතු ය.

(5) තක්සේරු වර්ෂයක් තුළ රජයට අයත් සමාගමක ශ්‍රී ලංකාවේ යම් කොටසක භාවිත කරනු ලබන වත්කම් හෝ කොටස් මත යම් තැනැත්තකු විසින් දරනු ලබන මුළු වියදම් ප්‍රමාණය ඇ.ඩො. මිලියන 250 ක් ඉක්මවන්නේ නම් එම තක්සේරු වර්ෂය තුළ එම රජයට අයත් සමාගමේ වත්කම් හෝ කොටස් මත එම තැනැත්තා විසින් දරනු ලබන වියදම් වලින් 150% ක ප්‍රාග්ධන දීමනාවක් එම වර්ෂය සඳහා එම රජයට අයත් සමාගමට ප්‍රදානය කරනු ලැබිය යුතු ය.

(6) යම් තක්සේරු වර්ෂයකට අදාළව මෙම ඡේදයේ එක් උපඡේදයක් යටතේ හට ගන්නා ප්‍රාග්ධන දීමනා වෙනත් උපඡේදයක් සමඟ එකතු කරනු ලැබිය නොහැකි අතර සහ එම වර්ෂය තුළ දී ලබා ගත යුතු අතර පසු තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා කල් දැමිය යුතු ය.

හිලව් නොකළ පාඩු අඩු කිරීම සඳහා දීර්ඝ කරන ලද කාල සීමාව

(7) (9) වන උපඡේදයේ විධිවිධානවලට යටත්ව, සහ 19(1) උපවගන්තිය නොසලකා, මෙම ඡේදය යටතේ ගණනය කරන ලද සහ 16 වන වගන්තිය යටතේ අඩු කරන ලද, වැඩි කළ ප්‍රාග්ධන දීමනා හේතුවෙන් තැනැත්තකුට හිලව් නොකළ පාඩුවක් ඇති කරනු ලබන අවස්ථාවක දී, යම් අනුප්‍රාප්තිය තක්සේරු වර්ෂ දහයක් තුළ යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා ව්‍යාපාරයකින් ලද තැනැත්තාගේ ආදායම ගණනය කිරීමේ කාර්යය සඳහා, එම හිලව් නොකළ පාඩුව එම තැනැත්තා විසින් අඩු කරනු ලැබිය හැකි ය.

(8) 19 වන වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තියේ කුමක් සඳහන් වුව ද, යම් තැනැත්තකු විසින්, ශ්‍රී ලංකාවේ ඇති ක්ෂය විය හැකි වත්කම් (අස්පාශ්‍ය වත්කම් හැර) මත ඇ.ඩො. මිලියන 1000කට වඩා දරනු ලැබූවා වූ හෝ මෙම ඡේදයේ (5) වන උපඡේදය යටතේ වැඩි කළ ප්‍රාග්ධන දීමනාවකට හිමිකම් ලබන සහ ඒ සම්බන්ධයෙන් මේ ඡේදය යටතේ වැඩි කළ ප්‍රාග්ධන දීමනා ගණනය කරනු ලැබ එම තැනැත්තාට හිලව් නොකළ පාඩුවක් ඇති කරමින් 16 වන වගන්තිය යටතේ අඩු කරනු ලැබූවා වූ ද අවස්ථාවක දී යම් අනුප්‍රාප්තිය තක්සේරු වර්ෂ විසිපහක් තුළ තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා එම තැනැත්තාගේ ව්‍යාපාරයකින් ලද ආදායම ගණනය කිරීමේ කාර්යය සඳහා එම හිලව් නොකළ පාඩුව අඩු කරනු ලැබිය හැකි ය.

තක්සේරු කළ හැකි ගාස්තු සහ තුලනය කිරීමේ දීමනා

(9) තක්සේරු වර්ෂයක් තුළ දී මෙම ඡේදය යටතේ ප්‍රාග්ධන දීමනා ප්‍රදානය කරන ලද වත්කමක් බැහැර කරන ලද (හෝ බැහැර කර ඇති බවට සලකනු ලබන) අවස්ථාවක දී -

(අ) බැහැර කිරීමෙන් ලද ප්‍රතිෂ්ඨාව වත්කමෙහි ලියාපල අගය ඉක්මවයි නම්, ක්ෂය විය හැකි වත්කම් යොදවන හෝ යොදවන ලද ව්‍යාපාරයක් මගින් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා තැනැත්තකු ලබන ආදායම ගණනය කිරීම පිණිස එම අතිරික්තය ඇතුළත් කරනු ලැබිය යුතු ය;

(ආ) වත්කමෙහි ලියාපල අගය බැහැර කිරීමෙන් ලද ප්‍රතිෂ්ඨාව ඉක්මවන්නේ නම්, අතිරික්තයට සමාන ප්‍රමාණයකින් අතිරේක ප්‍රාග්ධන දීමනාවක් වර්ෂය සඳහා ප්‍රදානය කරනු ලැබිය යුතු ය.

(10) මෙම ඡේදයේ -

“ප්‍රාග්ධන දීමනා වියදම” යන්නෙන් මේ උපලේඛනය යටතේ ප්‍රාග්ධන දීමනා හිමිවන වියදම අදහස් වේ; සහ

“රජයට අයත් සමාගම” යන්නෙන්, කොටස්වලින් සියයට පනහක් හෝ ඊට වැඩි ප්‍රමාණයක් රජය විසින් දරන්නා වූ යම් සමාගමක් අදහස් වන අතර, ඊට රජය විසින් දරන කොටස්වලින් සියයට හතළිහක් හෝ ඊට වැඩි ප්‍රමාණයක් යම් තැනැත්තකු විසින් ඇ.ඩො. මිලියන 250 කට නොඅඩු මුදලකට මිල දී ගනු ලබන සමාගමක් ද ඇතුළත් වේ;

වත්කමක "ලියාහල අගය" යන්නෙන්, පිරිවැය තුළ ඇතුළත් කරන ලද වියදමට අදාළව ප්‍රදානය කරන ලද සියලු ප්‍රාග්ධන දීමනා අඩු කරන ලද වත්කමෙහි පිරිවැය අදහස් වේ.

රඳවා ගැනීමේ බද්දෙන් ඇතැම් ලාභාංශ නිදහස් කිරීම

2. ලාභාංශය ගෙවනු ලබන සමාගමට ශ්‍රී ලංකාවේ ක්ෂය වියහැකි වත්කම් (අස්පාශ්‍ය වත්කම් හැර) මත ඇ.ඩො. මිලියන 1,000ට කට වඩා උපචිතව ඇත්නම් හෝ එම සමාගම 1 වන ඡේදයේ (5) වන උපඡේදය යටතේ වැඩි කළ ප්‍රාග්ධන දීමනාවකට හිමිකම් ලබයි නම් සහ එම ලාභාංශය මේ උපලේඛනය යටතේ වූ වැඩි කළ ප්‍රාග්ධන දීමනා මගින් ආරක්ෂාව සලසන ලද ලාභ මගින් ගෙවනු ලැබ ඇත්නම්, පළමුවන උපලේඛනයේ කිසිවක් නොසලකා, සමාගමක් විසින්, නිර්වාසික සාමාජිකයකු වෙත ගෙවනු ලබන ලාභාංශයකින් රඳවා ගනු ලබන බදු අනුපාතය ශුන්‍ය විය යුතු ය.

රඳවා ගැනීමේ බද්දෙන් සේවනියුක්ති ආදායම නිදහස් කිරීම

3. ලාභාංශය ගෙවනු ලබන සමාගමට ශ්‍රී ලංකාවේ ක්ෂය විය හැකි වත්කම් (අස්පාශ්‍ය වත්කම් හැර) මත ඇ.ඩො. මිලියන 1,000ට කට වඩා උපචිතව ඇත්නම් හෝ එම සමාගම 1 වන ඡේදයේ (5) වන උපඡේදය යටතේ වැඩි කළ ප්‍රාග්ධන දීමනාවකට හිමිකම් ලබයි නම් සහ තම රටින් බැහැරව වසන සේවනියුක්තයන් සංඛ්‍යාව විස්ස නොඉක්ම වන්නේ නම් එම ලාභාංශය මේ උපලේඛනය යටතේ වූ වැඩි කළ ප්‍රාග්ධන දීමනා මගින් ආරක්ෂාව සලසන ලද ලාභ මගින් ගෙවනු ලැබ ඇත්නම්, පළමුවන උපලේඛනයේ කිසිවක් නොසලකා, සේවයෝජකයා විසින් තම රටින් බැහැරව වසන සේවනියුක්තයකු වෙත සිදු කරනු ලබන ගෙවීමකින් රඳවා ගනු ලබන බදු අනුපාතය, ශුන්‍ය විය යුතු ය.

තුන්වන උපලේඛනය (9 වන වගන්තිය)

නිදහස් කළ මුදල් ප්‍රමාණ

නිදහස් කළ මුදල් ප්‍රමාණ පහත පරිදි විය යුතු ය:-

- (අ) (i) යම් රජයේ දෙපාර්තමේන්තුවක් ඇතුළු ශ්‍රී ලංකා රජය හෝ පළාත් පාලන ආයතනයක් මගින්;
- (ii) මුදල් මණ්ඩලය ඇතුළුව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මගින්;
- (iii) 1978 අංක 16 දරන විශ්වවිද්‍යාල පනත හෝ 1981 අංක 74 දරන ශ්‍රී ලංකා බෞද්ධ හා පාලි විශ්වවිද්‍යාලය පනත යටතේ පිහිටුවන ලද හෝ පිහිටුවනු ලැබූ ලෙස සලකනු ලබන යම් විශ්වවිද්‍යාලයක් මගින්;
- (iv) 2007 අංක 7 දරන සමාගම් පනත යටතේ සංස්ථාපිත පාසලක් නොවන්නා වූ ද අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය සමග ලියාපදිංචි වූ සහ රජය විසින් සහ අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය විසින් නිකුත් කරනු ලබන වකුලේඛ අනුගමනය කිරීමට බැඳී සිටින්නාවූ ද යම් රජයේ ආධාර ලබන පෞද්ගලික පාසලක් මගින්;
- (v) ජාතික රාජ්‍ය සභාවේ 1972 අංක 5 දරන සමුපකාර සමිති පනතේ අර්ථනුකූලව යම් ලියාපදිංචි කළ සමිතියක් මගින්;
- (vi) තානාපති විනිවිදකාරී නීතියක් හෝ සමාන නීතියක් හෝ යටතේ නිශ්චිතව සඳහන් කරන ලද ප්‍රමාණයට විදේශීය රටක හෝ විදේශීය භූමි ප්‍රදේශයක රජය මගින්;
- (vii) ජාත්‍යන්තර සංවිධානයක් සහ ශ්‍රී ලංකා රජය අතර වූ ගිවිසුමක් යටතේ සලසන ලද නිදහස් කිරීම තානාපති විනිවිදකාරී නීතියක් හෝ සමාන නීතියක් යටතේ සලසන ලද නිදහස් කිරීමට වඩා පුළුල් නම්, ඒ තානාපති විනිවිදකාරී නීතිය හෝ සමාන නීතිය යටතේ හෝ, එම ජාත්‍යන්තර සංවිධානය සහ ශ්‍රී ලංකා රජය අතර වූ එම ජාත්‍යන්තර ගිවිසුම යටතේ නිශ්චිතව සඳහන් කරන ලද ප්‍රමාණයට ජාත්‍යන්තර සංවිධානයක් මගින්.

උපයන ලද මුදල් ප්‍රමාණ;

- (ආ) (i) තැනැත්තකු හට සිදු වූ පෞද්ගලික හානියක් සම්බන්ධයෙන්; හෝ
- (ii) වෙනත් තැනැත්තකුගේ මරණයක් හෝ සම්බන්ධයෙන්;

වන්දි හෝ පාරිතෝෂිකයක් ලෙස යම් තැනැත්තකුට ගෙවන ලද ප්‍රාග්ධන වියදම්;

(ඇ) විශ්‍රාම ආදායම ශ්‍රී ලංකා රජය හෝ ශ්‍රී ලංකා රජයේ දෙපාර්තමේන්තුවක් මගින් ගෙවනු ලබන අවස්ථාවක දී තැනැත්තකුගේ විශ්‍රාම වැටුප;

- (ඇ) (i) යම් විශ්‍රාම අරමුදලක් හෝ 1980 අංක 46 දරන සේවා නියුක්තයන්ගේ භාර අරමුදල් පනත මගින් පිහිටුවන ලද සේවනීයුක්තයන්ගේ භාර අරමුදල මගින් කරන ලද ආයෝජනවලින් උපයන ලද ආදායම නියෝජනය වන ලෙසට 1987 අප්‍රේල් මස 1 වන දින හෝ එදිනට පසු ආරම්භ වන යම් කාල පරිච්ඡේදයක් සඳහා එම අරමුදලකින් ; සහ
- (ii) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් අනුමත කරන ලද අර්ථසාධක අරමුදලකින්,

සේවා නියුක්තයකට විශ්‍රාම යන අවස්ථාවේ දී ගෙවනු ලබන යම් මුදල් ප්‍රමාණයක්;

- (ඉ) (i) තානාපති විනිවිදකරු නීතියක් හෝ සමාන නීතියක් මගින්;
- (ii) වරප්‍රසාද සහ විනිවිදකරු පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ සම්මුතිය සහ වරප්‍රසාද සහ විනිවිදකරු පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ විශේෂ නියෝජිත ආයතනයන්ගේ සම්මුතිය බලාත්මක කරනු ලබන පනතක් මගින්; හෝ
- (iii) ජාත්‍යන්තර සංවිධානයකට අදාළව මේ පනත යටතේ සාදන ලද නියෝග, හෝ (i) වන හෝ (ii) වන උපදේශනන්හි සඳහන් කරන ලද නීතියක් හෝ පනතක් යටතේ සාදන ලද නියෝග මගින්;

විධිවිධාන සලසා ඇති ප්‍රමාණයට වරප්‍රසාද හිමිවිය යුතු යම් පුද්ගලයෙකුගේ ආදායම;

- (ඊ) (i) මෙම ඡේදයේ වාසිය ලබා ගැනීමේ අරමුණ සඳහා ආයෝජන වත්කමක් කොටස් දෙකකින් හෝ ඊට වැඩියෙන් උපලබ්ධි කර ඇති බවට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සැහීමකට පත්වන අවස්ථාවක දී, සියලු කොටස් උපලබ්ධි විමෙන් ලැබෙන මුළු ලැබීම් රු. 50,000 නොඉක්මවන්නේ නම් සහ තක්සේරු වර්ෂය තුළ ආයෝජන වත්කම් උපලබ්ධි කිරීම මගින් වාසික පුද්ගලයා විසින් ලබා ගන්නා ලද මුළු ලැබීම් රු. 600,000 ක් නොඉක්මවන්නේ නම් එම උපලබ්ධි කිරීම මගින් ඇතිවන යම් ලැබීමක් මේ ඡේදය යටතේ නිදහස් කරනු ලැබිය යුතු ය;
- (ii) හවුලේ අයිති වන්නා වූ ආයෝජන වත්කමක් උපලබ්ධි කරන අවස්ථාවක දී වත්කම උපලබ්ධි කිරීම මත ආයෝජන වත්කමෙහි සියලු හිමිකරුවන් විසින් ලැබූ මුළු ලැබීම් රු. 50,000 නොඉක්මවන්නේ නම් සහ තක්සේරු වර්ෂය තුළ වාසික පුද්ගලයා විසින් ලබා ගන්නා ලද මුළු ලැබීම් රු. 600,000 නොඉක්මවන්නේ නම් පමණක් මෙම ඡේදය අදාළ වේ.

ඉහත අවස්ථාවල දී හැර, තක්සේරු වර්ෂය තුළ ආයෝජන වත්කම් උපලබ්ධි කිරීම මගින් වාසික පුද්ගලයා ලබා ගන්නා ලද මුළු ලැබීම් රු. 600,000 නොඉක්මවන අවස්ථාවක දී සහ ආයෝජන වත්කමක් උපලබ්ධි කිරීම මගින් වාසික තැනැත්තා ලබා ගන්නා ලද රු. 50,000 නොඉක්මවන ලැබීමක්;

- (උ) උපලබ්ධි වීමට පෙර වසර තුනක් අඛණ්ඩව මූලික වාසික ස්ථානය තනි පුද්ගලයාට හිමි ව ඇත්නම් සහ එම වසර තුනෙන් අවම වශයෙන් වසර දෙකක් එහි තනි පුද්ගලයා ජීවත් වූයේ නම් (දෛනික පදනමකින් ගණනය කිරීමෙන්) එම තනි පුද්ගලයාගේ ප්‍රධාන වාසික ස්ථානය උපලබ්ධි වීම මගින් වාසික තනි පුද්ගලයාට හිමිවන ලැබීමක්;
- (ඌ) ශ්‍රී ලංකා සුද්ධකූම්පත් සහ විනිමය කොමිෂන් සභාව මගින් බලපත්‍රලාභී යම් කොටස් වෙළෙඳපලක් මගින් පළ කරන ලද නිල ලැයිස්තුවක උපුටා ඇති කොටස්වලින් සමන්විත වූ වත්කමක් උපලබ්ධි වීමෙන් හිමිවන ලැබීමක්;
- (එ) පුණ්‍ය ආයතනයකින් ලැබෙන පොලිය සම්පූර්ණයෙන්ම එම පුණ්‍ය ආයතනය මගින් නඩත්තු කරනු ලබන නිවාසයක සිටින ළමයින්ට, වැඩිහිටියන්ට හෝ ආබාධිතයින්ට රැකවරණය සැලසීමේ අරමුණින් යොමුකරන බවට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සැහීමකට පත්වන අයුරින් සනාථ වන අවස්ථාවක දී, එම පුණ්‍ය ආයතනය විසින් උපයනු ලබන පොලිය;
- (ඒ) යම් තැනැත්තකු විසින් කරන ලද නව නිර්මාණයක් හෝ යම් පර්යේෂණයක් ඇගයීමක් වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා ජනරජයේ ජනාධිපතිවරයා විසින් හෝ රජය විසින් පිරිනමන ලද ප්‍රදානයක් වශයෙන් ලැබුණු ත්‍යාගයක්;
- (ඔ) 1978 අංක 7 දරන ජනාධිපති අරමුදලේ පනත මගින් ස්ථාපිත කරන ලද ජනාධිපති අරමුදලින් හෝ 1985 අංක 9 දරන ජාතික ආරක්ෂක අරමුදල පනත මගින් ස්ථාපිත කරන ලද ජාතික ආරක්ෂක අරමුදලින් තැනැත්තකුට ලැබුණු යම් මුදලක්;
- (ඕ) ශ්‍රී ලංකා රජය මගින් හෝ වෙනුවෙන් 2008 ඔක්තෝබර් මස 21 වන දින හෝ ඊට පසුව නිකුත් කරන ලද, විදේශීය ව්‍යවහාර මුදලින් නාමනය කළ රාජ්‍ය බැඳුම්කරයක නිකුත් කරන්නා විසින්, යම් වාසික නොවූ තැනැත්තකුට හෝ ශ්‍රී ලංකාවේ යම් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවකට, අවස්ථාවෝචිත පරිදි, ගෙවන ලද හෝ ඉඩ දෙන ලද පොලිය හෝ වට්ටමට සමාන මුදල් ප්‍රමාණයක්;
- (ක) 2000 අංක 43 දරන රක්ෂණ කර්මාන්තය විධිමත් කිරීමේ පනත යටතේ ලියාපදිංචි කරන ලද බැංකුවකින් හෝ රක්ෂණ සමාගමකින් වසර දහයකට නොඅඩු කාලසීමාවක් සඳහා මිල දී ගන්නා ලද ජීවිත රක්ෂණ වාර්ෂිකයක් මගින් ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියකුට ව්‍යුත්පන්න වන යම් මුදල් ප්‍රමාණයක්;
- (ග) දළ මුදල් ප්‍රමාණය රු. 500,000 ක් නොඉක්මවන, ලොතරැයිකයකින් හිමිවන යම් දිනුමක්;
- (ච) වාසික සමාගමක් මගින් හෝ 84 වන වගන්තිය යටතේ රඳවා ගැනීමකට යටත්වන වෙනත් වාසික සමාගමක් මගින් ලබා ගන්නා ලද වෙනත් ලාභාංශයකට ආරෝපණය කළ හැකි, හෝ ව්‍යුත්පන්න වන ප්‍රමාණයට වාසික සමාගමක් විසින් සාමාජිකයකුට ගෙවනු ලබන ලාභාංශයක්;

(ඡ) ශ්‍රී ලංකා රජයේ සේවා නියුක්තියකට නිකුත් කරන ලද මාර්ග වාහන බලපත්‍රයකින් එම සේවාවනියුක්තියට ලැබුණු හෝ ව්‍යුත්පන්න වූ ප්‍රතිලාභ;

(ට) 1815 මාර්තු මස 2 වන දිනට පෙරාතුව රාජකීය හෝ වෙනත් ප්‍රදානයක් මගින්, පුණ්‍ය ආයතනයක් විසින් පරිපාලනය කරනු ලබන යම් පොදු පූජනීය ස්ථානයකට පරිත්‍යාග කරන ලද යම් දේපළකින් ලැබෙන ලාභ සහ ආදායම, එම ලාභ සහ ආදායම එම ප්‍රදානය කරනු ලැබුවේ යම් කාර්ය වෙනුවෙන් ද ඒ කාර්ය සඳහා යොදා ගනු ලබන තාක් දුරට;

(ඩ) යම් නිර්වාසික සමාගමක් තුළ යම් වාසික සමාගමකට ඇති හරවත් සහභාගිත්වය සම්බන්ධයෙන් එම නිර්වාසික සමාගමට කොටස් උපලබ්ධිවීමෙන් ලැබුණු ලාභාංශ සහ ලැබීම් මත එම වාසික සමාගමට ව්‍යුත්පන්න වූ ලාභාංශ සහ ලැබීම්. මේ ඡේදයේ "හරවත් සහභාගිත්වය" යන්නෙන්-

(i) නිදහස් කළ හැකි කොටස් හැර, සමාගමේ කොටස්වල අගයෙන් සියයට 10 ක් හෝ ඊට වැඩි ප්‍රමාණයක් දැරීම ; සමග

(ii) සමාගමේ ඡන්දය පාවිච්චි කිරීමේ බලයෙන් සියයට 10 ක් හෝ ඊට වැඩි ප්‍රමාණයක් සෘජුවම හෝ වක්‍රව පාලනය කිරීම,

අදහස් වේ;

(ණ) 84 වන වගන්තියේ (2) වන උපවගන්තිය යටතේ බද්ද අඩු කරනු ලැබ ඇති, යම් මැණිකක් විකිණීමෙන් යම් තැනැත්තකු උපයනු ලබන යම් මුදල් ප්‍රමාණයක්.

හතරවන උපලේඛනය

ප්‍රාග්ධන දීමනා, තුලනය කිරීමේ දීමනා සහ තක්සේරු කළ හැකි ගාස්තු

ක්ෂය විය හැකි වත්කම් වර්ග සහ වර්ගීකරණය.

1. (1) ක්ෂය විය හැකි වත්කම් වර්ග සහ වර්ගීකරණය පහත පරිදි විය යුතු ය:-

පන්තිය	ක්ෂය විය හැකි වත්කම්
1	පර්යන්ත උපකරණ සමග පරිගණක සහ දත්ත හසුරුවන මෙවලම්.
2	බස් රථ සහ කුඩා බස් රථ; බඩු වාහන, ඉදිකිරීම් සහ භූමිවලන මෙවලම්, බැඳි සාමාන්‍ය කාර්ය හෝ විශේෂිත උක්රෝ, ට්‍රේලර් සහ ට්‍රේලර් සහිත කන්ටේනර්; සහ නිෂ්පාදනයේ දී භාවිත කරන පිරියත හා යන්ත්‍ර සූත්‍ර.
3	දුම්රිය පාර මත ධාවනය කෙරෙන කාර් රථ, ජංගම යන්ත්‍ර සහ උපකරණ; යාත්‍රා, පාරු, ටග් බෝට්ටු සහ සමාන ජල ප්‍රවාහන උපකරණ; අහස් යානා, විශේෂිත මහජන උපයුක්ත පිරියත, උපකරණ සහ යන්ත්‍ර සූත්‍ර; කාර්යාල ගෘහ උපකරණ, සවිකිරීම් සහ උපකරණ; වෙනත් පන්තියක් තුළ ඇතුළත් නොකරන ලද යම් ක්ෂය විය හැකි වත්කම්.
4	ගොඩනැගිලි, ව්‍යුහ සහ ස්ථිර ස්වභාවයේ සමාන දේ.
5	කීර්තිනාමය හැර අස්පෘෂ්‍ය වත්කම්.

(2) තැනැත්තකුට හිමි ක්ෂය විය හැකි වත්කමක් යම් තක්සේරු වර්ෂයක් අවසානයේ දී ව්‍යාපාරයකින් ආදායම නිපදවීමේ දී අඩු වශයෙන් භාවිත කරනු ලැබ ඇති අවස්ථාවක දී, එම වත්කම සඳහා වූ පිරිවැය සහ ප්‍රතිෂ්ඨාව එම ව්‍යාපාරයෙන් ලැබූ ආදායම ඉපයීමේ දී භාවිත කළ එම වත්කමේ එම කොටසේ වෙළඳපළ අගය අනුව කොටස් කරනු ලැබිය යුතු ය.

ප්‍රාග්ධන දීමනා

2. (1) මෙම ඡේදයට යටත්ව, තැනැත්තකුට තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා ඒ තැනැත්තාගේ එක් එක් ක්ෂය විය හැකි වත්කම සඳහා එම වර්ෂය සඳහා එම වත්කමෙහි ක්ෂය වීමට සමාන සහ (2) වන උපඡේදය අනුව ගණනය කරන ලද දීමනාවක් ප්‍රදානය කරනු ලැබිය යුතු ය.

240 2017 අංක 24 දරන දේශීය ආදායම් පනත

(2) තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා එක් එක් ක්ෂය විය හැකි වත්කමක් ක්ෂය වීම පහත සූත්‍රය භාවිත කරමින් සෘජු රේඛීය ක්‍රමයට අනුව ගණනය කරනු ලැබිය යුතුය:-

A/B

මෙහි -

“A” යනු තක්සේරු වර්ෂය අවසානයේ දී වත්කමෙහි ක්ෂය වීමේ පදනම වන්නේ ය; සහ

“B” යනු එම වත්කමට අදාළව (3) වන උපදේශයෙහි සඳහන් වර්ෂ සංඛ්‍යාව වන්නේ ය.

(3) (2) වන උපදේශයේ සඳහන් ක්ෂය විය හැකි වත්කමකට අදාළ විය යුතු වර්ෂ සංඛ්‍යාව පහත පරිදි විය යුතු ය:-

පන්තිය	වර්ෂ සංඛ්‍යාව
1	5
2	5
3	5
4	20
5	අස්පාශ්‍ය වත්කමෙහි සත්‍ය ඵලදායී ජීවකාලය හෝ අස්පාශ්‍ය වත්කම සතුව අවිනිශ්චිත ඵලදායී ජීවයක් ඇති අවස්ථාවේ දී, 20.

(4) (අ) වාණිජ වාහනයක්;

(ආ) බස් රථයක් හෝ කුඩා බස් රථයක්;

(ඇ) බඩු වාහනයක්; හෝ

(ඈ) බඳුන සාමාන්‍ය කාර්ය සඳහා වූ හෝ විශේෂිත කාර්ය සඳහා වූ ට්‍රැක් රථයක් හෝ ට්‍රේලරයක්;

හැර, මාර්ග රථයක් සඳහා තැනැත්තකුට කිසිදු ප්‍රාග්ධන දීමනාවක් ප්‍රදානය නොකරනු ලැබිය යුතු ය.

(5) මේ දේශීය කාර්ය සඳහා “වාණිජ වාහනයක්” යන්නෙන් -

(අ) ටොන් භාගයකට වඩා වැඩි බරක් හෝ මගීන් දහතුනකට වඩා වැඩි සංඛ්‍යාවක් හෝ රැගෙන යාමට නිර්මිත මාර්ග වාහනයක්; හෝ

(ආ) ගමනාගමනය සඳහා හෝ වාහන බදු දීමේ ව්‍යාපාරයක් සඳහා භාවිත කරන වාහනයක්,

අදහස් වේ.

ක්ෂය විය හැකි වත්කමක ක්ෂය වීමේ පදනම

3. තක්සේරු වර්ෂයක් අවසානයේ දී තැනැත්තකුගේ ක්ෂය විය හැකි වත්කමක ක්ෂය පදනම-

- (අ) පසුගිය තක්සේරු වර්ෂය අවසානයේ දී වත්කමේ ක්ෂය පදනම;
- (ආ) තක්සේරු වර්ෂය තුළ දී වත්කමෙහි පිරිවැයට සිදු කළ එකතු කිරීම්වලට අදාළව වත්කමෙහි ක්ෂය පදනමට එකතු කරන ලද ප්‍රමාණ යන්නෙහි,

එකතුව වේ.

තුලනය කිරීමේ දීමනා සහ තක්සේරු කළ හැකි ගාස්තු

4. (1) තක්සේරු වර්ෂයක අවසානයට පෙර යම් තැනැත්තකුගේ ක්ෂය විය හැකි වත්කමක් ඒ තැනැත්තා විසින් උපලබ්ධි කරන ලද අවස්ථාවේ දී-

- (අ) එම වර්ෂය සඳහා එම තැනැත්තාගේ ආදායම ගණනය කිරීමේ දී පහත සූත්‍රය අනුව ගණනය කරනු ලැබූ තක්සේරු කළ හැකි ගාස්තුවක් ඇතුළත් කරනු ලැබේ:

“A-B”

හෝ

- (ආ) පහත සඳහන් සූත්‍රය අනුව ගණනය කරන ලද තුලනය කිරීමේ දීමනාවක් වර්ෂය සඳහා තැනැත්තාට ප්‍රදානය කරනු ලැබේ:-

B-A

මෙහි -

“A” යනු යම් වත්කම සඳහා තක්සේරු වර්ෂය ඇතුළත ඒ තැනැත්තාට ලැබුණු ප්‍රතිෂ්ඨාව වන අතර; සහ

“B” යනු වත්කම උපලබ්ධි කරන වේලාවේ වත්කමේ ලියාහල අගය වේ.

(2) මේ ඡේදයේ කාර්ය සඳහා උපලබ්ධි කරන වේලාවේ වත්කමක “ලියා හල අගය” යන්නෙන්, වත්කම අත්කර ගැනීමේ දී ඒ තැනැත්තාට උපචිත වූ වියදමෙන්, වත්කම සඳහා 2 වන ඡේදය යටතේ ප්‍රදානය කරන ලද ප්‍රාග්ධන දීමනා අඩු කිරීමෙන් ලැබෙන අගය අදහස් වේ.

(3) 39 වන වගන්තියට අගතියක් නොවන පරිදි සහ මේ ඡේදයේ කාර්ය සඳහා, යම් තැනැත්තකු, තමන්ට වියදම උපචිත වනු ලැබූ ව්‍යාපාරය ආශ්‍රිතයක නොවන තැනැත්තකුට විකිණීමේ දී එම මුල් තැනැත්තා ක්ෂය විය හැකි වත්කමක් උපලබ්ධි කරන්නේ ය.

(52 වන වගන්තිය)

පස්වන උපලේඛනය

සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම් සහ සහන

1. 52 වන වගන්තියේ සඳහන් සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම් පහත පරිදි විය යුතු ය:-

(අ) තනි පුද්ගලයකු හෝ අස්ථිත්වයක් විසින් අනුමත පුණ්‍ය ආයතනයකට, එනම් -

(i) රෝගීන් හෝ අසරණ අයට ආයතනික සත්කාර සැලසීම සඳහා පිහිටුවන ලද පුණ්‍ය ආයතනයකට; සහ

(ii) (iiඅ) තනි පුද්ගලයකු සම්බන්ධයෙන්, තනි පුද්ගලයාගේ බදු අයකළ හැකි ආදායමෙන් තුනෙන් එකක් හෝ රුපියල් හත්තැපන්දහස යන දෙකෙන් අඩු ගණන;

(iiආ) අස්ථිත්වයක් සම්බන්ධයෙන්, අස්ථිත්වයේ බදු අය කළ හැකි ආදායමෙන් පහෙන් එකක් හෝ රුපියල් ලක්ෂ පහ යන දෙකෙන් අඩු ගණන,

යන්නෙහි උපරිමයකට යටත්ව, මේ අනුෂේදයේ කාර්ය සඳහා අනුමත පුණ්‍ය ආයතනයක් ලෙස අමාත්‍යවරයා විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද අනුමත පුණ්‍ය ආයතනයකට,

කරනු ලබන මුදලින් වූ පරිත්‍යාගයක්;

(ආ) තනි පුද්ගලයකු හෝ අස්ථිත්වයක් විසින් පහත දක්වා ඇති ආයතන වෙත මුදලින් හෝ වෙනත් ආකාරයකින් සිදු කරන ලද පරිත්‍යාගයක් -

(i) ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුව;

(ii) පළාත් පාලන ආයතනයක්;

(iii) 1978 අංක 16 දරන විශ්වවිද්‍යාල පනත යටතේ පිහිටුවන ලද හෝ පිහිටුවන ලදැයි සලකනු ලබන යම් උසස් අධ්‍යාපන ආයතනයක්;

(iv) 1981 අංක 74 දරන ශ්‍රී ලංකා බෞද්ධ හා පාලි විශ්වවිද්‍යාලය පනත මගින් හෝ ඒ යටතේ පිහිටුවන ලද ශ්‍රී ලංකා බෞද්ධ හා පාලි විශ්වවිද්‍යාලය හෝ යම් උසස් අධ්‍යාපන ආයතනයක්;

(v) ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුව විසින් පිහිටුවන ලද අරමුදලක්;

- (vi) පළාත් පාලන ආයතනයක් මගින් පිහිටුවන ලද, අමාත්‍යවරයා විසින් අනුමත කරන ලද අරමුදලක්;
  - (vii) 1979 අංක 17 දරන ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය පනත මගින් පිහිටුවන ලද ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් නිර්මාණය කරන ලද සහ පාලනය කරනු ලබන සෙවන අරමුදල;
  - (viii) පළාත් සභාවක් මගින් පිහිටුවන ලද සහ අමාත්‍යවරයා විසින් අනුමත කරන ලද යම් අරමුදලක්;
  - (ix) 2008 අංක 6 දරන අපි වෙනුවෙන් අපි අරමුදල් පනත මගින් පිහිටුවන ලද අපි වෙනුවෙන් අපි අරමුදල;
  - (x) 2006 අංක 34 දරන ශ්‍රී ලංකා ජාතික වකුගඩු පදනම (සංස්ථාගත කිරීමේ) පනත යටතේ පිහිටුවන ලද ජාතික වකුගඩු අරමුදල;
- (ඇ) රාජ්‍ය සංස්ථාවක් ස්ථාපිත කරන ලද්දේ යම් නීතියක් මගින් ද හෝ යටතේ ද එම නීතිය මගින් නියම කරන ලද පරිදි එම සංස්ථාව විසින් 1978 අංක 7 දරන ජනාධිපති අරමුදල් පනත මගින් පිහිටුවන ලද ජනාධිපති අරමුදලට ප්‍රේෂණය කරන ලද ලාභ.

2. 52 වන වගන්තියේ සඳහන් කරන ලද සහන පහත පරිදි විය යුතු ය:-

(අ) භාරකරුවකු, භාරගැනුම්කරුවකු, පොල්ම:කරුවකු හෝ ඇවරකරුවකු, වන පුද්ගලයකු තත් සහනය භාරකරුවකු, භාර ගැනුම්කරුවකු, පොල්ම:කරුවකු හෝ ඇවරකරුවකු වශයෙන් මෙම පුද්ගලික සහනය අඩු කිරීමට හිමිකම් නොලබන අතර, එබඳු පුද්ගලයකු හැර එක් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා රු. 500,000;

එසේ වුව ද ආයෝජන වත්කම් උපලබ්ධි කිරීමෙන් ලැබෙන ලැබීම්වලට එරෙහිව මේ සහනය නොලැබෙන්නේ ය;

(ආ) එක් එක් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා රු. 700,000 සේවා නියුක්තික ආදායමක් සහිත තැනැත්තකු සම්බන්ධයෙන් වන විට, වර්ෂය සඳහා තනි පුද්ගලයාගේ සේවා නියුක්තික මුළු ආදායම දක්වා;

(ඇ) ආයෝජන වත්කමකින් කුලී ආදායම් ලබන තනි පුද්ගලයකුට අදාළව, ආයෝජන වත්කමට අදාළ අලුත්වැඩියා කිරීම, නඩත්තු කිරීම සහ ක්ෂය වීම සඳහා වන සහනයක් වන, එහෙත් බදු ගෙවන්නා විසින් ආයෝජන වත්කම අලුත්වැඩියා කිරීම, නඩත්තු කිරීම සහ ක්ෂය වීම සඳහා දරන ලද යම් සත්‍ය වියදම් සඳහා කිසිදු අඩු කිරීමක් හෝ පිරිවැයක් ඉල්ලා නොමැති තාක් දුරට පමණක් ඉඩ ලබා දෙනු ලබන, තක්සේරු වර්ෂය සඳහා වන මුළු කුලී ආදායමින් 25% ක ප්‍රමාණයකට සමාන ප්‍රමාණයක්;

244 2017 අංක 24 දරන දේශීය ආදායම් පනත

(අ) එක් එක් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහාම රු. 1,500,000 මූල්‍ය ආයතනයකින් ව්‍යුත්පන්න වන පොලී ආදායමක් සහිත, ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියකු සම්බන්ධයෙන් වන විට දී, වර්ෂය සඳහා තනි පුද්ගලයකුගේ මුළු ආදායම් පොලිය දක්වා ම;

(ඉ) ශ්‍රී ලංකාව තුළ දී හෝ ඉන් පිටත දී ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත යම් තැනැත්තකුට සපයනු ලබන යම් සේවාවකින් විදේශ ව්‍යවහාර මුදලින් උපයන ආදායමක් සහිත යම් වාසික පුද්ගලයකු හෝ හවුල් ව්‍යාපාරයක හවුල්කරුවකු සම්බන්ධයෙන් වන විට, වර්ෂය සඳහා එම මුළු ආදායමට සමාන උපරිමයකට යටත්ව, එක් එක් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා රු. 15,000,000.

(104 වන වගන්තිය)

හයවන උපලේඛනය

තාවකාලික සහන

වැඩි කළ ප්‍රාග්ධන දීමනා

1. (1) තක්සේරු වර්ෂයක් තුළ දී (4) වන උපඡේදයේ සඳහන් ක්ෂය විය හැකි වත්කම් මත (පවත්නා ව්‍යාපාරයක් පුළුල් කිරීම නොවන) ආයෝජනයක් ශ්‍රී ලංකාව තුළ සිදු කරන යම් තැනැත්තකුට, හතරවන උපලේඛනය යටතේ ගණනය කරනු ලබන ප්‍රාග්ධන දීමනාවලට අමතරව, මෙම ඡේදයට අනුව ගණනය කරනු ලබන වැඩි කළ ප්‍රාග්ධන දීමනා ද ප්‍රදානය කරනු ලැබිය යුතු ය.

(2) තක්සේරු වර්ෂයක් තුළ දී, (4) වන උපඡේදයේ සඳහන් ක්ෂය විය හැකි වත්කම් මත ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන තුන දක්වා වියදම් දරන ලද තැනැත්තෙක් සඳහා 100% ක ප්‍රාග්ධන දීමනාවක්, උතුරු පළාතේ හැරුණු කොට ශ්‍රී ලංකාවේ කොටසක එම ක්ෂය විය හැකි වත්කම් භාවිතා කරන ලද එම වර්ෂය සඳහා එම තැනැත්තාට ප්‍රදානය කළ යුතු ය.

(3) තක්සේරු වර්ෂයක් තුළ දී, (4) වන උපඡේදයේ සඳහන් උතුරු පළාතේ භාවිත කරන ලද ක්ෂය විය හැකි වත්කම් මත, ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 3 දක්වා වියදම් දරන ලද තැනැත්තෙක් සඳහා 200% ක ප්‍රාග්ධන දීමනාවක්, උතුරු පළාතේ දී එම ක්ෂය විය හැකි වත්කම් භාවිතා කරන ලද එම වර්ෂය සඳහා එම තැනැත්තාට ප්‍රදානය කළ යුතු ය.

(4) (1) වන සහ (2) වන උපඡේදයන්හි දක්වා ඇති ක්ෂය විය හැකි වත්කම් -

(අ) හතරවන උපලේඛනයේ, 1 වන ඡේදයේ අර්ථානුකූලව, (ගොඩනැගිලි, ආකෘති සහ ස්ථිර ස්වභාවයේ සමාන ඉදිකිරීම් වන) 1 වන සහ 4 වන පන්තිවල වත්කම් විය යුතු ය; සහ

(ආ) ව්‍යාපාර ක්‍රියාවලිය හෝ එලෙයිතාවය වර්ධනය කිරීමට භාවිතා කරනු ලබන, ව්‍යාපාර පරිශ්‍රයට සවි වී ඇති පිරිසත හෝ යන්ත්‍රෝපකරණ ආදියෙන් සෑදී තිබෙන ක්ෂය විය හැකි වත්කම් (අස්පර්ශ්‍යීය වත්කම් හැර) විය යුතු ය.

(5) යම් විශේෂ තක්සේරු වර්ෂයකට සම්බන්ධව පැන නගින ප්‍රාග්ධන දීමනා එම වර්ෂයේ දී ගනු ලැබිය යුතු අතර පසු තක්සේරු වර්ෂයකට ප්‍රමාද කළ නොහැකි ය.

තක්සේරු කළ හැකි ගාස්තු සහ තුලනය කිරීමේ දීමනා

2. (1) මෙම ඡේදය යටතේ ප්‍රාග්ධන දීමනා ප්‍රදානය කරනු ලැබ ඇති වත්කමක් තක්සේරු වර්ෂයේ දී බැහැර කර ඇති (හෝ බැහැර කරන ලද්දේ යයි සලකනු ලබන) අවස්ථාවක දී -

(අ) වත්කමේ ලේඛනගත අගයට වඩා බැහැර කිරීම වෙනුවෙන් ලැබූ ප්‍රතිශ්ඨාව වැඩිවන අවස්ථාවක දී, එම අතිරික්තය, ක්ෂය විය හැකි වත්කම් යොදවන හෝ යොදවන ලද ව්‍යාපාරයෙන් තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ලද තැනැත්තකුගේ ආදායම ගණනය කිරීමේ දී ඇතුළත් කළ යුතු ය; සහ

(ආ) වත්කමක ලේඛනගත අගය, බැහැර කිරීම වෙනුවෙන් ලැබූ ප්‍රතිශ්ඨාවට වඩා වැඩිවන අවස්ථාවක දී, අතිරේක ප්‍රාග්ධන දීමනාවක්, අතිරික්තයට සමාන ප්‍රමාණයෙන් එම වර්ෂය සඳහා ප්‍රදානය කළ යුතු ය.

(2) මෙම ඡේදයේ -

"ප්‍රාග්ධන දීමනා වියදම" යන්නෙන් මෙම උපලේඛනය යටතේ ප්‍රාග්ධන දීමනා හිමිවන වියදම අදහස් වේ; සහ

"වත්කමක ලේඛනගත අගය" යන්නෙන් වත්කමක පිරිවැයේ ඇතුළත් වියදම සම්බන්ධව ප්‍රදානය කරන ලද සියලු ප්‍රාග්ධන දීමනාවන් අඩු කළ පසු වත්කමක පිරිවැය අදහස් වේ.

ඉකුත්වීමේ කාලපරිච්ඡේදය

3. මෙම උපලේඛනයේ 1 වන ඡේදය එය බලාත්මකවීම ආරම්භ වී වසර තුනකට පසු කල් ඉකුත් විය යුතු ය.

ජීවිත රක්ෂණය

4. 67 (2) වන වගන්තිය යටතේ ජීවිත රක්ෂණකරුවකුගේ ආදායම ලෙස සලකනු ලබන්නා වූ ජීවිත රක්ෂණ ව්‍යාපාරයක නියැලී සිටින රක්ෂණකරුවකුගේ ලැබීම් සහ ලාභවල කොටස, මේ පනත ආරම්භ වීමෙන් පසු තක්සේරු වර්ෂ තුනක් සඳහා සියයට දහහතරක අනුප්‍රමාණයට බද්දට යටත් විය යුතු ය.

තොරතුරු තාක්ෂණය

5. (1) යම් සමාගමක් විසින් -

(අ) පළමුවන උපලේඛනයේ අර්ථනුකූලව තොරතුරු තාක්ෂණ සේවා සැපයීම මූලික වශයෙන් සංයුක්ත වන්නා වූ ව්‍යාපාරයක් කර ගෙන යනු ලබන අවස්ථාවක දී;

(ආ) සම්පූර්ණ වර්ෂය තුළ දී යටත් පිරිසෙයින් සේවා නියුක්තයන් 50 ක් එම සමාගමේ ඇති අවස්ථාවක දී; සහ

(ඇ) රඳවා ගැනීමේ අනුයෝජිතයකු වශයෙන් එම සමාගම 86 වන වගන්තිය යටතේ ගොනු කිරීමට නියමිත ප්‍රකාශයේ එම සේවා නියුක්තයන් වාර්තා කරනු ලැබ ඇති අවස්ථාවක දී,

යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා එම සමාගමේ ව්‍යාපාරයෙන් ලැබෙන ආදායම ගණනය කිරීමේ දී (සමාගමේ අධ්‍යක්ෂවරයකු වශයෙන් හැර) සමාගමේ සේවා නියුක්තයන්ගේ බදු අය කළ හැකි ආදායම ගණනය කරන විට ඇතුළත් කළ

යුතු සහ සමාගම විසින් කරන ලද ගෙවීම් නියෝජනය කරනු ලබන්නා වූ, මේ පනත යටතේ එම වර්ෂය සඳහා කරන ලද මුළු අඩු කිරීම්වලින් 35% කට සමාන ප්‍රමාණයක අමතර අඩු කිරීමකට එම සමාගමට හිමිකම ඇත්තේ ය.

(2) මෙම ඡේදය යටතේ අඩු කිරීමක් සඳහා හිමිකම් ලබන සමාගමක්, මෙම උපලේඛනයේ 1 වන ඡේදය යටතේ වැඩි කළ ප්‍රාග්ධන දීමනාවකට හිමිකම් නොලැබිය යුතු ය.

(3) 19(1) වගන්තියේ කුමක් සඳහන් වුව ද, මෙම ඡේදය යටතේ වූ අඩු කිරීම හේතුවෙන් සමාගමකට හිලවී නොකළ පාඩුවක් ඇතිවන අවස්ථාවක, එම හිලවී නොකළ පාඩුව පසුව එළඹෙන යම් තක්සේරු වර්ෂයක දී අඩු කරනු නොලැබිය යුතු ය.

මූලස්ථානය ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම

6. පළමුවන උපලේඛනයේ කුමක් සඳහන් වුව ද, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ගැසට් පත්‍රයේ පළ කරනු ලබන දැන්වීමක් මගින් නිශ්චිතව දක්වනු ලබන, ජාත්‍යන්තර ජාලයේ ආයතනවල මූලස්ථානය හෝ ප්‍රාදේශීය ප්‍රධාන කාර්යාල ශ්‍රී ලංකාව තුළ ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම මගින් 2017 ඔක්තෝබර් මස 1 වන දින හෝ එදිනට පසුව පිහිටුවනු ලබන යම් ආයතනයක්, මෙම පනත ක්‍රියාත්මක වීම ආරම්භ වීමෙන් පසුව තක්සේරු වර්ෂ තුනක් සඳහා ශුන්‍ය බදු අනුප්‍රමාණයක් මත බද්දට යටත් විය යුතු ය.

පුනර්ජනනීය බලශක්තිය

7. පළමුවන උපලේඛනයේ කුමක් සඳහන් වුව ද, 2016 නොවැම්බර් මස 10 වන දින හෝ එදිනට පෙර පුනර්ජනනීය සම්පත් භාවිත කරමින් උත්පාදනය කරනු ලබන විදුලිබලය සැපයීමට ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය සමග ප්‍රමිතිකරණගත විදුලිබලය මිල දී ගැනීමේ ගිවිසුමකට එළැඹ ඇති යම් තැනැත්තකු, මෙම පනත ක්‍රියාත්මක වීම ආරම්භ වීමෙන් පසුව තක්සේරු වර්ෂ තුනක් සඳහා සියයට දහ හතරක බදු අනුප්‍රමාණයක් මත බද්දට යටත් විය යුතු ය.

පර්යේෂණ සහ සංවර්ධනය

8. තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා යම් තැනැත්තකුගේ ව්‍යාපාරයෙන් ලැබුණු ආදායම ගණනය කිරීමේ දී, එම වර්ෂය සඳහා 15 වන වගන්තිය යටතේ අඩු කරන ලද මුළු පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන වියදම් ප්‍රමාණයෙන් 100% කට සමාන අතිරේක අඩු කිරීමක් සඳහා මෙම පනත ක්‍රියාත්මකවීම ආරම්භවීමෙන් පසුව තක්සේරු වර්ෂ තුනක් සඳහා එම තැනැත්තා හිමිකම් ලැබිය යුතු ය.
